

ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ

Ποιοι οι εχθροί της κάλπης για ΔΗΣΥ-ΑΚΕΛ

Δύο περιπού μίνες πριν από τις εκλογές ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ ετοιμάζουν πλήρως τους κομματικούς μηχανισμούς τους για μία διαχρονικά αδιάφορη εκλογική μάχη. Κύριος εχθρός για τον ΔΗΣΥ είναι η ψήφος διαμαρτυρίας για τους χειρισμούς είτε του Αβέρωφ Νεοφύτου είτε της κυβέρνησης. Αυτή η ψήφος προκαλεί ανησυχία πως θα στρέψει είτε στο ΕΛΑΜ είτε ακόμη και στο ΑΚΕΛ. Στο κόμμα της Αριστεράς από την άλλη ανησυχούν για την αποχή, η οποία, όπως επισημαίνουν τελευταίως, ίσως να τους στοιχίσει και τη δεύτερη έδρα, εάν δεν συσπειρώσουν το ΑΚΕΛικό ακροατήριο. **Σελ. 6**

ΣΩΤΗΡΗΣ ΚΟΥΜΑΣ

Πονάμε τα δημόσια νοσηλευτήρια

Σταθήκαμε και στηρίζαμε τα κρατικά νοσηλευτήρια γιατί τα πονάμε, τόνισε ο πρόεδρος της ΠΑΣΥΚΙ Σωτήρης Κούμας. Σε συνέντευξη στην «Κ» τονίζει ότι οι κυβερνητικοί γιατροί δεν είναι πολέμιοι της αυτονομίας, αλλά διατυπώνουν τις απόψεις τους προκειμένου την 1η Ιουνίου να υπάρχουν όσο το δυνατό λιγότερα προβλήματα. Αναφέρεται επίσης στη φυγή των γιατρών από τον δημόσιο τομέα. Στο μεταξύ νέα πρόταση για προσέλκυση παιδιάτρων στο ΓΕΣΥ υπέβαλε ο ΟΑΥ. **Οικονομική, σελ. 4**

BREXIT

Δίλημμα για το Η.Β. η σχέση με την Ε.Ε.

Υστερα από την τρίτη αποτυχία της Μέι να περάσει το σχέδιό της από τη Βουλή, η Βρετανία καλείται είτε να αποχωρήσει άτακτα από την Ε.Ε., είτε να ζητήσει νέα, μακρόχρονη αναστολή του Brexit, συμμετέχοντας στις ευρωεκλογές του Μαΐου. **Σελ. 21**

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

Σελ. 17

Ένα απλό ερώτημα για την Αμμόχωστο

- ✓ Των Θεόφιλου Β. Θεοφίλου, Γεώργιου Κ. Αρέστη, Δημητρίου Χ. Χατζηχαμηλή

ΓΝΩΜΕΣ

- ✓ **ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ** Σελ. 10
Πλαστές ιδιωτικών συμφερόντων
- ✓ **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ** Σελ. 13
Σαν να μην πέρασε μια μέρα
- ✓ **ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗΣ** Σελ. 13
Η Αγγλία που αγαπήσαμε

Κίνδυνος μπουμέρανγκ από «χρυσή βίζα»

Υπερβολές από ντηβέλοπερ και οίκους υπηρεσιών βάζουν στο στόχαστρο την εικόνα της Κύπρου

Συνολικά οι αιτήσεις οι οποίες έχουν υποβληθεί μέχρι σήμερα για κτήρια ύψους πέραν των 12 ορόφων, ανέρχονται σε 58, σύμφωνα με τα στοιχεία από τα Εμπορικά Επιμελητήρια και τους δήμους. Εκφράζονται ωστόσο προ-

βληματισμοί από τοπικές αρχές και ΕΤΕΚ για τη βιωσιμότητα τέτοιων αναπτύξεων από τη στιγμή που υπάρχει εξάρτηση από το κυπριακό πρόγραμμα πολιτογραφίσεων. Μετά και τις τελευταίες αναφορές στις Βρυξέλλες

για αδυναμία επαρκούς μηχανισμού επιμέλειας των προγραμμάτων πολιτογραφίσεων και με ειδικές αναφορές σε Κύπρο και Μάλτα, και με εισηγήσεις για σταδιακή κατάργηση τους. Η Ε.Ε. εμφανίζεται δυσανεστημένη

από το πλαίσιο παραχώρησης διαβατηρίων, ενώ επιπρόσθετο σημείο που φαίνεται να προκαλεί ενόχληση είναι η παραχώρηση διαβατηρίων σε πρόσφυγα τα οποία είχαν απορριφθεί από άλλα κράτη μέλη. **Σελ. 8, 9**

Ο πρόεδρος Τραμπ δεν συνωμότησε, αλλά...

Η έκθεση του ειδικού ανακριτή Ρόμπερτ Μιούλερ παρήγαγε περισσότερα ερωτήματα παρά απαντήσεις για τον πρόεδρο των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ σχετικά με το ζήτημα των αμερικανικών εκλογών. Ο Ντ. Τραμπ δεν συνωμότησε με τη Ρωσία για να διευκολύνει την ανάμειξη της Μόσχας στις αμερικανικές εκλογές του 2016 υπέρ του. Ωστόσο, στη δεύτερη όμως βασική κατηγορία, αυτήν της παρακώλυσης απονομής δικαισύνης εκ μέρους του Τραμπ, το πόρισμα της επιτροπής Μιούλερ δεν είναι κατηγορηματικό. **Σελ. 23**

Στενοί οι δεσμοί ΕΛΑΜ με ΝΡD

Χρηματοδοτούνταν από νεοναζί

Στενές επαφές με το νεοναζιστικό κόμμα της Γερμανίας ΝΡD έχει το ΕΛΑΜ. Το ΝΡD είχε ξεκινήσει το 2016 εκστρατεία συλλογής χρημάτων για την είσοδό τους στη Βουλή, ενώ η γερμανική κυβέρνηση έχει στοιχεία που αποδεικνύουν τις πολύχρονες σχέσεις τους. **Σελ. 10**

Αυστηρές ποινές για βασανισμό ζώων

Πρόταση νόμου στη Βουλή

Το ΔΗΚΟ προχώρησε στην κατάθεση πρότασης νόμου έτσι ώστε να τροποποιηθεί ο Ποινικός Κώδικας, ευελπιστώντας ότι μια παραδειγματική τιμωρία όσων κακοποιούν ζώα θα βοηθήσει στην πάταξη του φαινομένου. Τι λένε οι ζωοφιλικές οργανώσεις. **Σελ. 15**

Ανησυχία για δημοσιονομικό κενό

Από την απόφαση για τις αποκοπές των δημοσίων υπαλλήλων

Προβληματισμό προκαλεί στην κυβέρνηση η απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου με την οποία έκρινε αντισυνταγματικές τις μισθολογικές μειώσεις των δημοσίων υπαλλήλων. Εκφράζονται φόβοι για δημοσιονομικό εκτροχιασμό στην περίπτωση που η πρωτόδικη απόφαση επικυρωθεί και σε επίπεδο Εφετείου που θεωρείται

βέβαιο ότι θα οδηγηθεί. Η δημοσιονομική επιβάρυνση υπολογίζεται με βάση εσωτερικό σημείωμα του ΥΠΟΙΚ, σε 1,24 δισ. ευρώ, ποσό που εξοικονομήθηκε την περίοδο 2012-2017 από τις μειώσεις στις απολαβές των δημ. υπαλλήλων. Η υποβολή έφεσης μπορεί να γίνει εντός 42 ημερών. **Οικονομική, σελ. 5**

Οι προτεραιότητες Κυρ. Μητσοτάκη

Με συγκεκριμένο χάρτη στον δρόμο των ευρωεκλογών η Ν.Δ.

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης στον δρόμο προς τις ευρωεκλογές συντάσσει τις κομματικές δυνάμεις και θέτει ενώπιον των Ελλήνων ψηφοφόρων σκληρά διλήμματα. Ξεκαθαρίζει ότι σε αυτές τις ευρωεκλογές δεν υπάρχει χαλαρή ψήφος, ενώ ταυτόχρονα «ξορκίζει» το φάντασμα της αποχής. Ο κ. Μητσοτάκης στοχεύει στην αποδόμηση

των επιχειρημάτων της κυβέρνησης Αλέξη Τσίπρα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ότι η Ν.Δ. εκπροσωπεί την ελίτ και τους πλούσιους και ο ΣΥΡΙΖΑ τους φτωχούς και αδύναμους. Θέτει ως κεντρικό κριτήριο της ψήφου στις 26 Μαΐου την οικονομία, αφού στην Πειραιώς θεωρούν ότι είναι το ατού του κ. Μητσοτάκη. **Σελ.18**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Πώς βλέπουμε τα εστιατόρια και την εστίαση

Με αφορμή την κυκλοφορία του βιβλίου του Κρίστοφ Ρίμπιτ «Στο εστιατόριο - η κοινωνία στο πιάτο μας» η «Κ» μιλάει με τον συγγραφέα για τον ρόλο που παίζουν τα εστιατόρια στην κοινωνία. «Τα εστιατόρια διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο ως ανάχωμα στην παγκόσμια τυποποίηση». **Ζωή, σελ. 1**

ΘΕΑΤΡΟ

Τρεις σκηνοθέτριες στην «Κ» για μια Ιστορία

Στο πλαίσιο της δράσης Σεζόν: Γυναίκες 2019-2021 ανεβαίνει η παράσταση «Η ιστορία της». Πέντε ηθοποιοί, τρεις σκηνοθέτριες και δύο σκηνογράφοι έρχονται κατ' οίκον και δίνουν την παράσταση για εσάς και τους φίλους σας. Πραγματεύονται τη θέση της γυναίκας σήμερα μέσα από πέντε ιστορίες. **Ζωή, σελ. 4**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ο Δ. Κόκκινος, συνεργάτης της Μπάους, στην «Κ»

Ο χορογράφος και στενός συνεργάτης της Πίνα Μπάους, Δάφνης Κόκκινος μιλάει στην «Κ» για το έργο που θα παρουσιάσει στη Λυρική Σκηνή. «Η Πίνα Μπάους με έμαθε να είμαι αληθινός, να ψάχνω την αλήθεια σε μια κίνηση», λέει και σημειώνει ότι στην Ελλάδα υπάρχει εξαιρετικό έμπυχο υλικό. **Ζωή, σελ. 5**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Πιέζουν όλοι

Ένα από τα βασικά θέματα αναφορικά με τα διαβατήρια είναι η πίεση που ασκείται από παράγοντες που με τον έναν ή τον άλλο τρόπο θεωρούν, κακώς, πως αποδίδουν καλές υπηρεσίες. Δεν είναι έτσι και δεν είναι τόσο απλό το ζήτημα, εφόσον η Ε.Ε. δεν θα μας αφήσει να κάνουμε του κεφαλιού μας στο θέμα. Θα πρέπει να γίνει κοινώς αντιληπτό πως ακριβώς επειδή ξεκίνησε στραβά το εν λόγω επενδυτικό πρόγραμμα δεν μας αφήνουμε να κάνουμε του κεφαλιού μας. Και καλά κάνουν εφόσον φαίνεται, ελέω της προαναφερόμενης πίεσης που καταγράφεται, ότι από την εποχή του Χρηματιστηρίου μέχρι σήμερα και παρά τα όσα ράμματα έχει η γούνα μας, μυαλό δεν βάλαμε. Προσκυνάμε το тотέμ του εύκολου πλουτισμού, ενώ απαιτείται σύννεση και πρόγραμμα. Από όλους μας, των πολιτικών ταγών συμπεριλαμβανομένων.

Διεθνείς Τραπεζικές Υπηρεσίες Alpha Bank

Νέος κόσμος προοπτικών

Προϊόντα και υπηρεσίες ειδικά σχεδιασμένες για τις ανάγκες των διεθνών πελατών

ALPHA BANK

ZENITH

SWISS WATCH MANUFACTURE SINCE 1865

ZENITH, THE FUTURE OF SWISS WATCHMAKING

DEFY | El Primero 21
1/100th of a second chronograph

Vassos Eliades Accessories Ltd

Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ZENITH

SWISS WATCH MANUFACTURE SINCE 1865

ZENITH, THE FUTURE OF SWISS WATCHMAKING

DEFY | El Primero 21
1/100th of a second chronograph

Vassos Eliades Accessories Ltd

Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ / Του ΠΑΣΧΟΥ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ

Η δύσκολη επόμενη μέρα

Σαν πολύ ψυχραιμοι δεν είναι στη Νέα Δημοκρατία; Έχουν αίσθηση του τι θα παραλάβουν και τι θα κληθούν να διαχειριστούν την επομένη των εθνικών εκλογών, όποτε κι αν αυτές γίνουν; Αντιγράφουμε δύο ειδήσεις από την «Καθημερινή» της περασμένης Παρασκευής: 1) «Η ΔΕΗ δεν έχει καταφέρει να εισπράξει οφειλές άνω των 2,5 δισ. ευρώ από απλήρωτους λογαριασμούς ρεύματος (...) τα τιμολόγια της δεν αντανακλούν το κόστος, με αποτέλεσμα ο κυρίαρχος παίκτης της αγοράς να λειτουργεί με ζημιές και παράλληλα να παρακρατεί χρήματα από τους διαχειριστές, μεταφέροντας τα προβλήματα ρευστότητας που αντιμετωπίζει σε ολόκληρη την αγορά». 2) «Ο νέος περιφερειάρχης που θα εκλεγεί στην Αττική

Οι δήμοι στενάζουν από τα οικονομικά τους προβλήματα και ο αρμόδιος υπουργός Εσωτερικών φρόντισε με το σχέδιο Κλεισθένης και την απλή αναλογική να μείνουν ακυβέρνητοι τα επόμενα τέσσερα χρόνια. Μην μιλήσουμε για την ανομία που διογκώνεται, για την ανασφάλεια των πολιτών που φουντώνει και φτάνει σε θλιβερές αυτοδικίες, για την ανώτατη παιδεία που με τις φαεινές ιδέες του Κώστα Γαβρόγλου αποδιαρθρώνεται.

Είναι λογικό να ψηφίσουν οι πολίτες με βάση την οικονομία. Έχουν καεί στον κυλό του 2009 και του 2015. Αλλά το πρόβλημα είναι ότι επιδιδνώνονται όλες οι άλλες παράμετροι της ελληνικής πραγματικότητας. Επενδύσεις δεν πρόκειται να έρθουν με τράπεζες ζόμπι (όπως κατάντησαν μετά την «περήφανη διαπραγμάτευση με τα πουκάμισα έξω»), ούτε όσο η μεγαλύτερη ενεργειακή επιχείρηση είναι στα πρόθυρα κατάρρευσης. Οι τουρίστες μπορεί να αγαπούν τον Παρθενώνα, τον ήλιο και τη θάλασσα, αλλά δεν θα έρθουν όταν σε νησιά όπως η Κέρκυρα δεν έχουν λύσει το πρόβλημα της απόθεσης και επεξεργασίας σκουπιδιών. Μην πούμε για την Αθήνα... Μπορεί μια κυβέρνηση Ν.Δ. να ξεμπλοκάρει —επιτέλους!— τις μεγάλες επενδύσεις στο Ελληνικό ή στη Χαλκιδική, αλλά η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ φρόντισε να είναι δυνατόν το φρενάρισμά τους για ψύλλου πδήμα και από αριστεριστικές ή ακροδεξιές μειοψηφίες στα κατά τόπους δημοτικά συμβούλια.

Είναι βαριά και πολύ άσχημη η κληρονομιά που αφήνει αυτή η κυβέρνηση στην επόμενη και δεν αναφερόμαστε μόνο στην καθημαγμένη από τους φόρους μεσαία τάξη. Αναφερόμαστε στο γεγονός ότι, σε περίοδο έξαρσης της εγκληματικότητας, η Ελληνική Αστυνομία καλείται να δουλέψει με τον αραμπά των τραπεκιστικών, δηλαδή με τους παλιούς πομπούς VHF. Σε κάθε τομέα η κατάσταση χειροτερεύει και όλοι ασχολούμαστε με το αν θα δώσει η κυβέρνηση δώρο Πάσχα. Και το κακό δεν είναι ότι ασχολούμαστε εμείς. Είναι ότι μόνο με αυτό ασχολείται και η κυβέρνηση...

Ο Ανδρέας Παράσχος απουσιάζει.

Η κλωνοποίηση του Μαυρογιάννη, τα σχέδια της Χρυσταλλούς και η χαμένη έδρα

Πολιτικός που φημίζεται ότι σκέφτεται και ενεργεί «έξω από το κουτί» έλεγε την Παρασκευή σε φίλους του πως η απόφαση για την αντισυνταγματικότητα των περικοπών σε μισθούς από την κυβέρνηση, «ίσως να είναι και θετική για κάποιους και ειδικά για τον Χάρη». Στους φίλους του που τον κοίταζαν με μάτια γουρλωμένα ανέφερε πως «η νέα αναστάτωση δίνει στον Χάρη μια ανεπανάληπτη ευκαιρία να χειριστεί την κατάσταση και να την φέρει υπέρ της κυβέρνησης και υπέρ του». Ένας εκ των συνομιλητών του υπέδειξε πως δεν αποκλείεται η απόφαση να δώσει στον Νικόλα και στο ΑΚΕΛ την ευκαιρία που έψαχναν για να δείξουν πως ο Χάρης δεν μπορεί μετά το πόρισμα για τον Συνεργατισμό να χειριστεί νέα κρίση στην οικονομία. Στη νέα εβδομάδα θα ξεκαθαρίσει η θέση που θα κρατήσουν τα κόμματα, αλλά και η αντιμετώπιση που σύμφωνα με ορισμένες πληροφορίες ετοιμάζει ο Χάρης...

Από τον Λόφο της εξουσίας πάντως την περασμένη εβδομάδα δόθηκε η εντύπωση πως δεν υπήρξε ιδιαίτερη ανησυχία από την πορεία για την κατάρρευση του Συνεργατισμού. «Η συμμετοχή, αν και δεν μπορεί να υποτιμηθεί, δεν ήταν σίγουρα αυτή που ανέμεναν οι οργανώσεις και τα κόμματα που τη στήριξαν» λέει άτομο που μπαينوβγαίνει καθημερινά στο Μέγαρο. Υποστήριξε ακόμα πως η πολιτική διάσταση που δόθηκε από κάποια κόμματα και κάποιους κομματάρχες στην εκδήλωση λειτούργησε τελικά αρνητικά. Και δεν άντεξε να υποβάλει και ένα μικρόχολο ερώτημα: «Είδατε εάν συμμετείχε και η Σκεύη Κουκουμά στην πορεία;».

Εμένα θα μου λείψει. Ήταν για αρκετό καιρό πρωταγωνίστρια στη στήλη αλλά και στην καθημερινότητά μας και δύσκολα θα την ξεχάσουμε. Αναφέρομαι στη διοικήτρια Χρυσταλλού, η οποία στην τελευταία της ομιλία μου θυμισε τη Μάρθα Βούρτση. Ιδιαίτερα στη στιγμή που ευχόταν στον αντικαταστάτη της να μη ζησει με τίποτα τις δυσκολίες που αυτή πέρασε. Ένα πουλάκι μου είπε πως η Χρυσταλλού δεν πρόκειται να μείνει στην αφάνεια και ότι «κάτι ετοιμάζει». Όταν ζήτησα διευκρινήσεις το μόνο που λέχθηκε είναι: «μπορεί να είναι βιβλίο, μπορεί και κάτι άλλο». Στην ερώτησή μου τι άλλο μπορεί να ετοιμάζει η απάντηση ήρθε αυθόρμητα: «Να ανοίξει συμβουλευτική για σύνταξη συμβολαίων».

Με 55 βουλευτές μάλλον θα τη βγάλει η Βουλή μέχρι το τέλος της θητείας της. Μετά την

«Να βρω ένα συμβόλαιο της προκοπής να δώκω του κοπελλουθικίου να μεν του γελάσουν».

απόφαση του Ανωτάτου για την 56η έδρα δεν φαίνεται να ιδρώνει το αφτί κανενός. Εντός της Βουλής υπάρχει διχογνωμία για τη θεραπεία που πρέπει να δοθεί ενώ η κυβέρνηση δεν φαίνεται διατεθειμένη να εμπλακεί ενόσω τα κόμματα δεν αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες. Ήδη κάποιοι συζητούν πια ανοικτά το ενδεχόμενο να αφεθεί η κατάσταση ως έχει μέχρι το τέλος της θητείας της παρούσας Βουλής. «Δεν είναι δύσκολο να παρατείνουμε το αδιέξοδο και με την ανοχή όλων να το αντέξουμε μέχρι τις επόμενες βουλευτικές», ανέφερε βουλευτής σε πηγαδάκι στη Βουλή.

Ο Healthy ή ο Χριστοδουλίδης κατάφεραν να κλωνοποιήσουν τον Ανδρέα Μαυρογιάννη; Η απορία διατυπώθηκε από πολιτικό που διάβασε τη δήλωση του κυβερνητικού εκπροσώπου ότι ο Μαυρογιάννης μπορεί να αναλαμβάνει τα καθήκοντα του Μόνιμου Αντιπροσώπου της Κυ-

πριακής Δημοκρατίας στα Ηνωμένα Έθνη, αλλά δεν αλλάζει στιδήποτε ως προς τα καθήκοντα του διαπραγματευτή της ελληνοκυπριακής πλευράς. «Δηλαδή εάν χρειαστεί, λέμε τώρα, να λειτουργήσει ως διαπραγματευτής θα διακτινιστεί για να βρεθεί στη Λευκωσία ή μήπως θα πηγαίνει να τον βρίσκει στη Νέα Υόρκη ο Τουρκοκύπριος διαπραγματευτής;» συνέχισε ο εν λόγω πολιτικός. Και πρόσθεσε: «εκτός κι αν όντως είναι σίγουροι πως δεν υπάρχει πια λόγος ύπαρξης του διαπραγματευτή, ούτε θα τον χρειαστούμε πια, οπότε πρόβλημα κανένα»...

ΚΟΥΪΖ: Ένταση υπόσχονται κάποιοι με αφορμή την απόφαση του ΡΙΚ να διακόψει τις εμπορικές διαφημίσεις. Αληθεύει ότι δύο πολιτικοί αρχηγοί δήλωσαν στις συντηχνίες πως θα είναι δίπλα τους για όλα; Και υποσχέθηκαν να οδηγήσουν το θέμα στη Βουλή και να μην επιτρέψουν με τίποτα την κατάργηση των διαφημίσεων;

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»
31.III.1939

ΜΕΤΑΣΤΡΟΦΗ: Εξαιρετική όλως σημασία αποδίδεται ενταύθα εις το ταξίδιον του Πολωνού υπουργού των Εξωτερικών κ. Μπεκ εις Λονδίνον. Η επίσκεψις αυτή [...] θα παράσχη τη δυνατότητα του αποσπληγισμού της πολωνικής εξωτερικής πολιτικής. [...] Εξ άλλου φαίνεται ότι ο κ. Μπεκ, δε θα αποκορύσει τελικώς τας αγγλικάς προτάσεις, κατόπιν αφ' ενός μεν της αποφασιστικωτέρας στάσεως της Αγγλίας και της Γαλλίας συνεπεία της οποίας σημειούται ήδη μία μεταστροφή εις την πολωνικὴν στάσιν, χαρακτηριζομένην από αποφασιστικὴν αναθάρρυνσιν, αφ' ετέρου δε της τελευταίας εντάσεως των γεωμεταπολωνικῶν σχέσεων. Δεν θα ήτο υπερβολὴ ἰδίως να λεχθῇ ὅτι τελευταίως αἱ σχέσεις Πολωνίας καὶ Γερμανίας, εντείνονται κατὰ τρόπον επικίνδυνον. Είναι γεγονός ὅτι ἡ Γερμανία ἐξήτησε πλέον την τροποποίησιν του καθεστώτος του Δάντσιχ, την ἄδειαν προς κατασκευὴν εις τον πολωνικὸν διάδρομον δύο αυτοκινητοδρόμων διὰ την σύνδεσιν της Γερμανίας μετὰ της ανατολικῆς Πρωσίας καὶ την προσχώρησιν της Πολωνίας εις το αντικομμουνιστικὸν σύμφωνον [φωτ. Ο Γιώζεφ Μπεκ, δεξιά, στον σιδηροδρομικὸ σταθμὸ της Βαρσοβίας].

Με άριστα το 10

1 Στη μη ποινικοποίηση. Το αυτονόητο του θέματος της ποινικοποίησης των περιστατικών βίας απέναντι στα ζώα πάντα θα είναι υποδεέστερο του καθόλα αυτονόητου πως όσοι βασανίζουν ζώα κάποτε θα κάνουν το ίδιο και στους ανθρώπους. Αν θέλετε να μειώσετε τη βία μέσα στην κοινωνία, αυξήστε τις ποινές σε όσους βασανίζουν ζώα.

2 Στην Ε.Ε. Την αγαπάμε και τη θέλουμε, αλλά κυρία Ευρώπη είναι εύκολο να μη μας θυμάσαι μόνο για να μας βάλεις χέρι για τα διαβήτρια και να μας ξεχνάς όσο αφορά την Τουρκία; Δεν μπορεί από τη μια να την ακούμε εμείς κι από την άλλη να πασχίζεις να την αναβαθμίσεις τελωνειακά! Αγάπα μας κι εμάς λιγάκι.

3 Στην κάρτα. Έδειξε η προσέλευση στο ΓΣΠ πως ο κόσμος αρχίζει κι έρχεται κοντά με την κάρτα φιλάθλου. Αλλά την ίδια ώρα πως οι αρχές που ήταν υπεύθυνες για την έκδοση, στον κόσμο τους. Ξεκίνησε το ματς και χιλιάδες περίμεναν απέξω. Και τελικά κατέληξαν εκεί που ξέρουν. Στον καναπέ τους. Άρα δεν φταίει μόνο ο κόσμος, φταίνει και κάποιοι άλλοι που δεν θέλουμε VAR για να το δούμε.

4 Στις μακακίες. Τελικά οι ακακίες και η επιθετικότητά τους μας έφταξε. Και

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / Γράφει Ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ

Το τέλος της εξουσίας του μπεζ καναπέ.

τις πετσοκόψαμε. Αυτές τις μακακίες κάνοουμε. Και τώρα το θέμα θα πάει στη Βουλή λέει. Μας δουλεύετε; Θα ξαναφωτρώσουν τα δέντρα με τη συζήτηση;

5 Στα κίτρινα. Πέντε γιλέκα κίτρινα στάθηκαν στην κορυφή της πορείας για ΣΚΤ. Κι αντί να παίζει Μαρία με τα κίτρινα στα νκεία, έπαιξε Παπακωνσταντίνου. Ο DJ στον κόσμο του κι ο γάμος σκόλασε.

6 Που με πυγμή μάζεψε 3.000 κόσμο για να σταυρώσουν τον Χάρη. Μα αν πράγματι είχαν καλέσει τον Παπακωνσταντίνου θα είχαν διπλάσιους από τους εκπαιδευτικούς. Άσε που θα σείονταν το κεφάλαιο συθέμελα και την επομένη θα είχαμε πάλι κομμουνιστική κυβέρνηση. Μα εγώ θα τα λέω όλα;

7 Στις εκλογές. Ο πατριδοπατέρας Ερντογάν έχει εκλογές σήμερα. Για εκείνον που θέλει να αποκεφαλίσει. Για τον Δήμο.

8 Στο επανιδείν. Μας έφυγε και η Κρύσταλ, και η στήλη έχει τις μαύρες της. Ήταν μια όαση στο μουντό πολιτικό τοπίο, ένας θεσμικός βράχος! Και τι θα απογίνει χωρίς την Κρύσταλ η στήλη; Ποιου θα εξυμνεί τα επιτεύγματα; Πληροφορίες λένε πως θα συνεχίσει την προσφορά της στα κοινά ως ταξιδιωτική συγγραφέας. Τόσες ξεναγήσεις τις έκαναν οι πράσβεις στα ταξίδια της Κεντρικής, να πάνε χαμένες;

9 Στην αναμονή. Μετά την Κρύσταλ σειρά έχει του χρόνου τέτοιο καιρό ο Κωστάκης ο οποίος αν και ακμαίος και φρέ-

σκος κλείνει τα 67α γενέθλιά του και αποχωρεί. Η στήλη έψαξε όλο το ίντερνετ να βρει την ακριβή ημερομηνία γέννησής του, αλλά στάθηκε μάταιο. Δεν υπάρχει πουθενά. Ρωτήσαμε και τον άλλο γίγαντα κυρ Νικολάτο που ξέρει ακριβώς, μιας και έκαναν μαζί τα γενέθλια τα καλοκαίρια (παλιοί καλοί καιροί), αλλά δεν μας είπε το επτασφράγιστο μυστικό. Απλώς μας είπαν από Ανώτατο πως έβαλαν μέτρο και κόβουν κάθε μέρα.

10 Στην ορφάνια. Και μετά την Κρύσταλ, και τον Κωστάκη, του χρόνου τέτοιο καιρό ο Σάκης θα είναι ορφανός, χωρίς πνευματικούς γονείς να τον στηρίξουν στα ζεϊμπέκικά του στα σόσιαλ μίντια. Σάκη, εσύ να μείνεις, αλλιώς θα κλείσουμε τη στήλη για πάντα.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Αρχισυντάκτης: ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΣΙΚΑΛΑΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Renault... με επωνυμία «Πηλακούτα»

Ο Όμιλος Πηλακούτα καλωσορίζει στην οικογένειά του τη **Renault**, τη μεγαλύτερη γαλλική αυτοκινητοβιομηχανία στον κόσμο, ως ο αποκλειστικός αντιπρόσωπος των αυτοκινήτων της στην Κύπρο. Μια νέα εποχή αρχίζει για τη **Renault**, με όλα τα καινούρια μοντέλα και ολοκληρωμένη υποστήριξη σε συνεργεία και ανταλλακτικά.

Με το κύρος και την εγγύηση του Ομίλου Πηλακούτα.

Λευκωσία, Λεμεσός, Λάρνακα, Πάφος | ☎ 77773344 | www.renault.com.cy

RENAULT
Passion for life

Δημοτικές εκλογές στην πληγωμένη δημοκρατικά Τουρκία

Ο Ερντογάν θέλει να συγκρατήσει το κύμα αμφισβήτησης

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Λίγους μήνες μετά την πρόσφατη νίκη στις προεδρικές και βουλευτικές εκλογές, το κυβερνών Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ) της Τουρκίας βρίσκεται αντιμέτωπο με μια νέα, κρίσιμη σημασία εκλογική αναμέτρηση. Εν μέσω μεγάλης οικονομικής κρίσης και μεγάλης αναταραχής τόσο στο εσωτερικό πολιτικό σκηνικό όσο και στο διπλωματικό πεδίο, η συμμαχία ΑΚΡ-Γκρίζων Λύκων κατεβαίνει στις δημοτικές εκλογές με απώτερο στόχο τη διατήρηση των εκλογικών προπυργίων της συντηρητικής συμμαχίας.

Οι Τούρκοι αναλυτές θεωρούν ότι σε μεγάλα αστικά κέντρα, απτήν την Κυριακή, η τουρκική κοινή γνώμη θα παρακολουθήσει ένα ιστορικό ντέρμπι με την αντιπολίτευση, η οποία συμμετάσχει με ισχυρές υποψηφιότητες και τη σύμπραξη κεντρών και δεξιών κομμάτων, να στοχεύει σε ένα καλό αποτέλεσμα, το οποίο θα ανοίξει τον δρόμο για αλυσιδωτές πολιτικές εξελίξεις στην Τουρκία, κατά το επόμενο διάστημα. Τον δικό τους αγώνα δρόμου δίνουν και οι Κούρδοι της Τουρκίας, οι οποίοι στοχεύουν σε μια νέα ιστορική εκλογική επιτυχία.

Οι μεγάλες πόλεις

Για πολλές δεκαετίες, τα αστικά κέντρα της Τουρκίας υπήρξαν τα εκλογικά προπύργια των δεξιών και συντηρητικών κομμάτων. Σε αυτήν την εξέλιξη καθοριστικό ρόλο διαδραμάτισε το μεγάλο κύμα εσωτερικής μετανάστευσης στην Τουρκία, το οποίο κατά τις δεκαετίες του 1960 και του 1970 άλλαξε την πληθυσμιακή και πολιτισμική σύνθεση των πόλεων της χώρας. Τότε, πρώην αγρότες και εργάτες από την ενδοχώρα της Ανατολίας βρήκαν καταφύγιο στις δυτικές πόλεις και εντάχθηκαν στα «πελατειακά δίκτυα» της τουρκικής Δεξιάς, ενώ ένας επι-

Για πρώτη φορά, σε κοινωνικό επίπεδο, στους δρόμους των μεγάλων πόλεων, αλλά και στα κοινωνικά δίκτυα οι Τούρκοι πολίτες εκφράζουν έντονο προβληματισμό για την τροπή των εξελίξεων σε πολλά μέτωπα.

πρόσθετος παράγοντας για την ενίσχυση της θέσης της τουρκικής Δεξιάς στα μεγάλα δυτικά αστικά κέντρα της Τουρκίας υπήρξε η σταδιακή αποδυνάμωση της τουρκικής Αριστεράς. Σήμερα, περίπου τρεις δεκαετίες μετά την πρώτη εκλογική νίκη του τουρκικού συντηρητικού κινήματος σε μεγάλα αστικά κέντρα της δυτικής και κεντρικής Τουρκίας, η προαναφερόμενη εικόνα παρουσιάζει σημάδια αλλαγής και ανατροπής, εφόσον σε κέντρα όπως την Άγκυρα και την Κωνσταντινούπολη, η αντιπολίτευση απειλεί την πρωτοκαθεδρία της συντηρητικής συμμαχίας ΑΚΡ-Γκρίζων Λύκων.

Η αξιωματική αντιπολίτευση της Τουρκίας συμμετέχει στις δημοτικές εκλογές, στηριζόμενη στη συμμαχία της με μικρότερα συντηρητικά κόμματα. Όπως στην περίπτωση του πρόσφατου δημοψηφίσματος για την αλλαγή του πολιτεύματος, αλλά και των προεδρικών και βουλευτικών εκλογών, το σοσιαλδημοκρατικό Ρεπουμπλικανικό Λαϊκό Κόμμα (ΡΑΚ) έχει ενώσει τις δυνάμεις του με το εθνικιστικό Καλό Κόμμα (ΚΚ) της Μεράλ Άκσερερ και το συντηρητικό Κόμμα Ευτυχίας (ΚΕ). Επίσης, σε κάποια αστικά κέντρα, αυτήν τη συμμαχία υποστηρίζουν και οι Κούρδοι. Η συμμαχία της αντιπολίτευσης πραγματοποιείσε ρεαλιστικές και επιτυχημένες επιλογές υποψηφίων

Στις κάλπες εν μέσω κρίσης

Οι δημοτικές εκλογές της Κυριακής ξεχωρίζουν και από το γεγονός ότι λαμβάνουν χώρα εν μέσω γενικευμένης οικονομικής κρίσης, η οποία επηρεάζει πλέον όλες τις πτυχές και δομές της τουρκικής καθημερινότητας. Η κατακύλα της τουρκικής λίρας συνεχίζεται τη στιγμή που η μία μετά την άλλη τουρκικές εταιρείες και τράπεζες ζητούν διακανονισμό χρεών και πρόσβαση σε νέα οικονομικά κονδύλια, αλλά και κρατική υποστήριξη. Η ύφεση στην τουρκική οικονομία ενδέχεται να έχει συνέχεια μετά τις δημοτικές εκλογές, όταν στο πεδίο της διπλωματίας η Τουρκία θα πρέπει αναγκαστικά να αντιμετωπίσει τα ανοικτά μέτωπα που έχει με τις ΗΠΑ και άλλες ξένες δυνάμεις. Αυτές οι προκλήσεις και οι δυσκολίες πέφτουν βαριές στο έργο του προέδρου Ερντογάν και των συνεργατών του. Για πρώτη φορά, σε κοινωνικό επίπεδο, στους δρόμους των μεγάλων πόλεων, αλλά και στα κοινωνικά δίκτυα οι Τούρκοι πολίτες εκφράζουν έντονο προβληματισμό για την τροπή των εξελίξεων σε πολλά μέτωπα. Υπό τη σκιά των προαναφερόμενων, οι δημοτικές εκλογές στην Τουρκία μετατρέπονται σε μια ιστορική πρόκληση για το κυβερνών ΑΚΡ: Θα καταφέρει τελικά ο Ερντογάν να συγκρατήσει το νέο κύμα αμφισβήτησης και προβληματισμού ή όχι; Τη νύχτα της Κυριακής η κάλην θα δώσει μια πρώτη απάντηση σε αυτό το άκρως σημαντικό ερώτημα.

Χαρακτηριστικές οι περιπτώσεις του προέδρου και του υπουργού Εσωτερικών, που λίγες μόλις ημέρες πριν από τις δημοτικές ξεκαθάρισαν ότι η κυβέρνηση θα προχωρήσει στην απομάκρυνση από τα καθήκοντα τους Κούρδους δημάρχους και δημοτικούς υπαλλήλους, που διατηρούν σχέσεις με το Εργατικό Κόμμα του Κουρδιστάν (ΡΚΚ).

για τις δημοτικές εκλογές της 31ης Μαρτίου. Στην Άγκυρα ένα τέως στέλεχος των Γκρίζων Λύκων διεκδικεί το αξίωμα του δημάρχου της πρωτεύουσας για λογαριασμό της, ενώ στην Κωνσταντινούπολη, ένας πολιτικός με κεντρώο και δημοκρατικό προφίλ, μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα έχει καταφέρει να κλείσει την ψαλίδα που χωρίζει την κυβέρνηση από την αντιπολίτευση. Στο Πέρα, ένα σοσιαλιστής υποψήφιος έχει κάνει αισθητή διαφορά στο πολιτικό τοπίο του πολιτισμικού κέντρου μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα και παρόμοια είναι τα παραδείγματα άλλων που ξεχωρίζουν σε ολόκληρη τη δυτική και κεντρική Τουρκία. Αντιμέτωπη με ισχυρές υποψηφιότητες, η κυβερνητική συμμαχία κατεβάζει στις σημερινές δημοτικές εκλογές τα δικά της ισχυρά χαρτιά των διακυβερνήσεων του ΑΚΡ. Σε Άγκυρα, Πόλη, Σμύρνη, Άντεπ και σε άλλα σημαντικά κέντρα πρώην υπουργοί και υψηλόβαθμα στελέχη των κυβερνήσεων του ΑΚΡ διεκδικούν αξιώματα δημάρχου. Η Κωνσταντινούπολη ξεχωρίζει με την υποψηφιότητα του τελευταίου πρωθυπουργού της σύγχρονης Τουρκίας, του Μπιν Αλί Γιλντιρίμ, στη Σμύρνη, ένα πρώην στέλεχος της κυβέρνησης του ΑΚΡ υπογραμμίζει τη σημασία των αρχών του κοσμικού καθεστώτος και στην Άγκυρα ο υποψήφιος της κυβερνητικής συμμαχίας προβάλλει δημοκρατικό και κεντρώο προφίλ.

Η σίγουρη νίκη

Μπορεί σε Άγκυρα, Σμύρνη, Πόλη, Εσκί Σεχίρ, Προύσα και άλλα αστικά κέντρα, η νέα εκλογική επιτυχία του ΑΚΡ να μην θεωρείται δε-

δομένη, ωστόσο αυτό δεν ισχύει για την περίπτωση των Βόρειων Παραλίων και της ενδοχώρας της Ανατολίας. Σε αυτές τις περιοχές, οι υποψήφιοι του ΑΚΡ κατεβαίνουν στη νέα εκλογική μάχη από θέση ισχύος, επωφελούμενοι στο έπακρον από όλες τις δυνατότητες του κρατικού μηχανισμού και στηριζόμενοι στην «τυφλή εμπιστοσύνη» του εθνικιστή και συντηρητικού ψηφοφόρου. Σε πόλεις, όπως οι Καισαρεία, Ικόνιο, Τραπεζούντα κ.ο.κ. οι υποψήφιοι της κυβερνητικής παράταξης στηρίζουν επίσης τις ελπίδες τους στη συνεργασία των Γκρίζων Λύκων. Ως γνωστόν, από την περίοδο του αποτυχημένου πραξικοπήματος, το ΑΚΡ έχει ενώσει τις δυνάμεις του με το Κόμμα Εθνικιστικής Δράσης (ΚΕΔ) και ο διάλογος και η συνεργασία του προέδρου Ερντογάν με τον ηγέτη των Γκρίζων Λύκων, Ντεβλέτ Μπαχτσελί κυλά ομαλά και καθοδηγεί την τουρκική κυβέρνηση στη νέα περίοδο. Γι' αυτό άλλωστε, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, τόσο ο ίδιος ο κ. Ερντογάν όσο και οι συνεργάτες του φρόντισαν να στείλουν στην τουρκική κοινή γνώμη εθνικιστικά και συντηρητικά μηνύματα, τα οποία, σύμφωνα με πολλούς ανεξάρτητους αναλυτές, φέρουν στοιχεία αυταρχισμού και ολοκληρωτικών καθεστώτων της περιόδου του μεσοπολέμου. Χαρακτηριστικές είναι οι περιπτώσεις του προέδρου και του υπουργού Εσωτερικών, που λίγες μόλις ημέρες πριν από τις δημοτικές εκλογές ξεκαθάρισαν ότι η κυβέρνηση θα προχωρήσει άμεσα στην απομάκρυνση από τα καθήκοντα τους Κούρδους δημάρχους και δημοτικούς υπαλλήλους, που διατηρούν σχέσεις με το Εργατικό

Κόμμα του Κουρδιστάν (ΡΚΚ), ακόμη και αν οι ψηφοφόροι επιλέξουν να υποστηρίξουν αυτές τις υποψηφιότητες.

Κουρδική επίδειξη ισχύος

Ακόμη κι αν η Άγκυρα εξαπολύει νέες απειλές ενόψει εκλογών κι αν συνεχίζεται το κύμα εκφοβισμού των κύκλων της αντιπολίτευσης και των Κούρδων ακτιβιστών, το οποίο ξεκίνησε την περίοδο των εκλογών του 2015 και κορυφώθηκε μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα του 2016, όλα αυτά δεν φαίνεται να επηρεάζουν τους Κούρδους. Οι οποίοι ετοιμάζονται να επιστρέψουν στις κάλπες και να στείλουν ένα νέο, δυναμικό μήνυμα στην Άγκυρα. Τελευταίες σφυγμομετρήσεις δείχνουν ότι σε σημαντικά κουρδικά αστικά κέντρα, όπως το Ντιγάρμπακιρ, το Χακκάρι και το Βαν, το κουρδικό κίνημα ετοιμάζεται να καταγράψει εντυπωσιακή εκλογική νίκη. Παρά τη φυλάκιση της ηγεσίας του, η πολιτική πτέρυγα του αυτονομιστικού κινήματος εξακολουθεί να διατηρεί ισχυρή εκλογική βάση στη νοτιοανατολική Τουρκία, η οποία δεν αποκλείεται να κάνει αισθητή διαφορά το βράδυ της Κυριακής.

Ο ρόλος του κουρδικού κινήματος αναμένεται να είναι καθοριστικός και στο δυτικό και κεντρικό κομμάτι της Τουρκίας όπου εκεί επέλεξε να μην προβάλλει υποψηφιότητες, αλλά να υποστηρίξει τις υποψηφιότητες της αντιπολίτευσης. Αυτή η έμπρακτη υποστήριξη την Κυριακή αναμένεται να μεταφραστεί εκλογικά σε σημαντικά ποσοστά, τα οποία θα ενισχύουν τη θέση των υποψηφίων της αξιωματικής αντιπολίτευσης και των συνεργατών της.

Ο εξωτερικός αντίκτυπος των τουρκικών εκλογών

Οι σχέσεις της με τη Δύση και ο παράγων οικονομία δεν αποκλείεται να επηρεάσουν Κυπριακό και ελληνoturκικά

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Στη σύγχρονη Τουρκία οι δημοτικές εκλογές δεν έχουν αποκλειστικά «περιφερειακό» χαρακτήρα. Τις τελευταίες δεκαετίες, οι δημοτικές εκλογές διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στο πολιτικό προσκήνιο της χώρας και ανοίγουν τον δρόμο για σειρά εξελίξεων, επηρεάζοντας και τη γραμμή που ακολουθεί η χώρα σε πολλά ζητήματα της εξωτερικής πολιτικής. Στα τέλη της δεκαετίας του 1980, το αποτέλεσμα των δημοτικών εκλογών άνοιξε τον δρόμο για τη σταδιακή αποδυνάμωση και διάλυση του κυβερνώντος Κόμματος Μπντέρας Πατριδας. Λίγα χρόνια μετά, οι δημοτικές εκλογές σηματοδότησαν την ανάδειξη του συντηρητικού κινήματος ως πρωταγωνιστικό παράγοντα της πολιτικής ζωής της Τουρκίας. Μία δεκαετία μετά, οι δημοτικές εκλογές και η εκλογική νίκη σε αυτές ενίσχυσαν και σταθεροποίησαν τη θέση του κουρδικού αυτονομιστικού κινήματος στο πολιτικό προσκήνιο της Τουρκίας. Όλες οι προαναφερόμενες εξελίξεις επιφύλασαν αντίκτυπο για την τουρκική εξωτερική πολιτική και την ευρύτερη περιοχή, όπως αυτή διαφάνηκε μέσα από την ενίσχυση της θέσης του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ). Σήμερα, λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερόμενα δεδομένα, ο διεθνής παράγων αναμένει με ενδιαφέρον το αποτέλεσμα των τουρκικών δημοτικών εκλογών.

Στο οικονομικό πεδίο, η Τουρκία

δέχεται μεγάλες πιέσεις από πολλές κατευθύνσεις. Τη στιγμή που οι ΗΠΑ απειλούν με νέες κυρώσεις, η τουρκική λίρα χάνει αξία και εξανεμίζονται οι αποταμιεύσεις της τουρκικής Κεντρικής Τράπεζας. Την ίδια περίοδο, στη Συρία και στην Ανατολική Μεσόγειο, η Τουρκία βρίσκεται αντιμέτωπη με μεγάλες προκλήσεις. Στην περίπτωση της πρώτης, η τουρκική διπλωματία δεν έχει εγκαταλείψει τον στόχο της δημιουργίας μιας μεγάλης ζώνης κατοχής που θα απλώνεται στα σύνορα Τουρκίας-Συρίας. Αυτό το εγχείρημα σκοντάφτει πάνω στην άρνηση των ΗΠΑ. Την ίδια στιγμή, στο Ιντλίλ οι εξελίξεις οδεύουν από το κακό στο χειρότερο εφόσον παρακλάδι της Αλ Κάιντα ελέγχει μια περιοχή που υπό κανονικές συνθήκες θα περιφρουρούσαν τουρκικές και ρωσικές δυνάμεις.

Στην Ανατολική Μεσόγειο ο εκνευρισμός της Άγκυρας αυξάνεται διαρκώς. Ο ανταγωνισμός για τα ενεργειακά αποθέματα της περιοχής είναι στην πρώτη γραμμή και η Τουρκία, έχοντας απομονωθεί διπλωματικά από γειτονικές χώρες, ετοιμάζεται να προχωρήσει σε νέες γεωτρήσεις και σε επίδειξη ισχύος. Επιπρόσθετα, άκρως προβληματική παραμένει και η εικόνα που εκπέμπει το ανατολικό Αιγαίο, με τις δυνάμεις των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων και των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων να «ανμετριούνται» σε καθημερινή βάση στον αέρα και στη θάλασσα. Υπό αυτές τις συνθήκες, το μέλλον της συντηρητικής συμμαχίας

Όπως στο κουρδικό έτσι και στο κυπριακό, αλλά και στα ελληνoturκικά, η κυβερνητική συμμαχία συμφωνεί με τη συμμαχία της αντιπολίτευσης.

την οποία δημιουργήσε ο ισχυρός πολιτικός άνδρας της Τουρκίας Ταγίπ Ερντογάν μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα έχει ιδιαίτερη σημασία εφόσον οι δημοτικές εκλογές ενδέχεται να κρίνουν το μέλλον του πολιτικού γάμου ΑΚΡ-Γκρίζων Λύκων, γεγονός που έχει αντίκτυπο στο πως η Τουρκία αντιλαμβάνεται και δρα στην εξωτερική της πολιτική.

Το μέλλον της συμμαχίας

Λίγο πριν από το άνοιγμα των καλπών, τα τελευταία στοιχεία και οι νεότερες πληροφορίες οδηγούσαν τους αναλυτές στο αποτέλεσμα ότι στη χειρότερη περίπτωση για την κυβερνητική συμμαχία, οι δημοτικές εκλογές θα ολοκληρωθούν με το μέτωπο ΑΚΡ-Γκρίζων Λύκων να διατηρεί τις εκλογικές δυνάμεις του. Αν και δεν αποκλείεται να καθούν

πολύτιμα κέντρα κυρίως στο δυτικό κομμάτι της Τουρκίας και στις κουρδικές επαρχίες, η συντηρητική-εθνικιστική συμμαχία αναμένεται να διατηρήσει τα ποσοστά της στο υπόλοιπο της χώρας. Σε αυτήν την περίπτωση το σίγουρο είναι ότι ο αυταρχισμός και ο λαϊκισμός της τουρκικής κυβέρνησης τόσο στο εσωτερικό πεδίο όσο και στο πεδίο της διπλωματίας θα έχει και συνέχεια. Ωστόσο, η ανανάκτηση των ξένων επενδυτών και των Τούρκων επιχειρηματιών και τραπεζιτών δεν αποκλείεται να κορυφωθεί το επόμενο διάστημα, σε μια στιγμή που η τουρκική διπλωματία θα παρασέρνεται πίσω από νέες περιπέτειες, το τελικό αποτέλεσμα των οποίων θα κριθεί από τις τελικές αποφάσεις της Άγκυρας και των ανταγωνιστών της. Σε περίπτωση, ωστόσο, που το

τελικό αποτέλεσμα των δημοτικών εκλογών δεν είναι το αναμενόμενο για την κυβερνητική συμμαχία, σε πολλά μέτωπα η Τουρκία δεν αποκλείεται να βρεθεί αντιμέτωπη με νέες εξελίξεις που θα έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για ολόκληρη την περιοχή. Η ενίσχυση των ποσοστών της αντιπολίτευσης θα μπορούσε να πυροδοτήσει στο εσωτερικό τη συζήτηση για πρόωρες εκλογές. Σε μια τέτοια περίπτωση, η συντηρητική-εθνικιστική συμμαχία θα βρισκόταν αντιμέτωπη με πιέσεις στο εσωτερικό της και οι εξελίξεις βάσει συγκεκριμένων εκτιμήσεων θα μπορούσαν να εκτροχιαστούν με τη σταδιακή ανάδυση ενός νέου, ανταγωνιστικού κεντρώου πολιτικού φορέα. Στο δε μέτωπο της διπλωματίας, το αποτέλεσμα των δημοτικών εκλογών και οι εξελίξεις στο εσωτερικό πολιτικό μέτωπο, θα έφεραν το τουρκικό Προεδρικό αντιμέτωπο με το εξής δίλημμα: Διαιώνιση του λαϊκισμού και του αυταρχικού προφίλ ή αναδιπλωση, όπως συνέβη κατά τα προηγούμενα χρόνια, και επιστροφή σε φιλελεύθερες πολιτικές και διπλωματικές συνταγές;

Κυπριακό-ελληνoturκικά

Ανεξαρτήτως από τα παραπάνω, το σίγουρο είναι ότι στα ζητήματα που αφορούν την Κύπρο και την Ελλάδα οι επιλογές και οι στρατηγικές της Τουρκίας είναι περιορισμένες. Και αυτό διότι στο εσωτερικό της χώρας δεν υφίστανται πολιτικές δυνάμεις που είναι σε θέση να προβάλλουν εναλλακτικές προτάσεις

για την αντιμετώπιση των πάγιων προβλημάτων που αντιμετωπίζει το τουρκικό κράτος. Όπως στο Κουρδικό έτσι και στο Κυπριακό, αλλά και στα ελληνoturκικά, σε γενικές γραμμές, η κυβερνητική συμμαχία συμφωνεί με τη συμμαχία της αντιπολίτευσης για τη γραμμή που πρέπει να ακολουθήσει η Άγκυρα. Και τα δύο μέτωπα δεν αποκλείουν την τελική διχοτόμηση της Κύπρου και τάσσονται υπέρ μιας «αποφασιστικής» στάσης στα ελληνoturκικά, απέναντι στις υποτιθέμενες «προκλήσεις» της Ελλάδας. Σήμερα, τα μοναδικά πολιτικά κόμματα στην τουρκική εθνοσυνέλευση που τολμούν να ταχθούν υπέρ εναλλακτικών, ήτοι φιλελεύθερων ανοιγμάτων στο Κυπριακό και στα ελληνoturκικά είναι το Δημοκρατικό Κόμμα των Λαών και το νεοσύστατο Εργατικό Κόμμα.

Ωστόσο και τα δύο αυτά κόμματα δεν έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν την τροπή των εξελίξεων στο διπλωματικό πεδίο. Υπό αυτές τις συνθήκες, λοιπόν, το μόνο σίγουρο είναι ότι σε διπλωματικό επίπεδο, Αθήνα και Λευκωσία θα πρέπει να αναμένουν και να μελετήσουν με ιδιαίτερη προσοχή τον αντίκτυπο των δημοτικών εκλογών κυρίως στις σχέσεις της Τουρκίας με τη Δύση και φυσικά στο μέλλον της τουρκικής οικονομίας. Οι αποφάσεις της Άγκυρας σε αυτά τα μέτωπα, την επόμενη ημέρα των δημοτικών εκλογών, δεν αποκλείεται να επηρεάσουν μακροπρόθεσμα το Κυπριακό και τα ελληνoturκικά.

Dacia... με επωνυμία «Πηλακούτα»

Ο Όμιλος Πηλακούτα καλωσορίζει στην οικογένειά του την **Dacia**, την πιο γρήγορα αναπτυσσόμενη αυτοκινητοβιομηχανία στην Ευρώπη, ως ο αποκλειστικός αντιπρόσωπος των αυτοκινήτων της στην Κύπρο. Μια νέα εποχή αρχίζει για την **Dacia**, με αξιόπιστα μοντέλα, προσιτές τιμές και ολοκληρωμένη υποστήριξη σε συνεργεία και ανταλλακτικά.

Με το κύρος και την εγγύηση του Ομίλου Πηλακούτα.

Λευκωσία, Λεμεσός, Λάρνακα, Πάφος | ☎ 77773344 | www.dacia.com.cy

Οι εχθροί της κάλπης για ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ

Ο κίνδυνος της αποχής κορυφώνεται για την Αριστερά, ενώ η ψήφος διαμαρτυρίας πλήττει τον Δημοκρατικό Συναγερμό

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Στη μόνη συσπείρωσης βρίσκονται οι κομματικοί μηχανισμοί σε Πινδάρου και Εζεκία Παπαϊωάννου, καθώς οι ευρωεκλογές είναι μόλις δύο μήνες μακριά. Τι

μπορεί να λειτουργήσει αρνητικά για ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ ώστε να μην πετύχουν το μεγάλο στοίχημα των εκλογών και συνεπώς της διατήρησης της δύναμής τους; Για τον Δημοκρατικό Συναγερμό λένε πως είναι ο κακός εαυτός τους, καθώς η

πολυφωνία του κόμματος προκαλεί πλέον ζητήματα στο κόμμα. Ενισχύεται παράλληλα η ψήφος διαμαρτυρίας λόγω κυβερνητικών χειρισμών που στρέφει άλλους προς το ΕΛΑΜ και άλλους προς το ΑΚΕΛ. Για το ΑΚΕΛ ο μεγάλος φόβος είναι να

μείνει το ΑΚΕΛικό ακροατήριο μακριά από την κάλπη εξαιτίας και της αδιαφορίας για την Αριστερά εκλογικής μάχης. Και τα δύο κόμματα εργάζονται οργανωτικά για να μειώσουν και τις ζημιές, αλλά και τις απώλειές τους. Απώλειες που ενδε-

χομένως να κοστίσουν ακριβά και στον Αβέρωφ Νεοφύτου, αλλά και στον Άντρο Κυπριανού προσωπικά, σε μία εκλογική μάχη που θα μπορούσε να είναι αδιάφορη, που όμως κάθε άλλο από αδιάφορη είναι για τη δική τους συνέχεια.

Μακριά από τον προεκλογικό του ΔΗΣΥ θα μείνει, όπως λένε στο Προεδρικό, ο Νίκος Αναστασιάδης, αφήνοντας τον Αβέρωφ Νεοφύτου να χειριστεί τις δυσκολίες.

Η υποψηφιότητα Κιζιλγιουρεκ έχει φέρει κοντά ένα ακροατήριο που επιθυμεί λύση και επανένωση, προκάλεσε ωστόσο έριδες εντός του ΑΚΕΛ για προώθηση του Τ/κ ακαδημαϊκού από την ηγεσία.

Η φθορά της εξουσίας και η ψήφος διαμαρτυρίας

Εικόνες της προεκλογικής του 2016, βλέπουν ξανά στην Πινδάρου όσοι παρακολουθούν τις εξελίξεις. Καταστάσεις που ο Αβέρωφ Νεοφύτου θέλει με κάθε τρόπο να αποφύγει, αφού ακόμη και σήμερα παραδέχεται λανθασμένες κινήσεις που έγιναν σε εκείνο τον προεκλογικό. Η κίνηση της Ελένης Σταύρου με τον Γρίβα, τα σχόλια περί Τουρκόκοσπορων Πάφιος από τον δημοτικό σύμβουλο του ΔΗΣΥ Γιώργο Λακκοτρήνη, οι απειλές του Ευγένιου Χαμπουλλά προς τους ακτιβιστές και άλλες επικοινωνιακές γκάφες της Πινδάρου αποτελούν για πολλούς επανάληψη του ίδιου έργου. Όχι μόνο με την γκάφα του μπες-βγες στο ψηφοδέλτιο, αλλά και τα όσα προηγήθηκαν από τους τρεις βουλευτές του κόμματος Ανδρέα Κυπριανού, Ανδρέα Θεμιστοκλέους και Ευγένιο Χαμπουλλά. Οι τότε κινήσεις ενίσχυσαν το αφήγημα ότι ο ΔΗΣΥ αποτελεί ένα καθαρά συντηρητικό κόμμα, το οποίο δεν ελέγχει ο συναγερμικός πρόεδρος. Σε μία περίοδο που ο Αβέρωφ Νεοφύτου ήθελε να περάσει το μήνυμα ότι παίρνε τον ΔΗΣΥ στην εποχή του φιλελευθερισμού. Από τη Θεοκάρους σε άλλους. Σήμερα βεβαίως το σκηνικό επαναλαμβάνεται λίγο διαφορετικοποιημένα. Το 2016, η μεγάλη ανησυχία διαρροών ήταν προς τη νεοσυσταθείσα Αλληλεγγύη, σάρκα τότε από τη σάρκα του ΔΗΣΥ της οποίας ηγείτο η δημοφιλής ευρωβουλευτής του ΔΗΣΥ Ελένη Θεοκάρους και προς άλλα μικρότερα κόμματα, όπως οι Οικολόγοι. Σήμερα, οι διαρροές στρέφονται περισσότερο προς το ΕΛΑΜ σε ό,τι αφορά το σκληρό ακροατήριο, ενώ η προοδευτική τάση βλέπει θετικά την υποψηφιότητα Νιαζί Κιζιλγιουρεκ με το ΑΚΕΛ.

Η φθορά της εξουσίας και η ψήφος διαμαρτυρίας

Η φθορά της εξουσίας και η ψήφος διαμαρτυρίας

όχι μόνο μέσω τις ομιλίες του κατά την παρουσίαση του ψηφοδελτίου με το γνωστό «Mea culpa», αλλά και σε συνάντηση που είχε στην Πινδάρου με τις συναγερμικές εκπαιδευτικές οργανώσεις το περασμένο διάστημα. Η απουσία τους άλλωστε από την πορεία του Συνεργατισμού θεωρείται από τον ΔΗΣΥ σημαντική κίνηση που αποδεικνύει τη συμφιλίωση των δύο μερών. Στο θέμα του Συνεργατισμού μπορεί να υπήρξε στήριξη στον Χάρη Γεωργιάδη, το γεγονός, ωστόσο, ότι στελέχη απείχαν για μέρες από τα τηλεοπτικά πάνελ, στέλλοντας νέα και εν πολλοίς άγνωστα στελέχη έστειλε το μήνυμα πως ο ΔΗΣΥ προσπαθεί να τηρήσει αποστάσεις από την όποια κυβερνητική φθορά.

Η Αμμόχωστος

Το μεγάλο ερώτημα, όμως, είναι αν ο ΔΗΣΥ θα έχει πράγματι διαρροές προς το ΕΛΑΜ, καθώς η πρώτη δημοσκοπήσιον που διενέργησε το κόμμα είναι ιδιαίτερος ανησυχητική για την Πινδάρου. Ήδη ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ κατακεραύνωσε στην

Στον ΔΗΣΥ βλέπουν ξανά εικόνες των βουλευτικών εκλογών του 2016 και προσπαθούν να μειώσουν τις απώλειες με συναντήσεις ενοχλημένων ψηφοφόρων στα σπίτια τους.

ομιλία του κατά την παρουσίαση του ψηφοδελτίου το ΕΛΑΜ, στέλλοντας παράλληλα το μήνυμα πως η ρεαλιστική πατριωτική παράταξη δεν είναι άλλη από τον ΔΗΣΥ. Καθόλου τυχαία βεβαίως και η πλάτη που έβαλε η ηγεσία στη συνθηματολογία της κας Σταύρου περί Ένωσιν. Όμως η ψήφος στο ΕΛΑΜ δεν έχει τόσο ιδεολογική προσέγγιση όσο προσέγγιση διαμαρτυρίας. Ψήφος τιμωρίας που προέρχεται, όπως λέγεται, κυρίως από την Επαρχία Αμμοχώστου για μία σειρά λόγων. Όπως έχει αναφέρει στο παρελθόν η «Κ» η παραίτηση του δημάρχου Παραλιμνίου Θεόδωρου Πυρίλη από τον ΔΗΣΥ, συνδέεται με τη γενοικονομική δυσφορία των κατοίκων της περιοχής, για το ότι απέχουν από τα κέντρα λήψης αποφάσεων. Λάδι στη φωτιά έβαλε βεβαίως και το ότι κεφάλαιο του Ουζόχο με τους Ανορθωσιάτες να στοχοποιούν για την απόφαση τον ΔΗΣΥ, δεδομένης

και της εμπλοκής του πρώην βουλευτή του ΔΗΣΥ και νυν προέδρου του ΚΟΑ Ανδρέα Μιχαηλίδη. Υπενθυμίζεται πως στην κερκίδα της Ανόρθωσης το ΕΛΑΜ είναι ήδη οργανωμένο. Βεβαίως, το πρόβλημα δεν περιορίζεται στην Ελεύτερη Αμμόχωστο. Η συνέντευξη του Αλέξη Γαλανού στον «Πολίτη» την περασμένη Κυριακή δεν ήταν καθόλου τυχαία, όταν υπογράμμιζε τα περί απροθυμίας του προέδρου για την Αμμόχωστο, καθώς μία ομάδα Αμμοχωστιανών που επιθυμούν λύση και ανήκουν στο συναγερμικό ακροατήριο έχουν εδώ και καιρό ξεκινήσει να επικρίνουν τον Νίκο Αναστασιάδη για τους χειρισμούς τους στο Κυπριακό. Αυτή η μερίδα ψηφοφόρων σε συνδυασμό με μερίδα των φιλελευθέρων που δυσφορεί με τη σκληρή ροπή προβεβλημένων στελεχών του ΔΗΣΥ, ακόμη και της ηγεσίας, φαίνεται να βλέπει θετικά την υποψηφιότητα του Νιαζί Κιζιλγιουρεκ. Σε αντίθεση με άλλες προεκλογικές περιόδους όπου ο συναγερμικός πρόεδρος έστελνε μήνυμα κληρονομιάς, πλέον κρατά χαμηλούς τόνους στις συζητήσεις των συλλογικών οργάνων. Ήδη η Πινδάρου έχει ξεκινήσει σειρά επαφών και διαβουλεύσεων με στόχο τη διαχείριση της ζημιάς σε όλες τις επαρχίες. Όχι μόνο μέσω της παγκύπριας περιόδους που ξεκίνησε από την Πάφο, αλλά και με την επίσκεψη στελεχών σε σπίτια ψηφοφόρων που έχουν παράπονο για τα όσα διαμείβονται είτε στον ΔΗΣΥ είτε στην κυβέρνηση.

Χωρίς τον πρόεδρο

Σε αντίθεση βεβαίως με τις βουλευτικές του 2016, όταν ο Νίκος Αναστασιάδης μπήκε προς το τέλος δυναμικά στον προεκλογικό, αυτή τη φορά όπως λένε κυβερνητικές πηγές, στόχος είναι να μείνει εκτός και να παρευρεθεί στις δύο τελευταίες προεκλογικές συγκεντρώσεις. Το αν αυτή η κίνηση συνδέεται με την κόντρα που υπήρξε με την Πινδάρου και την προσπάθεια να σταλεί ένα μήνυμα στον Αβέρωφ Νεοφύτου από τον πρόεδρο είναι κάτι που συζητείται. Άλλωστε, πολιτικοί κύκλοι θεωρούν πως το Προεδρικό θα δώσει χέρι βοήθειας στη ΔΗΠΑ. Από την κυβέρνηση απορρίπτουν κάτι τέτοιο, σημειώνοντας πως ο πρόεδρος θα μείνει εκτός, διατηρώντας έτσι τον θεσμικό του ρόλο. Το ίδιο βεβαίως δεν θα ισχύσει και για μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου που με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο θα παίξουν τον δικό τους ρόλο.

Στον ΔΗΣΥ μπορεί να ανησυχούν ότι η ψήφος διαμαρτυρίας θα προκαλέσει δυσάρεστες εκπλήξεις, όμως για το ΑΚΕΛ ο μεγάλος εχθρός είναι η αδιαφορία των ΑΚΕΛικών για την εκλογική μάχη. Το ακροατήριο της Αριστεράς έβλεπε διαχρονικά με αδιαφορία τις ευρωεκλογές, λόγω και των διαφωνιών που υπάρχουν γύρω από τα όσα διαμείβονται και αποφασίζονται στο οικοδόμημα των Βρυξελλών. Καθόλου τυχαίο ότι πέντε χρόνια προηγουμένως, το μεγάλο στοίχημα του κόμματος ήταν η διατήρηση των δύο εδρών. Σήμερα στην Εζεκία Παπαϊωάννου αντιλαμβάνονται πως δεν υπάρχουν περιθώρια για απώλειες και θέτουν ως στόχο τη συσπείρωση μέσω συγκεκριμένου αφηγήματος.

Συμβολισμός και ρίσκο

Σε αυτή την εκλογική μάχη επιχειρείται να δοθεί και αφήγημα και συμβολισμός. Ενδεικτική η παρουσία του Νιαζί Κιζιλγιουρεκ στο ψηφοδέλτιο, στέλλοντας το μήνυμα επαναπροσέγγισης και προσήλωσης στην επίλυση του Κυπριακού. Σε μία περίοδο που ενισχύονται οι φήμες περί συζητήσεων για άλλων μορφών λύσης, η υποψηφιότητα ενός προβεβλημένου Τ/κ θεωρείται πως θα λειτουργήσει θετικά και θα συσπειρώσει την Αριστερά.

Όμως οι επιδιώξεις δεν περιορίζονται μόνο στις ελεύθερες περιοχές. Κάποιοι εντός ΑΚΕΛ βλέπουν σημαντική προσέλευση Τ/κ, καθώς ο κ. Κιζιλγιουρεκ κάνει τη δική του προεκλογική εκστρατεία στα Κατεχόμενα με τη συμμετοχή γνωστών ακτιβιστών και στελεχών του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος. «Να κρατούμε μικρό καλάθι», λένε βεβαίως κύκλοι στην Εζεκία Παπαϊωάννου γύρω από την προσέλευση των Τ/κ, υπογραμμίζοντας πως οι επιθέσεις που δέχονται στα Κατεχόμενα όσοι σκέφτονται να προσέλθουν στην κάλπη δεν είναι λίγες. Αυτό σε συνδυασμό με την παρουσία του «Πασεμί» του Σενέρ Λεβέντ που έχει σημαντικές προσωπικότητες Τ/κ που δουλεύουν για τη λύση στο ψηφοδέλτιο παίζει τον δικό του ρόλο για διαρροή ψήφων από το ΑΚΕΛ προς τα εκεί.

Οι αντιδράσεις

Το ερώτημα, βεβαίως, που εγείρεται είναι το πόσο έχει αγκα-

λιαστεί και από το ακροατήριο του ΑΚΕΛ η υποψηφιότητα Κιζιλγιουρεκ. Κομματικά στελέχη σημειώνουν πως η υποψηφιότητα του Τ/κ ακαδημαϊκού πέραν του ότι έχει προκαλέσει θετική ανταπόκριση από την πλειοψηφία του κόμματος, επιβεβαιώνει και την προσήλωση του κόμματος για μία επανενωμένη Κύπρο. Από κάποιους και ιδιαίτερα από το περιβάλλον του βουλευτή Λάρνακας Γιώργου Γεωργίου γίνεται βεβαίως λόγος για προώθηση του Τ/κ ακαδημαϊκού από την ηγεσία, εντείνοντας την εσωστρέφεια. Υπάρχει και εκείνη η μερίδα των «σκληρών» ψηφοφόρων του κόμματος που βλέπει με προβληματισμό την εν λόγω επιλογή.

Είναι το ίδιο ακροατήριο, άλλωστε, που θεωρεί πως το μήνυμα που στέλνει η σημερινή ηγεσία

Κύριος εχθρός του ΑΚΕΛ είναι η αδιαφορία των ΑΚΕΛικών για την εν λόγω εκλογική αναμέτρηση την οποία επιχειρούν να πολεμήσουν με την έμφαση στον αντιφασισμό, στην προσήλωση για λύση και τους κακούς χειρισμούς της κυβέρνησης στον Συνεργατισμό.

γύρω από το Κυπριακό δεν έχει καταφέρει να γίνει κατανοητό στην ευρεία βάση του κόμματος και ίσως να δίνει το μήνυμα επιπλέον υποχωρήσεων από μέρους του κόμματος. Όπως αναφέρουν πολιτικοί κύκλοι η εκλογή Νιαζί Κιζιλγιουρεκ μπορεί να προκαλέσει τα αντίθετα από τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Όμως στο ΑΚΕΛ δεν θα περιοριστούν στην προσήλωση για λύση, αλλά και στην ανάγκη πάταξης του φασισμού. Σε μία Ευρώπη που ενισχύεται συνεχώς η Ακροδεξιά, η Αριστερά θα πρέπει όχι μόνο να σταθεί ανάχωμα, αλλά να δώσει πρώτα και κύρια δυναμικά το παρών της, είναι το μήνυμα που προωθείται από το ΑΚΕΛ.

Η αντιπαράθεση, άλλωστε, ΕΛΑΜ-ΑΚΕΛ αναπόφευκτα συ-

σπειρώνει και τα δύο κόμματα. Το ερώτημα είναι κατά πόσο αυτή η αντιπαράθεση θα φέρει κοντά κεντρικούς μετριοπαθείς ψηφοφόρους. Ο κίνδυνος που παρουσιάζεται για κατάληψη της έκτης έδρας από το ΕΛΑΜ εκτιμάται από πολλούς πως θα βοηθήσει τα μικρότερα κόμματα, των οποίων ένα καλό ποσοστό θα απομακρύνει το ΕΛΑΜ από τις Βρυξέλλες, με το ΑΚΕΛ να δέχεται έτσι τις μεγαλύτερες διαρροές.

Στο πλαίσιο των μεγάλων ανησυχιών είναι και η πορεία της Ομόνοιας ή καλύτερα της νέας Ομόνοιας που συστάθηκε από τη Θύρα 9 και άλλους οργανωμένους φιλάθλους. Όπως λέγεται η νέα ομάδα φαίνεται να προχωρά καλά και αυτό σε συνδυασμό με την κακή απόδοση της Ομόνοιας ενδεχομένως να ενισχύσει τα μουνιμουνι του ΑΚΕΛικού ακροατηρίου. Από το κάδρο δεν πρέπει να παραλείπεται πως στελέχη, όπως ο Γιάννος Κατσουρίδης και άλλοι, που έχουν διαφωνήσει με την «ιδιωτικοποίηση» της Ομόνοιας, βρίσκονται κοντά στη νέα ομάδα, προκαλώντας πονοκέφαλο στην ηγεσία.

Στην Εζεκία Παπαϊωάννου αντιλαμβάνονται πως ο μόνος τρόπος για να ενεργοποιηθεί το ΑΚΕΛικό ακροατήριο σε μία διαχρονικά αδιάφορη εκλογική μάχη, αλλά και να κλείσουν τα στόματα της δυσφορίας γύρω από χειρισμούς της ηγεσίας, είναι να ξαναβρεί το ΑΚΕΛ τον αντιπολιτευτικό του ρόλο. Καθόλου τυχαία η δριμεία επίθεση του ΑΚΕΛ στο κεφάλαιο του Συνεργατισμού.

Θεωρήθηκε η κατάλληλη για να κάνει την ρελάνς του. Αφενός αποδομώντας το success story της κυβέρνησης Αναστασιάδη, αφετέρου επιχειρώντας να ανατρέψουν την άποψη ότι το ΑΚΕΛ δεν μπορεί να κυβερνήσει λόγω άγνοιας στην οικονομία. Κάτι τέτοιο θεωρείται πως θα συσπειρώσει επαρκώς το κόμμα και πως θα το ενδυναμώσει. Το πρώτο εγχείρημα βεβαίως με την πορεία στο Προεδρικό μπορεί να μάζεψε αρκετό κόσμο, όχι όμως τέτοιο που να προκαλέσει πραγματικό πρόβλημα στην κυβέρνηση Νίκου Αναστασιάδη και να αναβιώσουν οι μέρες του Μαρί, έξω από το Προεδρικό. Το σίγουρο είναι πως το ΑΚΕΛ δεν πρόκειται να κλείσει εύκολα τον Συνεργατισμό, δυσκολεύοντας περαιτέρω την κυβέρνηση.

Προσβλέπει σε μείωση τόνων με Άγκυρα η Αθήνα

Βρίσκεται σε εξέλιξη προετοιμασία για πιθανή περίοδο αστάθειας, αναμένονται και τελικές αποφάσεις στο θέμα της ελληνικής ΑΟΖ

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Η Αθήνα εκτιμά ότι μετά τις σημερινές εκλογές στην Τουρκία οι επιθετικοί τόνοι εκ μέρους της Άγκυρας θα μειωθούν και σταδιακά θα προχωρήσουν οι δρομολογημένες επαφές ανάμεσα στις δύο χώρες, με σκοπό τη μείωση της έντασης. Αυτή όμως είναι η επίσημη εκδοχή των πραγμάτων. Παράλληλα, στην Αθήνα υπάρχει προετοιμασία και για την ορατή πιθανότητα μιας παρατεταμένης περιόδου αστάθειας στην Τουρκία, που οφείλεται σε τέσσερις βασικούς παράγοντες: Πρώτον, την οικονομική κρίση που έχει αρχίσει να ανησυχεί και τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, παρά τις περί του αντιθέτου δηλώσεις του. Δεύτερον, στις δυσκολίες των αμερικανοτουρκικών σχέσεων που τείνουν να λάβουν χαρακτήρα χάσματος σε περιπτώσεις, όπως η προμήθεια πυραύλων S-400 από την Άγκυρα. Τρίτον, στην αναβίωση και ενίσχυση του συνδρόμου περικύκλωσης, το οποίο χαρακτηρίζει πάγια την Άγκυρα, μετά τον άξονα Ελλάδας, Κυπριακής Δημοκρατίας και Ισραήλ με την πολιτική υποστήριξη των ΗΠΑ. Και, τέταρτον, στον κλυδωνισμό που για πρώτη φορά φαίνεται ότι υπέστη το κυβερνών κόμμα ΑΚΡ στις δημοτικές εκλογές, οι οποίες πραγματοποιούνται σήμερα, ανεξαρτήτως τελικού αποτελέσματος.

Τα επόμενα βήματα

Στον σχεδιασμό της Αθήνας ένα πρώτο σημαντικό βήμα είναι η συνάντηση του γ.γ. του Υπουργείου Εξωτερικών Δημήτρη Παρασκευόπουλου με τον μόνιμο υφυπουργό Εξωτερικών Σεντάτ Ονάλ στις 12 Απριλίου. Τα αποτελέσματα αυτής της συνάντησης θα κρίνουν τα επόμενα βήματα. Όπως π.χ. αν ο υπουργός Εθνικής Άμυνας Ευάγγελος Αποστολάκης ανταποκριθεί στην πρόσκληση του Τούρκου ομολόγου του Χουλουσί Ακάρ να επισκεφθεί την Έκθεση Αμυντικού Υλικού που πραγματοποιείται στην Κωνσταντινούπολη από τις 30 Απριλίου έως τις 4 Μαΐου.

Ενδιαμέσως θα συναντηθούν και τα τεχνικά κλιμάκια για τα Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης (ΜΟΕ). Από την ελληνική πλευρά δεν συμμετέχουν σε αυτά αποκλειστικά στρατιωτικοί, αλλά και στελέχη του Υπουργείου Εξωτερικών. Η παρενόχληση του ελικοπτήρου που μετέφερε τον πρωθυπουργό στο Αγαθόνσι και, με αυτό τον τρόπο, η έμμεση ανακίνηση ζητήματος «γκρίζων ζωνών» στο Ανατολικό Αιγαίο, αλλά και η ρητορική του κ. Ερντογάν περί μετατροπής της Αγίας Σοφίας σε τζαμί ή η επιμονή του κ. Ακάρ στα περί «Γαλάζιας Πατρίδας» δημιουργούν στην Αθήνα συγκρατημένη αισιοδοξία. Πάντως, πηγές αναφέρουν ότι παρά το ασυνήθιστα αυστηρό τόνο του διαβήματος που επιδόθηκε στον Τούρκο πρέσβη Μπουράκ Οζουγκέργκιν για την παρενόχληση του Σινούκ που μετέφερε τον κ. Τσίπρα, ο διπλωμάτης εμφανίστηκε καθησυχαστικός στις επαφές που είχε με τους Έλληνες συναδέλφους του.

Ναυτικά μίλια

Στο χρονικό διάστημα που ανοίγεται μετά τις εκλογές στην Τουρκία, θα ληφθούν και οι τελικές αποφάσεις για την επέκταση των χωρικών υδάτων από 6 σε 12 ναυτικά μίλια και την ανακήρυξη Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) στα δυτικά (Ιόνιο και νότια Πελοποννήσου). Υπάρχουν πληροφορίες που φέρουν τον πρωθυπουργό Αλέξη Τσίπρα να είναι έτοιμος να προχωρήσει σε αυτή την κίνηση το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα. Οι εξελίξεις αυτές υπαγορεύονται, μεταξύ άλλων, και από τις πιέσεις των ενεργειακών κολοσσών για έναρξη των ερευνών και γεωτρήσεων ειδικά στα νότια της Κρήτης. Φαίνεται ότι υπάρχουν και ορισμένες σκέψεις στο Μέγαρο Μαξίμου για ανακήρυξη ΑΟΖ, μετά τις ευρωεκλογές, ωστόσο, είναι σαφές πως σε αυτή την περίπτωση εμπλέκονται και άλλοι, αστάθμητοι παράγοντες. Ως προς τους παράγοντες, οι οποίοι είναι εντελώς εκτός του ελέγχου της Αθήνας, μια από τις ενδιαφέρουσες παραμέτρους θα

Την κατάσταση στην περιοχή θα έχει τη δυνατότητα να συζητήσει με Αμερικανούς συνομιλητές ο υπουργός Εξωτερικών Γιώργος Κατρούγκαλος, ο οποίος βρίσκεται στις ΗΠΑ με αφορμή την επετειακή Υπουργική Σύνοδο του ΝΑΤΟ για τα 70 χρόνια από την ίδρυση του Βορειοατλαντικού Συμφώνου.

Στο διάστημα μετά τις εκλογές στην Τουρκία, θα ληφθούν και οι τελικές αποφάσεις για την επέκταση των χωρικών υδάτων από 6 σε 12 ναυτικά μίλια και την ανακήρυξη Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης.

διαμορφωθεί απόψε. Ο Μπιναλί Γιλντιρίμ, πρόεδρος της Εθνοσυνέλευσης και πρώην πρωθυπουργός δίνει μάχη στήθος με στήθος για την Κωνσταντινούπολη με τον Εκρέμ Ιράμογλου (CHP) που μέχρι πρότινος ήταν άγνωστος.

Στην Άγκυρα ο Μεχμέτ Ετζασέκι του ΑΚΡ είναι πιθανόν να χάσει από τον υποψήφιο του CHP Μανσούρ Γιαβάς, ενώ ανάλογες «μάχες» καταγράφονται σε πόλεις όπως το Εσκί Σεχίρ. Ο κ. Ερντογάν γνωρίζει πολύ καλά από ιδίαν εμπειρία (όταν εξελέγη δήμαρχος Κωνσταντινούπολης το 1994), αλλά και από προηγούμενα έτη (όπως το 1989), ότι τα τραύματα στις δημοτικές εκλογές είναι πολλές φορές βαθύτερα απ'όσο φαίνεται και μετατρέπονται σε πρόκριμα εξέλιξεων.

Κατρούγκαλος-Λουτ

Την κατάσταση στην περιοχή θα έχει τη δυνατότητα να συζητήσει με Αμερικανούς συνομιλητές ο υπουργός Εξωτερικών Γιώργος Κατρούγκαλος, ο οποίος βρίσκεται στις ΗΠΑ με αφορμή την επετειακή Υπουργική Σύνοδο του ΝΑΤΟ για τα 70 χρόνια από την ίδρυση του Βορειοατλαντικού Συμφώνου. Αν και επίκεντρο των ομιλιών που θα παραχωρήσει ο κ. Κατρούγκαλος στη Νέα Υόρκη θα είναι η Συμφωνία των Πρεσπών (επίκειται η επίσκεψη του Αλέξη Τσίπρα στα Σκόπια, ενώ ο ΥΠΕΞ θα συναντηθεί και με τον ομόλογό του Νικόλα Ντιμιτρόφ και τον Μάθιου Νιμιτς) αναμένονται και ευρύτερες επαφές. Ο κ. Κατρούγκαλος θα συναντηθεί την Παρασκευή και με την Ειδική Απεσταλμένη του γ.γ. ΟΗΕ για το Κυπριακό, Τζέιν Χολ Λουτ. Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, ένα από τα θέματα που θα συζητηθούν αφορούν τις εξαιρετικά καλές σχέσεις της Αθήνας με το Πεκίνο, κάτι που είχε προξενήσει ορισμένες απορίες στην Ουάσινγκτον. Από την Αθήνα θα διευκρινιστεί ότι η Κίνα είναι εταίρος πολύ μεγάλης σημασίας για την Ελλάδα στην οικονομία, όχι όμως και στο σκέλος της ασφάλειας.

Αλβανία και ΕΕ

Η ανησυχία ότι η εθνικιστική έξαρση στην Αλβανία θα έχει επιπτώσεις στα μέλη της Ελληνικής Εθνικής Μειονότητας στη γειτονική χώρα επιβεβαιώθηκε αργά το βράδυ της Παρασκευής, όταν στο Υπουργείο Εξωτερικών έφθασαν πληροφορίες ότι προωθείται νόμος για τη δήμευση των περιουσιών των Ελλήνων της Χειμάρρας, προκειμένου να ανεγερθούν τουριστικά ακίνητα προς όφελος Αλβανών. Ο πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας προειδοποίησε ευθέως την Αλβανία με διακοπή των ενταξιακών διαπραγματεύσεων στην Ε.Ε. εάν «επαληθευτούν αυτές οι πληροφορίες». Ο κ. Τσίπρας έκανε ευθέως λόγο για «μια αρνητική εξέλιξη σε σχέση με την ελληνική μειονότητα στην Αλβανία», που «δεν μας δίνει αισιοδοξία για τις ενταξιακές προοπτικές αυτής της χώρας». Ο κ. Τσίπρας εκδήλωσε την ευχή να διαψευστεί, ωστόσο, είναι σαφές ότι από την Παρασκευή άρχισε ένα διπλωματικό παρασκηνιακό παιχνίδι προκειμένου να αποφευχθεί η προώθηση του νόμου για δήμευση των περιουσιών των Ελλήνων της Χειμάρρας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Αλβανίας. Μια τέτοια εξέλιξη θα έθετε σε ισχύ την απόφαση που έλαβε το Υπουργικό Συμβούλιο υπό τον Έντι Ράμα τον προηγούμενο Δεκέμβριο, σε περίοδο πολύ ομαλότερη για την Αλβανία από σήμερα, όπου η κυβέρνηση αντιμετωπίζει καθημερινές διαδηλώσεις και εκ των έσω αμφισβήτηση. Πάντως, πιθανό μπλόκο της Αθήνας στην ενταξιακή προοπτική της Αλβανίας θα συμπαρέσυρε εκ των πραγμάτων και τη Βόρεια Μακεδονία. Τα Τίρανα και τα Σκόπια διεκδικούν από κοινού την εξασφάλιση ημερομηνίες έναρξης ενταξιακών διαπραγματεύσεων στην Ε.Ε.

Κρατήστε τη Mercedes σας...Mercedes!

Service και ανταλλακτικά μόνο στην πηγή! Συμφέρουν.

Νέα πακέτα service Mercedes Benz

€195*

- Mercedes-Benz A-Class W 169 (2004-2012), (A 150 & A 160 3 door & 5 Door)
- Mercedes-Benz B-Class W 245 (2005-2011), (B 150 & B 160)
- Mercedes-Benz CLK C/A 209 (2002-2009), (CLK 200 Kompressor)

€275*

- Mercedes-Benz ML-Class W 164 (2005-2011), (ML 280 CDI & ML 320 CDI)

Τα πακέτα περιλαμβάνουν:

- Αλλαγή λαδιού & φίλτρου στον κινητήρα
- Αλλαγή του φίλτρου αέρα του κινητήρα
- Χρήση του συμπυκνωμένου υγρού για πλήση του ανεμοθώρακα
- Αλλαγή φίλτρου καμπίνας του κλιματιστικού
- Οπτικούς ελέγχους σύμφωνα με τη Λίστα του Κατασκευαστή (Maintenance Service Sheet)

- Συμπλήρωση όλων των λειτουργικών υγρών
- Brake test και shock absorber test
- Έκπτωση 20% επί των ανταλλακτικών και 10% επί των εργατικών, για οχήματα που έχουν κλείσει 7 χρόνια (εάν σύμφωνα με τους κωδικούς που εμφανίζει το όχημα χρειάζονται επιπλέον εργασίες όπως υγρό φρένων, σπινθηριστές κ.λπ.)

* Στην τιμή συμπεριλαμβάνεται το ΦΠΑ.

Mercedes-Benz

Cyprus Import Corporation Ltd

Παγκύπριος τηλεφωνικός αριθμός: 77772228 www.mercedes-benz.com.cy

Πέραν των 50 οι αιτήσεις για πύργους στην Κύπρο

*Μεγαλύτερο το ενδιαφέρον επενδυτών
για Λάρνακα, ακολουθεί η Λεμεσός*

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Ο δρόμος που άνοιξε η κατασκευή των διδύμων πύργων στον παραλιακό της Λεμεσού το 2012, διευρύνθηκε και έγινε τάση στον τομέα των ακινήτων από το 2015. Η τάση προς τις σύγχρονες κατασκευές ψηλών κτηρίων στην Κύπρο έφτασε στο ζενίθ της περί τις αρχές του 2018. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της πολεοδομίας, πλέον παρατηρείται μάλλον μία ελαφρά κάμψη, η οποία δικαιολογείται εφόσον τα κατάλληλα τεμάχια βάσει του διευκρινιστικού πλαισίου για τα ψηλά κτήρια εξαντλούνται σταδιακά, και δεν αποκλείεται το επενδυτικό ενδιαφέρον προς αυτή την κατεύθυνση να μειωθεί, αν το θελήσουν οι δυνάμεις της αγοράς. Προς το παρόν το προφίλ της Κύπρου στον τομέα των ακινήτων φαίνεται να αλλάζει και να προσπαθεί να προσομοιάσει μάλλον με το αυτό του Ντουμπάι. Η χώρα που έχει συνδέσει την εικόνα της και

Αυτή τη στιγμή οι αιτήσεις που αφορούν την πόλη ανέρχονται στις 20 σύμφωνα με τον δήμαρχο Ανδρέα Βύρα, για κτήρια ύψους μέχρι και 95 μέτρων όπως είναι η περίπτωση του Κίτιον και 130 μέτρων όπως είναι η περίπτωση της νέας ανάπτυξης της Μακαρίου. Στον δήμο Λεμεσού, 15 είναι ο αριθμός των projects για τα οποία είτε έχουν υποβληθεί αιτήσεις, προκαταρκτικά ερωτήματα για απόψεις του δήμου είτε υποβλήθηκε το διευκρινιστικό πλαίσιο ώστε να προκαθοριστεί ο αριθμός των ορόφων. Εκτός του δήμου Λεμεσού τα στοιχεία του τμήματος Πολεοδομίας κάνουν λόγο για άλλες 20 αιτήσεις για κτήρια άνω των δώδεκα ορόφων. Τα περισσότερα συγκεντρώνονται στον δήμο Γερμασόγειας. Δέκα αιτήσεις έχουν υποβληθεί στα δημοτικά όρια του δήμου Πάφου για την κατασκευή συνολικά 13 πύργων από 8 μέχρι 20 ορόφων.

Στην περίπτωση της Λευκωσίας, 13 αιτήσεις έχουν υποβληθεί ενώπιον τοπικής πολεοδομικής αρχής και αφορούν μεταξύ άλλων, τα νέα κεντρικά γραφεία της Eurobank, το κτήριο Jean Nouvel, το Excelsior, το Santa Roza, το Stasinou, και το Labs Tower. Δύο από αυτές έχουν εγκριθεί (Metropolitan και Asteroid Landmark).

Ανάπτυξη σε ισχνά θεμέλια

Οι προβληματισμοί που εκφράζονται για την τάση του τομέα των ακινήτων για τα ψηλά κτήρια δεν είναι κάτι καινούργιο. Επανελημμένα έχει υπογραμμιστεί από πλευράς Επιστημονικού και Τεχνικού Επιμελητηρίου ότι οι αναπτύξεις γίνονται χωρίς συγκεκριμένο σχεδιασμό, ενώ ούτε και οι κατευθυντήριες γραμμές, οι οποίες έχουν ανακοινωθεί από το τμήμα Πολεοδομίας, πριν από κάποιους μήνες, δεν αποτελούν λύση στο ζήτημα του άναρχου σχεδιασμού. «Εκείνο που προβληματίζει τις τοπικές αρχές πέραν αυτών των προβληματισμών είναι οι τεράστιες πιέσεις που ασκούνται από τους επιχειρηματίες για να δοθούν αυτές οι άδειες. Σε ποιο βαθμό μπορούν να αντισταθούν σε αυτές τις πιέσεις είναι ένα ερώτημα», αναφέρει σχετικά ο πρόεδρος του ΕΤΕΚ Στέλιος Αχνιώτης.

Πέραν του θέματος της χωροθέτησης των κτηρίων κατά τρόπο ώστε να ταιριάζουν με το προφίλ και τον χωροταξικό σχεδιασμό των

Ασκείται μεγάλη κριτική αναφορικά με τα κεφάλαια των αναπτύξεων που σχετίζονται με τις πολιτογραφήσεις. Τραπεζικές πηγές ανέφεραν στην εφημερίδα πως δεν προκύπτει οποιοσδήποτε δανεισμός από κυπριακές τράπεζες για την ανάπτυξη έργων, όπως οι πύργοι πολλών ορόφων.

Καθουσαχάζει ο υπουργός Εσωτερικών

Από την πλευρά του ο υπουργός Εσωτερικών Κωνσταντίνος Πετρίδης παρουσιάζει καθουσαχαστικός στις δηλώσεις του αναφέροντας ότι πρόκειται για ένα πρόγραμμα το οποίο έχει πρόσφατα βελτιωθεί ώστε να καθουσαχαστούν οι όποιες ανουσιχές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αναφέρει δε ότι σύμφωνα με τη μελέτη του Υπουργείου Οικονομικών, η οικονομική ανάπτυξη βασίζεται μόνο σε ένα μικρό ποσοστό σε αυτό το πρόγραμμα. Παράλληλα, υπογραμμίζει ότι έχουν αυξηθεί σε μεγάλο βαθμό και οι έλεγχοι δέουσας επιμέλειας ούτως ώστε να καθουσαχάζονται οι όποιες ανουσιχές και να συρρικνώνεται η πιθανότητα του όποιου κινδύνου που ενδεχομένως προκύψει. Ο υπουργός Εσωτερικών αναφέρει ότι η συνεισφορά του προγράμματος είναι σημαντική στον τομέα των κατασκευών.

πόλεων ένα άλλο ζήτημα που προκύπτει είναι η εξάρτηση που χαρακτηρίζει τέτοιες μεγάλες αναπτύξεις με το πρόγραμμα πολιτογραφήσεων. Ειδικότερα όταν η πλειοψηφία επενδυτών και αγοραστών είναι ξένοι. Συμπέρασμα όχι αυθαίρετο, εφόσον εκφράζεται επίσημα τόσο από το ΕΤΕΚ, όσο και από τις τοπικές αρχές και τα Εμπορικά και Βιομηχανικά Επιμελητήρια των πόλεων. Ενισχύεται δε και από τα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας, στην τελευταία της έκθεση για τις τιμές των ακινήτων όπου αναφέρεται ότι από το σύνολο των αγοραστών ακινήτων το 30% είναι υπήκοοι τρίτων χωρών, με το ποσοστό να συνδέεται σε μεγάλο βαθμό, με το σχέδιο της κυβερνήσεως για κατ'εξαίρεση πολιτογράφηση επενδυτών στην Κύπρο, το οποίο περιλαμβάνει στα κριτήριά του επενδύσεις σε ακίνητα. Πρόκειται για περίοδο κατά την οποία ο τομέας των ακινήτων είναι στα καλύτερά του με την κατασκευα-

στική δραστηριότητα να καταγράφει βάσει των τελευταίων στοιχείων, αύξηση της τάξης του 24,3% . Αν και βάσει του αριθμού των αιτήσεων, φαίνεται ότι το επόμενο διάστημα η Λάρνακα θα πρωταγωνιστήσει στον τομέα των ακινήτων και δη των ψηλών επιβλητικών κτηρίων, εντούτοις ο δήμαρχος της πόλης παρουσιάζεται μάλλον επιφυλακτικός και δείχνει προς το πρόγραμμα των πολιτογραφήσεων. «Αν για κάποιο λόγο τερματιστεί το πρόγραμμα των πολιτογραφήσεων τότε η ανάπτυξη δεν είναι βιώσιμη και τα κτήρια θα μείνουν άδεια» αναφέρει χαρακτηριστικά, τονίζοντας ότι δεν γίνεται να εξαρτάται το αν θα έρθουν οι ξένοι επενδυτές από μια πολιτική απόφαση, από πλευράς Ε.Ε.

«Μια μεγάλη ανάπτυξη δεν είναι εκ των προτέρων πανάκεια ούτε εκ των προτέρων κατάρ» αναφέρει από την πλευρά του ο δήμαρχος Λεμεσού Νίκος Νικολαΐδης. Αναγνωρίζει ωστόσο ως δεδομένη τη

σχέση των πολιτογραφήσεων με τις συγκεκριμένες αναπτύξεις και αναφέρει ως στόχο, αυτές οι αναπτύξεις να ενσωματωθούν στον ιστό της πόλης παραγωγικά. Βάσει αυτών των δεδομένων, τα νέα τα οποία φτάνουν από το μέτωπο των Βρυξελλών και που εκφράστηκαν την περασμένη εβδομάδα δημιουργούν μάλλον ένα σύννεφο ανησυχίας για την επόμενη μέρα, ή τουλάχιστον για τον βαθμό της βιωσιμότητας αυτών των μεγάλων αναπτύξεων σε μακροπρόθεσμο επίπεδο. Από τη στιγμή ειδικά που γίνεται λόγος για αδυναμία επαρκούς μηχανισμού επιμέλειας των προγραμμάτων πολιτογραφήσεων και με ειδικές αναφορές σε Κύπρο και Μάλτα, και με εισηγήσεις για σταδιακή κατάργησή τους.

Στο 1,2% του ΑΕΠ

Η επίδραση των επενδύσεων στον τομέα των ακινήτων που έχουν πραγματοποιηθεί μέσω του προγράμματος από το 2016- 2018 υπολογίζεται στο 1,2% του ΑΕΠ, ενώ την ίδια περίοδο έχει καταγραφεί μεγέθυνση του ΑΕΠ γύρω στο 13%. Άδειες οικοδομής, έσοδα, πωλήσεις ακινήτων, τιμές και απασχόληση οφείλεται εν μέρει στο Κυπριακό Πρόγραμμα Επενδύσεων. Το 2018 το ποσοστό των συναλλαγών στον κατασκευαστικό τομέα που αφορούσε το πρόγραμμα πολιτογραφήσεων ανήλθε περίπου στο 38%. Ποσοστό το οποίο αυξήθηκε σημαντικά από το 2015 που ήταν γύρω στο 19,5%. Σύμφωνα με τη μελέτη για το κυπριακό επενδυτικό πρόγραμμα του Υπουργείου Οικονομι-

Τα έργα και ο αριθμός ορόφων

360 - Cyfield	34
Santa Roza	29
Central Park	22
Labs Tower	22
Excelsior	21
Jean Nouvel	17
Lord Byron	17
Metropolitan	17
Cythera Tower	17
Πινakoθήκη Λεβέντη	16
Asteroid Landmark	16
Νέα κεντρικά Eurobank Στο εφραπτόμενο τεμάχιο της Eurobank εκκρεμεί νέα αίτηση για 17	15
Nice Dream	15
Stasinou	15
Bedizia Tower	13
Wargaming	12
Deloitte Εκκρεμεί νέα αίτηση για προσθήκη 4 νέων ορόφων, ήτοι 15	11

κών, το 2017 από το σύνολο των επενδύσεων σε κατασκευές, ήτοι κτίρια και έργα υποδομής, περίπου το ένα τέταρτο οφειλόταν στο πρόγραμμα πολιτογραφήσεων. Το 2018 οι επενδύσεις που αφορούσαν το πρόγραμμα πολιτογραφήσεων ανήλθαν περίπου στο ένα τρίτο του συνόλου των επενδύσεων. Όσον αφορά τις κατοικίες μόνο, το 2017 το μερίδιο που αφορά το πρόγραμμα μειώνεται στο ένα πέμπτο, ωστόσο, η αναλογία τριπλασιάζεται σχεδόν το 2018.

Κεφάλαιο δανεισμός

Μεγάλη είναι η κριτική που ασκείται αναφορικά με τα κεφάλαια των αναπτύξεων που σχετίζονται με τις πολιτογραφήσεις. Τραπεζικές πηγές ανέφεραν στην εφημερίδα πως δεν προκύπτει οποιοσδήποτε δανεισμός από κυπριακές τράπεζες για την ανάπτυξη έργων όπως οι πύργοι πολλών ορόφων. «Δικαιολογημένος ο φόβος» υπογράμμισαν, ωστόσο, διαβεβαίωσαν πως, αν υπάρχει δανεισμός σε μεμονωμένες περιπτώσεις, δίδεται κάτω από απόλυτο έλεγχο. Συμπλήρωσαν δε, πως, αν δοθεί δάνειο για αγορά συγκεκριμένου διαμερίσματος δεν δίδεται όλο το ποσό, αλλά παραχωρείται μόνο όσο αξίζει ένα αντίστοιχο διαμέρισμα ιδίων τετραγωνικών μέτρων στην ίδια περιοχή. «Το άνοιγμα δηλαδή είναι μικρό και είναι αντίστοιχο με εκείνο που θα δινόταν για αγορά ενός διαμερίσματος εκτός πύργου. Γενικότερα τα κεφάλαια έρχονται από το εξωτερικό, είτε για την ανάπτυξη των κτηρίων, είτε για την αγορά ενός διαμερίσματος», τόνισαν.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ**

Η λήψη αποφάσεων και το (μη) κόστος αυτών

Σήμερα αυτοί που λαμβάνουν τις αποφάσεις, είναι άνθρωποι οι οποίοι έχουν τον μεγάλο πλούτο και τα χρήματα που απαιτούνται για να επικρατούν σε προεκλογικές εκστρατείες, άνθρωποι συνδεδεμένοι άμεσα ή έμμεσα με μεγάλους κερδοσκοπικούς επιχειρηματικούς οργανισμούς που καθορίζουν την πολιτική ατζέντα καθώς επίσης και ό,τι αφορά την κοινωνία.

Το πολιτικό σύστημα ελέγχεται από λίγους ανθρώπους οι οποίοι επί της ουσίας κινούν τα νήματα σε όλες τις νευραλγικές θέσεις του Κράτους και είναι αυτοί που λαμβάνουν τις αποφάσεις που μας αφορούν. Κατά βάση, αυτό που γίνεται πρακτικά, είναι ότι κάθε πέντε χρόνια μας έχει επιβληθεί εν είδει πλύσης εγκεφάλου και οικονομικού ελέγχου διά μέσου του «ρουσφετιού» σε μεγάλο βαθμό, όπως διά της ψή-

φου να επιλέγεις έναν προαποφασισμένο άνθρωπο ή ανθρώπους ως πρόεδρο ή βουλευτή, οι οποίοι αποφασίζουν για μας χωρίς εμάς και χωρίς κανένα απολύτως ουσιαστικό κόστος για την αθέτηση υποσχέσεων και γι' αυτά που διαπράττουν.

Αυτοί οι άνθρωποι διά της θέσεως εξουσίας τους διορίζουν τους φίλους τους σε καίρια πόστα εξουσίας, όπως βλέπουμε συνεχώς με τους διορισμούς ημετέρων στους ημικρατικούς οργανισμούς αλλά και γενικότερα. Το πιο σημαντικό είναι ότι για τις πολιτικές τους αποφάσεις, αυτοί οι άνθρωποι δεν ελέγχονται με κανέναν απολύτως τρόπο και δεν έχουν απολύτως κανένα κόστος γι' αυτές. Το πλέον χαρακτηριστικό παράδειγμα κορυφαίας πολιτικής αθέτησης προεκλογικών δεσμεύσεων ήταν προφανώς το περιβόητο «δεσμεύομαι» του κύριου Αναστα-

σιάδη, ο οποίος και είχε εκλεγεί με αυτό το σύνθημα το 2013.

Η ίδια η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου με επιστολή της προς τον πρόεδρο του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου ημερομηνίας 11 Φεβρουαρίου 2013 επίσημα διαβεβαίωσε κατηγορηματικά ότι δεν υπάρχει περίπτωση να γίνει κούρεμα καταθέσεων και μάλιστα θεώρησε γελοίο κάθε τέτοιο ισχυρισμό. Ένα μήνα μετά ο κατά τα άλλα γελοίος αυτός ισχυρισμός, έγινε πραγματικότητα και η κυπριακή οικονομία διαλύθηκε. Ποιο ήταν το κόστος αυτών που ελέγχουν τις ζωές μας για τα ψέματα τους και την μη τήρηση των υποσχέσεών τους; Απολύτως καμιά. Το μεγάλο πρόβλημα συνολικά της κοινωνίας μας ξεκινά από το ότι αυτοί που λαμβάνουν τις αποφάσεις για μας χωρίς εμάς είναι ανεξέλεγκτοι. Το

Το πλέον σημαντικό σε μια κοινωνία είναι το ποιος λαμβάνει τις αποφάσεις που αφορούν τα μέλη της.

αίτημα που θα πρέπει να τεθεί επί τάπητος ΤΩΡΑ είναι να μπορούμε να αρχίσουμε να ασκούμε έλεγχο σε αυτούς που λαμβάνουν τις αποφάσεις χωρίς να αφήνεται στην δική τους ευχέρεια της ανάλυσης πολιτικής ευθύνης με τραγελαφικά συνθήματα υπεκφυγής περί «πολιτικής υπευθυνότητας» όπως είδαμε πρόσφατα με αφορμή το πόρισμα για τον Συνεργατισμό. Θα πρέπει να τεθεί άμεσα θέμα πρότασης δυσπιστίας μέχρι και ανάκλησης καθενός που κατέχει μια

θέση εξουσίας αυτό μπορεί να γίνει εφικτό όταν θα μαζευτούν επίσημα συγκεκριμένος αριθμός υπογραφών. Στο Ηνωμένο Βασίλειο με 10 χιλιάδες υπογραφές η βρετανική κυβέρνηση είναι υποχρεωμένη να απαντήσει σε ένα αίτημα ή μια ερώτηση επί συγκεκριμένου θέματος. Με 100 χιλιάδες υπογραφές το βρετανικό κοινοβούλιο είναι υποχρεωμένο να προβεί σε συζήτηση για συγκεκριμένο θέμα που έθεσαν οι υπογράφωντες. Επίσης στην ίδια την Ε.Ε., η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών (ΕΠΠ) αποτελεί ένα σημαντικό μέσο συμμετοχικής δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, που επιτρέπει σε ένα εκατομμύριο πολίτες της Ε.Ε. διαμένοντες τουλάχιστον στο ένα τέταρτο των κρατών μελών, να καλούν την Επιτροπή να υποβάλει πρόταση νομικής πράξης για την

εφαρμογή των Συνθηκών της Ε.Ε. Από την έναρξη εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 211/2011, ο οποίος ορίζει λεπτομερείς διαδικασίες και προϋποθέσεις σχετικά με την ΕΠΠ, τέσσερις πρωτοβουλίες έχουν υποβληθεί επιτυχώς στην Επιτροπή. Πρέπει να απαιτήσουμε να έχουμε και εμείς εδώ στην Κύπρο ένα τέτοιο δικαίωμα. Η πρόταση δυσπιστίας μέχρι και του ακραίου σεναρίου της ανάκλησης και ως εκ τούτου ο πρακτικός έλεγχος αυτών που ασκούν εξουσία πρέπει να γίνει άμεσα απαιτητός στόχος και θα πρέπει επίσης όσοι λαμβάνουν μέρος σε αποφάσεις να έχουν τόσο αστικές όσο και ποινικές ευθύνες και να πληρώνουν το κόστος των αποφάσεών τους.

Ο κ. Μιχάλης Παρασκευάς είναι νομικός.

Διαβατήρια σε άτομα που απέρριψαν άλλοι

Πίσω από τις ονομαστικές αναφορές του ΕΚ για την Κύπρο βρίσκεται η ενόχληση της Ε.Ε. για τα διαβατήρια σε Ρώσους

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Σε καθεστώς πίεσης βρίσκεται η Λευκωσία, μετά την υπερψήφιση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πακέτου μέτρων για την καταπολέμηση του φορολογικού εγκλήματος. Το συγκεκριμένο νομοθέτημα βγάζει στην επιφάνεια τις κατά καιρούς αντιδράσεις που είχαν καταγραφεί για το πρόγραμμα των πολιτογραφήσεων, που έχει υιοθετήσει και η Κύπρος. Αυτό που φαίνεται να προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία στη Λευκωσία είναι η ονομαστική αναφορά που γίνεται στην Κύπρο, τόσο στην έκθεση της Ειδικής Επιτροπής που συστάθηκε τον Μάρτιο του 2018 όσο και η υιοθέτηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το άλλο στοιχείο, το οποίο εξάγεται, είναι η ισχυρή πλειοψηφία που εξασφάλισε το συγκεκριμένο νομοθέτημα (505 ψήφους υπέρ, 63 κατά και 87 αποχές) σε συνδυασμό με το κατά πόσο θα επηρεαστεί το συγκεκριμένο πρόγραμμα επί τους εδάφους, αλλά και το καυτό θέμα που αφορά την προσέλκυση ξένων επενδυτών. Ένα ζήτημα το οποίο θα φανεί σε βάθος χρόνου και αναλόγως της διάθεσης από ευρωπαϊκές πλευράς, να δώσει συνέχεια στις πιέσεις για εφαρμογή του σχεδίου αντιμετώπισης του οικονομικού εγκλήματος, στη βάση των όσων ψήφισε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η επόμενη μέρα
Πέρα από τις αντιδράσεις που καταγράφηκαν στη Λευκωσία την επομένη της απόφασης, σε μια πρώτη αποκριπτογράφηση για τις ονομαστικές υποδείξεις σε δύο κράτη μέλη (Κύπρος και Μάλτα) εντοπίζεται σοβαρό πρόβλημα με το όλο σύστημα παραχώρησης διαβατηρίων έναντι επενδύσεων, κυρίως με την εμπλοκή

Εκτός από τις περιπτώσεις παραχώρησης κάποιων διαβατηρίων κυρίως σε Ρώσους η Ε.Ε. εμφανίζεται ενοχλημένη με την τακτική έγκρισης πολιτογραφήσεων σε άτομα τα οποία είχαν απορριφθεί από άλλα κράτη.

επαγγελματικών ομάδων που επηρεάζονται άμεσα από το συγκεκριμένο πρόγραμμα. Κάτι που ακροθιγώς αφήνεται να φανεί στα όσα ψηφίστηκαν στο Στρασβούργο. Πέρα από την ανησυχία που εκφράζεται «για τα προγράμματα «χρυσής βίζας» και διαβατηρίων για επενδυτές, τα οποία πρέπει να καταργηθούν σταδιακά», η Ευρωβουλή υιοθέτησε τα ευρήματα της Ειδικής Επιτροπής για αδύναμους μηχανισμούς δέουσας επιμέλειάς τους, με ειδική αναφορά στα προγράμματα Μάλτας και Κύπρου. Κύκλοι στο Στρασβούργο έλεγαν, μετά τη ψηφοφορία της περασμένης Τρίτης, πως αυτό που ενοχλεί δεν είναι τα προγράμματα παραχώρησης διαβατηρίων, αλλά το φιλτράρισμα που γίνεται στα πρόσωπα που δίνονται. Αφήνοντας με αυτό τον τρόπο να φανεί η κατεύθυνση προς την οποία θα πρέπει να κινηθεί η Λευκωσία, στην προκειμένη περίπτωση, για εξάλειψη των όποιων πύεσων.

Τι έχει ενοχλήσει
Αυτό το οποίο φάνηκε πως δεν περνά απαρατήρητο στην Ε.Ε. είναι η παραχώρηση διαβατηρίων, σε κάποια πρόσωπα, κατά την πρώτη περίοδο εφαρμογής αλλά και κατόπιν,

Οι Βρυξέλλες, σύμφωνα με κύκλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, δεν φαίνεται να διαφωνούν με τα επενδυτικά προγράμματα πολιτογραφήσεων, αλλά με το πλαίσιο που τα διέπει. Στην περίπτωση της Κύπρου αυτό που έχει ενοχλήσει περισσότερο είναι περιπτώσεις στα πρώτα στάδια εφαρμογής του σχεδίου.

Οικονομική Αστυνομία

Στις συστάσεις που πέρασαν από την Ολομέλεια περιλαμβάνονται:

- Κάλεσμα** προς την Κομισιόν να ξεκινήσει να ετοιμάζει, άμεσα πρόταση για μια ευρωπαϊκή οικονομική αστυνομία και μια μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών της Ε.Ε.
- Πρόταση** για τη σύσταση ενός ευρωπαϊκού εποπτικού μηχανισμού εναντίον του «ξεπλύματος χρήματος».
- Παρότρυνση** για τη δημιουργία ενός παγκόσμιου φορολογικού οργάνου στο πλαίσιο του ΟΗΕ.

Η Ολομέλεια εξέφρασε έντονη ανησυχία και για τη γενικότερη έλλειψη πολιτικής βούλησης, από τα κράτη μέλη στο Συμβούλιο για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής, της φοροαποφυγής και του οικονομικού εγκλήματος. Η ανάγκη ψήφισης πακέτου μέτρων για φορολογικά εγκλήματα προέκυψε μετά τις αποκαλύψεις, τα τελευταία πέντε χρόνια φορολογικών υποθέσεων, όπως LuxLeaks, Panama Papers, Football Leaks και Paradise Papers.

του επενδυτικού προγράμματος. Επί του όλου, πηγές στο Στρασβούργο έλεγαν στην «Κ» πως το ζήτημα για τους Ευρωπαίους είναι η παραχώρηση διαβατηρίων σε πρόσωπα τα οποία είναι συνδεδεμένα με πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα κυρίως προς την πλευρά της Ρωσίας. Η Κομισιόν είχε άλλωστε προχωρήσει κατά το παρελθόν και σε σύνδεση του εν λόγω επενδυτικού προγράμματος με πρόσωπα που αιτούνται την εξασφάλιση ιθαγένειας και ενδέχεται να σχετίζονται με ομάδες οργανωμένου εγκλήματος που θέλουν να διεισδύσουν στην ΕΕ, ή να στοχεύουν σε ξέπλυμα χρήματος και φοροδιαφυγή. Ήταν περίπου εκείνη την περίοδο, Δεκέμβριος του 2018, που ο Πρόεδρος Αναστασιάδης είχε αναφέρει, ατυχώς κατά ορισμένους κύκλους, σε έντονο ύψος στο Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, ότι επικριρείται έντονη στοχοποίηση της Κύπρου. Ένα δεύτερο εξίσου σοβαρό θέμα, αφορά παραχώρηση διαβατηρίων σε πρόσωπα όπου άλλο κράτος μέλος είχε απορρίψει την παραχώρηση διαβατηρίου. Εδώ γίνεται παραπομπή στη Μάλτα, η οποία επίσης υποδεικνύεται στην απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τις «χρυσές βίζες» και διαβατήρια. Στη βάση των ευρημάτων της Ειδικής Επιτροπής, που είχε συσταθεί για να παρουσιάσει προτάσεις στην Ευρωβουλή, η Μάλτα εμφανιζόταν να εγκρίνει επενδυτικά προγράμματα σε πρόσωπα με ύποπτη δράση, που ύστερα από πιέσεις που της ασκήθηκαν οδήγησαν σε ένα αυστηρότερο πλαίσιο.

Οι ντιβέλοπερ
Η συγκεκριμένη πρακτική από πλευράς Μάλτας, όπως λέγεται σε επίπεδο Ένωσης, συνδέεται με την Κύπρο, αλλά και με την άποψη για

προβληματικό πλαίσιο παραχώρησης διαβατηρίων, σε ξένους επενδυτές. Αυτό που φαίνεται να έχει ενοχλήσει τις Βρυξέλλες είναι η παραχώρηση διαβατηρίων σε πρόσωπα τα οποία προηγουμένως είχαν απορριφθεί από τις αρχές της Μάλτας. Επί του προκειμένου λέγεται πως κύριοι ντιβέλοπερ έστησαν μηχανισμούς στη Μάλτα «ψαρεύοντας», στην ουσία, όσους απέρριπταν οι αρχές της Μάλτας και τους διευκόλυναν με την παραχώρηση διαβατηρίων από την Κυπριακή Δημοκρατία. Η Ε.Ε. εμφανίζεται ενοχλημένη με την πρακτική η Κυπριακή Δημοκρατία να παραχωρεί διαβατήρια σε πρόσωπα, τα οποία απορρίφθηκαν από επενδυτικά προγράμματα άλλων κρατών μελών.

Σφίγγει ο κλοιός
Από την Ολομέλεια πέρασε και ένα δεύτερο μέτρο που αφορά την Κύπρο και έχει να κάνει με τα φορολογικά. Συγκεκριμένα η Κύπρος συγκαταλέγεται σε μια λίστα με επτά κράτη μέλη, τα οποία όπως αναφέρεται παρουσιάζουν χαρακτηριστικά «φορολογικών παραδείσων και διευκολύνουν επιθετικές πρακτικές φορολογικού σχεδιασμού». Οι υπόλοιπες χώρες που κατονομάζονται είναι το Βέλγιο, η Ουγγαρία, η Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο, η Μάλτα και η Ολλανδία. Οι συστάσεις της Ειδικής Επιτροπής καλύπτουν σειρά ζητημάτων, από την αναθεώρηση του συστήματος αντιμετώπισης του οικονομικού εγκλήματος, της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής (κυρίως μέσω της ουσιαστικής βελτίωσης της συνεργασίας σε όλους τους τομείς μεταξύ των πολυάριθμων εμπλεκόμενων αρχών) μέχρι τη σύσταση νέων οργάνων σε επίπεδο ευρωπαϊκό αλλά και παγκόσμιο.

ΕΡΓΑ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΚΑΘΕΤΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΛΙΜΑΝΙΟΥ ΛΕΜΕΣΟΥ

Το Ταμείο Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης συγχρηματοδότησε την κατασκευή κάθετου δρόμου πρωταρχικής σημασίας που συνδέει το Λιμάνι Λεμεσού με τον αυτοκινητόδρομο Λεμεσού-Πάφου.

Το έργο περιλάμβανε επίσης την κατασκευή ανισόπεδου κόμβου στη συμβολή του δρόμου με τον αυτοκινητόδρομο Λεμεσού-Πάφου, 7 κυκλικών κόμβων, καθώς και δικτύου ποδηλατοδρόμων 8 χιλιομέτρων.

Το μεγάλο αυτό έργο αποσκοπεί στην κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση της πόλης της Λεμεσού και στη μείωση του χρόνου διακίνησης βαρέων οχημάτων από και προς το Λιμάνι Λεμεσού, συμβάλλοντας στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και στην οικονομική ανάπτυξη.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΓΙΑ ΚΑΛΥΤΕΡΗ
ΖΩΗ

www.structuralfunds.org.cy
f Διαρθρωτικά Ταμεία της ΕΕ στην Κύπρο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ταμείο Συνοχής

Κυπριακή Δημοκρατία

Διαρθρωτικά Ταμεία
της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κύπρο

Γενική Διεύθυνση
Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων,
Συντονισμού και Ανάπτυξης

Στενοί δεσμοί του ΕΛΑΜ με το ναζιστικό κόμμα Γερμανίας

Έκανε εκστρατεία συλλογής χρημάτων το NPD για την είσοδο του ΕΛΑΜ στη βουλή

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Εκτός από τη Χρυσή Αυγή, το ΕΛΑΜ έχει δεσμούς και με το νεοαζιστικό κόμμα της Γερμανίας NPD (Εθνικοδημοκρατικό Κόμμα της Γερμανίας). Οι επαφές των δύο μερών έχουν αποκαλυφθεί μέσω γραπτών ερωτήσεων που υπέβαλε στη γερμανική κυβέρνηση η Τουρκάλα βουλευτής Sevim Dagdelen το 2011, με την απάντηση να είναι θετική. Οι στενές σχέσεις των δύο κομμάτων συνεχίστηκαν και στις βουλευτικές εκλογές του 2016, με το NPD να μαζεύει μάλιστα μέσω της σελίδας του στο facebook χρήματα για να στηρίξει το ΕΛΑΜ. Το ΕΛΑΜ από την πλευρά του αρνείται σήμερα την οποία επαφή ασχέτως αν στο παρελθόν παραδεχόταν τις στενές του σχέσεις με το νεοαζιστικό κόμμα της Γερμανίας και αναρτούσε φωτογραφίες μαζί τους.

Με σφραγίδα Βερολίνου

Το 2011, ο τότε υπουργός Εσωτερικών της Γερμανίας Ole Schroder κατόπιν ερώτησης για το αν νεοαζιστικές οργανώσεις της Γερμανίας έχουν σχέση με το ΕΛΑΜ, έστειλε γραπτή απάντηση στο γερμανικό κοινοβούλιο, αναφέροντας μία σειρά στοιχείων που δείχνει πως το ΕΛΑΜ και το NPD είχαν σχέσεις και επαφές. Αποδεικνύονται μάλιστα με τη συμ-

Στέλεχος του ΕΛΑΜ συμμετείχε στο τέταρτο ναζιστικό φεστιβάλ των Λαών το 2010, ενώ στελέχη του NPD παρευρέθηκαν σε εκδήλωση που διοργανώθηκε στο Παραλίμνι τον Αύγουστο του 2010.

μετοχή ενός Κύπριου ΕΛΑΜίτη –ο οποίος δεν κατονομάζεται– στο τέταρτο «Φεστιβάλ των Λαών» (φεστιβάλ στο οποίο συμμετέχουν εξτρεμιστικές και νεοαζιστικές οργανώσεις) που διοργανώθηκε σε πόλη της Θουριγγίας. Ο συγκεκριμένος Κύπριος ΕΛΑΜίτης μάλιστα, όπως αναφέρεται, στη γραπτή απάντηση της γερμανικής κυβέρνησης, είχε τοποθετηθεί κατά τη διάρκεια του φασιστικού φεστιβάλ.

NPD στο Παραλίμνι

Σύμφωνα με τις πληροφορίες της γερμανικής κυβέρνησης στις 8 Αυγούστου του 2010, δύο μέλη του δεξιού εξτρεμιστικού γραφείου δράσης της περιοχής Rhein-Neckar έλαβαν μέρος σε εκδήλωση στο Παραλίμνι. Η εκδήλωση ενδεχομένως να αφορά το μνημόσυνο Ισαάκ-Σολωμού, καθώς σύμφωνα σε ανάρτηση σελίδας με την ονομασία «Εθνική Οργάνωση Κυπρίων

Αγωνιστών», η οποία αναπαρήγαγε το 2011 δελτία Τύπου του ΕΛΑΜ, αναφέρει πως στελέχη του NPD παρευρέθηκαν στο μνημόσυνο Ισαάκ Σολωμού. Όπως αναφέρεται στην απαντητική επιστολή της γερμανικής κυβέρνησης προς τη βουλευτή, ένας από τους δύο Γερμανούς της ακροδεξιάς οργάνωσης κατέθεσε στεφάνι στο όνομα της επαρχιακής επιτροπής του NPD Deutsche Weinstrasse. Όπως σημειώνεται το NPD ως ενιαίο σύνολο απέρριψε τη συμμετοχή του στην εν λόγω εκδήλωση. Θα πρέπει να

σημειωθεί πως βάσει των όσων αναφέρονται στη γραπτή απάντηση της γερμανικής κυβέρνησης τον Ιούνιο του 2011 αντιπρόσωπος του NDP και μέλος του Εκτελεστικού Γραφείου του κόμματος Jens Pusch είχε τηλεφωνική επικοινωνία με το ΕΛΑΜ.

Χρήμα στις βουλευτικές

Όμως οι σχέσεις τους δεν περιορίζονται σε ανταλλαγή επισκέψεων και κοινές φωτογραφίες. Σύμφωνα με ανάρτηση που έκανε το NPD τον Μάρτιο του 2016, ξεκίνη-

σαν συλλογή χρημάτων, πουλώντας φανέλες με το σύνθημα «Defend Cyprus, Save Europe». «Τον Μάιο του 2016 θα γίνουν εκλογές στην Κύπρο. Οι φίλοι μας από το εθνικιστικό κόμμα ΕΛΑΜ έχουν αρκετές πιθανότητες να εισέλθουν στο κοινοβούλιο βάσει δημοσκοπήσεων. Γι' αυτό το λόγο έχουμε ξεκινήσει προσπάθεια στηρίξης τους. Με 15 ευρώ, προσφέρουμε φανελάκια 'υπερασπίζετε την Κύπρο, σταματήστε την τουρκική κατοχή'» αναφέρεται σε ανάρτηση του NPD στο facebook.

ΑΘΡΟ / Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Πλασιέ ιδιωτικών συμφερόντων

Κυβέρνηση και ΔΗΣΥ δηλώνουν θιασώτες της «ελευθέρης οικονομίας και του ανταγωνισμού». Οι πολιτικές που εφαρμόζουν, όμως, προσαρμόζονται ανάλογα με τα συμφέροντα που θέλουν να εξυπηρετήσουν. Όταν είναι για τους δημόσιους οργανισμούς, επικαλούνται την ελεύθερη οικονομία και τον ανταγωνισμό και τους αφήνουν εκτεθειμένους ή ακόμα τους προκαλούν προβλήματα. Όταν είναι για ιδιωτικές εταιρείες και ιδιωτικά συμφέροντα, τότε οι κυβερνώντες ακολουθούν πολιτική προστατευτισμού και προώθησης των συμφερόντων τους.

Έτσι έκαναν οι κυβερνώντες στην περίπτωση της Ελληνικής Τράπεζας, όταν εγγυήθηκαν με δυόμισι δισεκατομμύρια ευρώ τα κέρδη της εταιρείας μετά την απορρόφηση των καλών περιουσιακών

στοιχείων του Συνεργατισμού. Έτσι κάνουν οι κυβερνώντες και στην περίπτωση της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου. Με διάφορους τρόπους και παρεμβάσεις προκαλούν μεγάλη καθυστέρηση στη δημιουργία νέας μονάδας ηλεκτροπαραγωγής. Κι ενώ καθυστερούν την ΑΗΚ ο πρόεδρος της Δημοκρατίας πρόσφατα κατέθεσε τον θεμέλιο λίθο σε παρόμοιο έργο ιδιωτικής εταιρείας. Όσο και να θέλει κάποιος να πιστέψει ότι αυτό είναι τυχαίο, η χρονική συγκυρία και τα γεγονότα δεν αφήνουν τα όποια περιθώρια.

Προστάτες των ιδιωτικών συμφερόντων σε βάρος του δημόσιου συμφέροντος οι κυβερνώντες αναδεικνύονται και στην περίπτωση της Αρχής Λιμένων Κύπρου (ΑΛΚ). Μετά την ιδιωτικοποίηση του λιμανιού Λεμεσού, την οποία υπερψήφισαν ο ΔΗΣΥ, το ΔΗΚΟ, η ΕΔΕΚ,

το ΕΥΡΩΚΟ (μόνο το ΑΚΕΛ καταψήφισε με τους Οικολόγους να τηρούν αποχή) η κίνηση στο λιμάνι έχει μειωθεί σε αντίθεση με το λιμάνι Λάρνακας, του οποίου η κίνηση έχει αυξηθεί. Κι ενώ η ΑΛΚ προσπαθεί να καλύψει τις αυξημένες ανάγκες η κυβέρνηση –διά του Υπουργείου Οικονομικών– εντελώς αυθαίρετα και χωρίς καμία λογική αποφάσισε να περιορίσει τις υπερωρίες και τα επιδόματα βάρδιας. Αυτός ο περιορισμός προκαλεί σοβαρά προβλήματα στο λιμάνι, αλλά η κυβέρνηση συνεχίζει να κωφεύει στις εκκλήσεις τόσο των συνδικαλιστικών οργανώσεων όσο και των εμπορευμένων.

Αυτή η απαράδεκτη απόφαση της κυβέρνησης ήρθε να προστεθεί στην κάκιστη συμφωνία που έκανε για την ιδιωτικοποίηση του λιμανιού Λεμεσού, η οποία ανάμεσα

σε άλλες απαράδεκτες πρόνοιες περιλαμβάνει οροφή στο διακινούμενο φορτίο από το λιμάνι Λάρνακας. Αν διακινηθούν περισσότεροι από 900 χιλιάδες τόνοι φορτίου τον χρόνο, το κράτος είναι υποχρεωμένο να πληρώνει αποζημιώσεις στις εταιρείες που ανάλαβαν το λιμάνι Λεμεσού! Αλήθεια, τι είδους «ελεύθερη αγορά και ελεύθερος ανταγωνισμός» είναι αυτός;

Η ιδιωτικοποίηση του λιμανιού Λεμεσού βρίσκεται στον τρίτο χρόνο. Ήδη, υπάρχει ένα σαφές δείγμα για τις αρνητικές επιπτώσεις της ιδιωτικοποίησης.

Η ΑΛΚ, ενώ προηγουμένως πραγματοποιούσε εκατομμύρια κέρδη κάθε χρόνο –από το 2010 μέχρι το 2015 η ΑΛΚ έδωσε μέρισμα στο κράτος 90 εκατομμύρια ευρώ– τώρα χρειάζεται τη χρηματοδότηση του κράτους για να μπορεί να επι-

Βία, φασιστικά φεστιβάλ και Χίτλερ

Ποιο είναι όμως το NPD και τι προσβύει; Πρόκειται για ακροδεξιό ναζιστικό κόμμα το οποίο ιδρύθηκε το 1964 με τον Ούντο Φόινγκτ να ηγείται του κόμματος. Βάσει δημοσκοπήσεων η μεγάλη πλειοψηφία των Γερμανών θεωρεί το NPD ως κόμμα που καταστρέφει την εικόνα της χώρας, ενώ τα γερμανικά ΜΜΕ κάνουν λόγο για καθαρά νεοαζιστικό κόμμα. Συγκεκριμένα αναφέρονται στο πιο χαρακτηριστικό νεοαζιστικό κόμμα από το 1945 και εντεύθεν. Αυτό άλλωστε προκύπτει από την αντίθεση του κόμματος στους Εβραίους, τους Μουσουλμάνους της Γερμανίας και γενικότερα σε όποιον δεν είναι λευκός. Καθόλου τυχαίο ότι η Ομοσπονδιακή υπηρεσία ελέγχου συνταγματικής νομιμότητας (Verfassungsschutz) θεωρεί το εν λόγω κόμμα ως απειλή για τη συνταγματική τάξη εξαιτίας της φιλοσοφίας και της δράσης της, έχοντάς το μάλιστα υπό παρακολούθηση.

Το NPD έχει κατηγορηθεί για αρκετά περιστατικά βίας, ωστόσο, τον Σεπτέμβριο του 2011, είχε προχωρήσει σε μία ακραία προεκλογική καμπάνια που κατέδειξε ξεκάθαρα τον φασιστικό χαρακτήρα του. Προεκλογική αφίσα παρουσίαζε τον Ούντο Φόινγκτ πάνω σε μηχανή με το χέρι στο γκαζί και το σύνθημα «Δώστε γκάζι» (Gas geben) που στα γερμανικά η λέξη Gas έχει και την ερμηνεία του αερίου, παραπέμποντας στους θαλάμους αερίου. Προεκλογική που προκάλεσε την οργίλη αντίδραση Γερμανών πολιτών, ενώ συγγενείς των θυμάτων προχώρησαν σε μηνύσεις. Δεν είναι βεβαίως το μόνο περιστατικό που προκάλεσε τα δημοκρατικά ανατακλαστικά πολιτών. Τον περασμένο Απρίλιο, μάλιστα, μέλος του NPD και υπόδικος διοργάνωσε φεστιβάλ στα σύνορα Γερμανίας και Πολωνίας για να γιορτάσουν την 129η επέτειο από τη γέννηση του Αδόλφου Χίτλερ. Στο φεστιβάλ με την ονομασία «Ασπίδα και ξίφος» υπήρχαν πάγκοι με ναζιστικά είδη, μουσική με στίχους που υμνούσαν την αρεία φυλή και αφίσες του NPD με το σύνθημα «Νηπιαγωγεία αντί για καταυλισμούς φιλοξενίας».

Αν και το ΕΛΑΜ έχει αναρτήσει φωτογραφίες με στελέχη του NPD πλέον φαίνεται να θέλει να διατηρήσει αποστάσεις. Μιλώντας στέλεχος του ΕΛΑΜ στην «Κ» αρνήθηκε την όποια σχέση με το NPD όπως αποστάσεις θέλει να

κρατήσει και από τη Χρυσή Αυγή. Όπως αναφέρθηκε στόχος του ΕΛΑΜ μπαίνοντας στο ευρωκοινοβούλιο είναι να συνεργαστεί με το κόμμα του αντιπροέδρου της κυβέρνησης της Ιταλίας Ματέο Σαλβίνι και του λαϊκιστικού δεξιού κόμματός του, τη Λέγκα του Βορρά. Η αλήθεια βεβαίως είναι πως το 2011, το ΕΛΑΜ είχε διαφορετική θέση. Σε δελτίο Τύπου που εξέδωσε, μετά τις καταγγελίες του γ.γ του ΑΚΕΛ Άντρου Κυπριανού για σχέσεις του ΕΛΑΜ με νεοαζιστικές οργανώσεις, παραδεχόταν την σχέση με το NPD. «Είναι πραγματικά γελοίο να μας επιτίθεται κάποιος ότι για τις θέσεις ή πράξεις μας αλλά για τη συνεργασία μας με ένα κόμμα του εξωτερικού. Δεν το έχουμε κρύψει άλλωστε πως το γερμανικό NPD είναι ένα από τα ευρωπαϊκά εθνικιστικά κινήματα με τα οποία έχουμε αναπτύξει

Στελέχη του NPD

με το οποίο έχει σχέσεις το ΕΛΑΜ συμμετείχαν σε φεστιβάλ εορτασμού της 129ης επετείου του Χίτλερ.

σχέσεις και το οποίο αυτοαποκαλείται Εθνικιστικό Κίνημα» αναφερόταν σε δελτίο Τύπου του ΕΛΑΜ τον Οκτώβριο του 2011.

Σήμερα, το κόμμα της Ακροδεξιάς φέρεται πως προσπαθεί να κρατήσει σαφείς αποστάσεις και από το NPD ακόμα και από τη Χρυσή Αυγή. Κίνηση που φαίνεται πως γίνεται με τις ευλογίες της Αθήνας και του Νίκου Μιχαολιάκου. Υπενθυμίζεται πως ενώ ο Ηλίας Κασδιάρης είχε αποκαλύψει στο παρελθόν πως ο Χρίστος Χρίστου ήταν στην προσωπική φρουρά του Νίκου Μιχαολιάκου και ο πρόεδρος του ΕΛΑΜ δεν το αρνείται, σήμερα επισημαίνει πως αποτελεί αυτή η «κατηγόρια» είχε τεθεί από τους πολιτικούς του αντιπάλους. Τόσο οι φωτογραφίες, όσο και οι αναρτήσεις άρθρων αποδεικνύουν τον ισχυρό δεσμό των δύο ακροδεξιών κομμάτων. Καθόλου τυχαία η συμμετοχή μελών του ΕΛΑΜ και της Χρυσής Αυγής το 2013 στην κηδεία του στρατηγού Νικόλαου Ντεριτλή, ο οποίος πρωτοστάτησε στην κατάλυση της δημοκρατίας το 1967 και την επιβολή της δικτατορίας.

Αν και στο παρελθόν το ΕΛΑΜ έχει παραδεχθεί τις σχέσεις με το γερμανικό νεοαζιστικό κόμμα, σήμερα προσπαθεί να τηρήσει αποστάσεις, αρνούμενο τις όποιες σχέσεις.

σημαντικά και βάζουν πίεση στους εγχώριους παραγωγούς και επιχειρηματίες. Μέχρι και το ΚΕΒΕ –το οποίο υποστήριξε σθεναρά την ιδιωτικοποίηση– τώρα διαμαρτύρεται για τις αυξήσεις και ζητάει αναθεώρηση της συμφωνίας που έκανε η κυβέρνηση με τις εταιρείες. Διαμαρτυρίες σημειώνονται και για καθυστερήσεις στην εξυπηρέτηση πλοίων, ένα θέμα που έχει εγείρει ο Σύνδεσμος Ναυτικών Πρακτόρων σε σχετική επιστολή του.

Το αβαστο συμπέρασμα από τη συμπεριφορά και την πολιτική της κυβέρνησης είναι ένα: Οι κυβερνώντες αντί να εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον κάνουν τον πλασιέ μεγάλων ιδιωτικών συμφερόντων.

Ο κ. Στέφανος Στεφάνου είναι βουλευτής, εκπρόσωπος Τύπου ΑΚΕΛ.

Ο Γλαύκος δικαιώνεται και οι Τροϊκανοί ετοιμάζουν βαλίτσες

ΕΛΑΜ σε σύγχυση

Η παραιτήση του Γιώργου Αρέστη από την προεδρία της «Πειθαρχικής Επιτροπής της Αρχής Δημόσιας Εποπτείας του Ελεγκτικού Επαγγέλματος» προκάλεσε κύκλο αντιδράσεων στο κομματικό σκηνικό. Για κάποια κόμματα βεβαίως προκάλεσε και σχετική σύγχυση. Στο ΕΛΑΜ φαίνεται να μην αντιλήφθηκαν από τι παραιτήθηκε και θεώρησαν πως παραιτείται από την προεδρία της Πειθαρχικής Επιτροπής για την κατάρρευση του Συνεργατισμού και έβγαλαν τα δικά τους συμπεράσματα. Σύμφωνα με την ανακοίνωση που εξέδωσε το ακροδεξιό κόμμα με αυτό τον τρόπο επιβεβαιώνεται ότι βασισμένοι η διαφθορά και η ατιμωρησία. Μήπως κάποιοι να κάνουν ιδιαίτερα μαθήματα στα παιδιά για το τι προκύπτει πριν να ανοίξουν την οθόνη και να αρχίσουν τις διακλύσεις;

• • • • •

Ο ΔΗΣΥ της νέας στρατηγικής

Μετά τους Τουρκόσπορους Παφίτες του Γιώργου Λακκοτρύπη, τις απειλές του πρώην βουλευτή Ευγένιου Χαμπούλλά να σπάσουν μερικά κόκκαλα ακτιβιστών και τις εθνικιστικές εξάρσεις περί ΕΛΛΑΣ Κύπρος-ΕΝΩΣΙΣ της Ελένης Σταύρου, ο ΔΗΣΥ θα προχωρήσει και στην κατάθεση νέας στρατηγικής που θα προκαλεί κόστος στην Τουρκία, όπως όλα δείχνουν. «Πρέπει να εμψνευστούμε από την αθάνατη παράδοση του '21 και να ενώσουμε τις δυνάμεις μας, εγκαταλείποντας την πολιτική των συνεχών υποχωρήσεων, και σε αγαστή συνεργασία με την Ελλάδα να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις που θα αποτρέπουν την παγίωση των τετελεσμένων και θα δημιουργούν προοπτική εθνικής δικαίωσης» αναφέρεται σε ανακοίνωση του κυβερνώντος κόμματος για την 25η Μαρτίου. Διερωτήθηκαν και στο ΔΗΚΟ αν πρόκειται για δική τους ανακοίνωση. Συγκεκριμένα ο Άθως Αντωνιάδης διερωτήθηκε ποιον καλεί να εγκαταλείψει τις συνεχείς υποχωρήσεις. «Τον Άντρο Κυπριανού; Τον Νικόλα Παπαδόπουλο; Μήπως τον Νίκο Αναστασιάδη ο οποίος κυβερνά;», ανέφερε χαρακτηριστικά σε ανάρτησή του στο twitter, με τους προοδευτικούς φιλελεύθερους του ΔΗΣΥ να τραβούν για ακόμη μία φορά τα μαλλιά τους! Πάντως, όσο διερωτώνονται αν ο ΔΗΣΥ βρίσκεται σε κρίση της ιδεολογικής του ταυτότητας, ο Ιανός τους ενημερώνει πως η Πινδάρου δεν θα μπει σε μακροχρόνιο αγώνα. Έβγαλε απλώς από το συρτάρι ανακοίνωση του 2012 για την 25η Μαρτίου. Όταν δηλαδή ο ΔΗΣΥ ήταν αντιπολίτευση, ο Νίκος Αναστασιάδης ετοιμαζόταν να μπει στον προεκλογικό και σκλήραινε τη

Η κυπροποίηση των Κίτρινων Γιλέκων...

στάση του για να κερδίσει το αγωνιστικό ΔΗΚΟ.

• • • • •

Το πόρισμα άργησε μια μέρα

«Θα το ξεκαθαρίσω με απόλυτο τρόπο, έρευνα για οποιονδήποτε, για στιδήποτε, για οποτεδήποτε. Δεύτερον, όποιο και αν είναι το πόρισμα εμείς δηλώνουμε εκ των προτέρων απόλυτο σεβασμό. Να μη μας συγχύζουν με κάποιους άλλους που ενώ διόριζαν ερευνητικές επιτροπές, ήταν οι πρώτοι που διαφωνούσαν με το πόρισμα αυτών που διόρισαν. Και τρίτον αν μέσα από το πόρισμα θα καταδειχθούν ευθύνες ή και ποινικές και αν κάποιο με βάση αποφάσεις δικαστηρίων θα τους επιβληθούν ποινές και πάλι το ξεκαθαρίζουμε, όποιος και αν είναι αυτός, το πολιτικό γραφείο του ΔΗΣΥ δεν θα

βρεθεί ποτέ έξω από αίθουσες δικαστηρίων να διαμαρτύρεται», έλεγε το περασμένο καλοκαίρι ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου. Το πολιτικό γραφείο του ΔΗΣΥ δεν βρέθηκε ακόμη έξω από δικαστήρια αλλά εξ όσων γνωρίζουμε έκανε δική του επιτροπή που θα βγάλει συμπεράσματα για το πόρισμα. Και μιας που λέμε για την κομματική επιτροπή που διορίστηκε για να μελετήσει το πόρισμα, βγήκε σε κανένα συμπέρασμα ή ακόμα το μελετούν;

• • • • •

Το μέλλον του Χάρη

Πού θα βρίσκεται ο Χάρης Γεωργιάδης με την αποχώρησή του από το Υπουργείο Οικονομικών; Σε συνέντευξη που έδωσε στην «Κ» ξεκαθαρίζει πως ενδιαφέρεται για τον ΔΗΣΥ. Κίνηση που σύμφωνα με συναγερμ-

κά στελέχη τον βάζει στο κομματικό προσκήνιο. Όπως λέγεται, στόχος είναι να αναλάβει τη θέση του Λευτέρη Χριστοφόρου ως αναπληρωτή προέδρου και να διεκδικήσει βουλευτική έδρα το 2021. Υπάρχουν, όμως, και άλλα σενάρια που τον θέλουν να ετοιμάζει βαλίτσες για Βρυξέλλες. Προφανώς όχι για το Ευρωκοινοβούλιο, αλλά για τη θέση του Ευρωπαϊού επιτρόπου. Μία τέτοια εξέλιξη λέγεται πως θα τον ενισχύσει πολιτικά σε μία περίοδο που δέχεται αρκετή πίεση. Ένα τέτοιο σενάριο δεν θα δυσανεστήσει ούτε τη Στέλλα Κυριακίδου, όπως λέγεται ούτε τον Χρίστο Στυλιανίδη, καθώς θα θεωρείται η «ανταμοιβή» Χάρη από τον πρόεδρο για τα όσα έκανε μέχρι σήμερα. Άραγε ποιος επωφελείται από κάτι τέτοιο και ιδιαίτερα από την παραμονή της Στέλλας στην Κύπρο;

• • • • •

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Κωνσταντίνος Ηροδότου

Ήρωας της εβδομάδας ο νέος διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας Κωνσταντίνος Ηροδότου. Η προκάτοχός του αφήνει τον πήχη της θέσης πολύ χαμηλά. Αναμένεται από τον ίδιο να αποδείξει αν μπορεί να επαναφέρει την τρωθείσα αξιοπιστία του θεσμού.

Τι θα κάνει ο Χριστοδουλίδης;

Στον προεκλογικό του ΔΗΣΥ αναμένεται να μπουν τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου σύμφωνα με κύκλους του Προεδρικού. Υπουργοί οι οποίοι υπήρξαν κομματικά στελέχη και όχι μόνο. Τα βλήματα βεβαίως στρέφονται προς τον Νίκο Χριστοδουλίδη. Ο υπουργός Εξωτερικών θέλει να βρίσκεται κοντά στον ΔΗΣΥ, όπως λέγεται, αλλά παράλληλα να τηρεί αποστάσεις ασφαλείας που δεν θα τον αναγκάσουν να κάνει επιθέσεις στην αντιπολίτευση και να «τσαλακώσει» το προεδρικό του προφίλ για το 2023.

• • • • •

Λευτέρης για κοινοτικούς

Έντονες διεργασίες γίνονται το τελευταίο διάστημα για την εγγραφή νέων ψηφοφόρων. Η στήλη μαθαίνει πως ο αριστίνδην υποψήφιος της ΔΗΠΑ και πρώην μέλος του πολιτικού γραφείου του ΔΗΣΥ Λευτέρης Δημητρίου κάνει θαύματα στην εγγραφή κοινοτικών ψηφοφόρων και δεν αποκλείεται το ποσοστό της ΔΗΠΑ να κλείσει πολλά στόματα.

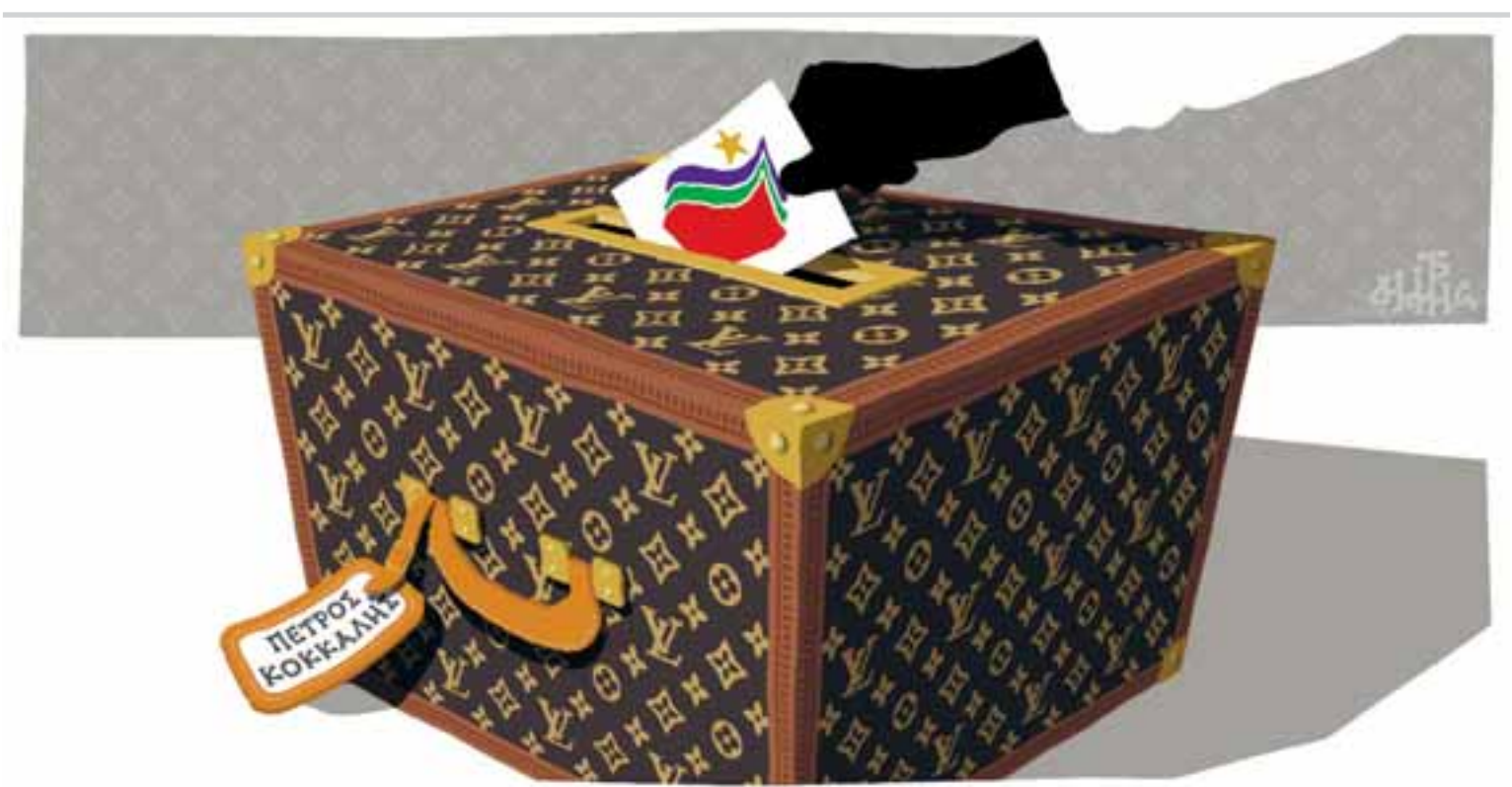
Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Ο Πέτρος και ο Λύκος

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Τι μπορεί να σου συμβεί στη ζωή, σκεφθείτε. Τα μεγαλώνεις και τους προσφέρεις το καλύτερο που μπορείς. Τα στέλνεις στα καλύτερα σχολεία, τους δίνεις μια προνομιακή αφετηρία στη ζωή και... Και μια ωραία μέρα ο γιος σου κατεβαίνει υποψήφιος με τον ΣΥΡΙΖΑ! Το θέμα μου, πάντως, δεν είναι το δράμα του πατέρα, όσο του γιου. Φίλοι και αντιπάλοι του ΣΥΡΙΖΑ έχουν εκτιλαγεί με την απόφαση της κυβέρνησης να επιλέξει τον Πέτρο Κόκκαλη, του Σωκράτη, ως υποψήφιο ευρωβουλευτή. Προσωπικά, έχω εκπλαγεί με την απόφαση του ίδιου του Π. Κόκκαλη να εκτεθεί (κατά πάσα έννοια) ως υποψήφιος του ΣΥΡΙΖΑ.

Αναζήτησα απαντήσεις στα δικά του λόγια, στα όσα είπε ο ίδιος για τον εαυτό του, στη συνέντευξη που έδωσε στο ΑΠΕ. Δηλώνει, κατ' αρχάς, «στρατευμένος εδώ και πολλά χρόνια σε αυτό που παλιά λέγαμε οικολογία, αλλά σήμερα ονομάζεται μάχη για την κλιματική αλλαγή». Προς τούτο έχει ιδρύσει πολιτική κίνηση, της οποίας η στόχευση εκφράζεται με απαράμιλλη ειλικρίνεια στον τίτλο της: «Κόσμος». Η πολιτική κίνηση του Π. Κόκκαλη έχει στόχευση πλανητική: «Ο “Κόσμος” ιδρύθηκε με τη φιλοδοξία να συμβάλει στον επαναπροσανατολισμό της πολιτικής προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης, της συλλογικής ευημερίας και της προόδου στην Ελλάδα, την Ευρώπη και τη Γη. Θα συνεχίσουμε τη δράση μας και μετά τις ευρωεκλογές, ανεξαρτήτως αποτελέσματος. Θα συνεχίσουμε μέχρι να επιτύχουμε τον παγκόσμιο στόχο για μια ευημερούσα ανθρωπότητα και διασφαλισμένο το μέλλον των επόμενων γενιών το 2030». Διακρίνω στο ύφος

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

μια νεύρωσή του, κάτι σαν φανατισμό, ή μήπως είναι ιδέα μου;

Το βέβαιο, πάντως, είναι η τάση στην υπερβολή, που νομίζω ότι συννορεύει επικίνδυνα με τη μεγαλομανία. Η Ευρώπη, λ.χ., για τον υποψήφιο ευρωβουλευτή του ΣΥΡΙΖΑ Π. Κόκκαλη, βρίσκεται σε «υπαρξιακό δίλημμα» και αναζητεί ένα «νέο κοινωνικό συμβόλαιο». Οι ευρωεκλογές αφορούν, πιστεύει, «το μοντέλο οργάνωσης, παραγωγής και κατανάλωσης των κοινωνιών μας. Γι' αυτό και η προώθηση ενός

νέου μοντέλου βιώσιμης ανάπτυξης εμπλέκεται άρρηκτα με τις πολιτικές αποφάσεις που θα κληθούμε να πάρουμε το επόμενο διάστημα ως κοινωνίες σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό πλαίσιο. Ποτέ άλλοτε οι ευρωεκλογές δεν ήταν ένας τόσο κρίσιμος αγώνας». Εκτιμά δε ότι «η Ευρωβουλή, που θα προκύψει από αυτές τις εκλογές, θα είναι η πιο πολιτική και η πιο σημαντική Ευρωβουλή που έχουμε γνωρίσει ποτέ». Οπότε πώς θα μπορούσε να λείπει ο ίδιος; Κατανοπτό, εφόσον το αντιλαμβάνεται έτσι...

Απορρέει, άλλωστε, από την θηκική υποχρέωση που πάντα αισθάνεται κάθε σωστός προοδευτικός: «Ο προοδευτικός χώρος, με την ευρεία έννοια», δηλώνει, «είναι ο φυσικός μου χώρος». Με την πολύ ευρεία, την ευρυτάτη έννοια – να το τονίσω. Για τον λόγο αυτόν, περιλαμβάνει και το όραμα για το οποίο πολέμησε στον Εμφύλιο ο παππούς του, στενός συνεργάτης του Νίκου Ζαχαριάδη, υπεύθυνος του λεγόμενου παιδομαζώματος και προσωπικός φίλος (τι τιμή!) του Βάλτερ Ούλμπριχτ. «Μεγάλωση», λέει, «σε ένα περιβάλ-

λον δημοκρατικό, με ισχυρές αναφορές στους αγώνες της Αριστεράς, με προσωπικά βιώματα και διηγήσεις για την ιστορία του παππού μου. Είναι φυσικό λοιπόν να εμπνέομαι από την αλληλεγγύη και το συλλογικό αγώνα για ένα καλύτερο κοινό μέλλον, που αποτέλεσαν βασικές αξίες του αριστερού κινήματος και του παππού μου». Εντούτοις, τα πράγματα δεν είναι ποτέ τόσο απλά με τον ανθρώπινο ψυχισμό, διότι σε άλλο σημείο εξηγεί: «Η ιδεολογική μου τοποθέτηση στην πραγματικότητα δεν είναι ακριβώς ιδεολογική,

είναι περισσότερο πραγματολογική, οπότε ναι, με αυτό τον τρόπο μάλλον σχετίζεται με το ότι προέρχομαι από τον επιχειρηματικό χώρο».

Η σύγχυση επιτείνεται επικινδύνως όταν πια μπαίνουμε στα λεπτά θέματα των θρησκευτικών πεποιθήσεων: «Η ομάδα μας είναι ένα από τα σημαντικότερα δημιουργήματα του νεότερου ελληνικού λαϊκού πολιτισμού», λέει και προσθέτει ότι «ο Ολυμπιακός ιδρύθηκε ως ένας φορέας παραγωγής πολιτισμού και νοήματος». Ως εκ τούτου, «η ενασχόληση με τον Ολυμπιακό αποτελεί τιμή και πηγή έμπνευσης για κάθε οπαδό αυτού του συλλόγου». Εδώ έχει και μία αιχμή προς τον πατέρα του, όταν εξηγεί πώς ανταμβάζεται τον Ολυμπιακό: «Εγώ πάντοτε τον αντιλαμβάνομαι ως ένα σωματείο που είναι και η μητέρα της ομάδας. Γι' αυτό σήμερα δυσκολεύομαι, όπως και το σύνολο της ελληνικής κοινωνίας, να δεχτούμε τη μεταστροφή της σε μια ανώνυμη εταιρεία».

Τι είναι, λοιπόν, ο υποψήφιος ευρωβουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ Πέτρος Κόκκαλης; Είναι μια ενδιαφέρουσα ενσάρκωση των βασικών αντιφάσεων του Υπαρκτού Ελληνισμού: της Ελλάδας, που συναισθηματικά μεν είναι με τους πττημένους του Εμφυλίου (και της Ιστορίας, ως γνωστόν), στην πράξη όμως απαιτεί τα αγαθά του καπιταλισμού, τα οποία και θεωρεί φυσικά της δικαίωματα. Το συμπέρασμά μου φοβάμαι ότι δεν είναι πολύ διαφωτιστικό: κάτι μαγικό φαίνεται να έχει ο Τοίπρας με τα ευαίσθητα και ευάλωτα πλουσιόπαιδα...

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Ένα κακό προηγούμενο

Το φθινόπωρο του 2014, η Χρυστάλλα Γιωρκάτζη μετρούσε μόλις λίγους μήνες στο πηδάλιο της Κεντρικής Τράπεζας. Ήταν τότε που στη δημοσιότητα έβγαине η υπόθεση συγκρούσης συμπερόντων και η πρωτοβουλία της να απαλείψει από το συμβόλαιό της την πρόνοια που αφορούσε το ασυμβίβαστο. Είδηση που έβαζε φωτιά στα θεμέλια ενός θεσμού από καιρό τρωθέντος. Είδηση που έκαιγε πρώτα και κύρια την κυβέρνηση. Όχι μόνο για τους μπακαλοϊτικούς χειρισμούς γύρω από το συμβόλαιο, αλλά κυρίως για την προχειρότητα με την οποία φάνηκε πως διοριζόταν πρόσωπα. Γιατί δεν χρειαζόταν να είσαι ούτε CSI ούτε και να επιστρατεύσεις την ΚΥΠ για να εντοπίσεις την καραμπινάτη υπόθεση συγκρούσης συμφερόντων. «Δεν είμαι διατεθειμένος να ανεχθώ οποιονδήποτε να επικαλείται το όνομά μου», έλεγε τότε οργισμένος ο πρόεδρος όταν αντιλήφθηκε το κακό «ή να δώσω κάλυψη σε οποιονδήποτε, ο οποίος, καταχρώμενος της εμπιστοσύνης που επέδειξα στο πρόσωπό του, να με επικαλείται προκειμένου να αποφύγει των εκ της κείμενης νομοθεσίας υποχρεώσεών του», επαναλαμβάνοντας τα περί μηδενικής ανοχής «σε θέματα που μπορεί να κριθούν ή να εκληφθούν, ανάμεσα σε άλλα, ως παραβίαση των κανόνων χρηστής διοίκησης από οποιονδήποτε ισχύει και για την κα Χρυστάλλα Γιωρκάτζη». Για κάποιους ρεζιλίκια που διαμειβόνται σε τριτοκοσμικές χώρες, για άλλους τοποθέτηση ικανοποιητική που περνά το μήνυμα πως ο πρόεδρος δεν ανέχεται το δούλεμα και πως η παραμονή της στην Αγία Παρασκευή θα είναι θέμα ημερών. Ήταν όμως πράγματι θέμα ημερών; Μία πολύωρη συνάντησή τους στο Προεδρικό, άλλαξε τα δεδομένα. Το πως και γιατί είναι ακόμη θολό, όμως, το σίγουρο είναι πως ο πρόεδρος, μετά από αυτή τη συνάντηση δεν ένωθε και τόσο εξαπατημένος και η μηδενική του ανοχή πήρε παράταση. Όχι για λίγες μέρες, αλλά για μία ολόκληρη θητεία. Μία ολόκληρη θητεία έμεινε συνεπώς η κα Γιωρκάτζη στη συγκεκριμένη θέση. Μία αξιωματούχος που κατά τα άλλα κατακράσθηκε την εμπιστοσύνη του προέδρου. Που μοιράζε αντιφατικές απαντήσεις για την εξαφανισμένη παράγραφο και που κορόιδευε στην ουσία τη Βουλή. Ήταν γιατί είχε τα προσόντα που παρέμεινε όμως; Αν κρίνουμε από το αποτέλεσμα της θητείας της μάλλον όχι. Γιατί ενώ διορίστηκε για να επιβλέπει τον τραπεζικό τομέα και να κατευθύνει εκεί και όπου πρέπει, κρίθηκε βάσει αποτελέσματος κατώτερη των περιστάσεων. Μπροστά στην κρίσιμη περίοδο των κόκκινων δανείων, της κατάρρευσης του Συνεργατισμού έλαμψε διά της απουσίας της. Έβλεπε το καράβι του Συνεργατισμού να βουλιάζει και δεν κούνησε το δακτυλάκι της. Και όποτε κάποιος επιχειρούσε να της το υποδείξει, η απάντηση ήταν λιτή και μεστή: «Εδώ σταύρωσαν τον Ιησού Χριστό, θα ντραπούν να σταυρώσουν τη Χρυστάλλου;» επαναλαμβάνοντας με νόημα πως ξέρει πολλά για πολλούς.

Αυτή ήταν, λοιπόν, η διοικήτρια της Κεντρικής Τράπεζας. Της οποίας η θητεία συνέπεσε σε μία από τις κρίσιμότερες στιγμές του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Κύπρου. Και την οποία ο πρόεδρος ευχαρίστησε την περασμένη Πέμπτη «για τη συνεργασία και τις υπηρεσίες που προσέφερε σε κρίσιμες ώρες για την οικονομία της χώρας».

Μία νέα μέρα ξημερώνει, λοιπόν, με τη λήξη της θητείας της; Δεν είμαστε βέβαιοι. Γιατί τα ρεζιλίκια της κυβέρνησης με την κα Γιωρκάτζη βρίσκονται εκεί για να εγείρουν το εξής ερώτημα: Αν για ένα θέμα όπως αυτό τα έκαναν μπάκαλο, μπορούμε να δείξουμε εμπιστοσύνη στο πως θα χειριστούν τα μεγάλα θέματα του τόπου; Αν δεν είχαν την τόλμη να παύσουν μία διοικήτρια που τους ξεγέλασε, όπως λένε, τότε μπορούν να δείξουν την απαραίτητη τόλμη για την οποία ρηζικέλευθη αλλαγή; Το κεφάλαιο της Χρυστάλλας Γιωρκάτζη έκλεισε, αλλά η πληγή μάλλον δεν κλείνει. Γιατί η παραμονή της στο πηδάλιο της Κεντρικής Τράπεζας παρά τα όσα διαμείφθηκαν μας αποδεικνύει πως πρόκειται για μία κυβέρνηση που υποσχέθηκε τολμηρές αλλαγές, αλλά φάνηκε ανίκανη να αντιδράσει στα πιο εμφανή. Και όταν οι κυβερνήσεις δε μπορούν να χειριστούν το συμβόλαιο ενός αξιωματούχου, μπορούν να μας πείσουν πως θα πατάζουν τη γραφειοκρατία της δημόσιας υπηρεσίας; Όταν δεν τολμούν να απομακρύνουν ένα πρόσωπο που κατακράσθηκε την εμπιστοσύνη τους, θα τα βάλουν μήπως με τους τοπικούς άρχοντες για τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης; Ή μήπως νομίζουν πως θα μας πείσουν ότι θα τολμήσουν να λύσουν το Κυπριακό;

economidoum@kathimerini.com.cy

Συνεχίζονται οι εκδηλώσεις μνήμης στη Νέα Ζηλανδία μετά το τρομοκρατικό χτύπημα.

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Βασίλη ζούμε για να σ' ακούμε...

Είναι γεγονός πως οι πληροφορίες που έβγαιναν προς τα έξω αναφορικά με την πορεία για τη ΣΚΤ, το ποιοι θα συμμετέχουν και πόσος κόσμος θα λάβει μέρος κατάληξαν να κάνουν λόγο για πολύ περισσότερους απ' όσους εμφανίστηκαν τελικά. Δεν έχω εικόνα της πλήρης κινητοποιήσης στο παρασκήνιο από τα κόμματα της αντιπολίτευσης για τη διαμαρτυρία αυτή, αλλά είναι γεγονός πως αν θέλουμε να τη συγκρίνουμε με εκείνη των εκπαιδευτικών, θα διαπιστώσουμε πως σύγκριση δεν υπάρχει. Στην πρώτη δεν κυριάρχησε το ατομικό συμφέρον, όπως είχε κυριαρχήσει στη δεύτερη. Αν δεν το λάβουμε υπόψη και αν δεν το καταλάβουμε, χάνουμε. Κι αν πράγματι συγκλονίστηκε η κοινωνία ολόκληρη από τα γεγονότα που αφορούν τη ΣΚΤ, δε θα έπρεπε να αφήσει στα κόμματα την πρωτοκαθεδρία της κινητοποιήσης, αλλά βιώνοντας η ίδια την κατάσταση ως δική της, να κινητοποιηθεί περισσότερο. Μην θέλοντας, και το ξεκαθαρίζω, να βγάλω συμπέρασμα για τη στάση της κοινωνίας, λέω πως δεν υπήρξε τελικά συγκλονισμός.

Άπαντες άλλος λίγο κι άλλος περισσότερο, ήξεραν από χρόνια πως η κακοδιαχείριση στον Συνεργατισμό έχει κομματική ταμπέλα. Ακόμη και το πόρισμα, πολύ πιο ήπια από όσο θα όφειλε, δείχνει κομματικές ευθύνες χωρίς να τις κατονομάζει προς τα κόμματα οπότε και αποτελεί οξύμωρο το γεγονός πως το ΑΚΕΛ για παράδειγμα που είχε και αυτό ρόλο και λόγο όλα αυτά τα χρόνια στον Συνεργατισμό, βγαίνει στον δρόμο για να διαμαρτυρηθεί. Να πάρει μέρος σε μια πορεία που πάλι άλλος λίγος κι άλλος περισσότερο είχαν υπογράψει με λάθος κινήσεις όλα αυτά τα χρόνια. Πιστεύω πως δεν έγινε θέμα της κοινωνίας ο Συνεργατισμός, γιατί η κοινωνία κουράστηκε να οδηγείται σε απογοητεύσεις που προέρχονται από πολιτικούς ταγούς, οι οποίοι τελικά μη χάνοντας την ευκαιρία, βγαίνουν στον δρόμο για να διαμαρτυρηθούν για τα αποτελέσματα των πράξεών

τους. Η κοινωνία θέλει, επιτάσσει, τα κόμματα ν' αναλαμβάνουν την ευθύνη τους κι όχι να την αποποιούνται συνοδεία των ήχων του πάντα συμπαθούς Βασίλη Παπακωνσταντίνου στον δρόμο.

Τον Βασίλη ζούμε για να τον ακούμε χρόνια τώρα, αλλά δεν ακούμε για ανάληψη ευθύνης από όσους διαχρονικά είδαν τον Συνεργατισμό σαν ακόμη ένα βαζάκι με μέλι. Τα δεινά του δεν ξεκίνησαν το 2013, κι όποιος το πιστεύει αυτό τότε καλά θα κάνει ν' αναζητήσει τη μεγάλη εικόνα, πέρα από ταμπέλες και συνθήματα ή γιλέκα που είναι της μόδας και τα φοράμε έστω και συμβολικά. Το χρώμα έτσι κι αλλιώς του γιλέκου, δεν αντικαθιστά το παντελόνι της ορθής εξήγησης. Κι αυτό δεν έχει να κάνει με το αν δέχεται ή όχι κάποιος το πόρισμα αγόγγυστα. Όπως θα έλεγε κι ένας νεοφυής «συγγραφέας» υπάρχουν και κακές κριτικές που είναι το αντίθετο των καλών κριτικών. As το αφήσουμε εκεί. Τα ζητήματα είναι άλλα. Καταρχήν ζήτημα είναι το γιατί εφόσον συμμετείχαν αγροτικές και άλλες οργανώσεις στη διαμαρτυρία, δεν ζήτησαν τον λόγο από τους πολιτικούς που ήταν παρόντες. Θα πρέπει δηλαδή να θεωρήσουμε

πως όλοι εκείνοι «βλέπουν» ως μοναδικό υπαίτιο έναν υπουργό των τελευταίων χρόνων και όχι μια κακοδιαχείριση δεκαετιών; Διαφορετικά δεν μπορώ να το εξηγήσω. Επίσης ζήτημα είναι να μην κοροϊδύουμε οι ίδιοι τα μούτρα μας, θεωρώντας πως μπορούμε να κινητοποιήσουμε βουνά και να βγάλουμε κόσμο στον δρόμο για να μπούμε στο μάτι της πολιτικής που δεν συμβαδίζει με τη δική μας. Βουνά δεν κινητοποιήθηκαν και αν από τον λόφο του προεδρικού παιδάνιζε ο Βασίλης, τουλάχιστον είχαμε μια ευκαιρία να τον απολαύσουμε χωρίς να έχουμε να πληρώσουμε και εισιτήριο. Που ως αποτέλεσμα ήταν πειστικό εφόσον τα όσα άλλα ακούστηκαν δεν νομίζω να έπεισαν κανέναν. Ούτε καν εκείνους που παρευρέθηκαν, μίλησαν και χάθηκαν μέσα στη νύχτα.

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΒΟΛΕΣ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗ

Υπάρχουν και ζωντανοί ήρωες

Αξιωματικός του ελληνικού στρατού, ο οποίος υπηρέτησε στην Κύπρο πριν από αρκετά χρόνια, συνήθιζε να λέει στους στρατιώτες του, οι οποίοι υπηρετούσαν στην ΕΛΔΥΚ, να κατανοούν τους κύπριους, οι οποίοι ενδεχομένως να τους βρίσουν ή να τους προπηλακίσουν στους δρόμους. Ανέλυε το «post-war syndromes» —τις ψυχολογικές συνέπειες του πολέμου— από το οποίο υποφέρουν χιλιάδες πολεμιστές του 1974, οι οποίοι είδαν συγγενείς, φίλους και συστρατιώτες τους να σκοτώνονται ή να τραυματίζονται από τουρκικά πυρά. Ακόμη, ο καλός αξιωματικός έλεγε ότι σχεδόν όλοι οι κύπριοι έχουν στο πίσω μέρος του μυαλού τους την εντύπωση ότι φταίνε οι «καλαμαράδες» για τη καταστροφή της Κύπρου.

Τα χρόνια περνούν, οι πολεμιστές και οι πρόσφυγες φεύγουν από τη ζωή ο ένας μετά τον άλλο και οι νέες γενιές βιώνουν μια άλλη Κύπρο, εντελώς διαφορετική από την προπολεμική Κύπρο, με τα πάθη και τους εθνικισμούς. Τα συνθήματα για το «Δεν Ξεκνώ» και «τα συνόρα μας είναι στην Κερύνεια» ξεθωιάζουν, οι πύρινοι λόγοι περί πατρίδας, θεωρούνται πλέον γραφικές κουβέντες πολιτικάντηδων. Φυσιολογικά πρώτα έγγονια των νέων είναι η δουλειά, αφού τα όνειρα για οικογένεια, σπίτια και καριέρα, κατάντησαν για τους περισσότερους νέους, ακόμη και με πολλά πτυχία, όνειρα απατλή.

Οι καιροί αλλάζουν, αλλά υπάρχουν πάντα οι σταθερές αξίες, οι οποίες ταυτίζονται με την συνείδηση κάθε ανθρώπου. Ο σεβασμός στους γέροντες αποτελούσε από την εποχή των αρχαίων Ελλήνων υπέρτατη αξία. Ο Όμηρος περιγράφει στα έπη του, τους γέροντες να πολεμούν δίπλα στους νέους και να τους καθοδηγούν στις μάχες. Ακόμη αποτελεί παράδοση, η οποία κάνεται στους αιώνες, οι νέοι να φροντίζουν τους γέροντες και ειδικότερα στην Κύπρο, αποτελούσε μέχρι πρόσφατα συνήθεια, οι νέοι να φιλούν τα χέρια των παππούδων. Το «post-war syndromes», δηλαδή οι ψυχολογικές συνέπειες του πολέμου του 1974, αποτελούσαν εδώ και δεκαετίες ύψιστο μυστικό για την κυπριακή κοινωνία. Στη σιωπή τους, τα θύματα του πολέμου, στρατιώτες, αιχμάλωτοι, συγγενείς αγνοουμένων, νεαρές γυναίκες και παιδιά, βίωσαν πολλές φορές με δραματικό τρόπο, τον δικό τους πόνο, τη δική τους ψυχολογική ταλαιπωρία. Πέρασαν δεκαετίες, για να δημοσιοποιηθούν τα κοινωνικά δράματα, πίσω από τις μαυροφορημένες γυναίκες και τους σκυθρωπούς πολεμιστές του 1974. Οι Αμερικάνοι και οι Ρώσοι, οι οποίοι πολεμούσαν συνεχώς, μερίμνησαν για την αποθεραπεία των πολεμιστών τους και η Κύπρος, συχνά πυκνά αποτέλεσε τον ενδιάμεσο σταθμό πριν από την επιστροφή των στρατιωτών στα σπίτια τους.

Οι εικόνες στις τηλεοράσεις, με τους αιχμαλώτους και τους πολεμιστές του 1974, οι οποίοι απαιτούν τα αυτονόητα από την Πολιτεία, οι μαρτυρίες ότι λαμβάνουν τιμητικά επιδόματα 5 και 10 ευρώ, οι καταγγελίες ότι πολλοί με διάφορα γραφειοκρατικά προσχήματα, βρίσκονται έξω από το μπτρώο των πολεμιστών και των αιχμαλώτων, άρα και του τιμητικού επιδόματος, αποτελεί όνειδος και ντροπή, για όλη την κοινωνία και όλα τα δώματα της Πολιτείας. Οι κραυγές βοήθειας από τους ανθρώπους, οι οποίοι πολέμησαν το 1974, τους ζωντανούς ήρωες, αποτελεί «αλάτι στην πληγή» δηλαδή τη συνείδηση κάθε αληθινού ανθρώπου, ο οποίος αγαπά την πατρίδα και τον τόπο του. Έτσι και αν κάτω από την ταμπέλα των πολεμιστών, κρύβονται και μερικοί προδότες. Η Κύπρος πττήθηκε, χάθηκε το μισό νησί, σκοτώθηκαν ή αγνοούνται χιλιάδες άνθρωποι, δεκάδες χιλιάδες προσφυγοποιήθηκαν, αλλά δεν χάθηκε η ανθρωπιά, δεν χάθηκε η αλληλεγγύη, δεν χάθηκε η συνείδηση σε αυτό τον τόπο. Οι ήρωες του 1974 μπορεί να μην τιμώνται με τις προσήκουσες τιμές, ωστόσο στη συνείδηση των νεότερων, αποτελούν αληθινούς ήρωες.

kapanispan@yahoo.gr

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ

Η δική μας τραγωδία

Ο Κ. Αρέστη παραιτήθηκε γιατί δεν άντεξε τις αλληπάλληλες προσβολές από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, η αντιπολίτευση άρπαξε την ευκαιρία να οργανώσει συλλαλητήρια διαμαρτυρίας και η κυβέρνηση εξακολουθεί να σουλατσάρει αμέριμνη απαξιώνοντας όχι μόνο τους θεσμούς, αλλά και τη νομιμοσύνη μας. Τι ακριβώς συμβαίνει σ' αυτό το έργο το κράτος; Αυτό που συμβαίνει είναι χειρότερο και από την ίδια την οικονομική κρίση.

Διότι, αν μη τι άλλο, η οικονομική κρίση μας έδωσε, έστω και για κάποιο χρονικό διάστημα, την ελπίδα πως ο πάτος στον οποίο φέραμε τον εαυτό μας, αποδεχόμενοι ανεπαρκείς πολιτικούς να χτίζουν καριέρες και επαύλεις πάνω στις πλάτες μας, θα μας ανάγκαζε να αναθεωρήσουμε τον τρόπο σκέψης μας και θα εξανάγκαζε ταυτόχρονα

και τους εκάστοτε πολιτικάντηδες να αισθάνονται υπόλογοι απέναντι στο λαό, ώστε να μην εκφυλίζουν με την ίδια «ευκολία» τους θεσμούς προκειμένου να συντηρήσουν τη διαπλεκόμενη κομματοκρατία τους. Και όμως. Το σήμερα τελικά αποδεικνύεται πολύ πιο τραγικό και από την τραγωδία που επικαλείται ο πρόεδρος της Δημοκρατίας προκειμένου να «σώσει» τον υπουργό του. Γιατί είναι τραγικό;

Διότι αποδεικνύει μέσα από την αλαζονεία των κρατούντων και τον στρουθοκαμηλισμό των αντιπολιτευόμενων, πως αμφότεροι δεν έχουν καμία απολύτως διάθεση, ούτε και πρόθεση να μας απαλλάξουν από τη διαφθορά και τη διαπλοκή και να επαναφέρουν τους θεσμούς και τις αξίες εκεί όπου θα έπρεπε να είναι. Για τον απλούστατο λόγο πως δεν συμφέρει κανέναν τους να αλλάξει αυτό το σαθρό σύστημα αφού μια τέτοια αλλαγή θα τους ανάγκαζε να ασκή-

σουν την πολιτική με άλλους κανόνες (αυτούς της διαφάνειας, του δημόσιου συμφέροντος, της χρηστής διοίκησης, της μη διαπλοκής) και αυτοί οι κανόνες προφανώς θα τους έκαναν να αισθάνονται σαν ψάρια έξω από το νερό. Αυτή η διαπίστωση αφορά όλους όσοι περιφέρονται στα έδρανα της βουλής και στοργυλοκάθονται στις καρέκλες της εξουσίας. Κανένας τους δεν είναι άμοιρος ευθύνης. Η αντιπολίτευση που τώρα μας παριστάνει την οργισμένη και διοργανώνει πορείες τα ίδια ακριβώς έπραττε, όταν ενώπιόν της βρισκόταν το πόρισμα για το Μαρί. Άρα ποιον ακριβώς προσπαθεί να πείσει για το αγαθό των προθέσεών της; Και η κυβέρνηση η οποία ξεφτιλίζει καθημερινά τους θεσμούς, περιφέροντας την αλαζονεία της στα κανάλια, αποδεικνύει απροκάλυπτα πως το τελευταίο στη λίστα των προτεραιοτήτων της είναι η προάσπιση του δημόσιου συμφέροντος. Πού μας οδηγούν αυτές οι θλιβερές διαπι-

στώσεις; Στο προφανές, ότι δηλαδή τα πορίσματα και οι έρευνες δεν γίνονται για να χτυπήσουμε τη ρίζα του κακού αλλά για να 'χει ένα τοσούτο πολιτικάντηδων άλλοθι στο εκάστοτε «τέλειο» έγκλημα που διαπράττει. Και προκειμένου να μην αποκαλυφθεί αυτό το τέλειο έγκλημα οι εκάστοτε κρατούντες δεν έχουν καμία αιδώ να κόψουν και να ράψουν τα όποια πορίσματα στα μέτρα τους.

Με αποτέλεσμα το εκάστοτε πόρισμα να μετατρέπεται σε εργαλείο επικοινωνιακών τεχνασμάτων, αντιπολιτευτικών μανούβρων, κυβερνητικών πιουετών και ανούσιων αντιπαραθέσεων. Και ο βαθύτερος λόγος που συμβαίνουν όλα αυτά; Η ανυπαρξία πολιτικών που να διαθέτουν ποιότητα. Διότι όταν κάποιος διαθέτει ποιότητα δεν μπορεί να ανεχθεί όλη αυτή τη γελοιότητα και τον εκφυλισμό των θεσμών. Διαχωρίζει τη θέση του δημόσια χωρίς να μετρά το κομματικό

κόστος και τάσσεται στο πλευρό των πολιτών. Δεν παραμένει καθισμένος στα έδρανα της Βουλής, παριστάνοντας την πάπια, ούτε και συνεχίζει να κάθεται αναπαυτικά στην όποια υπουργική καρέκλα, προσποιούμενος ότι δεν είναι στις αρμοδιότητές του να ξεκαθαρίσει τη θέση του. Αντ' αυτού όλοι τους κρύβονται πίσω από τη θέση τους, την καρέκλα τους, την αδυναμία τους να τα βάλουν με τον πρόεδρο του κόμματος, τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, την αδυναμία τους να παραμερίσουν τις προσωπικές τους φιλοδοξίες και να απεγκλωβιστούν από τη νοοτροπία της κομματοκρατίας. Και όσο για μας, τους κοινούς θνητούς ποιος μας λογαριάζει; Ποιος αισθάνεται πραγματικά υπόλογος σε μας; Προφανώς κανείς! Αυτή είναι η τραγωδία μας και όχι η...! Ιγινέγεια του προέδρου.

elenixenou11@gmail.com

Σαν να μην πέρασε μια μέρα

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**
(για την αντιγραφή)

Είναι πάντοτε χρήσιμο να ανατρέξεις σε παλιά φύλλα εφημερίδων και να διαπιστώσεις άλλοτε πόσο διαφορετικά, άλλοτε πόσο ίδια και ενίοτε πόσο επικά και είναι πράγματα που γράφτηκαν πριν από πάρα πολλά χρόνια. Διάβαζε ένα άρθρο του Γεωργίου Βλάχου που γράφτηκε στις 23 Φεβρουαρίου του 1947. Διαφορετικές εποχές, άλλες συνθήκες και απειλές. Βρίσκα όμως τα γραφόμενά του – εν μέσω ενός άγριου εμφυλίου – εξαιρετικά ενδιαφέροντα:

«Οι σημερινοί κάτοικοι του τόπου αυτού διαδραματίζουν εις δύο εἴδη μεγὰλᾳ. Δὲν διαδραμῶνται ἐς κομμουνιστὰς καὶ ἀστούς, ἐς ὄργανα ἔξωθεν καὶ πατριώτας, ἐς δεξιούς καὶ ἀριστερούς, ἐς μοναρχικούς καὶ ἐς δημοκράτας. Διαδραμῶνται ἐς αὐτοὺς πῶς θὰ μείνουν καὶ ἐς αὐτοὺς πῶς θὰ φύγουν. Αὐτοί, ὁ δεύτερος, ἐνδεχόμενον εἶναι να μὴ φύγουν ποτέ· ἀλλ’ αὐτὸ δὲν σημαίνει. Καὶ τώρα καὶ τὸν χρόνον καὶ μετὰ πέντε χρόνια, ἅμα καθύσθαι στὸ καρνεῖο, στὸν ἥλιο, καθύσθαι μετὰ βαλίσσα στὸ χέρι, σχεδιάζου τὴν μελλοντικὴν ἐγκατάστασίν τους κάπου αλλοῦ, σε μιαν ἡσυχὴν πολιτείαν τῆς Νοτίου Ἀμερικής, ονειρεύονται ἓνα μικρὸ μαγαζί ἐἰς ἓνα ξένο λιμάνι, ζοῦν ἐἰς τόπους μακρυνούς, πού κανέναν δὲν ξέρουν καὶ κανεὶς δὲν τους ξέρει, ὥπως λέγει καὶ τὸ τραγούδι. Αὐτοὶ κάνουν λίπες, μηχανεύονται χίλια δυο μέσα διὰ νὰ στείλουν ἔξω τὰ χρήματά τους, πτωχαίνουν μετὰ διονεῖρά τους τὸν τόπον, σκορπίζουν τὸν τρόπον παντός, σταματοῦν τὴ δουλειὰς, στέκονται μελαγχολικοί, καὶ μετὰ τὴν βαλίσσα πάντοτε, ἐμπρὸς ἐἰς τὸν αλλοῦτον τόπον γιὰ: “Τρελλὸς εἶσαι καὶ καρφώνεις τα λεπτὰ σου εδῶ; Δὲν βλέπεις τί γίνεται; Θὰ ῥθῃ μεθαυρὶν ὁ Ζαχαριάδης να σε σφάζῃ καὶ να στα πᾶν”· καὶ προχωροῦν καὶ πηγαίνουν παραέξ, ὅπου τὸ νέον κατὰστημα συγγρίζεται, καὶ παρα-

πέρα, όπου έρχεται από ξένες θάλασσες το καράβι, και συνεχίζουν τον ελεεινόν αμανέν:

“Εδὼ θὰ δουλεύητε; Εδὼ ἦρθετε να ξεφορτώσῃτε;” Αυτοὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔχουν συνηθιστὴν τὴν ευκολίαν να φύγουν ὅλοι μαζί γιὰ νὰ γλιτώσωμε. Θὰ μείνουν οἱ αὐτοὶ μαζί μας, ἐδῶ, διαρκὸς ὑπ’ αὐτὸν, διαρκὸς εἰς τὸν προλήμενα, πάντοτε πίσω ἀπὸ ἕνα διαβατήριον καὶ μίαν θεωρήσειν πρὸς ἐξέσπιν, απαισιόδοξον, πτωποφειδῶν, σπορείς συμφορῶν, θεωροῦντες πάντοτε πατρίδα τὸν τοῦ μασοῦλο καὶ ἀδειάζοντας παντοῦ τοῦ μασοῦλο τους, εἰς τὸς δρόμους, εἰς τὰ σπίτια, στὶς γειτονιὰς: “Παλαβὸς εἰμὶ να μείνω; Θὰ πάω να ζήσω ἄλλω;”. Καὶ μένουν. Ἄλλὰ τι να τους κάνωμε; Καλύτερα, καθὼς λέμε, να ἐφύγαν γρηγόρα ὅλοι μαζί, αὐτοὶ, οἱ ψυχικὸς περαστικοὶ, οἱ ἐμφήμεροι, οἱ δεῦτερο Ἕλληνες.

Και οι πρώτοι;. Οι πρώτοι, κακοί ή καλοί, είμαστε εμείς, που θα μείνουμε ή ούτως ή άλλως. Εμείς που εμεγαλώσαμε εδώ, που εξήσαμε εδώ, που εγεράσαμε εδώ, που έχουμε βάθει εις τα χώματα αυτού του τόπου τις ρίζες μας και θέλω, άμα πεθάνωμε, να μας θάψουν εδώ. Εμείς λοιπόν, δεξιοί, αριστεροί, κομμουνιστές και φαρισάι, πρέπει κάπως να κάνωμε κάποιο σχέδιον που να μας εξασφαλίζει ένα είδος ζωής εις αυτό το μέρος που έχουμε οριστικούς και αμετακλήτους αράξει.

Ροβινσώνες ενός τρομακτικού ναυαγίου, δικαίωμα έχομε, αφού δεν συμφωνούσαμε, να τσακωνώμαστε μεταξύ μας, να μη καλημεριζώμαστε, να μη χαιρετιώμαστε, να κτιζώμε ο καθένας σε άλλην άκρην του νησιού την παράγκα μας, και πού και πού ο ένας μας να μαχαίρωνή τον άλλον. Αυτό δεν βλάπτει. Αλλά να βάζουμε στο δόσος φωτιά; Για να μείνωμε χωρίς στέγην; Για να πεθάνωμε τον χειμώνα από το κρύο;... Θα ήταν μωρία μας. Και όμως αυτό κάνομε, οι δεύτεροι, με πρόγραμμα, με επιμονή, με πείσμα, όλοι μαζί. Φωτιά!... Και θα πεθάνωμε τον χειμώνα από το κρύο».

Η Αγγλία που αγαπήσαμε

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Η συγκλονιστικότερη
παράσταση στη Δύση
δίδεται αναμφίβολα στο Κοινοβούλιο
του Ηνωμένου Βασιλείου. Εξοχή ρητορεία, οικονομία λέξεων, μοναδική
ακρίβεια ενίοτε συνδυαζόμενη με
τερατώδη ασάφεια περί του πρακτέου. Μία καυστική κατάσταση, πλήρους εντάσεως, που καθηλώνει
το κοινό και εξαντλεί μέχρις εξουθενώσεως τους πρωταγωνιστές
του δράματος.

Αλλά η οποία θεατρική παράσταση, όσο ενδιαφέρουσα και εάν είναι, έχει τα όριά της, καθώς αποτελεί παρένθεση σε ό, τι αποκαλείται η καθημερινότητα των πολιτών. Από το 1973, όταν η Βρετανία εντάχθηκε στην ΕΟΚ δημιουργήθηκε σταδιακά μία νέα εσωτερική τάξη πραγμάτων. Επακαθορίστηκαν η δραστηριότητα και ο προσανατολισμός των διαφόρων κοινωνικών ομάδων – από τους εργαζόμενους, τους λειτουργούς δημοσίου συμφέροντος έως την επιχειρηματική κοινότητα και το City. Αυτό σημαίνει στην απλοελληνική ό,τι όλοι έμαθαν τον τρόπο να κερδίζουν χρήματα, διαμόρφωσαν τρόπο ζωής, δημιουργήθηκε κατεστημένη αντίληψη πραγμάτων.

Κάθε κατεστημένο όμως –ανεξαρτήτως πολιτικού ή πολιτειακού συστήματος– αισθάνεται μία εγγενή αποστολή προς κάθε μορφή ανατροπής ή αλλαγών, που δεν καθορίζει το ίδιο, και αμύνεται άλλοτε επιτυχώς και άλλοτε επί ματαιώ. Εως τότε στην ελεγχόμενη εν πολλοίς τάση πραγμάτων, εμφανιστεί η «παράφρων μεταβλητή», που είναι η έκφραση της «θελήσεως του λαού», με τρόπο άμεσο και όχι δι' αντιπροσώπων.

Όταν ο Ντέιβιντ Κάμερον, πρώην πρωθυπουργός και αρχηγός των Συντηρητικών ανακοίνωσε το δημοψήφισμα για την έξοδο της Βρετανίας από την Ε.Ε. κατέφυγε

σε ρητορική περίπου μεταφυσική. «Η απόφαση ανήκει σε εσάς. Οχι στους πολιτικούς. Οχι στο Κοινοβούλιο. Οχι στις ομάδες των λόμπι. Οχι σε εμένα. Μόνον σε εσάς».

Με τη βεβαιότητα ότι θα κατι-
σχευε η ύψους υπέρ τις παραμονές,
ουδείς αντέτεινε στον κ. Κώμενον
πως όλα αυτά ήταν μεγάλα λόγια.
Και όταν η «παράφρων μεταβλητή»
απεφάνθη υπέρ τις εξόδους, τότε
έγινε επίκληση του κυριάρχου ρό-
λου του Κοινοβουλίου, του επιχει-
ρήματος ότι η διαφορά υπέρ τις
εξόδους ήταν μόνον περί τις τέσ-
σερις μονάδες. Το θέμα είναι ότι
στις εκλογές που ακολούθησαν με-
τά το δημοψήφισμα η πλειοψηφία
των βουλευτών ήταν κατά τις εξό-
δους τις Βρετανίας από την Ε.Ε.

Δύο είναι οι αρχαιολογικές μορφές που εμπνέουν τον σκληρό πυρήνα των οπαδών της εξόδου. Η πρώτη, δημιουργήματα λογοτεχνικό του 1712, είναι ένας μικροκτισματίας που προτιμά την μπύρα και την οικογενειακή του νοστιμιά, ακούει στο όνομα Τζον Μπουλ, και αναδείχθηκε αργότερα σε πρότυπο ηρωικό του αναποδογυρισμένου Αγγλού.

Η δεύτερη αρχέτυπη μορφή είναι ο Ουίνστον Τσόρτσιλ, που συμπαρέσυρε το Κοινοβούλιο, «επιστρατεύοντας την αγγλική γλώσσα και στέλνοντάς την στο μέτωπο»—κατά τον λόρδο Χάλιφαξ—και εμπλέκοντας τη Βρετανία ενεργά στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Η μειζων διαφορά είναι ότι ο Τζον Μπούλ είχε ως αντίπαλο τον Οίκο των Βουρβόνων και ο Τσόρτσιλ τον Αδόλφο Χίτλερ. Τώρα η μάχη δίνεται εναντίον του κατεστημένου των Βρυξελλών. Αλλά το πολεμικό πνεύμα των Αγγλων παραμένει ακμαίο και ελπίζει συγκεκριμένα αντίπαλους σκοτώνοντας στην κυριολεξία μεταξύ τους. Αυτή είναι η Αγγλία που αγαπήσαμε, πάντα μαχητική και θα εξακολουθεί να υπάρχει, όποια και αν είναι η κατάσταση της όλης περιπέτειας.

Οι σημερινές τοπικές εκλογές στην Τουρκία ήταν, έως και προχθές, ένας γρίφος: ουδείς γνώριζε ποιο θα ήταν το αποτέλεσμα. Αφενός, οι δημοσκοπήσεις δεν είναι πάντα αξιόπιστες, αφετέρου, υπάρχει μεγάλο περιθώριο για νοθεία, μιας και η κυβερνήσιον του Ερντογάν ελέγχει πλήρως τον κρατικό μηχανισμό, καθώς και τη Δικαιοσύνη και τον Τύπο, ενώ πέ- ρασε νόμο που επιτρέπει ασφρά- γιστα ψηφοδέλτια να θεωρούνται έγκυρα. Το μόνο σίγουρο είναι ότι ο Ερντογάν έχει «τερματίσει» την προσπάθεια να κερδίσει – σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς. Αυτό ήδη έχει συνεισφέρει στις σχέ- σεις της Τουρκίας με την Ελλάδα και με άλλες χώρες. Το αποτέλεσμα των εκλογών θα καθορίσει πώς θα εξελιχθούν αυτές οι σχέσεις.

Εδώ και καιρό φαινόταν ότι όσο αυξανόταν η αγωνία του Ερντογάν για θετικό αποτέλεσμα στις εκλογές, η Ελλάδα και η Κύπρος παρουσίαζαν ιδανικό στόχο στην προσπάθειά του να αποπροσανατολίσει τους πολίτες από τα προβλήματά τους. Τον τελευταίο καιρό,

η επιθετικότητα αυτή έγινε αισθητή σε κάθε μέτωπο της εξωτερικής και εσωτερικής πολιτικής της Τουρκίας, με τον πρόεδρο να επικειρεί συνεχώς να καθορίζει τα θέματα της ημερησίας διατάξεων. Δεν μπορεί να ξεχνάμε ότι ο κύριος στόχος του Ερντογάν και του ΑΚΡ είναι η καθιέρωση του πολιτικού Ισλάμ. Και όσοι προβάλλονται –ή προβάλλονταν κάποτε– ως δυνάμεις εσωτερικού αντίπαλου του προέδρου έχουν τον ίδιο στόχο. Για πολλά χρόνια μετά την εκλογή του ΑΚΡ το 2002, ο σκοπός επιτεύχθηκε μέσω της οικονομικής ανάπτυξης και της πρωτοφανούς ευημερίας του τουρκικού λαού. Η επιεκτατική οικονομική πολιτική, όμως, έχει όρια, και έφθασε η ώρα που ο Ερντογάν δεν μπορεί να αποφύγει την κρίση. Εκανε, λοιπόν, όμοιου προοδού για να «μαλακώσει» τις συνέπειες του πληθωρισμού και της διολίσθησης της λίρας, με αποτέλεσμα την επιδείνωση των προβλημάτων και τη φυγή επενδυτών – κάτι που θα πρέπει να αντιμετωπίσει με δραστικά μέτρα από αύριο κιόλας.

Επειδή η «εγκαθίδρυση» του πολιτικού Ισλάμ δεν μπορεί πια να

βασιζείται κυρίως στην ευημερία των πολιτών, ο Ερντογάν παίζει το θρησκευτικό χαρτί με τον πιο κυνικό και επικίνδυνο τρόπο. Μεταξύ άλλων: σε συγκεντρώσεις οπαδών του κόμματος του, δείχνουν βίντεο από την πρόσφατη σφαγή 50 μουσουλμάνων στη Νέα Ζηλανδία, ισχυριζόμενος ότι η «Αύστη» παίζει τα χέρια τέτοιων δολοφονιών» απειλεί ότι θα στείλει πίσω στις πατρίδες τους «μέσα σε φέρετρα» Αυστραλούς και Νεοζηλανδούς, υπενθυμίζοντας ωμά στην δύο χώρες το εθνικό τραύμα που υπέστησαν στην Καλλιόπολη» καταγγέλλει τις ΗΠΑ ότι ευθύνονται για την οικονομική κρίση, ενώ προχωρεί στην ολοκλήρωση της αγοράς ρωσικών πυραύλων S-400, εξοργίζοντας περαιτέρω την Ουάσινγκτον» καβαλαρίζει με τον Τραμπ και τον Νετανιάχου για τα Υψίπεδα του Γκολάν» δηλώνει ότι θα μετατρέψει την Αγία Σοφία σε τζαμί» απειλεί την Ελλάδα και την Κύπρο συνεισκάς, είτε θυμίζοντας τη Μικρασιατική Καταστροφή είτε με σημερινή επιθετικότητα: κατηγορεί «εσωτερικούς εχθρούς» που σκοπεύουν να διαμελίσουν την Τουρκία. (Ο Ερντογάν, ασφαλώς, σιωπά)

για τις πιέσεις που του ασκεί η Ρωσία στη Συρία, τον τρόπο που η Τουρκία όπλισε το χέρι των τρομοκρατών του λεγόμενου Ισλαμικού Κράτους, την παράνομη κατοχή περιοχών άλλων χωρών κ.ά.)

Εάν το AKP χάσει τις μεγάλες πόλεις, όπως κάποιοι προβλέπουν, ο Ερντογάν, απειλούμενος και εξοργισμένος, ίσως εντείνει ακόμη περισσότερο τις επιθέσεις του εναντίον ξένων και ντόπιων εχθρών. Εάν, όμως, αισθανθεί αρκετά ισχυρός ώστε να επιχειρήσει πολιτική λιτότητας και προσαρμογής, με συνέπεια μεγαλύτερη φτώχεια και ανεργία, πάλι θα έχει ανάγκη να αποπροσανατολίζει τους πολίτες με επιθέσεις κατά των πάντων, προβάλλοντας εαυτὸν ὡς μοναδικὸ προστάτη των Τούρκων και όλων των μουσουλμάνων. Ὡς ν σημερινή οικονομική πολιτική, ἔτσι καὶ η επιθετική ρητορική δεν μπορεῖ ν συνεχιστεῖ ἐπ' ἄπειρον. Κάποια στιγμή εξαντλεῖται η ἀποτελεσματικότητα των ψευμάτων καὶ τὴν επιθετικότητα. Ὅσον ἀφορᾷ ἐμᾶς, απαιτοῦνται ἐγρήγορση, πρῆμια, συναίνεση, υπομονή καὶ ἀξιοπistes συμμαχίες. Καὶ σήμερα καὶ αὐριο.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ

Χωρίς αντιπρόταση στην αυτοχειρία

Από τον Αλέξη Τσιπρά και τον Κυριάκο Μητσοτάκη, που η μοίρα (της υπανάπτυξης) μας τους όρισε «μπροστάτηδες», οι πολίτες απαιτούμε να σέβονται τις λέξεις, να μην κακοποιούν τα νοήματα. Να ξέρουν τι σημαίνει «προοδευτικός», αν ο «συντηρητικός» ταυτίζεται οπωσδήποτε με τον «αυτοδεξιό», τον «ραίστα». Αν ο «πατριωτισμός» είναι κάτι ασύμπτωτο και ασύμβατο με τον «εθνικισμό». Σε τι ακριβώς παραπέμπει η λέξη «λαϊκισμός» και ποιον αποκαλύπτει «αίχρσιπαστν». Δεν είναι κρεμάστρα η κάθε λέξη για οποιοδήποτε ρούχο, για οποιαδήποτε μάσκα ή λεοντή.

Κάποιοι να υποδείξει, επιτέλους, στους θλιβερούς μας «μπροστάρηδες» ότι η λέξη «Έλληνας» δεν δηλώνει ανθρωποφυλικά ιδιότητα, δεν έχει σχέση με τη βιολογία ούτε παραπέμπει σε κρατική υπηκοότητα. Η «ελληνικότητα» σηματοδοτεί πολιτισμό, «Έλληνες» είναι οι συγκεκριμένους «παιδείας μετέχοντες». Γι' αυτό και Βλάχοι, Αρβανίτες ή Πομάκοι μπορούν να είναι Έλληνες.

Πολιτισμός θα πει: τρόπος του βίου, νοο-τροπία (τρόπος του νοείν), ενεργός τετερότητα καλαισθησίας. Δεν κάνει το αίμα τον Έλληνα, ούτε η γεωγραφία, ούτε το φολκλόρ. Τον κάνει η γλώσσα (ετυμολογία και σύνταξη) και, κυρίως, η προτεραιότητα του μετέχουν: οι εμπειρίες, οι σχέσεις, οι εθισμοί – ό,τι διαμορφώνει, ερμηνύει της θύλησης, τα αντανακλαστικά της συμπεριφοράς.

Η αποφθεγματική φράση «πας μη Έλλην βάρβαρος» δεν εγκαινίασε

τον ρατσισμό στην Ιστορία, όπως μάλλον βεβαιώνουν Τσίπρα και Μητσοτάκης αμαθείς «προο-δευτικοί» επιτελείς της κομματικής κουζίνας. Η λέξη «βάρβαρος» προσ-διόριζε στη γλώσσα των Ελ-λινων λαούς που δεν είχαν «βίον πολιτι-κόν», αγνοούσαν το άθλημα της «πόλεως», το «πολιτικόν άθλη-μα» μετοχής στην πραγμάτωση του «κατά κόσμον» (κοσμιότητα), δι-λαδή «κατ' αλήθειαν» τρόπον της συνύπαρξης.

Τετρακόσια χρόνια οι Έλληνες ήταν υπάδουλοι στους Τούρκους και δεν εκπαρβαρώθηκαν. Διέσωσε την ελληνικότητά τους, όχι κάποια νομική κατασφάλιση «δικαιωμάτων», αλλά η συνέχεια του «πολιτικού» τους βίου: η αυτοδιαχειριζόμενη «κοινότητα» μαζί και η γλώσσα, οι τέχνες, τα ήθη-έθιμα που πραγματώναν τη ζωή ως συνβίωση, ενεργό μετοχή σε σχέσεις κοινότητας.

Σε ελληνώνυμους αρχηγείουν οι Τσιπράς - Μητσοτάκης, ας φιλοτιμηθούν, τουλάχιστον, να διαβάσουν ανεξαγόραστους και απροκατάληπτους ιστορικούς, προκειμένου, με όρους διανοητικής εντιμότητας, να διερωτηθούν: Γιατί, υποδόουλος ο Έλληνας στους Τούρκους ήταν άρχοντας κοσμοπολίτης, με τον «αέρα» και τη σεμνή αυτοπεποίθηση της ευ-γένειας καταγωγής του («εκ γενεώς καλού και ενδόξου», όπως απελεύθερος, υποτάχθηκε στην πιο εξευτελιστική εθελοδοουλία; Γιατί ελευθερωμένος μεταλλάχθηκε, από έθνασιά και μόνο, σε φτηνάρικο μίμο και μετα-

πράτη, με κοπιηρισμένη κρατική υπόσχεση, δάνειους θεορούς, εισσάγοντες ιδεολογίες, ακριβώς όπως οι μετα-αποικιακές κοινωνίες που αντάλλαξαν διαμνητήρια με χάρτες και καθαρεψτικά; Ζούμε αυτόν τον καιρό μια ακόμα προεκλογική περίοδο. Στην πραγματικότητα, ζούμε όλον τον καιρό, όλες τις μέρες, τους μήνες, τα χρόνια, μια αέναη προεκλογική διαμάχη εξουσιολόγων ανθρώπων ομαδοποιημένων σε «κόμματα». Αντιπαλεύουν για τις εντυπώσεις. Όχι για τις διαφορές στην αντιμετώπιση των κοινωνικών αναγκών, στην αξιολόγηση και κρίση αποτίμησης των δημόσιων λειτουργιών, στον οικονομικό σχεδιασμό, στην ιεράρχηση προτεραιοτήτων – τίποτε από αυτά. Η «λο-γική» των πολιτικών αντιμαχίας στην χώρα μας είναι η ίδια με αυτήν των ποδοσφαιρικών αντιπαλοτήτων: μόνος ο πρωτογονισμός των επενδύσεων του ενώ στην εξουσία,

Η αυτονόμητη (και γι' αυτό παγωμένη, απόλυτη) προτεραιότητα των εντυπώσεων καθόλην την πολιτική στην αποκλειστικά διαχειριστική εκδοχή της. Όλες οι εξαγγελίες για κάτι «καινούργιο» εξαντλούνται σε «βελτιώσεις», δηλαδή σε καταπάδημα, είναι αδιανόμητη η τόλμη μεταρρυθμιστικών τομών. Δεν μοιάζει να υπάρχει σήμερα πολιτικός στην Ελλάδα που να καταλαβαίνει ότι μια διαφορετική αντιληψίη της Παιδείας «γεννάει» και έναν άλλο τύπο δημοσιοϋπαλλήλῃας. Μια τιμή και συνεπῆς διοικητικῃ αποκέντρωσῃ αλλάζῃ ριζικῃ τους ὁρους παραγωγικότητας (τῃ δυνα-

μικη της οικονομίας). Ο εξοβελισμός των κομ- ματικών νεολαίων από τα πανεπιστήμια μπορεί, ναι, να μεταλλάξει τη λειτουργία του κοι- νοβουλίου. Η ποιότητα της γλωσ- σικής εκφραστικής στα ΜΜΕ, να επηρεάσει την πορεία του εθνικού εισοδήματος!

Κοντολογίς, την αλήθεια ότι ένα φερεκόνημα πεταλούδας στον κόλπο του Μεξικού μπορεί να προκαλέσει τυφώνα στη Νέα Ζηλανδία, την ανούσιου πεισματικά οι Έλληνες πολιτικοί σήμερα. Ξεκινάει ότι «χτιζόταν ένα σχολείο, κλείνει μια φυλακή» – δεν υποψιάζονται τη συνταρακτική δυναμική της ανθρώπινος καλότητας. Η ελληνική κοινωνία θα ανασταθεί από την ατιμωτική νέκρα της παρακμής, όταν ξεμυτίσει «σπμειον»: Να καταργηθεί, λ.χ., κάθε προσφορά «εγκυκλοπαιδικών» γνώσεων στο Δημοτικό Σχολείο (τις έχει έτοιμες σήμερα κάθε παιδί στο κινητό του) και για έξι χρόνια να διδάσκονται τα παιδιά μόνο «γλώσσες»: Γραμματική-συντακτικό, τα μαθηματικά ως γλώσσα (νόημα και σμειο), μουσική,

Η γνώση δεν είναι «εφόδιο» ή «εργαλείο». Λειτουργεί με τους νόμους της σποράς, της βλάστησης, της καρποφορίας. Να απεικονισθεί με συνέπεια. Σε δυο μήνες, το πολύ σε έξι, θα έχουμε εκλογές. Και ούτε η Ν.Δ. ούτε άλλο κόμμα έχουν ακόμα, έστω, ψελλίσει προγραμματική αντιπρόταση στην ατιμωτική Παιδεία από τον ΣΥΡΙΖΑ. Εγκλημα ειδικότερο και από την παρακώρση του ονόματος της Μακεδονίας στους Σκοπιανούς.

Συγγνώμη από καρδιάς

Της **ΚΟΡΑΛΙΑΣ ΤΙΜΟΘΕΟΥ**

Ο **ισυγκρούσεις** ανάμεσά μας είναι αναπόφευκτες στη ζωή. Για τον λόγο αυτό έχουμε εξελίξει μηχανισμούς που αυτόματα επισπεύδουν τη διαδικασία της συμφιλίωσης μετά από κάποια διένεξη. Οι μηχανισμοί αυτοί ενεργοποιούνται ενστικτώδως στις περιπτώσεις τουλάχιστον στις οποίες γνωρίζουμε ότι φέρουμε μέρος της ευθύνης, ακόμα κι αν δεν το παραδεχόμαστε.

Κοκκινίζουμε. Η έκφραση του προσώπου μας δείχνει μεταμέλεια και ντροπή. Τείνουμε να γυρίζουμε ελαφρώς το κεφάλι προς το πλάι και προς τα κάτω εκθέτοντας με αυτό τον τρόπο τον λαιμό μας, ο οποίος είναι ένα πολύ ευάλωτο σημείο του ανθρώπινου σώματος. Αυτή η κίνηση δείχνει στον συνομιλητή μας εμπιστοσύνη, ότι είμαστε στη διάθεσή του. Είναι μια ενστικτώδης αντίδραση που μας κράτησε ζωντανούς κατά την εξέλιξη του είδους μας, εξασφαλίζοντάς μας ηπιότερες ποινές και συμπάθεια. Η κίνηση του κεφαλιού διακόπτει την οπτική επαφή με τον συνομιλητή μας γεγονός που μας δίνει την ευκαιρία να ξεκινήσουμε εκ νέου μια συναναστροφή χωρίς αυτή να αποτελεί συνέχεια της προηγούμενης. Το αμήχανο χαμόγελό μας, όμοιο με άλλων ανθρώποιδών, είναι σιμάδι αναχαίτισης (της επίθεσης που αναμένεται). Κοιτάζουμε φευγαλέα τον συνομιλητή μας για να υπολογίσουμε τις προθέσεις του και ακουμπάμε το πρόσωπο με τα χέρια κάτι που δεικνύει λήξη του συμβάντος και πρόσκληση για συμβιβασμό.

Η συμπεριφορά μας αυτή δίνει στον συνομιλητή μας σεβασμό, παραδοχή του ατοπήματος και δέσμευσή μας στις κοινές ηθικές αρχές. Ενεργοποιεί σ' αυτόν τα αισθήματα της συμπάθειας, της συγχώρεσης, της εμπιστοσύνης και της γενναιοδωρίας. Ξεκινά τη διαδικασία συμφιλίωσης και αποκατάστασης της τάξης.

Οι αντιδράσεις αυτές παρατηρούνται και σε άλλα είδη, όπως στους μπαμπούνους, οι οποίοι μετά από κάποια διένεξη, αντί να αποφεύγουν ο ένας τον άλλο, κάνουν συμφιλιατικές χειρονομίες και επιδιώκουν φυσική επαφή. Μελέτες στους μπαμπούνους έδειξαν ότι τόσο τα μακρινά ξαδέλφια μας όσο και εμείς έχουμε μάθει να είμαστε συνεργάσιμοι με το είδος μας, αλλά επιφυλακτικοί με τα άλλα είδη. Αυτό εξηγεί σε ένα βαθμό το φαινόμενο της ξενοφοβίας. Παρόλα αυτά οι ίδιες μελέτες ανέδειξαν ότι η συχνή επαφή με άλλα είδη ή φυλές επιφέρει εξοκείωση και αυξημένη διάθεση συνεργασίας. Επομένως ακόμα και αυτό το «ακούσιο» κοιμάτι μας που φοβάται το ξένο και το διαφορετικό μπορεί πολύ εύκολα να εκπαιδευτεί και να προσαρμοστεί. Αν το σχετικό πείραμα του δρος Sapolsky απέδειξε κάτι αυτό είναι ότι η συγκεκριμένη

γενετική προδιάθεση συνεργασίας-εχθρότητας εκατομμυρίων χρόνων μπορεί να μεταστραφεί πλήρως σε μία ώρα, με την έκθεση στο ξένο πρόσωπο, «το αντικείμενο του φόβου».

Με ποιον άλλο τρόπο δείχνουμε μεταμέλεια και επιλύουμε τις διαφορές μας; Με τη συγγνώμη και την απολογία. Απολογία είναι η λεκτική προσπάθεια που κάνει κάποιος με σκοπό να υπερασπίσει τον εαυτό του ή γενικά να δώσει εξηγήσεις σχετικά με κατηγορία που τον βαρύνει. Συγγνώμη είναι η μετάνοια και ανάληψη της ευθύνης. Αποτελούν κοινωνικές δεξιότητες και είναι επωφελείς και στις δύο πλευρές της διένεξης αρκεί να έχουν τέσσερα χαρακτηριστικά:

- Εκφράζουμε μεταμέλεια, ντροπή ή ταπείνωση, αναγνωρίζοντας πως το άλλο μέρος έχει υποστεί κάποιο πλήγμα.
- Αναγνωρίζουμε το συγκεκριμένο ατόπημα και αναλαμβάνουμε την ευθύνη.
- Δείχνουμε κατανόηση και εξηγούμε τη συμπεριφορά μας. Καθιστούμε σαφές ότι δεν θα επαναληφθεί.
- Προσφέρουμε επανόρθωση ή αποκατάσταση.

Με αυτού του βάθους την απολογία και συγγνώμη ικανοποιούνται οι συναισθηματικές ανάγκες του πληγέντα για αποκατάσταση της αξιοπρέπειάς του και του δίδεται η ευκαιρία τόσο να εκφράσει τα συναισθήματά του όσο και να επιβεβαιώσει ότι έχουμε ακόμα κοινές αρχές και πεδίο σύγκλισης. Βεβαιώνει τον πληγέντα ότι δεν ευθύνεται αυτός για τη συμπεριφορά μας και ότι δεν έχουμε σκοπό να την επαναλάβουμε, άρα είναι ασφαλής.

Μια απολογία ή συγγνώμη που δεν διαθέτει αυτά τα χαρακτηριστικά δεν κατευνάζει ικανοποιητικά τον πληγέντα και είναι ανεπαρκής. Η ανεπάρκεια εντοπίζεται τις πιο πολλές φορές στο δεύτερο χαρακτηριστικό. Συχνά δεν είμαστε συγκεκριμένοι με το πρόβλημα για το οποίο απολογούμαστε. Ζητούμε «συγγνώμη για όλα» με αποτέλεσμα να μην είναι σαφές ότι αναφερόμαστε και στο ίδιο θέμα ή να μην είμαστε πειστικοί στο ότι πράγματι εντοπίζουμε λάθος στη συμπεριφορά μας και αναθεωρούμε. Μια ανελλιπής απολογία κολώνει περισσότερο τον συνομιλητή μας και δυσχεραίνει τη θέση μας. Έχοντας αυτά τα κριτήρια υπόψη, η διασημότερη απολογία, αυτή του Σωκράτη, κάθε άλλο παρά απολογία ήταν και γι' αυτό ίσως ο φιλόσοφος καταδικάστηκε με πλήρη επίγνωση των πράξεών του.

Η ελλειπής, πειστική συγγνώμη, απολογία και στάση καθιστά ευκολότερη, αν όχι αυθόρμητη, τη συγχώρεση, ακόμα και τη συμφιλίωση.

www.koraliatimotheou.com

Συλλέγουν απ' όπου μπορούν νερό στη Βενεζουέλα...

Ραντεβού στα τυφλά με τον Νετανιάχου;

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Ο **Ν. Αναστασιάδης** οδηγεί την Κύπρο στις αγκάλες του ακραίου Νετανιάχου και αυτό θα έχει τις επιπτώσεις του στην πολιτική ζωή του νησιού. Αυτή η πολιτική εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους, πρώτο, γιατί ισούται με την εγκατάλειψη της προσπάθειας για λύση στο Κυπριακό, και, δεύτερο, ισούται με επικίνδυνο παιχνίδι με το χρόνο, πιστεύοντας ότι η πολιτική των «αξόνων» θα τον περισώσει. Το τι ακριβώς κάνει ο Ε/κ ηγέτης θυμίζει το 1964: επιχειρεί να επιβάλει τους όρους του στηριζόμενος στις μυθοπλασίες των σχολικών εγχειριδίων. Έτσι, φτιάχνουμε Ταμεία Υδρογονανθράκων για να δοθεί ένα ποσοστό στην τ/κ πολιτεία σε περίπτωση λύσης, αλλά με ευθύνη του Ε/κ ηγέτη το διαπραγματευτικό τοπίο έχει διαλυθεί. Φτιάχνουμε ταμείο χωρίς να γνωρίζουμε τι και πόσο φυσικό αέριο υπάρχει. Οι άλλοι, θεωρούμε, ως συνήθως, ότι είναι κουτόφραγκοι, καθότι χωρίς λύση αυτά δεν σημαίνουν απολύτως τίποτα, πουλούμε φούμαρα για φυσικά αέρια.

Όσοι έχουν διαβάσει την ιστορία της νήσου, ας προσέξουν το 1964. Βαδίζουμε, με άλλους όρους και άλλα περιεχόμενα, στην ίδια κατεύθυνση. Για όσους συνδυάζουν τα στοιχεία, η Μανσούρα τώρα λέγεται Κάβο Γκρέκο. Κανείς δεν μπορεί να αποκλείσει το σενάριο ότι η Τουρκία δεν θα κάνει κινήσεις αναδιαμόρφωσης των συσχετισμών στην «ΑΟΖ μας». Προφανώς θα επικαλεστεί πρόνοιες του Συντάγματος του 1960. Στο Κυπριακό η διαδικασία γύρω από τους κόρους εντολής» σύντομα θα είναι και τυ-

Σε ένα σκηνικό επίρριψης ευθυνών και εντάσεων, ποιος θα εμποδίσει την Τουρκία να επιχειρήσει γεωτρήσεις; Όσοι την εμπόδισαν στη διάρκεια της εισβολής το 1974! Ο κανένας!

πικά νεκρή με τη σφραγίδα Λουτ. Σε ένα σκηνικό επίρριψης ευθυνών και εντάσεων, ποιος θα εμποδίσει την Τουρκία να επιχειρήσει γεωτρήσεις; Όσοι την εμπόδισαν στη διάρκεια της εισβολής το 1974! Ο κανένας! Μπορούν οι «τριμερείς» να παρεμποδίσουν μια τέτοια εξέλιξη; Ασφαλώς όχι, μπορούν όμως, για τώρα να δώσουν μπόνους στην επανεκλογή ενός ακραίου, διεφθαρμένου, милитарιστή πολιτικού στο Ισραήλ. Πρακτικά, όμως, βάζουν την Κύπρο στη διπολική καχυποψία ανάμεσα στο Ισραήλ και την Τουρκία με βέβαιο χαμένο το «παιδί» της γειτονιάς που νόμιζε ότι με τη συμμετοχή του σε ένα συνέδριο του ΑΙΡΑC αυτόματα κερδίζει στο λόττο!

Θεωρώ ότι η πολιτική Αναστασιάδη αποτελεί έναν επικίνδυνο ραντεβού με τον τυχοδιωκτισμό. Ο πρόεδρος και ο πρόθυμος ΥΠΕΕ παίζουν ως να είμαστε χώρα-μέλος του Κινήματος των Αδεσμεύτων, αγνοώντας επιδεικτικά ποιο είναι το κύριο καθήκον μιας χώρας μέλος της Ε.Ε. Αυτό πρέπει να λεχθεί με σαφήνεια: στην μάχη για την ένταξη στην Ε.Ε., κανένας από τη

σημερινή ηγεσία στο προεδρικό ή στο ΥΠΕΕ δεν είχε συμμετοχή, τα βρήκαν όλα έτοιμα, γι' αυτό και σκορπούν στον αέρα το πολιτικό κεφάλαιό της και όλη τη δυναμική της συμμετοχής μας στην Ε.Ε. Αντί να αξιοποιήσουμε τα χαρτιά που μάς προσφέρει η Ε.Ε. για το Κυπριακό, γυρίζουμε την πλάτη στα κοινά ευρωπαϊκά συμφέροντα και αρμενίζουμε στα τυφλά με «καθοδηγητή» τον Νετανιάχου.

Πολλοί θέτουν το ερώτημα: τι πρέπει να γίνει; Θεωρώ, ότι όλα είναι εφικτά από τη στιγμή που έχουμε την πολιτική θέληση, από τη στιγμή που αξιοποιούμε το ευρωπαϊκό μας χαρτί. Το ευρωπαϊκό πλαίσιο διαθέτει όλα εκείνα τα στοιχεία που καθιστούν την επίλυση βιώσιμη και λειτουργική.

Παραδείγματα: Συμμετοχή της Ε.Ε. στην οικοδόμηση ενός νέου συστήματος ασφαλείας. Αξιοποίηση της ρήτρας «αμοιβαίας συνδρομής» για τα κράτη-μέλη, όπως προβλέπει η Συνθήκη της Λισαβόνας. Υλοποίηση έργων υποδομής με ένταξη τους σε κοινοτικά προγράμματα, διαρθρωτικά ταμεία, περιφερειακά έργα υποδομής, συγχρηματοδοτούμενα έργα. Ένταξη του σχεδίου ανοικοδόμησης της πόλης της Αμμοχώστου στον κοινοτικό προϋπολογισμό. Λύσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή του κεκτημένου, με εξαιρέσεις όπου κριθεί αναγκαίο με βάση ένα χρονοδιάγραμμα τεματισμού τους. Πρόγραμμα σταθεροποίησης της οικονομίας με βάση συμφωνημένες μεταβλητές περιόδους, εισαγωγή του ευρώ σε όλη την επικράτεια, μια Κεντρική Τράπεζα που θα εποπτεύει το σύνολο της οικονομίας, με συμμετοχή

του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας. Προγράμματα για στήριξη των περιοχών ανοικοδόμησης. Προγράμματα συντήρησης των μνημείων της πολιτιστικής κληρονομιάς, κάτι που συντελείται με επιτυχία από την Τεχνική Επιτροπή. Πολιτικές για τη συμφιλίωση. Ό,τι αναζητούμε για να αλλάξει η κατάσταση, το έχει ήδη επεξεργαστεί η Ε.Ε. Ό,τι είναι καινούργιο μπορεί να το υποστηρίξει, αν έχουμε ετοιμάσει την κατάλληλη, και σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές πρακτικές, πρόταση.

Τα πιο πάνω παραδείγματα έχουν αξία, αν έχουμε τη θέληση, αν αξιοποιούμε την τεχνονομία προσώπων που υπήρξαν πρωταγωνιστές στην ενταξιακή πορεία, αν, κυρίως, πείσουμε ότι μάς ενδιαφέρει η λύση και όχι τα τρικ γύρω αυτήν. Λοιπόν, η ένταξη επετεύχθη γιατί ηγήθηκαν της προσπάθειας ικανά και αξιόπιστα πρόσωπα, πρόσωπα τα οποία διέθεταν επιρροές και κύρος στο κοινοτικό σύστημα.

Κανένας από τους σημερινούς διαχειριστές του Κυπριακού στη Λευκωσία δεν διαθέτει ούτε την παραμικρή τεχνονομία στο πώς λειτουργεί το ευρωπαϊκό σύστημα και το πώς προωθούμε το κυπριακό/κοινοτικό συμφέρον. Η δική τους αντίληψη, σχετίζεται με την πολιτική που έμεινε γνωστή στην ιστορία του Κυπριακού ως «συχολή» Δούντα –να μεινουμε όπως είμαστε, με την ελπίδα ότι ο χρόνος να γίνει ξανθός με τη βοήθεια ενός γένους, απροσδιορίστου, εις τους αιώνες, φύλου...

www.larkoslarkou.org.cy

Αρνητικότητα, μηδενισμός, αποχή από τα κοινά - Άγνοια και λαϊκισμός

Του **ΝΙΚΟΥ ΤΙΜΟΘΕΟΥ**

Δ **ημοσκοπήσεις** δείχνουν ότι μεγάλο ποσοστό των πολιτών δεν εγγράφεται στους εκλογικούς καταλόγους. Εξίσου μεγάλο ποσοστό των εγγεγραμμένων ψηφοφόρων τπρεί αποχή. Τα δύο φαινόμενα είναι ισχυρότερα ανάμεσα στους νέους. Απ' όσους ψηφίζουν πολλοί ψηφίζουν «αρνητικά» με γνώμονα «το μη χείρον, βέλτιστο» ή «τιμωρητικά». Το ποσοστό των πολιτών που συμμετέχουν στα κοινά μειώνεται συνεχώς, ενώ αυξάνονται όσοι συμμετέχουν σε φιλανθρωπικές και φιλοζωικές οργανώσεις. Οι προσοντούχοι (με αποδεδειγμένα πετυχημένη σταδιοδρομία) πολίτες, που μπορούν να συμβάλουν στα κοινά, π.χ. σε συμβούλια κρατικών οργανισμών και δημόσιων αρχών και προσφέρονται να το πράξουν έχουν μειωθεί στο ελάχιστον. Γιατί άραγε;

Θα αποπειραθώ να παραθέσω τους πλέον εμφανείς λόγους:

1. Η εμπιστοσύνη στους θεσμούς μειώνεται συνεχώς τις τελευταίες δεκαετίες.

2. Η πλειοψηφία των πολιτών έχει αρνητική γνώμη για τα πάντα. «Νιώθει» ανήμπορη να επηρεάσει «θετικά» και διορθωτικά τους θεσμούς και την «κατάσταση των πραγμάτων».

3. Ο λόγος της μεγάλης πλειοψηφίας των πολιτικών (εκλεγμένων και μη) είναι αρνητικός, μηδενιστικός και διασπαστικός. Τα δελτία ειδήσεων και ιδιαίτερα οι πολυπρόσωποι «μονόλογοι» των ραδιοτηλεοπτικών σταθμών το αποδεικνύουν.

4. Ο λόγος και τα κείμενα σπληναικού ποσοστού δημοσιογράφων και πλείστων αρθρογράφων είναι αρνητικός και μηδενιστικός-φανερά ή συγκαλυμμένα. Μια περιδιάβαση στον τύπο, πείθει και τον άπιστο Θωμά.

5. Τα σκόλια στα ηλεκτρονικά «κοινωνικά» δίκτυα είναι καταθλιπτικά.

6. Πολιτικοί, δημοσιογράφοι, αρθρογράφοι και σχολιαστές, στην πλειοψηφία τους, «πείθουν» τον

Τα ποσοστά ανάμεσα στους μορφωμένους δεν είναι καλύτερα από τον μέσο όρο. Απεναντίας, συχνά είναι χειρότερα, λόγω στενής εξειδίκευσης και έλλειψης χρόνου για γενική μόρφωση.

πολίτη ότι όλα είναι μαύρα και στραβά, ο κόσμος χειροτερεύει και, το χειρότερο, ότι τάχα δεν υπάρχει ελπίδα και τρόπος για «ανάκαμψη» και βελτίωση.

Ποια είναι όμως η αλήθεια; Επισημονικές μελέτες, όπως π.χ. των διεθνούς φήμης καθ. δρ Hans Rosling και Steven Pinker αποδεικνύουν ότι η συντριπτική πλειοψηφία του κόσμου έχει εντελώς λανθασμένες παραστάσεις και άρα πλήρη άγνοια για την κατάσταση

που επικρατεί στον τόπο του και στον πλανήτη γενικότερα. Όσο παράξενο και αν φαίνεται, η άγνοια είναι μεγαλύτερη ανάμεσα σε όσους ασχολούνται με τα ΜΜΕ και τα κοινά. Στην ερώτηση: «Την τελευταία 20ετία, το ποσοστό του παγκόσμιου πληθυσμού που ζει σε απόλυτη φτώχεια έχει Α: σχεδόν διπλασιαστεί, Β: παραμένει περίπου το ίδιο, Γ: έχει μειωθεί στο μισό»; Ορθά (Γ) απάντησε ένα άτομο στα 14 -λιγότερο από το 25% των Σκανδιναβών, λιγότερο του 10% των Βρετανών, Καναδών, Αυστραλών και Γερμανών, το 5% των Αμερικανών και των Βέλγων και ακόμη λιγότερο των Γάλλων, Νοτιοκορεατών, Ισπανών και Ούγγρων! Στην ερώτηση: «Πόσα παιδιά ηλικίας ενός έτους έχουν εμβολιαστεί παγκοσμίως; Α: 20%, Β: 50%, Γ: 80%;» Ορθά (Γ) απάντησε ένας στους 12! Στις πλείστες αναπτυγμένες χώρες λιγότεροι από ένας στους πέντε. Ένας στους 16 Γερμανούς, Γάλλους και Ιάπωνες! Το ινστιτούτο Gar-

minder δημοσκόπησε το 2017 σχεδόν 12.000 άτομα σε 14 χώρες. Στις πρώτες 12 ερωτήσεις, ο μέσος όρος έδωσε δύο μόνο ορθές απαντήσεις. Κανείς δεν απάντησε ορθά σε όλες. Ένα άτομο απάντησε σωστά στις 11 και ένα στα 7 δεν απάντησε ορθά καμιά. Τα ποσοστά ανάμεσα στους μορφωμένους δεν είναι καλύτερα από τον μέσο όρο. Απεναντίας, συχνά είναι χειρότερα, λόγω στενής εξειδίκευσης και έλλειψης χρόνου για γενική μόρφωση.

Αγαπάτε αναγνώστη, ατζέξ τον κόπο να δοκιμάσεις τις γνώσεις σου και να ενημερωθείς στον πλουσιότερο ιστότοπο www.garmin-der.org. Η έρευνα του καθηγητή Rosling αποκάλυψε ότι ο άνθρωπος τείνει να σχηματίζει άποψη με βάση τα ένστικτά του: του χάσματος, της αρνητικότητας, της ευθείας γραμμής, του φόβου, του μεγέθους, της γενίκευσης, του πεπρωμένου, της μονοδιάστατης προοπτικής, της επίρριψης «φταιξίματος» και του επείγοντος/της σπουδής. Απο-

τέλεσμα: θλιβερή πελώρια πλάνη! Στις κοινωνίες όπου επικρατεί ιδεολογικός ή/και θρησκευτικός δογματισμός ή/και πολιτικός λαϊκισμός ή/και η κριτική σκέψη της πλειοψηφίας είναι αμβλεία, η άγνοια και η ευπείθεια είναι ακόμη μεγαλύτερες. Εκεί, δημαγωγοί και λαϊκιστές παραπλανούν ακόμη περισσότερο τον λαό. Επ' αυτών όμως σε μελλοντικά άρθρα.

Μόνο αν καταπολεμήσουμε την άγνοιά μας βασίζομενοι σε πραγματικά γεγονότα και μόνο σ' αυτά, θα μπορέσουμε να λειτουργήσουμε ως θετικοί, συμμετοχικοί πολίτες. Η καλλιέργεια της ιδιότητας αυτής (factfulness) είναι εξίσου σημαντική όσο η υγιεινή διατροφή και η γυμναστική. Συνιστά «θεραπεία»-πηγή πνευματικής ειρήνης. Αμβλύνει τους αλόγιστους φόβους που προκαλούν οι αρνητικοί, μηδενιστές και οι λαοπλάνοι. Μας κατευθύνει σε παραγωγικές δραστηριότητες.

www.nicostimotheou.com

Παραδειγματικές τιμωρίες για κακοποίηση ζώων

Όποιος νόμος και αν θεσπιστεί, εάν δεν υπάρξει εφαρμογή και έλεγχος, δεν θα μπορεί να γίνει απολύτως τίποτα, λένε οι φιλοζωικές

Της **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΣ ΧΑΤΖΗΑΝΔΡΕΑ**

Όλο και περισσότερα περιστατικά βλέπουν το φως της δημοσιότητας το τελευταίο διάστημα που αφορούν την κακοποίηση των ζώων, περιστατικά τα οποία προστίθενται στις κατά περίπτωση ακατάλληλες συνθήκες διαβίωσης στις οποίες είναι αναγκασμένα τα ζώα να ζουν. Αμφότερα τα φαινόμενα και η συνχνότητα εμφάνισής τους, οδηγησαν το ΔΗΚΟ και τη βουλευτή Χριστιάνα Ερωτοκρίτου στην κατάθεση πρότασης νόμου έτσι ώστε να τροποποιηθεί ο Ποινικός Κώδικας, ευελπιστώντας ότι μια παραδειγματική τιμωρία όπως κακοποιούν ζώα θα βοηθήσει στην πάταξη του φαινομένου. Η κ. Ερωτοκρίτου, όπως δήλωσε στην «Κ», την παρασμένη Παρασκευή 22 Μαρτίου ενώπιον της Ολομέλειας της Βουλής κατέθεσε την προαναφερθείσμενη πρόταση νόμου έτσι ώστε να θεωρείται ποινικό αδίκημα η κακοποίηση ή η θανάτωση των ζώων. Συγκεκριμένα η πρόταση μεταξύ άλλων αναφέρει:

Πρόσωπο το οποίο κακόβουλα και εσκεμμένα κακοποιεί ζωάκια είναι ένοχο αδικήματος και, σε περίπτωση καταδίκης του, υπόκειται σε ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα τρία (3) έτη ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις είκοσι χιλιάδες ευρώ (€20.000).

Πρόσωπο το οποίο κακόβουλα και εκσεμμένα κακοποιεί ζωο και η κακοποίηση αυτή έχει ως αποτέλεσμα τη θανάτωση του ζώου είναι ένοχο αδικήματος και, σε περίπτωση κατάδικής του, υποκείται σε ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις τριάντα χιλιάδες ευρώ (€30.000).

«Δεν υπάρχει έλεγχος εφαρμογής του νομού που οφείλει ο κάθε ιδιοκτήτης να έχει στο ζώο του ηλεκτρονική σήμανση, άρα οποιοσδήποτε νόμος και να θεσπιστεί δεν πρόκειται να εφαρμοστεί», δηλώνει στην «Κ» εθελόντρια φιλοζωικής οργάνωσης.

Πρόσωπο το οποίο κακόβουλα και σοκεριμένα θανάτωνε ζώο είναι ένοχο αδικήματος και, σε περίπτωση καταδίκης του, υπόκειται σε ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις τριάντα χιλιάδες ευρώ (€30.000). Όπως εξήγησε στην «Κ» η κ. Ερωτοκρίτου, η θανάτωση ενός ζώου αφορά οποιαδήποτε πράξη βίας επιφέρει το θάνατο του και περιλαμβάνει την εκτέλεση, την δηλητηρίαση, το κρέμασμα, το κάψιμο, την πνιγιά, τη σύλληψη και την αποκεφαλισμό.

Σε ό,τι αφορά την κακοποίηση ενός ζώου, προνοείται ότι περιλαμβάνει και την οποιαδήποτε εκμετάλλευση ζώου για ψυχαγωγικούς ή καλλιτεχνικούς σκοπούς.

Η πρόταση της κ. Ερωτοκρίτου αναμένεται λίαν συντόμως να παραπεμφθεί στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής, που είναι η Επιτροπή Νομικών, αφού πρόκειται για τροποποίηση του Ποινικού Κώδικα. «Ελπίζω ότι δεν θα χρειαστεί αρκετός χρόνος για να παραπεμφθεί και να συζητηθεί η πρόταση που κατέθεσα. Πρόκειται για μια πρό-

ταση νόμου και μια απλή τροποποίηση της νομοθεσίας», δήλωσε στην «Κ», ενώ πρόσθεσε πως «δεν υπάρχει κάτι το πολύπλοκο, ούτε και προκύπτουν ιδιαίτερα νομικά προβλήματα τα οποία θα επιφέρουν την καθυστέρηση της συζήτησης».

Θετικό βήμα μεν, αλλά...

Θετική χαρακτηρίστηκε από φιλόζωους και όχι μόνο, η κατάθεση της πρότασης για την τροποποίηση του Ποινικού Κώδικα. Καταγράφεται έτσι η αισιοδοξία ότι το φαινόμενο της κακοποίησης αλλά και της θα-

νάωτος ζών θα μειωθεί, ενώ σκο-
πός είναι η πλήρης εξάλειψη των
φαινομένων. Παρόλα αυτά, στις τά-
ξεις των φιλοζωικών οργανώσεων
υπάρχουν και αμφισβητήσεις. Σε επι-
κοινωνία της «Κ» με την εθελοντρια
της φιλοζωικής οργάνωσης SPDC,
Κωνσταντίνα Κωνσταντίνου, μα-
ναφαινόθηκε πως επίσης εκ των συ-
μμετρικών προβλημάτων είναι η
πληκτρονική σήμανση των ζώων.
«Υπάρχει ο νόμος βάσει του οποίου
οφείλει ο κάθε ιδιοκτήτης να έχει
στο ζώο του ηλεκτρονική σήμανση,
ωστόσο δεν υπάρχει έλεγχος στο

Μέχρι την 31η Ιανουαρίου
96.978 ζώα έχουν καταχω-
ρηθεί στα αρχεία των
Κτηνιατρικών Υπηρεσιών.

εάν ο νόμος αυτός εφαρμόζεται», ανέφερε η κ. Κωνσταντίνου.

Η ηλεκτρονική σήμανση έγκειται στην τοποθέτηση σε κάθε ζώο, ηλεκτρονικής συσκευής αναγνώρισης (μικροτοίτη) που είναι ικανή να αποθηκεύει τον ιδιαίτερο κωδικό αναγνώρισης κάθε ζώου. Ταυτόχρονα δίνει τη δυνατότητα ανάλυσης του κωδικού με τη βοήθεια φορητών ή σταθερών συσκευών ανάγνωσης, που είναι ικανές να αναγινώσκουν πομποδέκτες. Η αναγνώριση και καταγραφή των ζώων συντροφιάς χαρακτηρίζεται σημαντική κυρίως για την αποφυγή κλοπών, για τη διευκόλυνση αναζήτησής τους σε περιπτώσεις απώλειας, καθώς και για την αποτροπή του θλιβερού φαινομένου της εγκατάλειψης ζώων από μη συνειδητοποιημένους ιδιοκτήτες.

Όπως μας ελέχθη από τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες, μέχρι και την 31η Ιανουαρίου, 96.978 ζώα είναι καταχωρημένα στα αρχεία της υπηρεσίας. Μεταξύ άλλων η κ. Κωνσταντίνου, ανέφερε πως από τη στιγμή που δεν υπάρχει έλεγχος για την εφαρμογή του νόμου, τότε οποιοσδήποτε κινήσει γίνουν έτσι ώστε να τιμωρούνται οι ένοχοι, δεν θα έχουν ανταπόκριση. «Οποιοσ νόμος και αν θεσπιστεί, εάν δεν υπάρχει εφαρμογή και έλεγχος της εφαρμοζόμενης, τότε δε θα μπορεί να γίνει απολύτως τίποτα», ήταν το καταληκτικό σχόλιο της κ. Κωνσταντίνου.

A full-page advertisement for the Hyundai i10. The top half features a large image of a red Hyundai i10 parked on a paved area under a concrete bridge. A man and a woman are walking away from the car towards the right. The background shows a city skyline across water under a clear blue sky. The bottom section contains promotional text and logos.

Νέο

Hyundai i10

Μικρό αλλά μεγάλο,
τολμηρό, συναρπαστικό!

5 YEARS
UNLIMITED
MILEAGE WARRANTY

6d
TEMP
FUTURE PROOF
WITH ALL MODELS

Επομένως CO₂: 117g/km - Μέση κατανάλωση 5,1l/100km.

Το νέο i10 έρχεται να καταργήσει τις αντιλήψεις για τα μικρά αυτοκίνητα.
Έντονη προσωπικότητα, άνετο, ευρύχωρο πενταθέσιο, ευχάριστο στην οδήγηση,
με εντυπωσιακό εξοπλισμό και με εξαιρετική συνδεσιμότητα.
Απόδειξη, ότι για να είσαι μέγας, δεν χρειάζεται να είσαι μεγάλος!

Manual **€9.900** Automatic **€10.900**

Με τη σφραγίδα ποιότητας της CTC**AUTOMOTIVE LTD**

HYUNDAI

ΛΕΥΚΩΣΙΑ 22 740 599

ΛΑΡΝΑΚΑ 24 534 700

ΛΕΜΕΣΟΣ 25 332 424

ΠΑΦΟΣ 26 818 315

www.hyundai.com.cy

Prime
INSURANCE

25
1999
2019

Η Πρώτη Επιλογή

20 ΧΡΟΝΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ

Η Prime Insurance συμπληρώνει, το 2019, 20 χρόνια δημιουργικής παρουσίας στα ασφαλιστικά δρώμενα της Κύπρου και είναι η μεγαλύτερη μικτή ασφαλιστική εταιρεία στη χώρα μας, με άδεια άσκησης εργασιών σε Κλάδο Ζωής, Υγείας και Γενικούς Κλάδους.

Η Prime έχει συνεργασία με 150 διαμεσολαβητές στην Κύπρο και έχει στο ενεργητικό της πέραν των 60.000 ασφαλιστηρίων συμβολαίων σε ισχύ, που μεταφράζονται σε περίπου 42.000.000 ευρώ ασφάλιστρα (6η θέση σε μερίδιο αγοράς), ενώ το σύνολο των περιουσιακών της στοιχείων ξεπερνούν τα €140.000.000. Επίσης, διαθέτει υποκατάστημα στην Ελλάδα, με δραστηριοποίηση σε Γενικούς Κλάδους και Υγεία, με ασφάλιστρα που ξεπερνούν τα 30.000.000 ευρώ.

Με σοβαρότητα και αξιοπιστία στο χώρο της ασφαλιστικής βιομηχανίας, με πείρα και τεχνογνωσία και με επίκεντρο των δραστηριοτήτων της τον άνθρωπο, ακολουθεί μια εντυπωσιακή πορεία ανάπτυξης και προόδου.

Με στόχο την περαιτέρω ανάπτυξη και την αποφασιστική αντιμετώπιση των προκλήσεων της ασφαλιστικής αγοράς στο μέλλον, η Prime Insurance προχώρησε πρόσφατα σε αναδιοργάνωση και αλλαγές στη διευθυντική πυραμίδα η οποία συνοδεύτηκε από αποχώρηση μικρής ομάδας διαμεσολαβητών. Εξειδικευμένοι ασφαλιστικοί σύμβουλοι της εταιρείας μας έχουν ήδη αναλάβει την ενημέρωση και εξυπηρέτηση των ασφαλιζομένων που εξυπηρετούντο από τους αποχωρήσαντες διαμεσολαβητές.

Με την ευκαιρία αυτή, ευχαριστούμε τους χιλιάδες συνανθρώπους μας, που μας εμπιστεύονται με την ασφάλιση της ζωής, υγείας και περιουσίας τους, διαβεβαιώνοντας τους ότι η Prime Insurance θα παραμείνει πρωταγωνιστής των εξελίξεων και την επόμενη εικοσαετία.

Οργανισμός ασφάλειας ως επόμενο βήμα των τριμερών

Βήμα-βήμα παίρνει σάρκα και οστά, στοχευμένες οι προσκλήσεις προς Άγκυρα

Του **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Τα δεδομένα, όπως έχουν σχηματοποιηθεί στην Αν. Μεσόγειο και έχουν ως εφαλτήριο τα ενεργειακά, θέλει να κεφαλαιοποιήσει η Κύπρος, επενδύοντας διαρκώς παράλληλα στη θέση της στην περιοχή και στο ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει. Βάσει αυτού έχει σχηματιστεί η γραμματεία για τις τριμερείς, ενώ αναμένονται το επόμενο διάστημα

Ένας τρόπος οικονομικής σύσφιξης μεταξύ ΗΠΑ-Κύπρου θα μπορούσε να είναι μέσω της υπογραφής συμφωνίας για αποφυγή διπλής φορολογίας.

και διπλωμάτες για τη στελέκωσή της, απ' όλες τις χώρες με τις οποίες έχει αναπτύξει ενεργειακές συνέργειες η χώρα. Η δε προσθήκη των ΗΠΑ όπως αυτή έλαβε χώρα πρόσφατα στο Ισραήλ, μετακύλησε τη συζήτηση παρακάτω και συγκεκριμένα στη δημιουργία ενός οργανισμού ασφάλειας για την περιοχή με βάση την Κύπρο. Η εξέλιξη αυτή που αποτελεί το επόμενο βήμα των

τριμερών, συζητήθηκε στις πρόσφατες επαφές που είχε ο ΥΠΕΞ Νίκος Χριστοδουλίδης στις ΗΠΑ και διαφαίνεται πως η αμερικανική διπλωματία είναι υπέρ της δημιουργίας ενός οργανισμού ασφάλειας. Σημειώνεται πως παρόντες στην εν λόγω συζήτηση ήταν ο γ.γ. του Οργανισμού Αμερικανικών Κρατών (ΟΑΣ), Αλμάγκρο Λέμες, και συντονιστής ο διευθυντής Διεθνών Υποθέσεων του ΑΙΡΑC, Στίβεν Σνάιντερ.

Το παζλ

Η θεματολογία γύρω από την οποία αναπτύχθηκε η λογική, αλλά και η πρόταση για οργανισμό ασφάλειας στην περιοχή, δεν είναι άσχετη ούτε με τις εξελίξεις στα ενεργειακά, όπως προαναφέρθηκε, αλλά ούτε και την πολυμέρεια μέσα από την οποία η αμερικανική διπλωματία αναγιγνώσκει τις εξελίξεις στην περιοχή πέραν των ενεργειακών. Το παζλ είχε αρχίσει από καιρό να σχηματίζεται και έφτασε σε μια μορφή η οποία μπορεί να βρει εφαρμογή στην Αν. Μεσόγειο και μέσα από τη δόλωση προθέσεων που υπέγραψαν ΗΠΑ-Κύπρος και στην οποία συμπεριλαμβάνονται πρόνοιες συνεργασίας για θέματα όπως η αντιμετώπιση τρομοκρατίας, η ασφάλεια στη θάλασσα και άλλα. Η προ-

Οι Αμερικανοί αντιλαμβάνονται τη σημαντικότητα που μπορεί να έχει ένας οργανισμός για την ασφάλεια στην περιοχή και μπορούν να είναι εκείνοι που θα μεταφέρουν και το μήνυμα για συμμετοχή στην Τουρκία.

αγωγή αυτής της συνεργασίας με τη συμμετοχή κι άλλων χωρών της περιοχής και το άνοιγμα κι άλλων θεμάτων, είναι η ραχοκοκαλιά πάνω στην οποία επιθυμεί η κυπριακή διπλωματία να στηθεί ο οργανισμός για την ασφάλεια ενώ μακροπρόθεσμα σκοπός είναι να συμμετάσχει και η Τουρκία. Κάτι που μπορεί να έχει πολλαπλά οφέλη σε σειρά θεμάτων που αφορούν την Κύπρο, του κυπριακού μη εξαιρουμένου.

Το μήνυμα

Για τους διπλωμάτες στη Λευκωσία το να καθίσει μελλοντικά η Κύπρος και η Τουρκία στο ίδιο τραπέζι και να συζητήσουν με χώρες της περιοχής θέματα κοινού ενδιαφέροντος, δεν είναι απομακρυσμένος στόχος. Φέρνουν δε ως παράδειγμα την πρόσφατη πρωτοβουλία για την κλιματική αλλαγή στην οποία συμμετείχαν αντιπρόσωποι από χώρες οι διμερείς σχέσεις των οποίων δεν είναι σε καλό επίπεδο. Την πρωτοβουλία την πήραν το Υπ. Γεωργίας και το Υπ. Εξωτερικών

και συζητήσαν για το κλίμα αξιωματούχοι από χώρες της Μέσης Ανατολής ευρύτερα αλλά και από το Ισραήλ, την Παλαιστίνη και το Λίβανο. «Δεν θα συζητήσουμε με την Τουρκία θέματα ασφάλειας που μπορεί να οδηγήσουν στο Κυπριακό, εν πρώτοις. Μπορούμε να συζητήσουμε για θέματα ευρύτερου ενδιαφέροντος χωρίς να αποκλείεται κάποια στιγμή να φτάσουμε και εκεί» είπε στην εφημερίδα διπλωματική πηγή. Σημειώσε, μάλιστα, πως οι Αμερικανοί αντιλαμβάνονται τη σημαντικότητα που μπορεί να έχει η δημιουργία ενός οργανισμού για την ασφάλεια στην περιοχή και μπορούν να είναι εκείνοι που θα μεταφέρουν και το μήνυμα για συμμετοχή στην Τουρκία. «Η Κύπρος στέλνει το μήνυμα μέσα από τον οργανισμό ασφάλειας και δεν μπορεί κανείς ν' αποκλείσει το ότι μελλοντικά αν βρίσκεται στο τραπέζι και η Τουρκία, να συζητηθούν και οι εγγυήσεις» τονίστηκε χαρακτηριστικά από διπλωμάτες στην εφημερίδα.

Σύνδεση με όλα

Για την κυπριακή διπλωματία ξεδιπλώνεται μέσω της δημιουργίας του οργανισμού για την ασφάλεια μια βεντάλια θεμάτων από τα οποία μπορεί να αποκομίσει οφέλη η χώρα. Από τη μία δεν είναι καθόλου βέβαιο πως η Τουρκία θα πειστεί και θα απαγκιστρωθεί από τις εγγυήσεις, αλλά την ίδια ώρα βρίθουν οι αναλύσεις για την ενεργειακή απομόνωση στην οποία έχει περιέλθει και στην οποία αντιδρά σπασμωδικά μέσω διακήρυξης δικών της γεωτρήσεων. Οπότε εδώ μπαίνει η εκτίμηση μέρους διπλωματών που λένε ότι μπορεί να συμμετάσχει η Τουρκία στον οργανισμό ασφάλειας, περιορίζοντας την απομόνωσή της. Στην πράξη το θέμα συνδέεται σε έναν βαθμό και με το εμπάργκο. Το οποίο, να μην μπορεί να είναι και πράξη συμβολικής σημασίας, η οποία προχωρά σταδιακά, αλλά

την ίδια ώρα την ψήφο εμπιστοσύνης που παίρνει η χώρα θέλει επίσης να τον μεταφέρει και στην οικονομία.

Για να συμβεί αυτό θα πρέπει να πειστούν οι Αμερικανοί πως με προπομπή την Εκxonmobil και την παραμονή της στην περιοχή μπορούν να επενδύσουν ακόμη περισσότερο. Ήδη προς αυτή την κατεύθυνση, που αν και έχει οικονομικές αποχρώσεις δεν είναι άσχετη με όλο το προαναφερόμενο πλέγμα της ασφάλειας, έχουν παρθεί αποφάσεις για το πώς μπορούν ΗΠΑ και Κύπρος να έρθουν πιο κοντά. Ένας τρόπος για παράδειγμα θα μπορούσε να είναι μέσω της υπογραφής συμφωνίας για αποφυγή διπλής φορολογίας, κάτι που αν συμβεί θα έχει θετικό αντίκτυπο και στις όσες κατηγορίες για ξέπλυμα χρήματος βγαίνουν στο διεθνές Τύπο.

Δεν τους βγαίνει το μέτρημα στα Κατεχόμενα

Το πληθυσμιακό αγκάθι για τον Ακιντζι που διαφωνεί για τα στοιχεία, αλλά και οι πιθανές εκπτώσεις στο Κυπριακό

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Την προηγούμενη εβδομάδα, η «υπουργός Εσωτερικών», Αϊσεγκιούλ Μπαϊμπάρς προέβη σε μια δήλωση στη «βουλή», η οποία αφορούσε τόσο τα εσωτερικά δράματα της τουρκοκυπριακής κοινότητας, τις σχέσεις της με την Άγκυρα όσο και τη μελλοντική τροπή των εξελίξεων στο Κυπριακό. Η κ. Μπαϊμπάρς προχώρησε στη δημοσιοποίηση των νέων στοιχείων που έχει στη διάθεσή του το «ΥΠΕΣ» σχετικά με την πληθυσμιακή σύνθεση των Κατεχομένων. Έτσι, σύμφωνα με όσα είπε και έδωσε στη δημοσιότητα, τον Μάρτιο του 2019 ο αριθμός των «πολιτών» της «ΤΔΒΚ» φτάνει τους 252.497. Μέχρι σήμερα, οι «κυβερνήσεις» έχουν παραχωρήσει «άδειες διαμονής» σε 121.802 πολίτες της Τουρκίας και άλλων χωρών.

Έτσι, συνολικά, ο πληθυσμός αγγίζει τους 374.299. Καλά ενημερωμένες τ/κ πηγές επισημαίνουν στην «Κ» ότι αυτός ο αριθμός θα αποτελέσει βάση σε περίπτωση που τελικά οι δύο κοινότητες καταφέρουν να συμφωνήσουν κατά την επόμενη περίοδο για την επίλυση του Κυπριακού. Επιχειρηματολογία εκ μέρους της τ/κ πλευράς που περιπλέκει εκ νέου τις εξελίξεις στο Κυπριακό εφόσον ως γνωστόν στις συνομιλίες είχε καθοριστεί η αναλογία 1 προς 4 και η τ/κ ηγεσία παρουσίαζε εδώ και καιρό τον αριθμό των «πολιτών» της «ΤΔΒΚ» να φτάνει τους 220.000. Η τ/κ πλευρά άφηνε να εννοηθεί ότι την περίοδο της λύσης θα υπάρχουν μερικές χιλιάδες πολίτες ξένων χωρών που θα λάβουν αυτόματες άδειες διαμονής από την ομόσπονδη κυβέρνηση. Οι αριθμοί και οι υπολογισμοί όμως του «ΥΠΕΣ» ανατρέπουν τα δεδομένα στην προαναφερόμενη συζήτηση. Γι' αυτόν

Η τουρκική κυβέρνηση όχι μόνο συμφωνεί με τους αριθμούς του «ΥΠΕΣ», αλλά ζητάει επείγοντως νέες «πολιτογραφήσεις».

άλλωστε τον λόγο, την προηγούμενη εβδομάδα, ο Μουσταφά Ακιντζι πραγματοποίησε δημόσια παρέμβαση για το θέμα εκφράζοντας προβληματισμό για τον αντίκτυπο της νέας πληθυσμιακής αναλογίας της τ/κ κοινότητας στο μέλλον της ομοσπονδιακής λύσης, η οποία το τελευταίο διάστημα δέχεται μεγάλα πλήγματα από πολλές κατευθύνσεις, όπως λέει.

Ζητάει εξηγήσεις

Επίσης την εβδομάδα που πέρασε η δημόσια αντιπαράθεση της τ/κ ηγεσίας με την «κυβέρνηση» έδειξε ότι οι δύο πλευρές έχουν άλλες απόψεις και ιδέες για την πληθυσμιακή σύνθεση των Κατεχομένων. Λίγο μετά από την κ. Μπαϊμπάρς, ο Μουσταφά Ακιντζι επέστρεψε στο πληθυσμιακό ζήτημα, για να ζητήσει εξηγήσεις και άμεση καταγραφή πληθυσμού. Σύμφωνα με τον Μουσταφά Ακιντζι, η τ/κ πλευρά εκτός από τη νέα καταμέτρηση του πληθυσμού χρειάζεται έναν νέο νόμο περί «πολιτογραφήσεων». Από τη δική του σκοπιά, δεν πρέπει να μοιράζονται υπηκοότητες από την εκάστοτε κυβέρνηση. Ήταν μάλιστα ο ίδιος που πριν από λίγο καιρό, η «κυβέρνηση» ενημέρωσε τον ίδιον ότι ο πληθυσμός των Κατεχομένων είναι 220.000. Σήμερα, το ίδιο «ΥΠΕΣ» αυξάνει αυτόν τον αριθμό στους 374.000. «Πώς εξηγείται αυτή η

Ο Μουσταφά Ακιντζι αφήνει να εννοηθεί ότι η τ/κ πλευρά αντιμετωπίζει στο δικό της, εσωτερικό μέτωπο ένα μεγάλο πρόβλημα που θέτει σε κίνδυνο τη λύση του Κυπριακού.

διαφορά», ήταν το ερώτημα από πλευράς Ακιντζι, ο οποίος προβληματίζεται για τον αντίκτυπο αυτής της εξέλιξης και στις συνομιλίες στο Κυπριακό. Με λίγα λόγια αφήνει να εννοηθεί ότι η τ/κ πλευρά αντιμετωπίζει στο δικό της, εσωτερικό μέτωπο ένα μεγάλο πρόβλημα που θέτει σε κίνδυνο τη λύση του Κυπριακού. Η διαφορά ανάμεσα στους

αριθμούς 220.000 και 374.000 είναι πολύ μεγάλη και για πολλούς αδικαιολόγητη. Για αυτόν τον λόγο, η ηγεσία Ακιντζι ασκεί κριτική στην «κυβέρνηση».

Η επιμονή της Άγκυρας

Μπορεί ο Μ. Ακιντζι και οι συνεργάτες του να θεωρούν αδικαιολόγητη την προαναφερόμενη δια-

φορά, ωστόσο η Άγκυρα έχει διαφορετική άποψη. Οι τελευταίες πληροφορίες θέλουν την τουρκική κυβέρνηση όχι μονάχα να συμφωνεί με τους αριθμούς και τα δεδομένα του «ΥΠΕΣ» αλλά να ζητάει επείγοντως νέες «πολιτογραφήσεις». Στην όλη διαμάχη κεντρικό ρόλο διαδραματίζει το τουρκικό Προεδρικό, το οποίο σε αντίθεση με το τουρκικό διπλωματικό σώμα θεωρεί ότι πλέον έχουν αλλάξει τα δεδομένα και οι ισορροπίες στο Κυπριακό και στις σχέσεις Τουρκίας-τ/κ κοινότητας, με την εξέλιξη να επηρεάζει άμεσα τα κοινωνικά και πολιτικά δράματα στην τ/κ κοινότητα. «Η θέση της Άγκυρας είναι ξεκάθαρη. Όποια και αν είναι η τελική μορφή της λύσης στο Κυπριακό, η παρουσία των Τούρκων στην Κύπρο (σ.σ. αναφέρεται στους Τ/κ) θα πρέπει να ενισχυθεί από πολλές απόψεις. Ο πρόεδρος πριν από λίγο καιρό ζήτησε μεταφορά Τ/κ από το εξωτερικό στην Κύπρο. Επίσης, ζήτησε νέες «πολιτογραφήσεις» με συνοπτικές διαδικασίες», τονίζει καλά ενημερωμένη πηγή της «Κ» που δεν επιθυμεί να κατονομαστεί.

Η ίδια πηγή προσθέτει τα εξής: «Ενώ ο πρόεδρος ζητούσε νέες πολιτογραφήσεις τι έπραξε αυτό το περίεργο σχήμα της τετρακομματικής κυβέρνησης; Αμέσως μετά τον σχηματισμό της επέλεξε να ακυρώσει πολιτογραφάσεις προηγούμενης περιόδου. Τέτοιου είδους κινήσεις είναι απαράδεκτες για την Τουρκία. Γι' αυτόν τον λόγο η Τουρκία υπογραμμίζει τη σημασία μιας ισχυρής κυβέρνησης και ηγεσίας». Τη δική της βαρύτητα έχει και η άποψη της τουρκικής πλευράς για την επίσημη διαμαρτυρία του Ακιντζι για τις τελευταίες εξελίξεις στο πληθυσμιακό ζήτημα. Σύμφωνα με την ίδια πηγή «πρώτα από όλα, ως σημειώσουμε ότι κάποια στελέχη

της κυβέρνησης έχουν κατανοήσει τη σοβαρότητα της κατάστασης. Για αυτόν τον λόγο, πραγματοποιούν πιο προσεκτικά βήματα. Οι δηλώσεις της κ. υπουργού είναι ορθές. Οι αριθμοί, παρά το γεγονός ότι δεν είναι ικανοποιητικοί είναι σωστοί». Ο κ. Ακιντζι διαμαρτύρεται προφανώς για χάρη της ομοσπονδιακής λύσης. Θα πρέπει να τον ρωτήσουμε: Ποια ομοσπονδιακή λύση; Αυτήν που απορρίπτει η άλλη πλευρά (σ.σ. η ε/κ); Εφόσον έχουν τεθεί επί τάπητος νέα δεδομένα στο Κυπριακό δεν θα πρέπει να συζητήσουμε νέα δεδομένα και νέες εξελίξεις και στην ΤΔΒΚ; Πώς θα ενισχύσουμε αυτό το κράτος, με το οποίο, τον ένα ή τον άλλο τρόπο, θα συνεχίσουν την πορεία τους οι Τ/κ;

Λιγοστά περιθώρια ελιγμών

Οι προαναφερόμενες εξελίξεις και πληροφορίες της «Κ» οδηγούν στο συμπέρασμα ότι καταγράφονται πλέον λιγοστά περιθώρια ελιγμών για την εξασφάλιση της ομοσπονδιακής λύσης. Τα χρονικά περιθώρια στενεύουν, την στιγμή που η Άγκυρα με διάφορα μέσα άσκησης πίεσης επιχειρεί να αλλάξει τα δεδομένα. Σήμερα, το πληθυσμιακό ζήτημα μετατρέπεται σε ένα νέο «αγκάθι» που επισκιάζει αυτό του πληθυσμιακού, δεν έχουν σε πολύ δύσκολη θέση την ηγεσία του Μ. Ακιντζι, μόλις λίγους μήνες πριν από τις «προεδρικές εκλογές».

Αν και εφόσον οι εμπλεκόμενες πλευρές επιθυμούν να προλάβουν τις εξελίξεις σε ζητήματα όπως αυτό του πληθυσμιακού, δεν έχουν άλλη επιλογή παρά την επίτευξη των εξελίξεων, αμέσως μετά το τέλος των εκλογών σε Κύπρο, Ελλάδα και Τουρκία. Σε αυτό το συμπέρασμα καταλήγουν κύκλοι του «Προεδρικού» του κ. Ακιντζι.

Τι ζητούν σε ε/κ πλευρά

Το πρόβλημα με την καταγραφή του πληθυσμού των Κατεχομένων δεν είναι νέο. Από την ε/κ πλευρά είχε τεθεί κι στο παρελθόν κυρίως όπως προαναφέρεται μέσα στο πλαίσιο της συζήτησης για αναλογία 4:1. Είχε ζητηθεί μάλιστα επίσημα να γίνει και απογραφή, ακόμη και μέσα στον κατάλογο των ΜΟΕ, αίτημα που συνάντησε την άρνηση της τ/κ πλευράς. Κι αυτό διότι το μόνο που είχε ως απάντηση ο Τ/κ ηγέτης προς την ε/κ πλευρά ήταν η διαβεβαίωσή του ότι ο πληθυσμός στα Κατεχόμενα δεν ξεπερνά τις 220.000 οπότε και η όλη συζήτηση έγινε βάσει αυτού.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ / Των ΘΕΟΦΙΛΟΥ Β. ΘΕΟΦΙΛΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ Κ. ΑΡΕΣΤΗ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Χ. ΧΑΤΖΗΧΑΜΠΗ

Ένα απλό ερώτημα για την Αμμόχωστο

Την περασμένη Κυριακή ο κύριος Γιαννάκης Λ. Ομήρου, τέως πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων, δημοσίευσε ένα άρθρο στη εφημερίδα «Σημερινή» με τίτλο «Ένα Απλό Ερώτημα». Το ερώτημα, το οποίο είναι όντως απλό για κάθε άνθρωπο που διαθέτει έστω και στοιχειώδη κοινή λογική και το οποίο όμως παραμένει αναπάντητο για δεκαετίες, αφορά τα ψηφίσματα 550 του 1984 και 789 του 1992 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Τα ψηφίσματα αυτά προνοούν την άμεση μεταβίβαση της περιοχής των Βαρωσίων (και Βαρώσια ήταν όλη η περιοχή της Αμμοχώστου)

Τα ψηφίσματα των ΗΕ μας έδωσαν ένα ισχυρότατο διεθνές έρεισμα για διεκδίκηση της επανεγκατάστασης στα Βαρώσια υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, το οποίο δεν εκμεταλλευτήκαμε.

στα Ηνωμένα Έθνη προς τον σκοπό επανεγκατάστασης των κατοίκων της, τούτο δε κατά προτεραιότητα και ανεξαρτήτως της λύσης του Κυπριακού.

Η κατά προτεραιότητα επανεγκατάσταση στα Βαρώσια προνοείτο μάλιστα και στη Συμφωνία Ύψηλνυ Επιπέδου του 1979. Με αυτό το υπόβαθρο, θέτει λοιπόν ο κύριος Ομήρου το ερώτημα: «Είναι, ως εκ τούτου, απορίας άξιον, γιατί ενώ συζητούνται και αποφασίζονται ΜΟΕ, τα οποία, εν πολλοίς, οδηγούν σε διαμόρφωση συνθηκών 'ομαλής και καλής γειτονίας' μεταξύ 'των δύο πλευρών', αφέθη, με δική μας ευθύνη, στο περιθώριο ένα ΜΟΕ, περιβεβλημένο με την επίσημη έκφραση της συλλογικής βούλησης της διεθνούς κοινότητας, όπως είναι τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας. Είναι μήπως δικαιολογία ότι μια τέτοια απάντηση θα προσέκρουε στην άρνηση της Τουρκικής πλευράς; Αλλά, αν αυτή είναι η νοοτροπία που χαρακτηρίζει την εκ μέρους μας διαχείριση του Κυπριακού, θα έπρεπε από καιρό να θεωρήσουμε ως ματαιοπονία κάθε κίνηση, πρωτοβουλία ή διάβημα με επίκληση της τουρκικής αδιαλλαξίας. Το καθήκον της Κυπριακής Δημοκρατίας και της ελληνικής κυπριακής πλευράς είναι η άρνηση συζήτησης οποιουδήποτε ΜΟΕ, αν δεν εφαρμοστεί, κατά προτεραιότητα, ένα ύψιστο τέτοιο μέτρο, όπως είναι η επιστροφή της πόλης των Βαρωσίων».

Υποδεικνύει περαιτέρω ο κύριος Ομήρου ότι και τα επανειλημμένα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για μεταβίβαση της περικλειστης πόλης της Αμμοχώστου στα Ηνωμένα Έθνη παραμένουν ανεκμετάλλευτα, αφού δεν υπάρχει ανάλογη προβολή και διεκδίκηση από την Κυπριακή Δημοκρατία.

Οι εκτοπισμένες οικογένειες της Αμμοχώστου δικαιούνται να θέτουν και να ξαναθέτουν το ερώτημα που θέτει και ο κύριος Ομήρου και να απαιτούν απάντηση, όπως δικαιούνται να θέτουν και να ξαναθέτουν το ερώτημα και να απαιτούν απάντηση γιατί απερρίφθη η επανεγκατάσταση στα Βαρώσια που προνοείτο στο Αγγλοαμερικανοκαναδικό Σχέδιο του 1978 και που θα εγίνετο χωρίς όρους παρά μόνο με την έναρξη συνομιλιών για λύση ανεξάρτητα από την τελική έκβαση των συνομιλιών. Τα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών μας έδωσαν ένα ισχυρότατο διεθνές έρεισμα για διεκδίκηση της επανεγκατάστασης στα Βαρώσια υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, το οποίο δεν εκμεταλλευτήκαμε, ενώ καθήκον μας ήταν, όχι απλώς να μη συζητούμε άλλα ΜΟΕ, αν δεν εφαρμόζοντο πρώτα τα ψηφίσματα 550 και 789, όπως υποδεικνύει ο κύριος Ομήρου, αλλά να μη συζητούμε καν έναρξη οποιωνδήποτε συνομιλιών αν δεν εφαρμόζοντο πρώτα τα ψηφίσματα 550 και 789. Αυτό ήταν και το νόημα της κατά προτεραιότητα και ανεξάρτητα από

τη λύση του Κυπριακού επανεγκατάστασης στα Βαρώσια. Αντί τούτου, στις δεκαετίες που ακολούθησαν αφήσαμε το τεράστιο αυτό ΜΟΕ, που θα ήταν και κατ'αλήθειαν της λύσης, να περιθωριοποιηθεί και ουσιαστικά να εξουδετερωθεί, αφού το θέμα των Βαρωσίων συνεδεόθη, όπως ήταν η τουρκική

επιδίωξη, με τη λύση του Κυπριακού. Και ας μην υποκρινόμαστε. Η εξέλιξη αυτή δεν ήταν θέμα ευρύτερης πολιτικής, αλλά απότοκο της παρανοημένης «Αμμοχωστοποίησης» του Κυπριακού που συνδεόταν τόσο με την αλόγιστη συναισθηματική αντίληψη του «ή όλοι ή κανένας» όσο και ιδιαιτέρως

με μεγάλα τοπικά οικονομικά συμφέροντα που το ίδιο αλόγιστα θεωρούσαν ότι θα επηρεάζοντο από την επανεγκατάσταση στην Αμμόχωστο, στερώντας έτσι από ένα μεγάλο αριθμό των εκτοπισμένων την αποκατάσταση στα δικαιώματα που όλοι οι μη εκτοπισμένοι απολαμβάνουν. Επήλθε έτσι η δαιμο-

νοποίηση του θέματος της Αμμοχώστου, προς μεγάλη ζημία και της όλης υπόθεσης του Κυπριακού. Έκτοτε, το Κυπριακό παρέμεινε άλυτο και κατέστη συνεχώς πιο δυσεπίλυτο, η επί τόπου κατάσταση εδραιώνεται, η αλλαγή του δημογραφικού χαρακτήρα συνεχίζεται, αφού οι Τουρκοκύπριοι μειώνονται

και φεύγουν και οι έποικοι αυξάνονται και πληθύνονται, η επιρροή της Τουρκίας στις κατεχόμενες περιοχές και η ισλαμοποίησή τους παγιώνονται χωρίς να αντιλαμβανόμαστε μέσα στην κατεστημένη μακαριότητα της ευημερίας και «ανάπτυξης» μας τις μακροπρόθεσμες συνέπειες, καμία έκταση των κατεχομένων περιοχών δεν ανεκτιμήθη παρά μόνο διαρκώς απειλείται επέκτασή τους, κανένας εκτοπισμένος δεν επέστρεψε στο σπίτι του παρά μόνο η πλειοψηφία των εκτοπισμένων έχουν αποβιώσει, οι κατεχόμενες περιοχές έχουν τύχει μη αναστρέψιμης κατοχής, αλλοτριώσης και εκμετάλλευσης, και η Αμμόχωστος συνεχίζει να είναι βόρεια και δυτικά των τειχών μία νέα και σύγχρονη μεγάλη τουρκική πόλη, νοτιοδυτικά μία άθλια κατοικία εποίκων και νότια μία μεγάλη περικλειστή έκταση που περιλαμβάνει όλη την περιοχή, η οποία ταυτίστηκε με τη θυμαστική Αμμόχωστο του 1974 και που σπαταλιέται άσκοπα φθειρόμενη μέσα στις δεκαετίες.

Και τίθεται πάλι επιτακτικά το απλό ερώτημα του κυρίου Ομήρου, υπό το φως μάλιστα των σημειώνων συνθηκών που εδώ και δύο σχεδόν χρόνια οι συνομιλίες διακόπηκαν και το Κυπριακό βρίσκεται σε τέλμα. Δεν μπορεί η υπόθεση της Αμμοχώστου, που εκρίθη από το σύνολο της διεθνούς κοινότητας να είναι θέμα προτεραιότητας και ανεξάρτητο της λύσης του Κυπριακού, να παραμένει όμηρος της μη επερχόμενης λύσης και να μην τίθεται συνεχώς και πιεστικά από τη δική μας πλευρά ως συγκεκριμένη και σταθερή πολιτική ως το μέτρο οικοδόμησης εμπιστοσύνης και ο καταλύτης της ίδιας της λύσης. Το θέμα δεν μπορεί να αποφεύγεται, λέγοντας για δεκαετίες τώρα ότι επίκειται η λύση του Κυπριακού, διότι τα ίδια τα ψηφίσματα το αποσυνδέουν από τη λύση, ενώ και η λύση δεν επέρχεται. Ούτε λέγοντας προκαταβολικά ότι η Τουρκία δεν θα συναινέσει, διότι η Τουρκία έτσι όχι μόνο δεν πιέζεται, αλλά αποενοχοποιείται, ενώ η όποια επίκληση της Τουρκικής αδιαλλαξίας θα αναρροούσε κάθε προσπάθεια προόδου στο Κυπριακό. Εξ άλλου, σε προηγούμενα άρθρα μας είχαμε υποβάλει μία εμπλουτισμένη πρόταση για την Αμμόχωστο υπό το φως των συνθηκών που διαμορφώθηκαν μέσα στα χρόνια, η οποία παρέχει πολλά ωφέληματα και στους Τουρκοκυπρίους και θα μπορούσε να τύχει της στήριξης της ίδιας της Τουρκίας εφ' όσον προωθείτο με πρωτοβουλία της πλευράς μας ως συγκεκριμένη πρόταση με τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κατ' επέκταση της διεθνούς κοινότητας.

Η ουσία είναι, όπως υποδεικνύει ο κύριος Ομήρου, ότι το θέμα της Αμμοχώστου είναι «περιβεβλημένο με την επίσημη έκφραση της βούλησης της διεθνούς κοινότητας» και τα τελευταία χρόνια μάλιστα με την επίσημη έκφραση της βούλησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω των επανειλημμένων ψηφισμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η όλη υπόθεση του Κυπριακού σπινρίζεται στα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών, ώστε να είναι τουλάχιστον απορίας άξιον γιατί τα ψηφίσματα 550 και 789 αφέθηκαν με δική μας ευθύνη στο περιθώριο. Δεν μπορεί η διεθνής κοινότητα και ιδιαίτερα η Ευρωπαϊκή Ένωση να μας παρέχουν ερείσματα και εμείς να μην τα εκμεταλλευόμαστε. Είναι καθήκον της Κυπριακής Δημοκρατίας και της ελληνοκυπριακής πλευράς η άμεση και απαρέγκλιτη πρόωθηση και πρόταξη των ψηφισμάτων 550 και 789.

Ο κ. Θεόφιλος Β. Θεοφίλου είναι πρόεδρος ε.τ., πρώην μόνιμος αντιπρόσωπος της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο κ. Γεώργιος Κ. Αρέστης είναι επίτιμος διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Kent, πρώην δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου και τέως δικαστής του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο κ. Δημήτριος Χ. Χατζηχαμπίς είναι επίτιμος διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Exeter, τέως πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Μία μπάλα μπορεί να ξεκινήσει κάτι Ανεκτίμητο

Κάνε τις αγορές σου με κάρτες Mastercard® της Ελληνικής Τράπεζας από τις **18 Μαρτίου μέχρι τις 28 Απριλίου 2019** και ζήσε μία ανεκτίμητη ποδοσφαιρική εμπειρία!

Μπες στην κλήρωση για να διεκδικήσεις:

- 1 από τα **4 διπλά ταξιδιωτικά πακέτα** για να παρακολουθήσεις από κοντά έναν από τους ημιτελικούς του UEFA Champions League 2018/19 στις **30/04/2019 ή 01/05/2019**
- 1 από τα **20 VIP** πακέτα για να παρακολουθήσεις σε ζωντανή μετάδοση τον μεγάλο τελικό UEFA Champions League Final Madrid 2019 παρέα με 3 φίλους σου, σε ένα μοναδικό event των καρτών Mastercard της Ελληνικής Τράπεζας

Κάνε Την Αρχή Για Κάτι Ανεκτίμητο

Περισσότερες πληροφορίες, όροι και προϋποθέσεις, στο www.hellenicbank.com/UCL. Τα εισιτήρια είναι προσφορά της Mastercard, επίσημου χορηγού του UEFA Champions League.

 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

www.hellenicbank.com | 8000 9999 | Hellenic Bank Official | @HellenicBank | HellenicBank

«Σκοτώνοντας» τα αφηγήματα Τσίπρα

Η αποδόμηση των πρωθυπουργικών επιχειρημάτων, προτεραιότητα Μητσοτάκη στον δρόμο προς τις ευρωεκλογές

Της **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ**

«**Διαφωνώ** και καταδικάζω τον ΣΥΡΙΖΑ σημαίνει ότι στις 26 Μαΐου ψηφίζω Ν.Δ.». Για όποιον είχε αμφιβολίες για τα σκληρά διλήμματα που βάζει η Ν.Δ. στον δρόμο προς τις ευρωεκλογές, η αποστροφή αυτή του Κυριάκου Μητσοτάκη ενώπιον της Κ.Ο., την περασμένη Πέμπτη, είναι ενδεικτική προθέσεων και στρατηγικής. Ο πρόεδρος της Ν.Δ. ξεκαθαρίζει ότι σε αυτές τις ευρωεκλογές δεν υπάρχει χαλαρή ψήφος, ενώ ταυτόχρονα «ζορκίζει» το φάντασμα της αποχής, ιδιαίτερα των νέων.

«Μην αφήσετε άλλους να αποφασίζουν για εσάς, μην αφήσετε κάτι να γίνει χωρίς εσάς». Ήταν ακόμη μία φράση του κ. Μητσοτάκη, που δείχνει τον δρόμο που θα ακολουθήσει η Πειραιώς στην πορεία προς την κάλπη, η οποία έχει ήδη αναδειχθεί από τον ίδιο σε δημοψηφισματικού χαρακτήρα εναντίον της κυβέρνησης. Το «ως εδώ!» ήταν χαρακτηριστικό και φαίνεται για την ώρα ότι είναι ένα από τα βασικά συνθήματα με τα οποία θα πορευθεί στις κάλπες η Ν.Δ. Το προεδρικό «απεταξάμην» στην αποχή δεν είναι ανεξάρτητο από τα ποιοτικά στοιχεία των μετρήσεων που διαβάζουν στην Πειραιώς, αλλά και από το παράδειγμα του Σεπτεμβρίου του 2015, όταν σημειώθηκε ιστορικό ρεκόρ αποχής (44,1%). Η προτροπή του κ. Μητσοτάκη, ειδικά στους νέους, να μην αφήσουν να διαμορφωθεί το αποτέλεσμα χωρίς τη δική τους συμμετοχή, ήταν σκόπιμη. Κι αυτό, διότι εκτός από το παγιωμένο δημοσκοπικό προβάδισμα της Ν.Δ., στην Πειραιώς διαβάζουν και ποσοστά αναποφάσιστων που ήδη δηλώνουν ότι δεν θα ψηφίσουν ΣΥΡΙΖΑ.

Αυτό δεν σημαίνει ότι είναι έτοιμοι να ψηφίσουν Ν.Δ., κάτι που αποτελεί ακόμη ένα στοιχείμα

Κατά την ομιλία του στην Κ.Ο. της Ν.Δ., ο Κυριάκος Μητσοτάκης έθεσε διλήμματα που επιδιώκει να λειτουργήσουν ως προεκλογικός οδικός χάρτης, με συνέπεια να ακυρώνεται η επιχειρηματολογία του ΣΥΡΙΖΑ προτού καν αρθρωθεί.

Στοιχείο για το επιτελείο της Ν.Δ., οι ψηφοί αναποφάσιστων που ήδη δηλώνουν ότι δεν θα ψηφίσουν ΣΥΡΙΖΑ.

για το προεδρικό επιτελείο. Δεν είναι, εξάλλου, τυχαίο ότι στην ομιλία του στην Κ.Ο. της περασμένης Πέμπτης ο πρόεδρος της Ν.Δ. επικρίνει να «κάψει» τα αφηγήματα του κ. Τσίπρα πριν καν αυτά λάβουν «σάρκα και οστά» σε μια προεκλογική περίοδο που ο κ. Μητσοτάκης γνωρίζει ότι θα

χαρακτηριστεί από λάσπη, πόλωσιν και έντονο το αφήγημα δεκαετίας '80 περί «παλινόρθωσης της Δεξιάς». Υπό αυτό το πρίσμα, τα διλήμματα που έθεσε κατά την παρέμβασή του την Πέμπτη στοχεύουν στο να λειτουργήσουν ως προεκλογικός οδικός χάρτης και ταυτόχρονα να αποδομήσουν την επιχειρηματολογία του ΣΥΡΙΖΑ πριν καν ο ίδιος την αρθρώσει.

Ο κ. Μητσοτάκης θέλησε να αποδόμηση το επιχειρήμα ότι η Ν.Δ. εκπροσωπεί την ελίτ και τους πλούσιους και ο ΣΥΡΙΖΑ τους φτωχούς και αδύναμους. «Θα μας πει ο κ. Τσίπρας ότι είναι φίλος των αδυνάμων, λέγοντας πως εμείς

είμαστε με τους λίγους, με το κεφάλαιο, με την «ελίτ». Θα το πει ποιος αυτό; Ο κ. Τσίπρας που έκοψε το ΕΚΑΣ; Που έκοψε τις συντάξεις χρείας; Θα το πει σε εμάς που μιλάμε για το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα για 800.000 πολίτες; Σε μας που θέλουμε να συνδέσουμε τους κατώτατους μισθούς με την ανάπτυξη της χώρας;», σημείωσε χαρακτηριστικά.

Με τον ίδιο τρόπο θέλησε να αποδομήσει και τα περί παλαιού συστήματος και διαπλοκής, κάνοντας μάλιστα την αντίστιξη μέσω μιας εικόνας: τη σύγκριση του υποψήφιου ευρωβουλευτή τη Ν.Δ., γιατρού και αγωνιστή για

τα δικαιώματα των ΑμεΑ, Στέλιου Κυμπουρόπουλου, με τον επιχειρηματία Πέτρο Κόκκαλη: «Εγώ είμαι με την ελίτ και τη διαπλοκή που προτείνει για υποψήφιο ευρωβουλευτή έναν άνθρωπο σαν τον Στ. Κυμπουρόπουλο και όχι αυτός που θέλει στην Ευρωβουλή τον Κόκκαλη που είναι η διαπλοκή στην Ελλάδα σήμερα;».

Παρομοίως, «τσαλάκωσε» το κυβερνητικό αφήγημα περί «ακροδεξιάς Ν.Δ.», η οποία μάλιστα ταυτίζεται με «ακροδεξιές δυνάμεις» στην Ευρώπη. Το δεύτερο φαίνεται να έχει ήδη καταρριφθεί από την πραγματικότητα, καθώς η Ν.Δ. πρωτοστάτησε στην απαίτηση να ληφθούν μέτρα εναντίον του Βίκτορ Ορμπαν στο ΕΑΚ. Το ίδιο, μάλλον, ισχύει και για το πρώτο: «Αυτός που κυβέρνησε τέσσερα χρόνια με τον κ. Καμμένο, αυτός που στο τέλος του 2014 έσυρε τη χώρα σε εκλογές μαζί με τη Χρυσή Αυγή; Και μιλάει για «ακραίους» αυτός που δεν μπορεί να διασφαλίσει εδώ και τέσσερα χρόνια ότι θα ολοκληρωθεί η δική της Χρυσής Αυγής;», αναρωτήθηκε

Το ατού της οικονομίας

Την ίδια ώρα, δεν ήταν τυχαία η αποστρόφη του κ. Μητσοτάκη την Παρασκευή ότι αυτό που κρατάει ο ίδιος από τις δημοσκοπήσεις δεν είναι τόσο η παγιωμένη διαφορά υπέρ της Ν.Δ., αλλά ότι κεντρικό κριτήριο της ψήφου είναι η οικονομία. Όπως είπε, «στις 26 Μαΐου θα κριθεί ποιον επιπυτεύονται περισσότερο οι πολίτες για να φέρει επενδύσεις και κυρίως να δημιουργήσει νέες δουλειές». Προφανώς ο πρόεδρος της Ν.Δ. δεν θεωρεί την οικονομία... ατού του κ. Τσίπρα, αλλά δικό του πλεονέκτημα, σημειώνουν με νόημα στην Πειραιώς. Εκεί θα κριθεί η μάχη και εκεί δίνει ήδη το βάρος, προσθέτον.

Με τις παροχές... παρά πόδα στον δρόμο προς την κάλπη

Οι μετρήσεις και ο χρόνος των εθνικών εκλογών κρίνουν τη στρατηγική Μαξίμου

Του **Κ.Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Σταθερά προανατολισμένη στην προοπτική νέων παροχών με φόντο τις επερχόμενες κάλπες παραμένει η κυβέρνηση, παρά την προσεκτική αποστασιοποίηση του Μεγάρου Μαξίμου από την «προαναγγελία» του υφυπουργού Εργασίας Τάσου Πετρόπουλου περί καταβολής δώρου Πάσχα, η οποία αποσύρθηκε από τον ίδιο λίγες ώρες αργότερα. Αντιθέτως, ανοικτός παραμένει ο χρόνος που η κυβέρνηση θα προχωρήσει στη συγκεκριμένη κίνηση, καθώς το νέο «κοινωνικό μέρισμα» θα καταβληθεί σε ευθεία συνάρτηση με τον εκλογικό σχεδιασμό του πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα. Όπως λέγεται, εάν οι εθνικές εκλογές τελικώς συμπέσουν με τις ευρωεκλογές και διεξαχθούν στις 26 Μαΐου, είναι προφανές πως οι όποιες παροχές θα προηγηθούν. Στην περίπτωση κατά την οποία ο κ. Τσίπρας επιμένει στη δημόσια θέση του ότι η κυβέρνηση θα εξαντλήσει την τετραετία, τα πάντα θα εξαρτηθούν από το πολιτικό κλίμα και τις δημοσκοπήσεις του αμέσως επόμενου διαστήματος. Στην περίπτωση κατά την οποία ο πρωθυπουργός διαπιστώσει πως η «ψαλίδα» με τη Ν.Δ. στις ευρωεκλογές κλείνει και η διαφαίνόμενη ήττα είναι διαχειρίσιμη, θα κρατήσει τις παροχές ως εφεδρεία για την αναμέτρηση των εθνικών εκλογών τον Οκτωβρίου. Σε διαφορετική περίπτωση, θα παίξει και το συγκεκριμένο «χαρτί» στη μάχη της ευρωκάλπης. Σημειώνεται πως η κυβέρνηση έχει στο

Σύμφωνα με πληροφορίες, ο Ευκλείδης Τσακαλώτος αποδοκίμασε τις αναφορές Πετρόπουλου περί «δώρου Πάσχα» επειδή δεν επιθυμούσε το ενδεχόμενο σχέδιο παροχών να μπει στην ατζέντα.

ταμείο για πιθανές παροχές 658 εκατ. ευρώ που είναι εγγεγραμμένο στον προϋπολογισμό και παραμένουν αδιάθετα, παρότι κύκλοι του υπουργείου Οικονομικών αποκλείουν το ενδεχόμενο να αξιοποιηθούν στην κατεύθυνση αυτή, με το επιχείρημα ότι θα επηρεαστούν οι δημοσιονομικοί στόχοι για το πρωτογενές πλεόνασμα του 2019. Μάλιστα, οι αναφορές του κ. Πετρόπουλου περί δώρου του Πάσχα προκάλεσαν τη δημόσια αποδοκιμασία του υπουργού Οικονομικών Ευκλείδη Τσακαλώτου. Πάντως, σύμφωνα με πληροφορίες, η αντίδραση του κ. Τσακαλώτου είχε άλλη αφετηρία. Ο υπουργός Οικονομικών δεν επιθυμούσε το ενδεχόμενο των παροχών να μπει στην ατζέντα, ενώ ακόμη δεν είχε ολοκληρωθεί η διαπραγμάτευση με τους θεσμούς για την προστα-

σία της πρώτης κατοικίας και εκκρεμεί η οριστική απόφαση του Eurogroup για την εκταμίευση του 1 δισ. από τα κέρδη των ελληνικών ομολόγων. Επίσης, όπως επισημαίνουν στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ, «η κοινωνική πολιτική της κυβέρνησης δεν ανακοινώνεται από τους υφυπουργούς της αλλά από τον υπουργό Οικονομικών ή από τον ίδιο τον πρωθυπουργό».

Παράλληλα, εντός του Απριλίου η κυβέρνηση αναμένεται να κινηθεί και για την προώθηση της ρύθμισης των 120 δόσεων για τις οφειλές προς τα ασφαλισικά ταμεία και την εφορία. Σύμφωνα με πληροφορίες, για το θέμα είχαν ανακύψει διαφωνίες μεταξύ κορυφαίων υπουργών της κυβέρνησης και του οικονομικού επιτελείου, που επέμενε ο αριθμός των δόσεων να μειωθεί έως και κατά το

ήμισυ. Τελικά, το πιθανότερο είναι ευέλκιστο και να προσαρμόζεται στο ύψος της οφειλής και στην οικονομική δυνατότητα του οφειλέτη. Εξάλλου, όπως προκύπτει από τους χειρισμούς του Μεγάρου Μαξίμου στο ζήτημα της προστασίας της πρώτης κατοικίας, ο Αλέξης Τσίπρας δεν θέλει να διαταράξει τα «ήρεμα νερά» στις σχέσεις με τους εταίρους. Ένας από τους πυλώνες στους οποίους θα στηριχθεί η στρατηγική του πρωθυπουργού στην πορεία προς τις επερχόμενες εκλογικές αναμετρήσεις, είναι πως οι χειρισμοί «ρήξης» του 2015 που παρήγαγαν να οδηγήσουν τη χώρα εκτός Ευρωζώνης αποτελούν οριστικά παρελθόν. Επίσης, η κυβέρνηση δεν επιθυμεί αναταράξεις που θα επιδείνωναν την εικόνα της ελληνικής οικονομίας στις αγορές και θα καθιστούσαν αποτρεπτική μια νέα έξοδος, που αποτελεί προϋπόθεση για την αποπληρωμή των δανείων του ΔΝΤ.

Τα ειδικά μισθολόγια

Σε κάθε περίπτωση η ενίσχυση του κοινωνικού προφίλ της κυβέρνησης συνιστά σταθερή επιδίωξη του Μεγάρου Μαξίμου, όπως προκύπτει και από τη νέα ρύθμιση για τα ειδικά μισθολόγια. Παράλληλα, βεβαίως, με την αξιοποίηση δικαστικών υποθέσεων με πολιτικό άρωμα: Το επόμενο χρονικό διάστημα την πολιτική αντιπαράθεση θα «χρωματίσουν» οι διώξεις για τα δάνεια της Ν.Δ. και του ΠΑΣΟΚ, αλλά και η υπόθεση της Novartis στην οποία αναμένονται εξελίξεις.

Η «προοδευτική συμμαχία» διχάζει τον ΣΥΡΙΖΑ

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Ένας αθάνατος πόλεμος εντός των τειχών του ΣΥΡΙΖΑ βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη το τελευταίο διάστημα, με αφορμή την «προοδευτική συμμαχία» και το περίφημο άνοιγμα στον ευρύτερο προοδευτικό χώρο. Στο επίκεντρο αυτής της μάχης βρίσκεται το –αναπάντητο μέχρι στιγμής– κεντρικής φύσεως ερώτημα: «Τι κόμμα είναι σήμερα ο ΣΥΡΙΖΑ; Αριστερό ή, πλέον, κεντροαριστερό;». Σαφής απάντηση δεν υπάρχει. Ή, για να ακριβολογούμε, υπάρχει σαφέστατη διάσταση στις απαντήσεις, ακόμα και μεταξύ κορυφαίων στελεχών, με αποτέλεσμα να εξάγεται ουκ ολίγες φορές μια πολυγλωσσία. Κάτι που αλλοιώνει τελικά το κεντρικό αφήγημα του κ. Τσίπρα, που αναμφίβολα είναι η δημιουργία «μετώπου», όπως τόνισε και ο ίδιος μιλώντας τόσο στην τελευταία Πολιτική Γραμματεία όσο και σε πρόσφατη εκδήλωση στη Θεσσαλονίκη, όπου, απευθυνόμενος στα εκτός ΣΥΡΙΖΑ στελέχη που ανήκουν στον προοδευτικό χώρο, τους είπε «εδώ είναι το σπίτι σας».

Η τοποθέτηση Τσακαλώτου

Χαρακτηριστικό του εσωτερικού μπρά ντε φερ για την κατεύθυνση του κόμματος είναι η πρόσφατη τοποθέτηση του κ. Τσακαλώτου, που υπενθυμίζεται πως ηγείται και της εσωκομματικής ομάδας των «53+», ο οποίος υποστήριξε πως ο ΣΥΡΙΖΑ δεν ξενά την ταυτότητά του και στις επικείμενες εκλογές θα πάει «ως Αριστερά» και «ως Αριστερά επιδιώκει συμμαχίες». Η τοποθέτηση του κ. Τσακαλώτου –κάτι που δεν είναι αμελητέο– έγινε σε κομματική οργάνωση του ΣΥΡΙΖΑ, επιχειρώντας προφανώς να διατηρήσει προνομιακή σχέση με τον «σκληρό πυρήνα» του κόμματος,

Κλείνουν θέση στο ψηφοδέλτιο

Μέσα στο επόμενο δεκάημερο –ή δεκαπενθήμερο– φαίνεται ότι θα ανακοινωθούν οι επόμενοι, και τελευταίοι, υποψήφιοι της Νέας Δημοκρατίας για το ευρωψηφοδέλτιο. Κι αυτό, προκειμένου να δοθεί και σε αυτούς επαρκής χρόνος να τους γνωρίσει η κοινή γνώμη. Σημειώνεται ότι μετά και την απόφαση του προέδρου της αξιωματικής αντιπολίτευσης να κατέλθει τελικά υποψήφιος στην Ευρωβουλή και όχι στην Α΄ Θεσσαλονίκης η Μαρία Σπυράκη, απομένουν επτά κενές θέσεις.

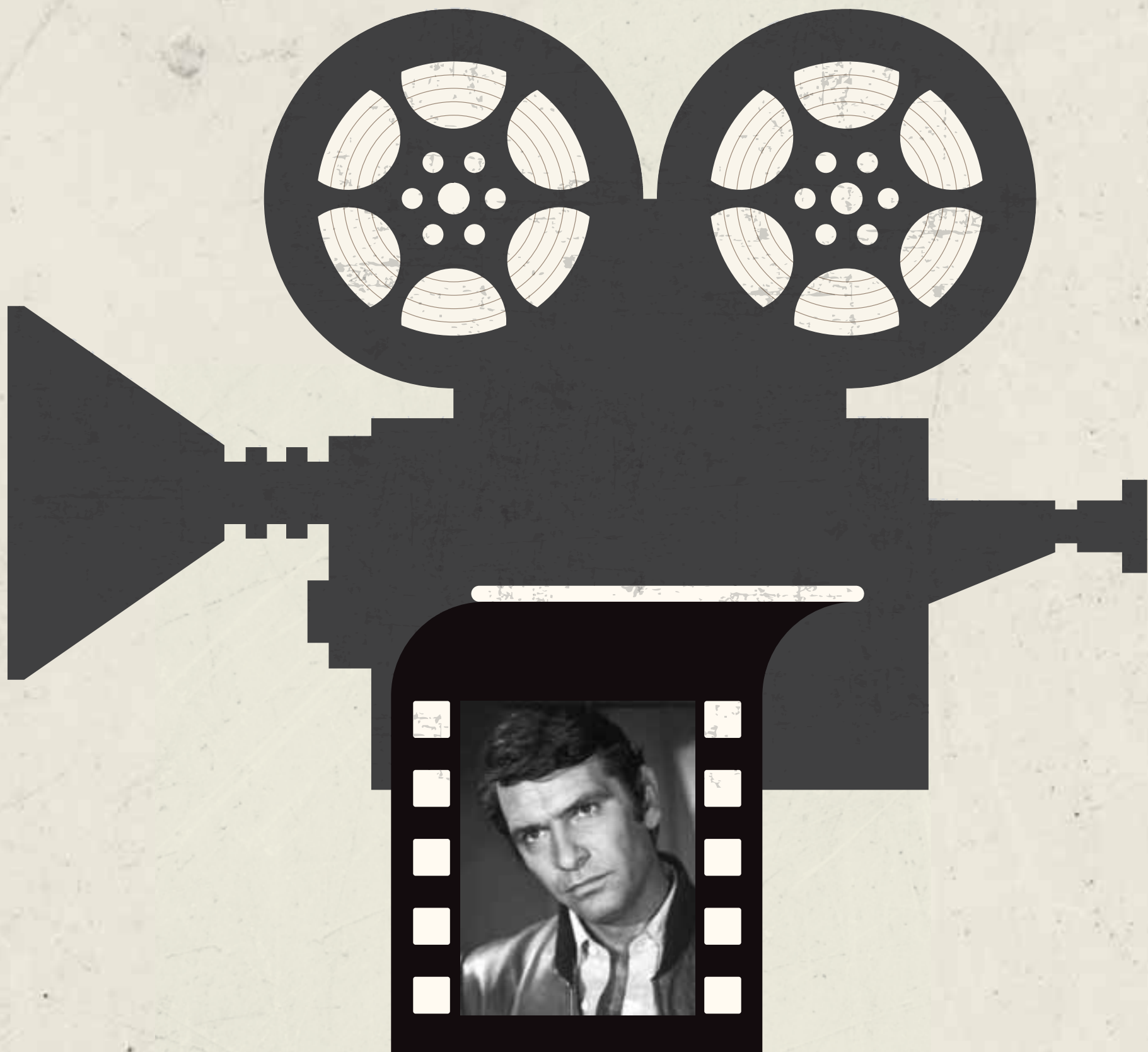
Οι πέντε, με βάση και την ποσόστωση για το 40% της γυναικείας συμμετοχής, σημαίνει ότι θα πρέπει να καλυφθούν από γυναίκες. Μία από αυτές, σύμφωνα με πληροφορίες, θα καλυφθεί από τη δημοσιογράφο Βίκυ Φλέσσα. Την ίδια στιγμή, κενές παραμένουν δύο θέσεις για άνδρες. Για την ώρα, δεν φαίνεται ότι αυτές θα καλυφθούν από δημοσιογράφους, αν και ουδείς μπορεί να είναι σίγουρος μέχρι την τελική ανακοίνωση των ονομάτων, καθώς τις επαφές για το ευρωψηφοδέλτιο και τις σχετικές συνεννοήσεις έχει αναλάβει προσωπικά ο Κυριάκος Μητσοτάκης.

στέλλοντας σαφές μήνυμα προς τα στελέχη της «Γέφυρας», αλλά και ευρύτερα στους κεντρογενείς, πως ο ΣΥΡΙΖΑ παραμένει κόμμα της Αριστεράς και δεν έχει μετεξελιχθεί σε κάτι άλλο. Στον αντίποδα, εντός της εβδομάδας ήρθε η ανακοίνωση της κ. Ρεπούση, που ανέδειξε τις αντίρροπες δυνάμεις που συγκεντρώνονται πλέον στις παρυφές του εγχειρήματος που λέγεται «προοδευτική συμμαχία».

Οι υπέρμαχοι του «μετώπου»

Τα δύο παραπάνω παραδείγματα αποτυπώνουν την ευρύτερη συζήτηση που έχει ανοίξει στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ για το πού οδεύει το κόμμα. Η συζήτηση φαίνεται πως επιπράζει πολλές φορές και τον ίδιο τον πρωθυπουργό, που παρά το ότι είναι προσπλημμένος στο «προοδευτικό μέτωπο», μιλάει παράλληλα και για τον «αριστερό ΣΥΡΙΖΑ». Το τελευταίο διάστημα πάντως η συζήτηση έχει γίνει πιο έντονη με επίκεντρο τη στρατηγική του κόμματος στις αυτοδιοικητικές εκλογές, με αφορμή τις χαμηλές πτήσεις των υποψηφίων του ΣΥΡΙΖΑ σε περιφέρειες και δήμους. Το ενδεχόμενο υποψήφιοι του Μαξίμου σε κομβικές περιφέρειες και δήμους να μείνουν εκτός δευτέρου γύρου έχει ενισχύσει την εσωκομματική πτέρυγα, που λέει πως ο ΣΥΡΙΖΑ θα έπρεπε να είναι πιο «επιθετικός» στη συγκρότηση του μετώπου. Ως παράδειγμα φέρνουν τις περιπτώσεις του κ. Γερούλάνου στην Αθήνα και του κ. Βούγια στη Θεσσαλονίκη, διενεχόμενοι γιατί να μη στηρίξει απευθείας ο ΣΥΡΙΖΑ αυτές τις υποψηφιότητες, όταν μάλιστα έχει κινηθεί αντίστοιχα σε άλλες περιπτώσεις, όπως αυτή του περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας Απ. Κατσιφάρα.

Φώτα, Κάμερα, Πάμε!

Μεγάλοι Έλληνες Ηθοποιοί

Η Καθημερινή μάς ταξιδεύει στη χρυσή εποχή του ελληνικού κινηματογράφου, μέσα από τις βιογραφίες μεγάλων Ελλήνων ηθοποιών.

Ο **δέκατος έκτος** τόμος είναι αφιερωμένος στον **Νίκο Κούρκουλο**, έναν από τους μεγαλύτερους ζεν πρεμιέ της εποχής του.

Ο Νίκος Κούρκουλος ανήκει στο «πάνθεον» των μεγάλων Ελλήνων ηθοποιών, καθώς οι κινηματογραφικές εμφανίσεις του τον καθιέρωσαν ως το απόλυτο ανδρικό είδωλο μιας ολόκληρης εποχής. Όμορφος, γοητευτικός, χαρισματικός, προσιτός, σημάδεψε με την εικόνα του τη χρυσή περίοδο του ελληνικού σινεμά. Και όμως, δεν αγάπησε τον κινηματογράφο όσο το θέατρο. Με εφόδιο αυτή την αγάπη και τη θεϊκή σπίθα του καλλιτέχνη δημιουργού, διετέλεσε εξαιρετικός ηγέτης του Εθνικού Θεάτρου για δεκατρία ολόκληρα χρόνια.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

*Την Κυριακή 7 Απριλίου μαζί με την Καθημερινή
μη χάσετε τον 16ο τόμο!*

Δημοψήφισμα για Ζάεφ και Πρέσπες οι εκλογές

Κάλπες για πρόεδρο στη Βόρεια Μακεδονία

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ**

Στον απόηχο της κύρωσης, εν μέσω δικασμού, της συμφωνίας των Πρεσπών από την κυβέρνηση Ζάεφ, η Βόρεια Μακεδονία εισέρχεται από αύριο και επισήμως σε προεκλογική τροχιά. Μπορεί οι πολίτες να προσέλθουν στην κάλπη για να εκλέξουν στις 21 Απριλίου νέο πρόεδρο της Δημοκρατίας, όμως η συμφωνία των Πρεσπών και η νέα πραγματικότητα που αυτή διαμορφώνει στη χώρα είναι που θα καθορίσουν την ψήφο τους.

Αν ο εκλεκτός του κυβερνητικού συνασπισμού Στέβο Πεντάρσκι επικρατήσει, ο Ζόραν Ζάεφ θα νομιμοποιείται να ερμηνεύσει τη λαϊκή ετυμολογία ως επιδοκιμασία της έως τώρα πολιτικής του.

Σε αυτή την περίπτωση, με ούριους τους «ανέμους» θα μπορεί να προχωρήσει τις μεταρρυθμίσεις που ζητούν οι Βρυξέλλες, ώστε στη Σύνοδο Κορυφής του Ιουνίου να λάβει η Βόρεια Μακεδονία ημερομηνία έναρξης των ενταξιακών διαπραγματεύσεων. Εάν, όμως, η κεντροδεξιά αντιπολίτευση εκλέξει πρόεδρο την Γκορντάνα Σιλιάνοφσκα, έρχονται τα πάνω κάτω για τον Ζάεφ. Ένα αρνητικό για εκείνον αποτέλεσμα θα διαβαστεί από την αντιπολίτευση –και όχι μόνο– ως λαϊκή καταδίκη των έως τώρα πεπραγμένων του και πρωτίστως της επεισοδιακής ψήφισης της συμφωνίας των Πρεσπών και οι πρόωρες εκλογές θα καταστούν μονόδρομος για τον ίδιο και την κυβέρνησή του.

Το παραδέχθηκε, εξάλλου, και ο

ίδιος στο τηλεοπτικό ντιμπέιτ αυτής της εβδομάδας, με τον ηγέτη του VMRO DPMNE Κρίστο Μίτσκοσκι, δηλώνοντας ότι εάν ντυηθεί ο υποψήφιος του και εφόσον το ζητήσει η αντιπολίτευση θα επιδώξει άμεσα ανανέωση της λαϊκής εντολής. Εάν, ωστόσο, τις ενδεχόμενες βουλευτικές εκλογές τις κερδίσει η αντιπολίτευση, τότε θα αλλάξει άρδην το σκηνικό σε

Εάν οι πολίτες επιλέξουν την υποψήφια της κεντροδεξιάς αντιπολίτευσης, Γκορντάνα Σιλιάνοφσκα, έρχονται τα πάνω κάτω για τον Ζάεφ.

επίπεδο διακυβέρνησης και ενδεχομένως θα επηρεαστεί αρνητικά και η υλοποίηση της συμφωνίας.

Η κρίσιμη ερώτηση

Ο Ζάεφ ρώτησε ευθέως στο ντιμπέιτ τον Μίτσκοσκι εάν θα καταργήσει τη συμφωνία εφόσον το VMRO DPMNE γίνει κυβέρνηση και εκείνος απέφυγε να απαντήσει στέλνοντας την «μπάλα στην εξέδρα».

Κάτι τέτοιο, κατάργηση δηλαδή της συμφωνίας, πρέπει να θεωρείται μάλλον αδύνατο, αλλά δεν μπορεί να αποκλειστεί η τακτική της υπονόμευσης της εφαρμογής της από μια κυβέρνηση του εθνικιστικού VMRO, που ως γνωστόν αντιτάχθηκε σφόδρα

Ο πρωθυπουργός Ζόραν Ζάεφ (δεξιά) συνομιλεί με τον εκλεκτό του για την προεδρία Στέβο Πεντάρσκι.

στην ψήφισή της και επομένως δεν θα έχει τη βούληση να την προχωρήσει. Αξίζει να σημειωθεί ότι, όπως προανήγγειλε ο Μίτσκοσκι, το VMRO DPMNE θα προσδώσει στην προεκλογική συζήτηση χαρακτήρα εφ' όλης της ύλης αντιπαράθεσης, αναδεικνύοντας ως ζήτημα αιχμής την «εθνική προδοσία» του Ζάεφ, όπως θεωρεί τη συμφωνία των Πρεσπών.

Δεν θα περιοριστεί, ωστόσο, σε αυτήν, αλλά στη φαρέτρα του θα έχει και τις ουκ ολίγες αμαρτίες της σημερινής κυβέρνησης, η οποία προτού καν συμπληρώσει έναν χρόνο διακυβέρνησης δέχεται ήδη πυρά για φαινόμενα διαφθοράς, νεποτισμού, κομματισμού του κράτους, αλαζονείας, ασφυκτικού

ελέγχου των ΜΜΕ, για τα οποία όσο ήταν στην αντιπολίτευση κατηγορούσε, όχι άδικα, τον φυγόδικο σήμερα πρώην πρωθυπουργό Νικόλα Γκρούεφσκι. Προβλέψεις είναι μάλλον νωρίς να γίνουν, πλην όμως μια δημοσκοπήση που είδε το φως την περασμένη εβδομάδα έδινε προβάδισμα 2,5 μονάδων (25% έναντι 22,5%) στον υποψήφιο του Ζάεφ. Αυτή καθαυτή, πάντως, η εκλογή προέδρου της Δημοκρατίας με όλες τις πολιτικές της προεκτάσεις δεν στερείται σημασίας, όπως φάνηκε και από την περίπτωση του απερχόμενου Γκιόργκι Ιβάνοφ, ο οποίος έκανε και εξακολουθεί να κάνει ό,τι του επιτρέπει το σύνταγμα για να φρενάρει τις επιλογές του Ζάεφ.

Στήνουν «ραντάρ» στο λαθρεμπόριο καπνού

Από τις 20 Μαΐου τίθεται σε εφαρμογή το σύστημα ικνηλασίας στα πακέτα τσιγάρων ώστε να διευκολύνονται οι έλεγχοι

Του **ΤΑΣΟΥ ΤΕΛΛΟΓΛΟΥ**

Η ημερομηνία είχε περάσει σχεδόν απαρατήρητη. Ήταν 12η Μαΐου 2016 όταν ολοκληρώθηκε η διαβούλευση πάνω σε άρθρο του σχεδίου νόμου του υπουργείου Υγείας που μετέφερε τις διατάξεις σχετικής ευρωπαϊκής νομοθεσίας για την ικνηλασιμότητα των προϊόντων καπνού. Η διάταξη αυτή είχε καταστεί νωρίτερα πεδίο έντονων συγκρούσεων εντός ΣΥΡΙΖΑ με αφορμή τις τεχνικές λύσεις που πρότειναν δύο εταιρείες, έτσι η τελική επιλογή δεν υιοθετήθηκε πριν από τις εκλογές του Σεπτεμβρίου 2015. Τώρα θα ισχύσει όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. από τις 20 Μαΐου 2019. Ωστόσο, πολλά δεν είναι όπως ήταν το 2015. Ακόμα και το λαθρεμπόριο καπνού το οποίο έχει επεκταθεί στο 25% της αγοράς.

Οι δυσκολίες της Ε.Ε. και της Ελλάδας ειδικότερα να αντιμετωπίσει το λαθρεμπόριο καπνού, από το οποίο ο Ευκλείδης Τσακαλώτος ήλπιζε -πριν από το 2015- να «εισπράξει» αρκετές εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ από διαφυγόντες φόρους, αναδεικνύονται από το πρώτο άρθρο της ρύθμισης για την ικνηλασιμότητα: «Όλες οι μονάδες συσκευασίας των προϊόντων καπνού (σ.σ. πακέτα)», αναφέρει η σχετική διάταξη, «εισπαιμούνται με μοναδικό αναγνωριστικό κωδικό. Για να διασφαλίζεται η ακεραιότητα του μοναδικού αναγνωριστικού κωδικού, αυτός τυπώνεται ή τοποθετείται κατά τρόπον ώστε να μην μπορεί να αφαιρεθεί, είναι ανεξίτηλος και δεν κρύβεται ούτε διακόπτεται με κανένα τρόπο, μεταξύ άλλων από φορολογικά επισήματα ή ετικέτες αναγραφής της

τιμής ή από το άνοιγμα της μονάδας συσκευασίας. Στην περίπτωση προϊόντων καπνού που κατασκευάζονται εκτός της Ενωσης, οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στο παρόν άρθρο εφαρμόζονται μόνο στα προϊόντα εκείνα που προορίζονται για την αγορά της Ενωσης ή διατίθενται σε αυτήν».

Με δυο λόγια, η ρύθμιση αφορά τσιγάρα που διακινούνται εντός της Ε.Ε. ή προορίζονται να διατεθούν σε αυτήν. Τι γίνεται όμως με εκείνα τα τσιγάρα που ξεκινούν «στα χαρτιά» για χώρα εκτός Ε.Ε. και καταλήγουν σε αυτήν; «Τίποτα», απαντούν ομόφωνα άνθρωποι της βιομηχανίας αλλά και των διωκτικών υπηρεσιών.

Το 2014, τον χρόνο πριν από την άνοδο του ΣΥΡΙΖΑ στην εξουσία, η αγορά του μη νόμιμου καπνού είχε φτάσει -κυρίως λόγω των υψη-

Κάθε πακέτο θα φέρει μοναδικό κωδικό ο οποίος θα δίνεται από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων.

λών φόρων- στο 21% σύμφωνα με εκτίμηση της KPMG. Την επόμενη χρονιά μειώθηκε ελαφρώς λίγο κάτω από 20%, για να εκτιναχθεί την επόμενη τριετία κατά 5 ολόκληρες μονάδες: Σήμερα, «κάθε τέταρτο τσιγάρο στη χώρα δεν είναι νόμιμο» εκτιμούν παράγοντες της βιομηχανίας αλλά και στελέχη των υπηρεσιών του υπουργείου Οικονομικών. Και αν παλιότερα εισά-

γονταν παράνομα τσιγάρα κυρίως από χώρες όπως εκείνες του Περσικού, η Κίνα ή και η Λιβύη, σήμερα υπάρχουν πολλές ενδείξεις... ότι κατασκευάζονται εντός συνόρων.

Πριν από δέκα μήνες, η τελευταία μεγάλη επιχείρηση στην Αττική -όχι τυχαία, οργανώθηκε από αστυνομική υποδιεύθυνση της ΕΛ.ΑΣ στη... Θεσσαλονίκη- είχε στόχο εργοστάσιο τσιγάρων στην

Αττική. Εκεί, κατασχέθηκαν 22,5 εκατ. λαθραία τσιγάρα και μηχανολογικός εξοπλισμός για την παρασκευή τους. Οι διαφυγόντες δασμοί και φόροι για τη συγκεκριμένη υπόθεση προσέγγιζαν το ποσό των 4,5 εκατ. ευρώ, με τη συνολική ζημία εις βάρος του ελληνικού Δημοσίου να ανέρχεται σε 7 εκατ. ευρώ.

Ειδικότερα, στην περιοχή του Κορωπίου εντοπίστηκε αποθήκη

1.000 τ.μ. όπου βρέθηκαν και κατασχέθηκαν:

- 22.439.880 σιγαρέτα διαφόρων επώνυμων ετικετών.
- 2.983.068 φίλτρα.
- Εξι διάδρομοι κύλισης και μεταφοράς συσκευασιών.
- Δύο χειροκίνητα ανυψωτικά (περονοφόρα).
- Μηχανή κοπής καπνού.
- Μηχανή συσκευασίας – πακεταρίσματος δεσμίδων τσιγάρων.
- Υλικά τα οποία χρησιμοποιούνται για την παραγωγή τσιγάρων.
- Ζυγαριά βιομηχανικού τύπου.
- Μηχανοκίνητο περονοφόρο όχημα μεσαίου μεγέθους.
- Ιμάντας μεταφοράς τεμαχισμένου καπνού.

Σημαντική ένδειξη είναι ότι σε πολλές παρόμοιες περιπτώσεις οι οδονγίες για τις συνήθειες υγείας είναι πάνω στα πακέτα γραμμέ-

Σήμερα, «κάθε τέταρτο τσιγάρο στην Ελλάδα δεν είναι νόμιμο», εκτιμούν παράγοντες της βιομηχανίας αλλά και στελέχη του ΥΠΟΙΚ.

νες στην ελληνική γλώσσα και όχι στα αγγλικά, όπως γινόταν μέχρι το 2013-2014.

Η εφαρμογή του μέτρου κατέστη εφικτή και εξαιτίας του γεγονότος ότι μεγάλοι κατασκευαστές συστημάτων ικνηλάτησης, όπως η ελβετική SICPA, δεν συμμετέχουν πλέον με προτάσεις ακριβών λογισμικών, ενώ από το 2016 και ύστερα η Ε.Ε. υιοθετεί λύσεις ανοι-

χτών δεδομένων που μπορούν να εφαρμόζονται ευκολότερα και φτηνότερα. Οι μοναδικοί κωδικοί του πακέτου θα δίνονται από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (ΓΤΠΣ) και θα υπάρχουν δύο μπρώα, ένα που θα τηρεί η βιομηχανία και ένα δεύτερο που θα αφορά τη διακίνηση μεταξύ χονδρέμπορου και σημείου λιανικής. Η μονάδα αποθήκευσης των δεδομένων βρίσκεται στην Ε.Ε. Το τρίτο σκέλος που τηρεί αυτά τα δεδομένα ελέγχεται από εξωτερικό ελεγκτή. Εκείνος υποβάλλει ετήσια έκθεση στην αρμόδια Διεύθυνση του υπουργείου Οικονομικών και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκτιμώντας τυχόν παρατυπίες σχετικά με την πρόσβαση.

Οι επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερα από 10 άτομα και δεν πωλούν στη λιανική πρέπει να λαμβάνουν «μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τους πελάτες και προμηθευτές τους, που φτάνουν από το ποινικό μπρώα και τη σύνθεση των Δ.Σ. των εταιρειών με τις οποίες συναλλάσσονται έως τους τραπεζικούς τους λογαριασμούς και τα σχέδια πωλήσεων (προβλέψεις) που πρέπει να έχουν συντάξει».

Τα αρχεία των πελατών και προμηθευτών τηρούνται για πέντε χρόνια και κάθε επιχείρηση που αμφοισβητεί την ειλικρίνεια αυτών των δηλώσεων πρέπει να διακόπτει αμέσως τις εμπορικές της σχέσεις με τον αντισυμβαλλόμενο, βάσει νόμου, για μία πενταετία. Τέλος, κάθε επιχείρηση ορίζει έναν «συντονιστή συμμόρφωσης» που τον δηλώνει ταυτόχρονα με τον ορισμό του στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων.

Ενήμερος από πρώτο χέρι για τον «πόλεμο του κρασιού» ο Τσίπρας

Στα Σκόπια μεταβαίνει την Τρίτη ο Έλληνας πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας, σε μια προσπάθεια να στηρίξει τον «φίλο Ζόραν Ζάεφ» στην προεκλογική του εκστρατεία. Είναι η πρώτη φορά που Έλληνας πρωθυπουργός μεταβαίνει με αυτή την ιδιότητα επισήμως στα Σκόπια, μετά τον Ιανουάριο του 2001, οπότε είχε επισκεφθεί την τότε FYROM ο Κώστας Σημίτης στο πλαίσιο της διάσκεψης των ηγετών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Ο κ. Τσίπρας θα συνοδεύεται από Έλληνες επιχειρηματίες, η κοινότητα των οποίων, όπως φάνηκε και στις συναντήσεις που είχε μαζί τους στη Θεσσαλονίκη την Τετάρτη, εμφανίζεται διχασμένη ως προς το εάν θα πρέπει να συμμετάσχει σε μια τέτοια πρωτοβουλία. Επιχειρηματικοί φορείς της βόρειας Ελλάδας, όπως τα επιμελητήρια της Θεσσαλονίκης, επαγγελματικό και βιοτεχνικό, δήλωσαν ότι δεν θα συμμετάσχουν στην αποστολή.

Ενδεικτικός των ανοιχτών θεμάτων στη σχέση Αθήνας - Σκοπίων είναι και ο «πόλεμος του κρασιού»

Την Τρίτη ο πρωθυπουργός θα μεταβεί στη γειτονική χώρα, συνοδευόμενος από επιχειρηματίες, για να στηρίξει τον «φίλο Ζόραν Ζάεφ».

Την πάγια πρακτική τους, τα Σκόπια συμμετείχαν με ετικέτες «Wines of Macedonia» στο περίπτερό τους, μολονότι είχε μεσολαβήσει η συμφωνία των Πρεσπών, γεγονός που εξόργισε τους Έλληνες παραγωγούς, οι οποίοι διαμαρτυρήθηκαν στους οργανωτές της έκθεσης, ενώ παρενέβησαν και οι ελληνικές διπλωματικές αρχές. Κατόπιν αυτού τοποθετήθηκαν από τους υπεύθυνους του περιπτέρου κάποιες ταμπέλες που ανέγραφαν «Βόρεια Μακεδονία», ώστε το ζήτημα να λυθεί προσωρινά.

Την υπόθεση γνωστοποίησε την Τετάρτη στον ίδιο τον κ. Τσίπρα –σύμφωνα με την εφημερίδα Εστία– ο γνωστός Βορειοελλαδίτης οινοποιός Βαγγέλης Γεροβασιλείου, ο οποίος του έδειξε και ετικέτες κρασιών που φωτογράφησε και έφεραν την ένδειξη «Wines of Macedonia». Ετικέτες οι οποίες προκαλούν σύγχυση στους καταναλωτές των μεγάλων αγορών της Ευρώπης και της Αμερικής, προσπαθώντας να παρουσιάσουν κρασιά της Βόρειας Μακεδονίας ως ελληνικά, παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα έχει κατοχυρώσει διεθνώς τη μακεδονική γεωγραφική προέλευση. Ο πρωθυπουργός διαβεβαίωσε τον κ. Γεροβασιλείου ότι το θέμα θα ρυθμιστεί στο πλαίσιο της συμφωνίας των Πρεσπών.

Το Brexit και η έκπτωση της πολιτικής

Η αβάσταχτη ελαφρότητα των καιροσκοπών μπροστά σε μια εθνική περιπέτεια τεράστιας γεωπολιτικής σημασίας

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Το σοκ από το βρετανικό δημοψήφισμα του 2016 προκάλεσε κύμα δυσοίωνων αναλύσεων: γεωπολιτική ανατροπή, κρίση της Δύσης, ντόμινο διάλυσης της Ε.Ε. κι άλλα απειλητικά δαιμόνια ήρθαν επί σκηνής. Σχεδόν τρία χρόνια αργότερα, η περισυλλογή έχει δώσει τη θέση της στη θυμωδία, καθώς το βρετανικό Κοινοβούλιο διαψεύδει πανηγυρικά, βδομάδα μπαίνει - βδομάδα βγαίνει, όσους τρίβουν τα μάτια τους και βιάζονται να αποφανθούν ότι «χειρότερα δεν γίνεται».

Την Παρασκευή 29 Μαρτίου, η Βρετανία θα έπρεπε να αποχωρήσει επίσημα από την Ένωση, βάσει ψηφισμένου νόμου. Χιλιάδες ένθερμοι οπαδοί του Brexit κατέβηκαν στο κέντρο του Λονδίνου, όχι όμως για να γιορτάσουν, αλλά για να καταγγείλουν «προδοσία», αφού η έξοδος είχε ήδη αναβληθεί για δύο μήνες – και βλέπουμε. Την ίδια ημέρα, το Κοινοβούλιο απέρριψε για τρίτη φορά το μεσοβέζικο σχέδιο της Τερέζα Μέι για «μισό Brexit», το οποίο, αντί να κλείσει το βαθύ ρήγμα, εξόργισε και τα δύο στρατόπεδα.

Δύο ημέρες νωρίτερα, η Τερέζα Μέι, πρωθυπουργός περιορισμένης ευθύνης ύστερα από τις απανωτές ήττες της, είχε εμφανιστεί στην Κοινοβουλευτική Ομάδα των Συντηρητικών εν είδει Ιφιγένειας: προσφέρθηκε να παραιτηθεί αν το πολυπαθο σχέδιό της έπαιρνε το πράσινο φως σε μια τρίτη και τελευταία προσπάθεια. Περιεργο το φαινόμενο μιας πρωθυπουργού που δηλώνει ότι θα φύγει αν νικήσει και θα μείνει αν χάσει, ευελπιστώντας ότι θα συσπειρώσει τους πιο σκληροπυρηνικούς οπαδούς του Brexit, αφού τους προσφέρει μια ευκαιρία για τη διαδοχή. Ακόμη δυσκολότερο είναι να καταλάβει κανείς πώς ένας σκληροπυρηνικός διάδοχός της θα κατάφερνε να βρει συναινέσεις στο Ουεστμίνστερ και στις Βρυξέλλες.

Οχι λιγότερο απολαυστικές ήταν οι αντιδράσεις των «σκληρών». Συγκινημένος από το χαράκι της Μέι, ο Μπόρις Τζόνσον δήλωσε αμέσως ότι είναι έτοιμος να ψηφίσει το σχέδιό της, που μέχρι τότε απέρριπτε μετά βελυγμίας. Η αντανakaστική του

Η πρωθυπουργός Τερέζα Μέι ενώ υπογράφει, στις 28 Μαρτίου 2017, την επιστολή προς τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Ντόναλντ Τουσκ, με την οποία του ζητεί την ενεργοποίηση του άρθρου 50 της Ε.Ε. για την αποχώρηση της Βρετανίας από την Ένωση. Εκτοτε έχουν περάσει δύο χρόνια...

Την Παρασκευή το Κοινοβούλιο απέρριψε για τρίτη φορά το μεσοβέζικο σχέδιο της Τερέζα Μέι για «μισό Brexit», το οποίο, αντί να κλείσει το βαθύ ρήγμα, εξόργισε και τα δύο στρατόπεδα.

αντίδραση ενίσχυσε την ιδέα ότι εκείνο που τον καθορίζει δεν είναι το εθνικό συμφέρον, αλλά το ωμό πάθος για εξουσία. Ένας άλλος Σωματούλακας του Brexit, ο Τζέικομπ Ρίς-Μογκ, βρήκε την πρωτότυπη λύση να κάνει... outsourcing της ψήφου του στο σύμμαχο κόμμα της Βόρειας Ιρλανδίας, το DUP, δηλώνοντας ότι θα ψηφίσει ό,τι και εκείνοι.

Τρεις ώρες αργότερα, η φαρσοκωμωδία μεταφέρθηκε στην Ολομέλεια. Το Κοινοβούλιο απο-

φάσισε να παραμερίσει την κυβέρνηση και να πάρει στα χέρια του την επεξεργασία λύσης που θα υποστηριζόταν από την πλειοψηφία. Οι βουλευτές κλήθηκαν να εγκρίνουν ή να απορρίψουν οκτώ διαφορετικές προτάσεις. Για να διευκολυνθεί η υπερψήφηση κάποιων από αυτές, κάθε βουλευτής μπορούσε να ψηφίσει όσες προτάσεις ήθελε. Παρ' όλα αυτά, η ψηφοφορία έδωσε οκτώ «όχι» και κανένα «ναι». Οχι στην έξοδο χωρίς συμφωνία, όχι και στην ανάκληση του Brexit για να αποτραπεί η έξοδος χωρίς συμφωνία. Οχι στην τελωνειακή ένωση, όχι και στην ενιαία αγορά, όχι και στο δεύτερο δημοψήφισμα.

Προδιαγεγραμμένη εξέλιξη

Η θλιβερή κατάληξη ήταν εξαρχής προδιαγεγραμμένη, αν όχι στις λεπτομέρειες, πάντως στην ουσία της. Ο Ντέιβιντ Κάμερον αποφάσισε το δημοψήφισμα βέβαιος ότι θα το κερδίσει, για να

κρατήσει ενωμένους τους Συντηρητικούς. Εφυγε ταπεινωμένος σαν πολιτικός τυχοδιώκτης.

Η Τερέζα Μέι ξεκίνησε τη διαπραγμάτευση με τις Βρυξέλλες από μειονεκτική θέση: το 47% των βρετανικών εξαγωγών πηγαίνει στην Ε.Ε. των «27», ενώ μόνο το 15% των ευρωπαϊκών εξαγωγών πηγαίνει στο Ηνωμένο Βασίλειο. Αυτό σημαίνει ότι σε μια μετωπική σύγκρουση, η Ε.Ε. θα πονέσει, αλλά η Βρετανία θα τραυματιστεί σοβαρότερα. Επιπλέον, το Ηνωμένο Βασίλειο έμπαινε στη διαπραγμάτευση με ημιτελή τη διαδικασία της ειρνήευσης στην Ιρλανδία, κάτι που σήμαινε ότι το πρόβλημα του ιρλανδικού συνόρου μετά το Brexit θα ήταν διαρκώς η αιχλή της πτέρνας της. Επομένως η Μέι καλούσαν να διαλέξει ανάμεσα σε μια «άγρια» έξοδο χωρίς συμφωνία και σε μια ετεροβαρή συμφωνία, που θα έδινε ένα σκληρό μάθημα σε όσους σκέφτονταν ενδεχομένως να μιμηθούν τους Βρετανούς

και να αποχωρήσουν από την Ένωση. Έγινε το δεύτερο.

Εξίσου καθοριστικά βάρυνε ο πολιτικός καιροσκοπισμός στο στρατόπεδο των Εργατικών. Ο αρχηγός τους, Τζέρεμι Κόρμπιν, αντιμετώπιζε πάντα την Ε.Ε. ως ιμπεριαλιστικό μηχανισμό, όπως ο μέντοράς του Τόνι Μπλεν. Σήμερα, το αριστερό του πρόγραμμα, που περιλαμβάνει σειρά εθνικοποιήσεων και φιλολαϊκών πολιτικών, είναι ασύμβατο με την παραμονή όχι μόνο στην Ε.Ε. αλλά και σε αυτήν την ενιαία αγορά. Ωστόσο το κόμμα του είναι δικασμένο, καθώς τα εργατικά στρώματα της βόρειας Αγγλίας ψηφίζουν Brexit, ενώ η νεολαία και η μορφωμένη μεσαία τάξη των νότιων περιοχών είναι αναφανδόν με το Remain. Επιλέγοντας μεσοβέζικη γραμμή, ο Κόρμπιν προσπάθησε να κρατήσει ενωμένο το κόμμα με βάση την προσμονή για πρόωρες εκλογές και την κατάκτηση της εξουσίας, χωρίς να είναι καθόλου καθαρό τι θα έκανε με αυτή την εξουσία – στο Brexit και σε οτιδήποτε άλλο.

Το παράδειγμα του 1975

Οι συγκρίσεις με το δημοψήφισμα του 1975 για την ένταξη της Βρετανίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα είναι συνηθισμένες. Ο Εργατικός πρωθυπουργός Χάρολντ Ουίλσον και η αρχηγός των Συντηρητικών Μάργκαρετ Θάτσερ έκαναν αγώνα υπέρ της ένταξης, παρότι είχαν και οι δύο να αντιμετωπίσουν ανταρσίες από μεγάλο τμήμα της βάσης τους. Κατάφεραν να κερδίσουν εύκολα το δημοψήφισμα και να κρατήσουν τα κόμματά τους ενωμένα.

Οι διάδοχοί τους απλώς επιβεβαιώνουν την έκπτωση της πολιτικής στην εποχή μας, όπου η σύγκρουση στρατηγικών και οραμάτων εκφυλίζεται σε σύγκρουση φιλοδοξιών και τακτικισμών. Βέβαια το φαινόμενο δεν είναι αποκλειστικά βρετανικό. Η στερεότυπη κραυγή του προέδρου της βρετανικής Βουλής Τζον Μπέρκου «The Nays Have It» (το «όχι» νίκησε) είναι το σύνθημα της στιγμής για όλη την Ευρώπη. Η ειρωνεία της Ιστορίας είναι ότι η Βρετανία γίνεται ολοένα και περισσότερο «ευρωπαϊκή» στα πολιτικά της ήθη τη στιγμή που (υποτίθεται ότι) ετοιμάζεται να εγκαταλείψει την Ευρώπη.

Στο παρά πέντε

Υστερα από την τρίτη αποτυχία της Μέι να περάσει το σχέδιό της από τη Βουλή, την Παρασκευή, η Βρετανία καλείται είτε να αποχωρήσει άτακτα από την Ευρωπαϊκή Ένωση στις 12 Απριλίου, βάσει της τελευταίας συμφωνίας με τις Βρυξέλλες, είτε να ζητήσει νέα, μακρόχρονη αναστολή του Brexit, συμμετέχοντας στις ευρωεκλογές του Μαΐου – μια επιλογή με δυνητικά εκρηκτικές συνέπειες στη Βρετανία. Ωστόσο οι πιθανότητες για μια λύση της τελευταίας στιγμής δεν έχουν εκμηδενιστεί. Το σχέδιο της Μέι καταψηφίστηκε με συντριπτική διαφορά 230 ψήφων τον Ιανουάριο, η οποία μειώθηκε στις 149 τον Μάρτιο και σε 58 προχθές. Αύριο Δευτέρα αναμένεται να συνεδριάσει εκ νέου η Βουλή για να ανιχνεύσει εναλλακτικές λύσεις με διακομματική υποστήριξη. Το σενάριο με τις μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας ήταν να ψηφιστεί το σχέδιο της Μέι μόνο για τη συμφωνία αποχώρησής με μία ή δύο καίριες προθήκες: την πρόταση του Συντηρητικού βουλευτή Κένeth Λάρκ για μόνιμη παραμονή στην τελωνειακή ένωση (είχε απορριφθεί με οριακή διαφορά 264-272 την Τετάρτη), ενδεχομένως δε και εκείνη για διεξαγωγή δημοψηφίσματος προς επικύρωση της οποίας συμφωνίας. Η ηγσία των Εργατικών συμφωνήσε και με τις δύο προτάσεις.

Σε κάθε περίπτωση, ο πολιτικός χρόνος για τη Βρετανίδα πρωθυπουργό Τερέζα Μέι εξαντλείται και η παραίτησή της βρίσκεται πλέον στην ημερήσια διάταξη, όπως και η προοπτική των πρόωγων εκλογών, με πιθανότερο νικητή τους Εργατικούς.

Σκληρές αλλά και διαλλακτικές φωνές στις Βρυξέλλες για το Λονδίνο

της *ανταποκριτριάς μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ*
ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ

Από τη στιγμή που το Ουεστμίνστερ απέρριψε για άλλη μια φορά τη συμφωνία της Τερέζα Μέι, οι τελικές αποφάσεις για την έξοδο της Μεγάλης Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση θα ληφθούν μέχρι τις 12 Απριλίου. Οι επιλογές δεν είναι πολλές. Το Λονδίνο θα κληθεί να αποφασίσει αν θα φύγει από την Ευρωπαϊκή Ένωση χωρίς συμφωνία, μία επιλογή με πιθανές καταστροφικές συνέπειες, ή αν θα ζητήσει διεύρυνση των διαπραγματεύσεων. Γι' αυτό και ο πρόεδρος του Συμβουλίου Ντόναλντ Τουσκ συγκάλεσε Σύνοδο Κορυφής 48 ώρες πριν από την προθεσμία, στις 10 Απριλίου, έτσι ώστε να αποφασιστεί κατά πόσον μπορεί να δοθεί επέκταση αλλά και πόσο μεγάλη. Για πρώτη φορά τα κράτη-μέλη και οι θεσμοί φαίνονται διαιρεμένα.

Παρόλο που την απόφαση για την επέκταση θα τη λάβει το Λονδίνο, στις Βρυξέλλες υπάρχει ένας εσωτερικός διάλογος για το τι θα ήταν καλύτερο τελικά να γίνει, να παραμείνει η Βρετανία στην Ευρωπαϊκή Ένωση έστω μερικούς μήνες παραπάνω, ή να φύγει με οποιονδήποτε τρόπο;

Στο ένα στρατόπεδο, ξεκάθαρα υπέρ της παραμονής της Μεγάλης Βρετανίας, βρίσκεται ο επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Ντόναλντ Τουσκ, καθώς είναι ο μεγαλύτερος πολέμιος του Brexit.

Την προηγούμενη Τετάρτη, από το βήμα της ολομέλειας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, απευθυνόμενος σε αυτούς που δεν θέλουν να δώσουν μεγάλη επέκταση στις διαπραγματεύσεις, είπε ότι δεν μπορούμε να αγνοήσουμε το ποσοστό που επιθυμεί να παραμείνει στην ευρωπαϊκή οικογένεια. «Δεν μπορούμε να προδώσουμε τα έξι εκατομμύρια ανθρώπους που έβαλαν την υπογραφή τους για να παραμείνουν στην Ε.Ε., το ένα εκατομμύριο που διαδύλωσε και την όλο

Υπέρ μακρόχρονης παράτασης με τελικό στόχο την ακύρωση της εξόδου ο Τουσκ, υπέρ άμεσης αποχώρησης της Βρετανίας ο Μακρόν.

και αυξανόμενη πλειοψηφία που θέλει να παραμείνει στην Ε.Ε.».

Ο ίδιος θεωρεί ότι θα είναι ιστορικό και στρατηγικό λάθος για την Ευρωπαϊκή Ένωση μια τέτοια έξοδος, όπως πίστευε και για την Ελλάδα το καλοκαίρι του 2015. Αυτός είναι που συνεχίζει να αναφέρει σε κάθε ομιλία του ότι ένα από τα ενδεχόμενα παραμένει και το σενάριο της μη αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ε.Ε., κάτι που ουδείς άλλος πλέον αναφέρει.

Όμως την άποψη του Τουσκ δεν τη συμμερίζονται όλοι οι ηγέ-

Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Ντόναλντ Τουσκ και ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ ενώ προσέρχονται στην τελευταία Σύνοδο Κορυφής (22 Μαρτίου) με θέμα το Brexit.

τες, ούτε καν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή που είναι πλέον απολύτως προετοιμασμένη ακόμα και για το σενάριο της άτακτης εξόδου.

Την Παρασκευή το απόγευμα, έπειτα από άλλη μία άκαρπη ψηφοφορία στο Βρετανικό Κοινοβούλιο, η Κομισιόν δημοσίευσε γραπτή δήλωση λέγοντας ότι «το σενάριο αποχώρησης χωρίς συμφωνία στις 12 Απριλίου είναι πλέον πιθανό. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προετοιμάζεται γι' αυτό από τον Δεκέμβριο του 2017 και τώρα είναι απολύτως προετοιμασμένη ένα τέτοιο σενά-

ριο να γίνει πραγματικότητα στις 12 Απριλίου», λέει η δήλωση και προσθέτει πως «η Ε.Ε. παραμένει ενωμένη».

«Από το τέλος του 2018, οι 27 ηγέτες των κρατών-μελών έχουν συνειδητοποιήσει ότι δεν χρειάζεται να κρατηθεί η Μεγάλη Βρετανία πλάι τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μερικοί ακόμα λένε ότι αν παραμείνει θα γίνει ακόμα πιο άβολος εταίρος από ό,τι ήταν μέχρι στιγμής», δηλώνει ο επικεφαλής του European Policy Center, Γιάννης Εμμανουηλίδης, στην «Κ».

Οι διαφορετικές αυτές απόψεις για πρώτη φορά βγήκαν στην επιφάνεια τόσο έντονα στην τελευταία Σύνοδο Κορυφής, όπου η Βρετανίδα πρωθυπουργός ζήτησε την επέκταση των συνομιλιών πέρα από τη συμφωνημένη μέχρι τότε περίοδο για να αποφασίσουν για πόσο ακόμα θέλουν τη Βρετανία στην ευρωπαϊκή οικογένεια, για πρώτη φορά η συζήτηση άναψε. Και πέρα από τα νομικά και θεσμικά εμπόδια για το πόσο μεγάλη θα μπορούσε να είναι μια τέτοια επέκταση, καθώς μεσολαβούν οι ευρωεκλογές, τελικά η συζήτηση ήταν αν συμφέρει την Ευρωπαϊκή Ένωση να αποχωρήσει η Βρετανία.

Ο πιο ανοικτός και κατηγορηματικός υπέρ μιας γρήγορης εξόδου ήταν ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν, όπου κατά τη διάρκεια της Συνόδου τάχθηκε εναντίον της επέκτασης των διαπραγματεύσεων και εξέφρασε την ανάγκη οι διαπραγματεύσεις να τελειώσουν.

«Προδοσία της Δημοκρατίας»

Μάλιστα, η Ναταλί Λουαζό, μέ-

λη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έχει μια πάγια τακτική, η οποία εφαρμόστηκε και το καλοκαίρι του 2015 στις διαπραγματεύσεις με την Ελλάδα. Δεν πρέπει ποτέ να φανούν ότι κλείνουν την πόρτα σε ένα κράτος μέλος. Γι' αυτό και το 2015 κάθε φορά που η Αθήνα ζητούσε και άλλον ένα γύρο συζητήσεων, ακόμα και τις φορές που δεν είχε τίποτα καινούργιο να προσθέσει, η Επιτροπή είχε τις πόρτες της ανοικτές. «Δεν μπορεί να φανεί ότι η Επιτροπή φεύγει από τις διαπραγματεύσεις ή διώχνει τη Βρετανία», λέει ο κ. Εμμανουηλίδης, αλλά το γεγονός ότι όρος για να δοθεί οποιαδήποτε επέκταση είναι η συμμετοχή της χώρας στις ευρωεκλογές είναι δύσκολο πολιτικά αλλά και για το κόμμα των Συντηρητικών. «Είναι κάτι που θα ήθελαν να αποφύγουν στο Λονδίνο», αναφέρει ο ίδιος, καθώς οι ευρωεκλογές «μπορεί να εκληφθούν ως ένα δεύτερο δημοψήφισμα αλλά και να ενισχύσουν το ήδη δικαστικό κλίμα που υπάρχει στη χώρα», λέει ο πολιτικός αναλυτής.

Όμως, παρά τις διαφορές στην αντιμετώπιση του Brexit που μπορεί να φαίνονται για πρώτη φορά στα δύο χρόνια διαπραγματεύσεων, δεν είναι αρκετές να προβλέψουν στο συμπέρασμα ότι η Ε.Ε. είναι διαιρεμένη ως προς το θέμα. «Στο τέλος οι 27 ηγέτες θα βρουν μια κοινή θέση, η οποία ενδυναμώνεται από το γεγονός ότι τώρα ακούγονται διαφορετικές απόψεις», επισημαίνει ο κ. Εμμανουηλίδης.

Δώρο Τραμπ στον Νετανιάχου και τα Υψώματα του Γκολάν

Προεκλογική στήριξη, με κάθε τρόπο, στον Ισραηλινό πρωθυπουργό

Της ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ

Η αιφνιδιαστική ανακοίνωση του Αμερικανού προέδρου Ντόναλντ Τραμπ ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες αναγνωρίζουν τα Υψίπεδα του Γκολάν ως ισραηλινό έδαφος καταδικάστηκε από όλα τα υπόλοιπα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ ως ασύμβατη με το διεθνές δίκαιο. Μέλη του διεθνούς οργανισμού επεσήμαναν ότι η απόπειρα νομιμοποίησης μιας στρατιωτικής κατοχής συνιστά κακό προηγούμενο για ολόκληρο τον πλανήτη – αλλά οι συνέπειες της αμερικανικής απόφασης θα γίνουν αισθητές πρώτα απ’ όλα στην ίδια την περιοχή της Μέσης Ανατολής.

Στο επίπεδο της καθημερινότητας, τίποτα δεν θα αλλάξει. Το Ισραήλ απέσπασε τα στρατηγικής σημασίας Υψίπεδα του Γκολάν από τη Συρία στον πόλεμο του 1967, τα αναγόρευσε κομμάτι του Ισραήλ το 1984 και σήμερα η παρουσία του δεν δέχεται στρατιωτική αμφισβήτηση. Οι πάνω από 100.000 Σύριοι που εκδιώχθηκαν από το Γκολάν το 1967 ζουν ήδη μισό αιώνα μακριά από τη γη τους, οι Ισραηλινοί έποικοι στην περιοχή συνεχίζουν να εκμεταλ-

Υστερα από δέκα χρόνια στο τιμόνι της χώρας, η επανεκλογή του αμφισβητείται από έναν κεντρώο συνασπισμό με επικεφαλής τον πρώην στρατηγό Μπένι Γκαντς.

λεύονται στα εύφορα εδάφη και οι 20.000 Σύριοι Δρούζοι, οι μόνιμοι από τους παλιούς κατοίκους που επιτράπη να παραμείνουν, συνεχίζουν ως επί το πλείστον να αρνούνται να λάβουν ισραηλινό διαβατήριο.

Επί της ουσίας, όμως, η κίνηση του Αμερικανού προέδρου καταστρέφει κάθε ελπίδα ομαλοποίησης των σχέσεων του Ισραήλ με τους Αραβες με βάση την αρχή της «ειρήνης αντί εδαφών». Οι Ηνωμένες Πολιτείες, που έως τώρα χαρακτήριζαν το Γκολάν κατεχόμενο έδαφος, ταυτίζονται πλήρως με τη μερίδα εκείνη της ισραηλινής πολιτικής σκηνής που πιστεύει ότι η συνταγή για την ειρήνευση είναι να επιβάλει το Ισραήλ πλήρως τους όρους του. Βασικός εκπρόσωπος της πολιτικής αυτής είναι ο δεξιός πρωθυπουργός Μπέντζαμιν Νετανιάχου, την προεκλογική εκστρατεία του οποίου ενίσχυσε ο Ντόναλντ Τραμπ παραχωρώντας το Γκολάν.

Τον Δεκέμβριο του 2017, ο Αμερικανός πρόεδρος είχε ανα-

Αλλη μία εστία έντασης στη Μέση Ανατολή

Ιούνιος 1967

Το Ισραήλ καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος των Υψωμάτων του Γκολάν από τη Συρία κατά τη διάρκεια του Πολέμου των Εξι Ημερών.

1973

Το Ισραήλ αποτρέπει συριακή προσπάθεια ανακατάληψης της περιοχής. Ο πόλεμος λήγει με εκκευρία που αφήνει το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής υπό ισραηλινή κατοχή.

1981

Το Ισραήλ ψηφίζει νόμο προσάρτησης της περιοχής.

Πληθυσμός: Εκτιμάται σε 50.000 κατοίκους, με τους Ισραηλινούς εποίκους να αποτελούν ποσοστό 50% σε 30 εποίκισμούς. Οι υπόλοιποι είναι Δρούζοι συριακής καταγωγής.

Δεκέμβριος 2017

Ο πρόεδρος Τραμπ αναγνωρίζει την Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσα του Ισραήλ και διατάζει τη μετεγκατάσταση της αμερικανικής πρεσβείας από το Τελ Αβίβ στην Ιερουσαλήμ.

Ο Αμερικανός πρόεδρος Τραμπ ενέκρινε την επίσημη προσάρτηση των Υψωμάτων του Γκολάν στο Ισραήλ, ανατρέποντας δεκαετίες αμερικανικής πολιτικής και προσφέροντας σημαντική βοήθεια στην προεκλογική εκστρατεία του Ισραηλινού πρωθυπουργού Μπέντζαμιν Νετανιάχου.

PHFEE: Reuters, Stratfor, Graphic News

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

γνωρίσει την Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσα του Ισραήλ, εν συνεχεία μετέφερε την αμερικανική πρεσβεία στη διαφιλονικούμενη πόλη, μετά καθήργησε την πυρηνική συμφωνία με το Ιράν, όπως ζητούσε ο Νετανιάχου, και πιο πρόσφατα διέκοψε την αμερικανική χρηματοδότηση προς την UNRWA, την υπηρεσία του ΟΗΕ που φροντίζει τους Παλαιστίνιους πρόσφυγες. Είναι πολύ πιθανόν το Γκολάν να μη συνιστά το τέλος αυτής της διαδικασίας, αλλά το ενδιάμεσο βήμα για τον μεγαλύτερο στόχο του Ισραηλινού πρωθυπουργού, που δεν είναι άλλος από την προσάρτηση των κατεχόμενων εδαφών της Δυτικής Οχθης, ή τουλάχιστον των περιοχών με τους μεγαλύτερους εβραϊκούς εποίκισμούς. Μετά τα σχόλια του Αμερικανού πρέσβη στο Ισραήλ Ντέιβιντ Φρίντμαν, που άφησαν ανοικτό το ενδεχόμενο αυτό, ο Αμερικανός υπουργός Εξωτερικών Μάικ Πομπέο προχώρησε σε διάψευση – αλλά η ισχύς της μένει να αποδειχθεί. Ας σημειωθεί ότι ο Νετανιάχου

οδεύει στις εκλογές της 9ης Απριλίου με το βαρίδι των ερευνών που άνοιξε ο γενικός εισαγγελέας εις βάρος του για παθητική δωροδοκία και διαφθορά.

Υστερα από δέκα χρόνια στο τιμόνι της χώρας, η επανεκλογή του αμφισβητείται όχι από τους αποδυναμωμένους Εργατικούς, αλλά από έναν κεντρώο συνασπισμό του οποίου επικεφαλής είναι ο πρώην στρατηγός Μπένι Γκαντς.

Συναλλαγή

Η εφημερίδα Times of Israel διερωτάται αν, μετά το Γκολάν, ο Νετανιάχου προτείνει στον πολιτικό κόσμο της χώρας μια άρρητη συμφωνία: να εκμεταλλευθεί ο ίδιος τις σχέσεις του με τον Ντόναλντ Τραμπ ώστε να προσαρτηθεί στο Ισραήλ μέρος της Δυτικής Οχθης και, ως αντάλλαγμα, η Βουλή να περάσει νόμο που θα τον προστατεύσει από τις έρευνες της Δικαιοσύνης.

Ενα από τα βασικά νομοθέτηματα που αφήνει πίσω του ο Νετανιάχου, ο «βασικός νόμος»,

προσδιορίζει το Ισραήλ ως πατρίδα «του εβραϊκού λαού και μόνο». Ο νόμος αυτός έχει προκαλέσει έντονες αντιδράσεις στους κόλπους των Αράβων Ισραηλινών, που αποτελούν το 17,5% του πληθυσμού της χώρας, ενώ μία από τις βασικές υποσχέσεις του Γκαντς είναι να τον καταργήσει. Στην περίπτωση όμως που ο Νετανιάχου επανεκλεγεί και τα σενάρια περί προσάρτησης μέρους της Δυτικής Οχθης επιβεβαιωθούν, θα ενταχθούν ακόμη περισσότεροι μη εβραϊκοί πληθυσμοί στο κράτος του Ισραήλ. Στο όλο και πειστικότερο δίλημμα ανάμεσα στον δημοκρατικό ισχύος οι αραβικές κυβερνήσεις (δεν αντιδρούν), αλλά για πόσο θα παρακολουθεί παθητικά τις εξελίξεις αυτές η αραβική κοινή γνώμη.

Το ερώτημα ύστερα από όλα αυτά δεν είναι πώς αντιδρούν στη γυμνή κατά συρροήν επίδειξη αμερικανικής και ισραηλινής ισχύος οι αραβικές κυβερνήσεις (δεν αντιδρούν), αλλά για πόσο θα παρακολουθεί παθητικά τις εξελίξεις αυτές η αραβική κοινή γνώμη.

στην απομάκρυνση του στρατηγού Σαλάχ.

Σημαντικό πλήγμα δέχθηκε αυτή την εβδομάδα η κυβέρνηση Μπουτεφλίκα, με την παραίτηση του Αλί Χαντάντ από την προεδρία του συλλόγου βιομηχανιών FCE. Ο Χαντάντ, που είχε εξασφαλίσει συμβόλαιο κατασκευής μεγάλων δημοσίων έργων κατά τη διάρκεια της προεδρίας Μπουτεφλίκα, είχε δημιουργήσει μεγάλο όμιλο μέσων ενημέρωσης, τα οποία στήριζαν μέχρι πρότινος τον πρόεδρο, ενώ ο παραιτηθείς επικειρνημάτης ήταν από τους σημαντικότερους χρηματοδότες του κυβερνώντος κόμματος FLN και των προεκλογικών εκστρατειών του σημερινού προέδρου από το 1999 έως σήμερα.

REUTERS

Η Ευρώπη εξελίσσεται σε θήραμα των ΗΠΑ, της Κίνας, της Ρωσίας

Ο σκληρός οικονομικός ανταγωνισμός

Της SYLVIE KAUFFMAN
THE NEW YORK TIMES

Φανταστείτε την Ευρώπη σαν έναν στόχο σε μία οθόνη ραντάρ. Μπορείτε να δείτε τις κόκκινες προειδοποιήσεις να λαμπυρίζουν πάνω στην οθόνη. Η Ευρώπη δέχεται μία πολύπλευρη, υβριδική επίθεση. Οι επιτιθέμενοι δεν συντονίζονται και οι στόχοι τους μπορεί να διαφέρουν. Αλλά αυτά τα προειδοποιητικά ίχνη είναι σαφή. Στον νέο ανταγωνισμό των υπερδυνάμεων, ανάμεσα σε ΗΠΑ, Κίνα και Ρωσία, η Ευρώπη έχει μεταβληθεί σε θήραμα. Η πολιτική της συμμαχία με την απισχνασμένη Δύση, οι εσωτερικές διαιρέσεις της, οι θελκτικοί της πόροι και η αγορά των 500 εκατομμυρίων καταναλωτών την καθιστούν ιδανικό στόχο.

Κατά την εξαήμερη επίσκεψή του σε Ιταλία και Γαλλία, ο Κινέζος πρόεδρος Σι Τζινπίνγκ ολοκληρώνει αυτό που θα μπορούσε να αποτελεί μία μελέτη στο πως μία μεγάλη δύναμη μελετά αυτά τα σημεία αδυναμίας και πλούτου.

Την ίδια στιγμή, η Ρωσία, φίλος και εχθρός ταυτόχρονα, δοκιμάζει τα δικά της εργαλεία. Το εύρος τους στοχεύει στην υπονόμευση των δημοκρατικών εκλογικών διαδικασιών και της συνοχής της Ε.Ε., από εργοστάσια τρολ μέχρι τη βοήθεια που δίνεται σε ακροδεξιά και αντικαθεστωτικά κόμματα τα οποία σήμερα αποτελούν μέρος της πολιτικής μας σκηνής.

Η Κίνα επιχειρεί μία διαφορετική προσέγγιση. Υπό το λάβαρο του Νέου Δρόμου του Μεταξισμού, ο πρόεδρος Σι επιθυμεί να συνδέσει την Ευρώπη και την Κίνα οικονομικώς.

Η αγορά λιμανιών

Αυτό επέβαλε την αγορά του λιμένα του Πειραιά και κάποιων άλλων σημαντικών πυλών στη Νότια Ευρώπη. Η Κίνα, η οποία δεν είναι πλέον ικανοποιημένη με την ευρωπαϊκή περιφέρεια, στοχεύει πλέον στην καρδιά της Ευρώπης με αξιοσημείωτη επιμονή.

Οι ΗΠΑ, ο υποτιθέμενος ισχυρός σύμμαχος της Ευρώπης, έχουν τη δική αντιπαράθεση με την Κίνα, στην πραγματικότητα έναν εμπορικό πόλεμο, ο οποίος έχει ήδη επιβραδύνει την οικονομική ανάπτυξη στην Ευρώπη. Υπό φυσιολογικές συνθήκες, οι ΗΠΑ θα είχαν στρατολογήσει τους Ευρωπαίους συμμάχους στη μάχη. Αλλά σήμερα δεν επικρατούν φυσιολογικές συνθήκες. Οι ΗΠΑ του προέδρου Τραμπ συμπεριφέρονται στην Ευρώπη σαν να πρόκειται για ανταγωνιστή ή υποτέλη.

Η αλήθεια είναι ότι η Ευρώπη

Εντυπωσιακή υποδοχή επεφύλαξε ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν στον Κινέζο ομόλόγό του Σι Τζινπίνγκ την εβδομάδα που μας πέρασε.

Οι εσωτερικές διαιρέσεις της, οι θελκτικοί της πόροι και η αγορά των 500 εκατομμυρίων καταναλωτών την καθιστούν ιδανικό στόχο.

αποτελεί έναν «μαλακό» στόχο. Μία κλειστή ομάδα 28 κρατών, που δεν συνιστούν ομοσπονδία, εμποδίζεται από την πολύπλοκη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Σίγουρα το χάος του Brexit θα αφήσει τη σημάδι του. Όπως σημειώνει ο Γάλλος ιστορικός Πιερ Νοβάρ, οι Ευρωπαίοι που κάποτε ήταν κυρίαρχοι του κόσμου, σήμερα εξωθούνται στην περιφέρεια. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι η Ευρώπη θα πρέπει να αποδεχθεί την ήττα. Οι Ευρωπαίοι, βέβαια, χρειάζονται περισσότερα από απλές προειδοποιήσεις. Πρέπει να αποφασίσουν κατά πόσον μπορούν να αναλογιστούν το ενδεχόμενο η ήπειρός τους να κατακερματιστεί κομμάτι κομμάτι από τις ανταγωνιστικές μεγαλύτερες δυνάμεις ή κατά πόσον επιθυμούν να ανακτήσουν τη συλλογική ισχύ και την κοινή λογική προκειμένου να ελέγξουν τη μοίρα τους.

Τι ρόλο, όμως, θα μπορούσε να διαδραματίσει η Ευρώπη σε έναν νέο κόσμο; Η έλλειψη συμφωνίας ανάμεσα σε Γαλλία και Γερμανία υποδεικνύει το μέγεθος της πρόκλησης. Κάποιοι Ευρωπαίοι ηγέτες εξακολουθούν να θεωρούν την ήπειρό τους σαν τον τελευταίο υπερασπιστή της δημοκρατίας και της πολυσυλλεκτικότητας. Λίγοι, ωστόσο, είναι των βουλευτών είναι οι ίδιοι να κερδίσουν αυτόν τον πόλεμο.

15ετής αποκλεισμός Γκουαϊδό από δημόσια αξιώματα

Το πειθαρχικό όργανο που ελέγχει τη συμμόρφωση των βουλευτών με τους νόμους της Βενεζουέλας επέβαλε στον αυτοανακηρυχθέντα πρόεδρο Χουάν Γκουαϊδό αποκλεισμό από τα δημόσια αξιώματα για την επόμενη 15ετία. Ο επικεφαλής του οργάνου, Ελβις Αμορόσο, είπε ότι ο Γκουαϊδό δεν ήταν σε θέση να δικαιολογήσει την προέλευση των κονδυλίων που του επέτρεψαν να πραγματοποιεί συνεχή ταξίδια στις ΗΠΑ και άλλες χώρες του εξωτερικού τα τελευταία χρόνια. Οι Ηνωμένες Πολιτείες επιδιώκουν την ανατροπή του καθεστώτος του Νικολάς Μαδούρο και την ανάληψη της εξουσίας στη χώρα από τον Χουάν Γκουαϊδό, ο οποίος ήταν πρόεδρος της εθνοσυνέλευσης που κατήργησε ο Μαδούρο, αντικαθιστώντας τη με συντακτική συνέλευση.

Καθώς οι οικονομικές και πολιτικές πιέσεις προς τη Βενεζουέλα

εντείνονται, η πρωτεύουσα της χώρας υποφέρει από διαδοχικές μεγάλες διακοπές ρεύματος. Η κυβέρνηση της χώρας απέδωσε το πρώτο μπλακ άουτ σε κυβερνοεπίθεση, ενώ το δεύτερο σε δολιοφθορά στον μεγάλο υδροηλεκτρικό σταθμό Γκούρι.

Ο Γκουαϊδό αμφισβήτησε τη θεσμική δυνατότητα του Αμορόσο να του επιβάλει τον αποκλεισμό από τα δημόσια αξιώματα, δηλώνοντας ότι το μόνο σώμα που είναι αρμόδιο για τον έλεγχο των βουλευτών είναι το ίδιο το κοινοβούλιο. Επίσης, υποστήριξε ότι οι διακοπές ρεύματος οφείλονται στη χρόνια υποχρηματοδότηση των καίριων υποδομών της χώρας. Τρεις άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους στα νοσοκομεία της πρωτεύουσας λόγω έλλειψης ρεύματος, ενώ το μπλακ άουτ παρέλυσε και το βασικό τέρμιναλ εξαγωγών πετρελαίου.

Δακρυγόνα εναντίον διαδηλωτών στο Αλγέρι

Με ρίψεις δακρυγόνων και αντλίες νερού αντιμετώπισε χθες η αστυνομία του Αλγερίου τη διαδήλωση εκατοντάδων χιλιάδων κατοίκων της πρωτεύουσας, που ζητούσαν την παραίτηση του προέδρου Αμπντελμτζίζ Μπουτεφλίκα, λίγες μόλις ημέρες μετά την έκκληση του στρατού για απομάκρυνση του βαριά ασθενούς ηγέτη της χώρας.

Αυτόπτες μάρτυρες των χθεσινών συγκρούσεων ανέφεραν στο πρακτορείο Reuters ότι η αστυνομία απάντησε με δακρυγόνα, όταν νεαροί άρχισαν να πετροβολούν τις δυνάμεις της τάξης. Ορισμένοι διαδηλωτές ζητούσαν χθες με συνθημάτα τους την απομάκρυνση του συνόλου της αλγερινής ελίτ, απορρίπτοντας την παρέμβαση του στρατού στην πολιτική ζωή. «Εχουμε μόνο

ένα πράγμα να πούμε: Όλη η συμμορία πρέπει να φύγει. Το παιχνίδι τελείωσε. Ο λαός θέλει την πτώση του καθεστώτος», έλεγε χθες διαδηλωτής στην πρωτεύουσα.

Την Τρίτη, ο αρχηγός του γενικού επιτελείου στρατού, αντιστράτηγος Αχμέντ Γκαέντ Σαλάχ, κάλεσε το συνταγματικό συμβούλιο της Αλγερίας να κηρύξει τον 82χρονο πρόεδρο Μπουτεφλίκα ανίκανο να κυβερνήσει. Η έκκληση του στρατηγού Σαλάχ αύξησε την πίεση στο περιβάλλον του προέδρου. Οι υποχωρήσεις στις οποίες προέβη η προεδρία, με τη δέσμευσή της ότι ο Μπουτεφλίκα δεν θα διεκδικήσει πέμπτη θητεία, δεν κατέστησαν ικανές να μετριάσουν τη λαϊκή οργή, με τους διαδηλωτές να υποστηρίζουν ότι η αναβολή

των εκλογών θα επιτρέψει την παραμονή του Μπουτεφλίκα στην εξουσία.

Τα αιτήματα των διαδηλωτών, όμως, που περιλαμβάνουν την ανάδειξη νέας ηγετικής ομάδας, ικανής να διαχειριστεί τον εκσυγχρονισμό της χώρας, προκαλούν την ανησυχία του στρατού. Η ηγεσία των ενόπλων δυνάμεων αρνείται να παραδώσει την εξουσία, ως μοναδική διάδοχος της επαναστατικών παραδόσεων και μοναδική εγγυήτρια του κοσμικού χαρακτήρα του κράτους, που είχε κινδυνεύσει να ανατραπεί κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου κατά των ισλαμιστών στις αρχές της δεκαετίας του 1990. Μεταξύ των πανό των διαδηλωτών στη χθεσινή διαμαρτυρία, ξεχώριζε αυτό που καλούσε

Ηξεις αφήξεις το πόρισμα Μιούλερ

Συμπεραίνει ότι ο Τραμπ δεν συνωμότησε με τη Ρωσία, αλλά δεν τον αθώνει για την παρακώλυση απονομής δικαιοσύνης

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Περισσότερα ερωτήματα παρά απαντήσεις παρήγαγε η έκθεση του ειδικού ανακριτή Ρόμπερτ Μιούλερ, που κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ δεν συνωμότησε με τη Ρωσία για να διευκολύνει την ανάμειξη της Μόσχας στις αμερικανικές εκλογές του 2016 υπέρ του.

Ήταν γνωστό ότι αυτή η κατηγορία ήταν δύσκολο να στοιχειοθετηθεί. Στη δεύτερη όμως βασική κατηγορία, αυτήν της παρακώλυσης απονομής δικαιοσύνης εκ μέρους του Τραμπ, το πόρισμα της επιτροπής Μιούλερ δεν είναι κατηγορηματικό. Αναφέρει ότι δεν βρήκε αποδείξεις προς αυτήν την κατεύθυνση, αρνείται όμως να αθώσει οριστικά τον Αμερικανό πρόεδρο. Κατ' αρχάς η έκθεση, που βασίστηκε σε 2.800 κλιπτεύσεις, σχεδόν 500 εντάλματα έρευνας και ισάριθμες καταθέσεις μαρτύρων, ανέρχεται σε 300 σελίδες, ενώ ο υπουργός Δικαιοσύνης Ουίλιαμ Μπαρ, εκλεκτός του Τραμπ, έδωσε στη δημοσιότητα μια τετρασέλιδη περίληψη. Τίθεται συνεπώς το ερώτημα ποια σημεία επέλεξε να μη συμπεριλάβει ο Μπαρ. Οι Δημοκρατικοί, οι οποίοι δεν έχουν δει την πλήρη έκθεση, κατηγορούν εμμέσως τον υπουργό Δικαιοσύνης ότι συγκαλύπτει τα μελανά εδάφια του πορίσματος. Θεωρούν μάλιστα ότι υπάρχει σημαντική διαφορά ανάμεσα στην περίληψη του Μπαρ και το πλήρες κείμενο του Μιούλερ ως προς το κατά πόσον ο Τραμπ υπέπεσε στο αδίκημα της παρακώλυσης απονομής δικαιοσύνης. Γι' αυτό άλλωστε επιμένουν τόσο στη δημοσιοποίησή του. «Ολόκληρη η χώρα βασίζει την κατανόηση της έκθεσης στην περίληψη του Μπαρ, ενός διορισμένου από τον πρόεδρο Τραμπ, ο οποίος πριν από ένα χρόνο συνέταξε σημείωμα με το οποίο επέκρινε τη θεωρία της παρακώλυσης δικαιοσύνης που υιοθέτησε ο Μιούλερ. Μια τετρασέλιδη περίληψη μιας τόσο σύνθετης και μακράς έρευνας τέτοιας σημασίας προφανώς δεν είναι αρκετή», σημειώνει σε ανάλυσή της η εφημερίδα Washington Post.

Οι θριαμβολογίες του Τραμπ, ο οποίος έσπευσε να εμφανιστεί δι-

Τα βασικά ευρήματα της έρευνας και οι βασικοί κατηγορούμενοι

Περίληψη της έρευνας του ειδικού ανακριτή Ρόμπερτ Μιούλερ, που διήρκεσε 22 μήνες για τον ρόλο της Ρωσίας στις αμερικανικές εκλογές του 2016, καταλήγει ότι δεν βρέθηκαν στοιχεία ότι ο Ντόναλντ Τραμπ ή οι συνεργάτες του παραβίασαν τον νόμο.

■ **Οχι συνεργασία με Ρωσία**
Η έκθεση αναφέρει ότι «δεν διαπιστώθηκε πως μέλη της εκστρατείας Τραμπ συνωμότησαν ή συντονίστηκαν με τη ρωσική κυβέρνηση στις προσπάθειές της να επηρεάσει τις εκλογές».

Συνεργάτες του Τραμπ που κατηγορήθηκαν

Πολ Μάναφορτ
Ο πρώην επικεφαλής της εκστρατείας του Ουίλιαμ Μπαρ, εκλεκτός του Τραμπ, έδωσε στη δημοσιότητα μια τετρασέλιδη περίληψη. Τίθεται συνεπώς το ερώτημα ποια σημεία επέλεξε να μη συμπεριλάβει ο Μπαρ. Οι Δημοκρατικοί, οι οποίοι δεν έχουν δει την πλήρη έκθεση, κατηγορούν εμμέσως τον υπουργό Δικαιοσύνης ότι συγκαλύπτει τα μελανά εδάφια του πορίσματος. Θεωρούν μάλιστα ότι υπάρχει σημαντική διαφορά ανάμεσα στην περίληψη του Μπαρ και το πλήρες κείμενο του Μιούλερ ως προς το κατά πόσον ο Τραμπ υπέπεσε στο αδίκημα της παρακώλυσης απονομής δικαιοσύνης. Γι' αυτό άλλωστε επιμένουν τόσο στη δημοσιοποίησή του. «Ολόκληρη η χώρα βασίζει την κατανόηση της έκθεσης στην περίληψη του Μπαρ, ενός διορισμένου από τον πρόεδρο Τραμπ, ο οποίος πριν από ένα χρόνο συνέταξε σημείωμα με το οποίο επέκρινε τη θεωρία της παρακώλυσης δικαιοσύνης που υιοθέτησε ο Μιούλερ. Μια τετρασέλιδη περίληψη μιας τόσο σύνθετης και μακράς έρευνας τέτοιας σημασίας προφανώς δεν είναι αρκετή», σημειώνει σε ανάλυσή της η εφημερίδα Washington Post.

Μάικλ Κοέν
Ο πρώην προσωπικός δικηγόρος του **ομολόγησε την ενοχή του** για αδικήματα, όπως η καταβολή χρημάτων για την εξαγορά σιωπής, η παραβίαση των νόμων για τη χρηματοδότηση της εκστρατείας του. Καταδικάστηκε σε τρία χρόνια φυλάκιση.

Μάικλ Φλιν
Ο πρώην σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας **ομολόγησε την ενοχή του** για ψευδή κατάθεση ενώπιον του FBI σχετικά με τις επαφές του με τη Ρωσία. Η ποινή του δεν έχει καθοριστεί ακόμη.

Ρότζερ Στόουν
Ο επί μακρόν συνεργάτης, κατηγορούμενος για επτά αδικήματα, συμπεριλαμβανομένων της παρακώλυσης απονομής δικαιοσύνης, της προσπάθειας επηρεασμού μαρτύρων και της ψευδορκίας. **Δήλωσε αθώως.**

Τζορτζ Παπαδόπουλος
Ο πρώην σύμβουλος της καμπάνιας Τραμπ καταδικάστηκε σε 14 μήρες φυλάκιση από **τον παραδέχθηκε την ενοχή του** ότι είπε ψέματα στο FBI σχετικά με τις επαφές του με Ρώσους αξιωματούχους.

ΡΙΚ ΓΚέιτς
Ο πρώην αναπληρωτής πρόεδρος της εκστρατείας Τραμπ **δήλωσε ενοχος** για συνωμοσία εις βάρος των ΗΠΑ και ψευδορκία ενώπιον των ανακριτών. Η ποινή του δεν έχει ανακοινωθεί ακόμη.

PHFH: Associated Press, New York Times

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

καιωμένος από τα αποτελέσματα της 22μηνης έρευνας, εκνεύρισαν τον πρώην διευθυντή του FBI, Τζέιμς Κόμει, ο οποίος εκδιώχθηκε από το πόστο του ακριβώς εξαιτίας αυτής της έρευνας. Εύλογα λοιπόν ο Κόμει αναρωτήθηκε αν πράγματι δεν προκύπτει ζήτημα παρακώλυσης στην απονομή δικαιοσύνης, με δεδομένο ότι ο ίδιος ο Αμερικανός πρόεδρος είχε ομολογήσει ότι η απομάκρυνση του τότε διευθυντή του FBI είχε σχέση με την εποπτεία της έρευνας για τον ρόλο της Ρωσίας, την οποία κατείχε. «Δεν προκαταλαμβάνω την έκθεση, απλώς επισημαίνω ότι δεν βγάζει νόημα και έχω πολλές απορίες», είπε χαρακτηριστικά σε συνέντευξή του στην εκπομπή του NBC Nightly News. Η

ολοκλήρωση της έρευνας αναζωπύρωσε τη βεντέτα Τραμπ - Κόμει, με τον πρώτο να αποκαλεί τον δεύτερο «φρικτό άνθρωπο» και να κατηγορεί την ηγετική ομάδα του στο FBI ότι δεν ήταν «καθαρή, για να το θέσω ήπια», όπως χαρακτηριστικά ανέφερε στην εκπομπή του Fox News Hannity. Ακόμη και ο πάλαι ποτέ πολιτικός μέντορας του Τραμπ, Στιβ Μπάνον, είχε προβλέψει ότι η αποπομπή Κόμει ήταν ίσως το χειρότερο λάθος στη σύγχρονη πολιτική ιστορία, μία εκτίμηση που διαψεύδεται από τις πρόσφατες πολιτικές εξελίξεις. Το αστείο είναι πως ο Αμερικανός πρόεδρος δήλωσε αυτήν την εβδομάδα ότι η έρευνα για τη ρωσική ανάμειξη δεν θα είχε ξεκινήσει ποτέ αν ήταν υπουργός Δικαι-

οσύνης ο Μπαρ και όχι ο προκάτοχος του Τζεφ Σέσιονς, με τον οποίο είχε μια ιδιαίτερα τεταμένη σχέση.

Η δράση της Μόσχας

Ακόμη και έτσι όμως, δεν είναι αλήθεια ότι ο Αμερικανός πρόεδρος παραδίδεται αθώος στην αμερικανική κοινή γνώμη. Η έκθεση Μιούλερ διαπίστωσε ότι η Μόσχα χρησιμοποίησε μια πρωτόγνωρη εκστρατεία για να επηρεάσει την αναμέτρηση του 2016, διαχέοντας ψεύτικες ειδήσεις και παραπληροφόρηση στα σόσιαλ μίντια, χακάροντας τους υπολογιστές των Δημοκρατικών, δίνοντας στη δημοσιότητα ηλεκτρονικές επιστολές που βοήθησαν τελικά την εκλογική νίκη του Τραμπ. Είναι τουλάχιστον

αστείο ο ισχυρισμός του Αμερικανού προέδρου, λοιπόν, ότι η Μόσχα θα προτιμούσε μια επικράτηση της αντιπάλου του, Χίλαρι Κλίντον. Επιπλέον, ο Μιούλερ απήγγειλε κατηγορίες εις βάρος 34 ανθρώπων και εξασφάλισε επτά καταδικές ή ομολογίες ενοχής από στενούς συνεργάτες του Τραμπ, όπως ο πρώην σύμβουλος εθνικής ασφαλείας, ο πρώην επικεφαλής της καμπάνιας του και ο προσωπικός του δικηγόρος. Με δεδομένο ότι εκκρεμούν ακόμη δεκάδες έρευνες εις βάρος του, δύσκολα μπορεί να αποφύγει τον τίτλο του πλέον διεφθαρμένου προέδρου στην ιστορία της χώρας.

Ο ίδιος ο Τραμπ πάντως βρήκε την ευκαιρία να ποστάρει ενθουσιώδη tweets, όπως «Τα ΜΜΕ των

ψεύτικων ειδήσεων έχουν τρελαθεί! Υποφέρουν από νευρικό κλονισμό, έχουν ΜΗΔΕΝΙΚΗ αξιοπιστία ή σεβασμό και θα πρέπει να σκεφτούν τη νομιμοποίησή. Έχω μάθει να ζω με ψεύτικες ειδήσεις, που ουδέποτε υπήρξαν χειρότερα από ό,τι τώρα. Κάποια στιγμή θα σας πω το μυστικό!». Ο Αμερικανός πρόεδρος ξεκίνησε την εκστρατεία του ενόψει των προεδρικών εκλογών του 2020 από την κρίσιμη πολιτεία του Μισιγκαν, περνώντας στην αντιμετώπιση απέναντι στους κατηγορούς του, ενώ οι Ρεπουμπλικανοί στο Κογκρέσο ετοιμάζονται να ζητήσουν εκδικητικές έρευνες εναντίον Δημοκρατικών και στελεχών του υπουργείου Δικαιοσύνης, κατηγορώντας τους για παράνομες ενέργειες με στόχο τον Αμερικανό πρόεδρο.

Διχασμένοι οι Δημοκρατικοί

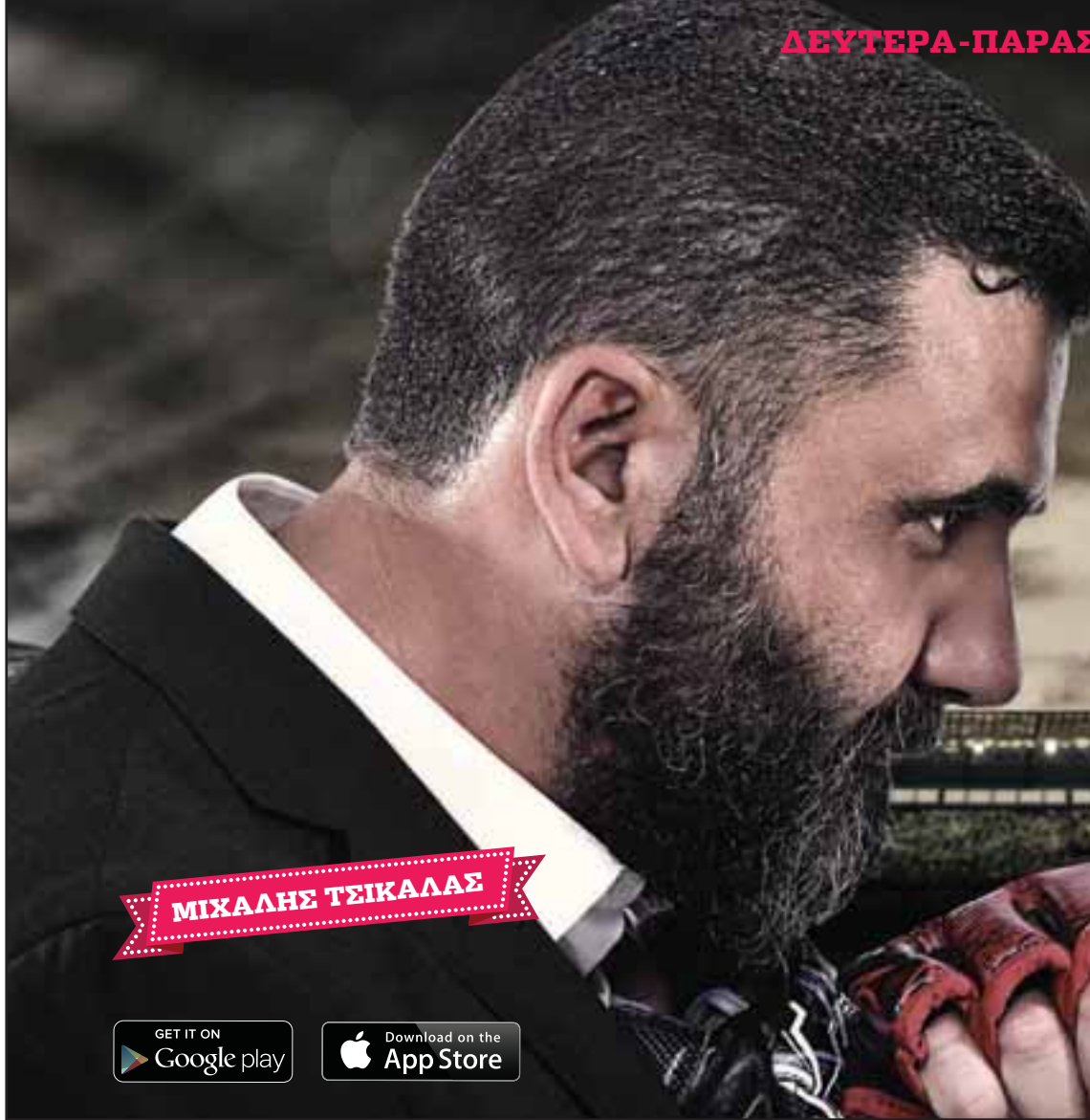
Πέρα από τις υπερβολές του Τραμπ ωστόσο, οι Δημοκρατικοί αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα πολιτικής στρατηγικής, διχασμένοι ανάμεσα σε εκείνους που εννοούν να συνεχίσουν τον δικαστικό αγώνα εναντίον του προέδρου και εκείνους που θέλουν να αφήσουν πίσω τους αυτή την υπόθεση και να επικεντρώσουν την αντιπολιτευτική τους γραμμή στις πολιτικές της κυβέρνησης. Στο δεύτερο στρατόπεδο ανήκει και η πρόεδρος της Βουλής Νάνσι Πελόσι, η οποία βγήκε ενισχυμένη από την έκβαση της υπόθεσης με την έρευνα Μιούλερ.

Αλλά και τα αριστερά ΜΜΕ βγαίνουν σοβαρά εκτεθειμένα από την 22μηνη εξέλιξη της έρευνας, καθώς συχνά προεξοφλούσαν ότι θα οδηγήσει στην παραπομπή του Αμερικανού προέδρου. Το έγκυρο New Yorker είχε κυκλοφορήσει με εξώφυλλο γραμμένο στα ρωσικά. «Γράψαμε πολλά για τη Ρωσία, δεν το μετανιώνω», αναγνωρίζει ο αρχισυντάκτης των New York Times, Ντιν Μπάκετ, και σπεύδει να διευκρινίσει ότι δεν είναι δουλειά των δημοσιογράφων να αποφασίσουν αν έχει διαπραχθεί κάποια παρανομία. «Δεν είμαστε ανακριτές. Είμαστε δημοσιογράφοι και ο ρόλος μας είναι να παραθέτουμε τα γεγονότα όπως τα γνωρίζουμε, που είναι ακριβώς αυτό που κάναμε».

ΠΡΩΤΗ ΠΑΣΑ

Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΤΙΤΑΝΩΝ: ΠΟΛΙΤΙΚΗ Ή ΑΘΛΗΤΙΚΑ;

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7:00-10:00

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΤΣΙΚΑΛΑΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΓΙΑΔΗΣ

GET IT ON Google play

Download on the App Store

LISTEN LIVE

24sports.com.cy

Στους ρυθμούς του «Ιορδανού Μέσι», Μούσα Αλ Τάμαρι

Ο νεαρός ποδοσφαιριστής του ΑΠΟΕΛ κοσμεί το Πρωτάθλημά μας με το τεράστιο ταλέντο του

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΚΗ**

Ο νεαρός Ιορδανός μεσοεπιθετικός του ΑΠΟΕΛ, Μούσα Αλ Τάμαρι είναι ο ποδοσφαιριστής που ξεχώρισε μέχρι τώρα, στη σεζόν που διανύουμε. Σε δημιουργία και εκτέλεση, έχει συμμετοχή σχεδόν στα μισά από τα 49 τέρματα που πέτυχε η ομάδα του στο Πρωτάθλημά μας και είναι σίγουρα ο πολυτιμότερος παίκτης στην προσπάθεια των γαλαζοκιτρίνων να διατηρήσουν τα κεκτημένα τους, κατακτώντας τον 7ο σερί τίτλο πρωταθλήματος και δίνοντας συνέχεια στην κυριαρχία τους. Στο ντέρμπι με τον Απόλλωνα, στο Τσίρειο, για την 3η αγωνιστική της τελικής φάσης του Πρωταθλήματος, έκανε μέσα σε ένα τέταρτο, (εκπληκτικά) πράγματα και θαύματα, οδηγώντας τον ΑΠΟΕΛ, στην ανατροπή και σε μια πολύ σημαντική νίκη. Έδειξε, για ακόμα μία φορά, το μεγάλο ταλέντο του, την τρομερή ταχύτητα, αλλά και την πολύ καλή τεχνική του. Πήρε στους ώμους του, και στα γρήγορα, επιδέξια,

Η κίνηση που κάνει μετά τα γκολ του φανερώνει αυτό που είναι: ο μεγάλος πρωταγωνιστής του φετινού πρωταθλήματος.

του πόδια, την ομάδα του (η οποία ήταν σε δύσκολη θέση) και την οδήγησε στον θρίαμβο. Τα στιγμιότυπα των κατορθωμάτων του και των επικών επελάσεων του, «ταξίδεψαν» στην Ευρώπη. Η φήμη του «Μέσι της Ιορδανίας» όλο και μεγαλώνει...

«Ταμαρομανία»! Οι οπαδοί του ΑΠΟΕΛ πίνουν στην υγεία του και τραγουδούν το όνομα του το οποίο αποτέλεσε πηγή έμπνευσης για τραγούδι για τα μέλη του συνδέσμου φιλάθλων της Αγγλίας (ΑΡΟΕΛ UK). Οι φοιτητές, οπαδοί του Θρύλου, εμπνεύστηκαν σύνθημα στους ρυθμούς του τραγουδιού «La Bamba» (Ritchie Valens), το οποίο έμαθαν σε λίγες μέρες, όλοι οι ΑΠΟΕΛίστες!

Το τραγούδι για τον «μάγο» «We've got an Al-Tamari He's so much better than Harry and Dele Ali, Tamari, Tamari The Jordanian Messi

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Δυνατότητες, προοπτική

Κόντρα στο Σαν Μαρίνο καλά τα πήγαμε, δεν αποτελεί, ωστόσο, αξιοίσιτο τεστ μια αναμέτρηση με την τελευταία ομάδα της παγκόσμιας κατάταξης. Κόντρα στο Βέλγιο φάνηκαν κτυπητές αδυναμίες, δεν υπήρχαν όμως ρεαλιστικές πιθανότητες, για θετικό αποτέλεσμα, απέναντι στην πρώτη ομάδα της παγκόσμιας κατάταξης. Ο Ραν Μπεν Σιμόν επαναλαμβάνει με κάθε ευκαιρία, πως η εθνική έχει ταλέντο και ποιότητα και πως ο στόχος της πρόκρισης - διάκρισης δεν αλλάζει. Τα επόμενα δύο παιχνίδια, ερχόμενο Ιούλιο, εκτός έδρας και με πολύ υψηλό βαθμό δυσκολίας, κόντρα σε Σκωτία και Ρωσία, θα δείξουν. Και θα πρέπει να αποδείξουν, με βάση την αγωνιστική εικόνα, αλλά και το τελικό αποτέλεσμα, πως υπάρχει ελπίδα, υπαρκτή και όχι απλώς στη θεωρία ή την αισιοδοξία που κάθε φορά δημιουργείται, απλώς και μόνο γιατί βρίσκμαστε στο ξεκίνημα μιας προκριματικής διοργάνωσης...

* * * * *

Ο... τολμηρός κύριος Σιμόν **Ανεξαρτήτως** της όποιας κατάληξης της πορείας της Εθνικής Ανδρών, στα προκριματικά του Euro 2020, ο Ραν Μπεν Σιμόν θα κριθεί αυστηρά, από τη στιγμή που ο ίδιος ανέβασε (υπερβολικά) ψηλά τον πήχη. Η δήλωσή του περί της καλύτερης γενιάς κυπρίων ποδοσφαιριστών, στην τωρινή εθνική, αυτομάτως δημιουργεί πίεση στον ίδιο, προκειμένου να παρουσιάσει αποτελέσματα αντίταξης της υψηλής ποιότητας, την οποία ο ίδιος επικαλείται για την ομάδα που προπονεί. Μπράβο του, πάντως, για την

Στο ντέρμπι κορυφής με τον Απόλλωνα ο Τάμαρι έκανε την καλύτερή του εμφάνιση εδώ και καιρό και βοήθησε στην ανατροπή.

που ούλλους τους ρέσσει Tamari, Tamari Aaaa! Taaamari, Aaaa! Taaamari!

Προοπτική για την... Ευρώπη!

Για τον Σύλλογο της Λευκωσίας ο Αλ-Τάμαρι αποτελεί ένα πολύτιμο κεφάλαιο. Ο πρόεδρος της εταιρείας «ΑΠΟΕΛ Ποδοσφαιρο», Πρόδρομος Πετρίδης, ο οποίος είχε πάει, στο τέλος της περσινής σεζόν στην Ιορδανία και έκλεισε τη συμφωνία, πιστεύει όσο κανένας άλλος, στο ταλέντο και την τεράστια προοπτική του νεαρού Ιορδανού, για καριέρα σε μεγάλη ευρωπαϊκή ομάδα.

Βελτιώνεται σταθερά

Ο Ιταλός προπονητής του ΑΠΟΕΛ Πάολο Τραμετσάνι δουλεύει καθημερινά για την περαιτέρω βελτίωση του Τάμαρι, ο οποίος, λόγω και του νεαρού της ηλικίας του και της απειρίας του, παρουσιάστηκε πολλές φορές επιπό-

λαιος, παίζοντας εγωιστικά, χωρίς ομαδικό πνεύμα. Ο 21χρονος δεξιός εξτρέμ δείχνει πολύ μεγάλη θέληση για βελτίωση και όρεξη για σκληρή προπόνηση. Βελτιώνεται σταθερά και αρχίζει να γίνεται πιο ομαδικός και ουσιαστικός. Το άστρο του λάμπει και δεν φωτίζει μόνο τον «Αρχάγγελο», αλλά και το κυπριακό ποδόσφαιρο.

Γρήγορος σαν τον άνεμο!

Είναι ο πιο γρήγορος και «εκρηκτικός» παίκτης στο Πρωτάθλημά μας. Η ταχύτητά του με την μπάλα στα πόδια είναι εκπληκτική. Διαθέτει εξαιρετική τεχνική κατάρτιση κάτι που του επιτρέπει –σε συνδυασμό με την ταχύτητά του –να διεισδύει εύκολα στις αντίπαλες άμυνες. Ξεχωρίζει επίσης για την ντρίπλα του που ακινητοποιεί τον αντίπαλό του.

Είναι ένα «διαμάντι» που κοσμεί το πρωτάθλημά μας. Διαθέτει όλα τα προ-

σόντα για να φτάσει πολύ ψηλά, να βρει μια θέση ανάμεσα στους κορυφαίους, σ' ένα από τα μεγάλα, ευρωπαϊκά πρωταθλήματα. Στον ΑΠΟΕΛ επενδύουν πολλά στην περαιτέρω εξέλιξή του και ευελπιστούν στην πώλησή του σε μια μεγάλη ευρωπαϊκή ομάδα, που θα αποφέρει τεράστιο οικονομικό όφελος στον Σύλλογο. Πρώτα όμως θέλουν να δουν τον Τάμαρι να σκάνει στον ουρανό της Λευκωσίας τον 7ο σερί τίτλο πρωταθλήματος. Από εκεί και πέρα ο δρόμος της ανέλιξης του θα γίνει λεωφόρος.

Ο ΠΑΟΚ και οι... άλλοι

Τον τελευταίο καιρό, δημοσιεύματα ελληνικών ιστοσελίδων και εφημερίδων αναφέρουν ότι ο ΠΑΟΚ, αλλά και άλλες δύο μεγάλες, ελληνικές ομάδες, παρακολουθούν εδώ και μήνες πολύ στενά, την περίπτωση του Ιορδανού διεθνή μεσοεπιθετικού.

* * * * *

Τη φτιάχνει όπως τη θέλει

Μπορεί να μη θέλουν στην Ανόρθωση να τοποθετηθούν επίσημα για τη νέα τάξη πραγμάτων, όμως είναι καλά γνωστό πως ο Τιμόθρ Κετοπάγια αναλαμβάνει την ομάδα και προσπαθεί να τη φτιάξει με βάση τα θέλω του. Ήδη οι πρώτες κινήσεις φανερώνουν πως πάει σε λύσεις παικτών που τους γνωρίζει καλά, είτε από ομάδες που δούλεψε είτε από αγορές που κάνει συχνά σκάουτινγκ και έτσι δεν θα χρειαστούν πολύ χρόνο ώστε να αφομοιώσουν τα θέλω του. Πάντως, η στήλη σας δίνει ένα tip και να το έχετε υπόψη σας: ο Τιμόθρ πάντα πρόσεχε την εγχώρια αγορά στην Κύπρο και θα περιλαμβάνονται και τέτοιοι παίκτες σε αυτούς που θα «χτυπήσει», ενώ θα ήθελε να έχει και Κύπριους παίκτες ικανούς για σοβαρά λεπτά συμμετοχής ώστε να έχει βάθος το ρόστερ. Με τους 15 ξένους/κοινοτικούς μόνο δεν βγαίνει το πράγμα. Λίγη υπομονή μόνο να ξεκαθαρίσουν όλα στο διοικητικό κομμάτι.

* * * * *

Θέλει Κύπριους παίκτες

Η ΑΕΛ όντως από τις μεγάλες ομάδες έχει ίσως τον μεγαλύτερο κυπριακό κορμό, αφού γηγενείς παίκτες έχουν παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο στη φετινή της πορεία. Φαίνεται ότι η διοίκηση θέλει να διατηρήσει αυτή τη φιλοσοφία, αφού οι πληροφορίες τη φέρουν να επιθυμεί την απόκτηση και άλλων κύπριων παικτών από άλλες ομάδες. Τώρα ποιοι και πότε, ας περιμένουμε το καλοκαίρι.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Ας κάνουμε μια συμφωνία

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Είναι κοινώς αποδεκτό ότι το νησί «ποδοσφαιροκρατείται». Η Πολιτεία, κυρίως όμως τα ΜΜΕ ποτέ δεν προσπάθησαν ν' αλλάξουν την κατάσταση, αντιθέτως, συμβάλουν προκειμένου κάποια αθλήματα να βρίσκονται σε δεύτερη μοίρα, ενώ τα υπόλοιπα βρίσκονται σε πλήρη αφάνεια. Δεν φτάνει που οι αρμόδιοι όλα αυτά τα χρόνια έχουν σχεδόν εξαφανίσει τον αθλητισμό γενικότερα, οι λειτουργοί των ΜΜΕ συμμετέχουν πλήρως σ' αυτή την ανικανότητα. Διακρίσεις, επιτυχίες ή ακόμη και απλές συμμετοχές αθλητών απ' όλο το φάσμα του αθλητισμού απλώς περνάνε απαρατήρητες ως προς την προβολή τους στη δημόσια σφαίρα.

Τα ΜΜΕ εμμένουν να διατηρούν μια στάση άκρως ποδοσφαιρόφιλη, καλλιεργώντας ταυτόχρονα μια «αρρωστημένη», ελαττωματική αντίληψη του κόσμου για τον αθλητισμό. Είναι καιρός πια τα ΜΜΕ και όσοι τέλος πάντων ανήκουμε σ' αυτό το σινάφι, ν' αναλάβουμε τις ευθύνες μας, βοηθώντας τους αθλητές, προπονητές, γιατί όχι και τους γονείς και την κοινωνία γενικότερα να λάβουν το μερίδιο που τους αναλογεί στη δημοσιότητα. Ας γίνει μια άτυπη συμφωνία την οποία θα ορίσει η Ένωση Αθλητικογρόφων μέσα από την οποία θα κατοχυρωθεί η προβολή των αθλητών που διακρίνονται κυρίως στο διεθνές στερέωμα. Θα μπορούσε δηλαδή η όποια επιτυχία να παραμένει για κάποιο χρονικό διάστημα στα πρώτα θέματα των αθλητικών ιστοσελίδων για καθορισμένο χρόνο, τα αθλητικά δελτία ειδήσεων, ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά να παρουσιάζουν την επιτυχία και οι εφημερίδες να αφιερώνουν ένα μικρό ή μεγάλο κομμάτι της θεματολογίας τους στην είδηση. Είναι νομιζώ υποχρέωση του Τύπου να απεξαρτηθεί από το ποδόσφαιρο και να δώσει την ανάλογη σημασία σ' όλα τα αθλήματα. Εάν όντως επιτευχθεί κάτι τέτοιο, τότε κυπριακό φιλάθλο κοινό θα βελτιώσει την κουλτούρα και νοοτροπία του ως προς τον αθλητισμό, θα μειώσει το φανατισμό του, θα τεθεί ενώπιον νέων προτύπων και κυρίως τα νεαρά παιδιά θα έχουν περισσότερες επιλογές ως προς το τι άθλημα θα πρέπει να ακολουθήσουν.

Εν έτει 2019, νομιζώ ότι όλοι το οφείλουμε απέναντι στα παιδιά μας και τους ανθρώπους που εργάζονται μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας, καλλιεργώντας το αθλητικό πνεύμα.

Ακούει κανείς;

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Το θέμα καινούργιο δεν είναι. Μάλλον ολόένα και πιο ανησυχητικό γίνεται. Για όσους ανησυχούν βέβαια, για όσους θεωρούν επικίνδυνη την κατάσταση που επικρατεί σε πολλά από τα παιχνίδια των πρωταθλημάτων της ΚΟΠ, μικρών ηλικιών. Κατάσταση και πρόβλημα που αποτυπώνεται ξεκάθαρα, κάθε εβδομάδα, στην ατζέντα των υποθέσεων τις οποίες εκδικάζει ο

αθλητικός δικαστής. Σύνθηες, λοιπόν, το φαινόμενο, να παραπέμπονται ενώπιον του κυρίου Αριστοτέλη Βρυωνίδη ποδοσφαιριστές ομάδων παιδων και νέων, για αντιαθλητική συμπεριφορά.

Παραπομπές για κτυπήματα εκτός φάσης, για βρισιές και γενικότερα αντιαθλητικές συμπεριφορές είτε μεταξύ των ποδοσφαιριστών, κατά τη διάρκεια ενός αγώνα, είτε κατά των διαιτητών. Μιλάμε για ποδοσφαιριστές ηλικιών από δεκατεσσάρων μέχρι δεκαοκτώ χρόνων, μιλάμε για αγώνες πρωταθλημάτων η πίεση, ο ανταγωνισμός και η κρισιμότητα των οποίων καμία σχέση δεν έχει με το πρωτάθλημα πρώτης κατηγορίας. Γενικότερα, μιλάμε για έναν χώρο, όπου οι νεαροί ποδοσφαιριστές υποτίθεται πως πέραν από τα... μυστικά του αθλήματος, διδάσκονται τη σωστή συμπεριφορά, την αγωνιστική πειθαρχία και όχι μόνο σε σχέση με το πλάνο ή τις οδηγίες ενός προπονητή. Το πρόβλημα επιδεινώνεται και οι πιθανότητες αλλαγής προς το καλύτερο ελαχιστοποιούνται, από το γεγονός πως ενώπιον του αθλητικού δικαστή οι υποθέσεις αντιαθλητικών συμπεριφορών, που αφορούν στα πρωταθλήματα μικρών ηλικιών, πολλές φορές έχουν να κάνουν και με προπονητές ή γενικότερα παράγοντες των ομάδων αυτών. Ατόμων δηλαδή, που έχουν ρόλο και ευθύνη για τη σωστή συμπεριφορά των νεαρών ποδοσφαιριστών. Υπερισχύει όμως η ανάγκη να διακριθεί η ομάδα, να αναδειχθούν οι επιτυχίες ενός προπονητή, να αποκτήσει την κατάλληλη φήμη μια Ακαδημία Ποδοσφαίρου, να προσελκύσει περισσότερους νεαρούς (πελάτες) στις εγγραφές του επόμενου καλοκαιριού... Αν, μάλιστα, σε όλα αυτά προστεθούν και τα κατά καιρούς προβλήματα που δημιουργούνται από γονείς που παρακολουθούν τέτοιους αγώνες, προβλήματα που πηγάζουν είτε από την έντονη επιθυμία να δουν τα παιδιά τους να πρωταγωνιστούν και να εξελισσονται σε μεγάλα ποδοσφαιρικά αστέρια, είτε από το πάθος και την αγάπη που την την ομάδα γενικότερα, τότε εύκολα μπορεί να εξασχέι το συμπέρασμα, πως η μόνη περίπτωση η κατάσταση αυτή να αλλάξει, θα είναι (δυστυχώς) προς το χειρότερο...

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
0,24%

Χ.Α.
1,85%

1,67%

1,13%

-1,95%

-1,05%

-1,64%

ΕΚΤ
Δέσμευση
Ντράγκι
για στήριξη
τραπεζών
Σελ. 10

Πετρέλαιο

0,98%

€/ \$

-0,63%

Φόβοι για δημοσιονομικό εκτροχιασμό

Ανησυχία στην κυβέρνηση από την απόφαση για τις αποκοπές δημ. υπαλλήλων – Δεδομένη η έφεση

Προβληματισμό και ανησυχία προκαλεί στην κυβέρνηση η απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου με την οποία έκρινε αντισυνταγματικές τις μισθολογικές μειώσεις των δημοσίων υπαλλήλων. Η απόφαση αφήνει ανοικτό το ενδεχό-

μενο του δημοσιονομικού εκτροχιασμού στην περίπτωση που η πρωτόδικη απόφαση επικυρωθεί και σε επίπεδο Εφετείου που θεωρείται βέβαιο ότι θα οδηγηθεί. Η δημοσιονομική επιβάρυνση υπολογίζεται με βάση εσωτερικό

σμείωμα του ΥΠΟΙΚ, σε 1,24 δισ. ευρώ, ποσό που εξοικονομήθηκε την περίοδο 2012-2017 από τις μειώσεις στις απολαβές των δημοσίων υπαλλήλων. Τον δρόμο της έφεσης αναμένεται να πάρει και η συγκεκριμένη υπόθεση, η

οποία θα είναι η δεύτερη μετά την έφεση που έχει ασκηθεί σε άλλη υπόθεση με 208 αιτητές, συνταξιούχους του δημοσίου, οι οποίοι επίσης δικαιώθηκαν από το Διοικητικό Δικαστήριο. Τυχόν δικαιώση των 208 αιτητών υπολογίζεται

δημοσιονομική επιβάρυνση ύψους 3,4 εκατ. ευρώ για επιστροφή αναδρομικών. Με βάση τα χρονικά περιθώρια το Υπουργείο Οικονομικών και Γενικό Λογιστήριο μπορούν να εφεστιάσουν την απόφαση εντός 42 ημερών. **Σελ. 5**

Στράγγιξαν τα αποθέματα, εντείνεται η αβεβαιότητα

Σε μόλις 24,7 δισ. δολ. έχουν συρρικνωθεί τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της Τουρκίας, καθώς η προσπάθεια στήριξης της λίρας αποδεικνύεται ότι έχει πολύ μεγάλο κόστος. Η μείωση των διαθεσίμων εντείνει την αβεβαιότητα ως προς το κατά πόσον μπορούν να διαχειριστούν το πρόβλημα οι τουρκικές αρχές. Αντανάκλαση αυτής της έλλειψης εμπιστοσύνης είναι και η μαζική στροφή στο δολάριο από πλευράς τόσο των πολιτών όσο και των επιχειρήσεων της Τουρκίας που εγκυμονεί κινδύνους για την τουρκική οικονομία. **Σελ. 9**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΛΕΠΤΟΣ

Μην τραυματίσετε τις πολιτογραφήσεις

Τη θέση ότι το πρόγραμμα των πολιτογραφήσεων έχει σημαντικά οφέλη για την οικονομία, διατυπώνει ο πρόεδρος του Παγκ. Συνδέσμου Επιχειρηματιών Ανάπτυξης Γης, Παντελής Λεπτός. Τονίζει ότι ενδεχόμενος τραυματισμός του προγράμματος θα έχει επιπτώσεις στην οικονομία. **Σελ. 6**

ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Αυξήσεις έως και 55% στις τιμές οικιών πέρυσι

Τη μεγαλύτερη αύξηση των τελευταίων 10 ετών κατέγραψαν, το 2018, οι τιμές πώλησης οικιών στην Ελλάδα. Σύμφωνα με έρευνα του δικτύου μεσσιτικών γραφείων RE/MAX, οι τιμές αυξήθηκαν κατά 7,3% σε σύγκριση με το 2017. «Πρωταθλήτης» της ανόδου το Κουκάκι, με αυξήσεις έως 55%. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	1,57%	-0,06%
Γερμανία	0,07%	0,03%
Γαλλία	0,31%	-0,09%
Ιταλία	2,48%	0,03%
Ισπανία	1,08%	-0,01%
Ιρλανδία	0,54%	-0,09%
Ελλάδα	3,76%	0,05%
Ην. Βασίλειο	0,99%	-0,07%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ-πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

ΑΠΟΨΗ / Του ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Η παγίδα της ευρωπαϊκής φορολογικής εναρμόνισης

Τα τελευταία χρόνια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει κατά καιρούς διάφορα μέτρα που αποβλέπουν στη σταδιακή ενοποίηση των φορολογικών δεδομένων στα κράτη μέλη. Με αφορμή των γεγονόδ ότι μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες καταφέρνουν να πληρώνουν χαμηλούς ή μηδενικούς φόρους, η Επιτροπή έχει προτείνει οι μεγάλες εταιρείες να φορολογούνται με κοινό πανευρωπαϊκό σύστημα.

Η Επιτροπή αποβλέπει στην επιβολή κοινής φορολογικής βάσης σε όλα τα κράτη. Κάτι τέτοιο θα οδηγήσει μεταξύ άλλων σε κοινό εταιρικό συντελεστή. Όμως, επειδή αυτά τα θέματα ανήκουν ακόμα στη δικαιοδοσία των εθνικών αρχών, πριν από δύο μήνες περίπου έγινε προσπάθεια να δε-

θούν τα κράτη μέλη οι αποφάσεις να λαμβάνονται κατά πλειοψηφία στο Συμβούλιο Αρχηγών και να μην απαιτείται πια ομοφωνία. Η προσπάθεια αυτή απέτυχε όταν διαφώνησε ομάδα χωρών ανάμεσα στις οποίες είναι πιο έντονη η παρουσία των μικρών χωρών όπως το Λουξεμβούργο, η Μάλτα και η Λιθουανία.

Παραδόξως οι σχετικές ειδήσεις δεν περιλαμβάνουν την Κύπρο μέσα στην ομάδα χωρών που αντιστέκονται στην κατάργηση της ομοφωνίας σε φορολογικά θέματα. Λέω «παραδόξως» διότι η Κύπρος έχει να χάσει από ένα τέτοιο μέτρο που προωθούν εδώ και χρόνια η Γερμανία και η Γαλλία. Εκ πρώτης όψεως, οι προσπάθειες των μεγάλων χωρών

και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής φαίνονται δικαιολογημένες. Θεωρητικά αποβλέπουν στο να μην μπορούν οι μεγάλες εταιρείες να κάνουν φορολογικούς σχεδιασμούς που να εκμεταλλεύονται την πολυμορφία των εθνικών συστημάτων. Επίσης, αφήνεται να νοηθεί ότι στην Ένωση υπάρχουν χώρες με χαρακτηριστικά «φορολογικών παραδείσων» και αυτό για να αναληφθεί απαιτείται κοινή φορολογική πολιτική.

Στην πράξη όμως η κοινή φορολογική πολιτική θα ευνοήσει τη Γερμανία, αλλά και τη Γαλλία, χώρες που έχουν σήμερα υψηλούς φορολογικούς συντελεστές. Οι χώρες αυτές έχουν πιο ψηλή παραγωγικότητα από ό,τι οι χώρες που χρησιμοποιούν χαμηλότερους

συντελεστές. Ίσως οι χαμηλοί φορολογικοί συντελεστές να είναι ένα μέτρο αντιρρόπησης από χώρες με μικρές αγορές και πιο χαμηλή παραγωγικότητα. Αν υπάρξει εναρμόνιση, τα αποτελέσματα για χώρες όπως η Κύπρος θα είναι αρνητικά. Επιπλέον, οι μικρές χώρες, όπως η Κύπρος έχουν ανάγκη τη φορολογική ευελιξία για να μπορούν να παρέχουν κίνητρα σε ντόπιες και ξένες επενδύσεις. Αυτό είναι κάτι που η Κύπρος χρειάζεται επιτακτικά ώστε να εξασφαλίσει καλές θέσεις εργασίας σε νέους κυρίως πολίτες με ψηλά ακαδημαϊκά προσόντα. Πιθανόν να αντιπείνει κάποιος ότι η Κύπρος, το Λουξεμβούργο και η Μάλτα έχουν χαρακτηριστικά φορολογικών παραδείσων

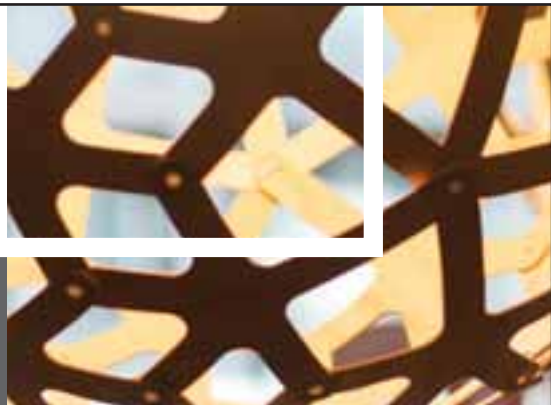
και χρησιμοποιούνται για σκοπούς φοροαποφυγής από ξένες εταιρείες και ιδιώτες.

Η απάντηση στην γενική αυτή κατηγορία είναι ότι τέτοια φαινόμενα μπορούν να διορθώνονται κατά τρόπο συγκεκριμένο. Δηλαδή, συγκεκριμένα παραθυράκια φοροαποφυγής στα συστήματα αυτών των χωρών να εντοπίζονται και να διορθώνονται. Εκείνο που πρέπει να αντιληφθούμε, πέρα από τις όποιες εννοχές για πρακτικές του παρελθόντος, είναι ότι τυχόν φορολογική ενοποίηση θα βλάψει τη χώρα μας και άλλα μικρά ευρωπαϊκά κράτη, επιβραδύνοντας την οικονομία και μεταφέροντας φορολογικά έσοδα στις μεγάλες ευρωπαϊκές χώρες.

22η Παγκόσμια Έρευνα για τους CEOs

Τα αποτελέσματα της έρευνας για την Κύπρο είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα: www.pwc.com.cy/ceosurvey

ΑΠΟΨΗ Της ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ

Ψηφιακή μεταρρύθμιση: το κλειδί της οικονομικής και λειτουργικής ανάπτυξης των επιχειρήσεων *

Η **ψηφιακή** τεχνολογία έχει εξελιχθεί τα τελευταία χρόνια και η διείσδυσή της στην καθημερινότητά μας έχει ήδη επιφέρει δραματικές αλλαγές στο εμπόριο, στις υπηρεσίες και στις κοινωνικές μας σχέσεις. Ενώ κάποιες βιομηχανίες, όπως αυτή των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και Επικοινωνίας, έχουν ήδη αλλάξει ριζικά, άλλες δεν έχουν ακόμη εκμεταλλευτεί τις μεγάλες ευκαιρίες που προσφέρει η ψηφιακή επανάσταση. Η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τον δείκτη ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας (DESI) που παρακολουθεί την πρόοδο που έχουν σημειώσει τα κράτη μέλη της ως προς την ψηφιοποίησή τους, κατατάσσει την Κύπρο στη 17η θέση, από τις 28 συνολικά θέσεις, για το 2018 λαμβάνοντας υπόψη τον δείκτη ενσωμάτωσης της ψηφιακής τεχνολογίας που αφορά κυρίως στην ψηφιοποίηση των επιχειρήσεων και στο ηλεκτρονικό εμπόριο. Δυστυχώς, η Κύπρος υστερεί και ένας από τους λόγους είναι η έλλειψη κατανόησης των δυνατοτήτων που προσφέρει το νέο ψηφιακό οικοσύστημα. Μέχρι τώρα, πολλές εταιρείες αντιλαμβάνονταν την ψηφιακή μεταρρύθμιση ως τη βελτίωση του τρόπου προσέγγισης των πελατών, ενώ η μεγάλωσή της, όμως, αξία έγκειται στη δυνατότητα δημιουργίας νέων και πρωτοποριακών επιχειρηματικών μοντέλων και πρακτικών. Η ψηφιακή μεταρρύθμιση αφορά την εφαρμογή και αξιοποίηση της τεχνολογίας από τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις. Ενώ μέχρι τώρα οι εφαρμογές της τεχνολογίας έβρισκαν περισσότερο έδαφος στο μπροστινό μέτωπο (front-end) των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, σήμερα, καινοτόμες τεχνολογίες ενσωματώνονται και στις λειτουργίες στηρίξης (back-end) των επιχειρήσεων με σκοπό τη δημιουργία ολοκληρωμένων «ψηφιακών επιχειρήσεων» (digital enterprises). Οι μεγαλύτερες καινοτομίες είναι η αντικατάσταση των μέχρι τώρα αναλογικών δεδομένων σε ψηφιακά και η ανάπτυξη του «διαδικτύου των πραγμάτων» (Internet of Things). Η εύκολη πρόσβαση σε τεράστιες βάσεις δεδομένων, δημιουργεί το έδαφος για τη δημιουργία ευφώνων εφαρμογών με τη χρήση της μηχανικής μάθησης και της τεχνητής νοημοσύνης για την άντληση πληροφοριών και την πρόβλεψη των τάσεων και των προτιμήσεων. Το μικρό μέγεθος της Κύπρου περιορίζει τον όγκο δεδομένων που μπορούν να συγκεντρω-

θούν και να αναλυθούν για την ανάπτυξη έξυπνων εφαρμογών, μετριά-ζει όμως και πολλά από τα τεχνικά προβλήματα που πιθανόν να προέκυπταν κατά την ανάλυση ενός υπερβολικά μεγάλου όγκου πολύπλοκων δεδομένων. Επιπρόσθετα, η ψηφιακή μεταρρύθμιση προσφέρει και ευκαιρίες βελτιστοποίησης των εσωτερικών λειτουργιών των επιχειρήσεων με τη χρήση εφαρμογών αυτοματοποίησης των ρομποτικών διαδικασιών. Οι συγκεκριμένες εφαρμογές αφορούν την ενσωμάτωση λογισμικών στις επιχειρήσεις, τα οποία μπορούν να επιτελέσουν κινήσεις ρουτίνας που μέχρι τώρα γίνονταν από ανθρώπους. Μπορούν, επίσης, να μας βοηθήσουν στη διαχείριση και συνένωση διαφορετικών βάσεων δεδομένων, λειτουργίες οι οποίες μέχρι τώρα ήταν πολύ χρονοβόρες και επιρρεπείς σε σφάλματα. Η εισαγωγή της αυτοματοποίησης στις εσωτερικές λειτουργίες των επιχειρήσεων, όχι μόνο θα επιταχύνει και θα βελτιώσει την ακρίβεια και τη διαφάνεια των εσωτερικών διαδικασιών, αλλά θα δημιουργήσει και το έδαφος για τη αναδιοργάνωση του ανθρώπινου δυναμικού. Ο πιο σημαντικός παράγοντας επιτυχίας είναι η δημιουργία μιας ολοκληρωμένης επιχειρησιακής ψηφιακής στρατηγικής, η οποία περιλαμβάνει την αναδιοργάνωση της εσωτερικής δομής της επιχείρησης και την απομάκρυνση των εμποδίων. Είναι πολύ σημαντικό τα στελέχη των εταιρειών να αντιληφθούν ότι η ψηφιακή μεταρρύθμιση εξαρτάται από τρεις αλληλένδετους και σημαντικούς παράγοντες: τη δημιουργία νέων επιχειρησιακών μοντέλων, την προσαρμογή των εσωτερικών λειτουργιών στις αλλαγές που θα επιφέρει η ψηφιακή μεταρρύθμιση και την ανάπτυξη ψηφιακών και τεχνολογικών δεξιοτήτων των ανθρώπων τους. Τέλος, η επένδυση των επιχειρήσεων για τη δημιουργία μιας εταιρικής κουλτούρας καινοτομίας είναι ένα εξίσου σημαντικό βήμα για την ψηφιακή αναβάθμιση των εταιρειών που είναι μια άμεσα συνδεδεμένη και με τη μακροπρόθεσμη επιχειρησιακή ευρωστία.

Η δρ Χριστίνα Ορφανίδου είναι διευθύντρια στις Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Ψηφιακής Μεταρρύθμισης, Δεδομένων και Τεχνητής Νοημοσύνης της PwC Κύπρου. * Το περιεχόμενο αυτό προορίζεται για γενική ενημέρωση, και δεν μπορεί να αντικαταστήσει την εξειδικευμένη επαγγελματική συμβουλή.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Ευχήθηκε στον Ηροδότου να μην περάσει τόσο δύσκολα όσο πέρασε η ίδια στη θητεία της. Εάν δεν αλλάξει το συμβόλαιό του θα είναι μια καλή αρχή.

Τα καθήκοντα της εφόρου

Ποια είναι τα καθήκοντα της Υπηρεσίας Εφόρου Ασφαλίσεων; «Να αξιολογεί αιτήσεις για παροχή άδειας άσκησης ασφαλιστικών ή αντασφαλιστικών εργασιών σε ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις, να εξετάζει και αναλύει λογαριασμούς και το σύστημα διακυβέρνησης των εν λόγω επιχειρήσεων για διακρίβωση της φερεγγυότητας τους και της ικανότητας τους να ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους και γενικά να παρακολουθεί κατά πόσο οι εν λόγω επιχειρήσεις ασκούν τις εργασίες τους πάνω σε υγιείς ασφαλιστικές αρχές». Αυτά είναι τα καθήκοντα που αναγράφονται στην ιστοσελίδα της υπηρεσίας. Δεν είδαμε πουθενά να αναφέρει ότι η Έφορος θα πρέπει να επικοινωνεί προσωπικά με τη διεύθυνση της εκάστοτε εταιρείας και να την ενημερώνει με κοινοτομία τη διάθεση όταν ΜΜΕ ψάχνουν κάποιες πληροφορίες που την αφορούν.

• • • • •

Από τα εκπαιδευτικά η Χρυστάλλα

Τη διοικήτρια της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Χρυστάλλα Γιωρκάτζη χτύπησε, έστω και καθυστερημένα, η οικονομική κρίση. Εθεάθη στα Marks & Spencer να αναζητεί προϊόντα από το τμήμα των ελαττωματικών και των 10 ευρώ. Είναι μια προετοιμασία για την από εδώ και πέρα ζωή δίχως τα 156 χιλιάδες ευρώ ετήσιου μισθού που απολάμβανε από το 2014.

• • • • •

Ακριβό μου διθέσιο

Ακριβά γούστα φαίνεται να έχει ο νέος διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας. Εθεάθη να κυκλοφορεί με διθέσιο κάμπριο άνω των 120 χιλιάδων ευρώ και η στήλη αναρωτιέται πώς θα μπορέσει να το συντηρήσει με τέτοιο μισθό που οι άλλοι τραπεζίτες σνόμπαραν.

• • • • •

Ντεζαβού με το Δημόσιο

Η στήλη παθαίνει ντεζαβού με τα όσα βλέπει να γίνονται στο Δημόσιο. Δεν φτάνει που αρχίζει με

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Υπεραξία Χρεογράφου

Υπεραξία χρεογράφου καλείται η θετική διαφορά, η οποία προκύπτει από τη σύγκριση της τρέχουσας τιμής ενός επενδυτικού τίτλου (ομολόγου, αξιόγραφου, ομολογίας, κ.ά.) που εκδίδεται από νομικό πρόσωπο (κυβέρνηση, εταιρία ή άλλο οργανισμό), σε σχέση με την αξία απόκτησής του.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing, The Cyprus Business School

ΑΠΟΨΗ Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Πάμε με πρόγραμμα;

Εκφοράζονται κάποιες ανησυχίες από διάφορους κατά πόσο η προσφορά διαφόρων προϊόντων του τομέα των ακινήτων ακολουθεί κάποιον προγραμματισμό. Αν δηλαδή είναι βάσιμη η προσφορά νέου αποθεματικού στοκ ή αν απλώς υπάρχει μια αντιγραφή επειδή κάποιοι άλλοι το κάνουν και κερδίζουν. Είναι γεγονός πως όταν σε έναν τομέα πραγματοποιείται μεγάλο κέρδος, το κέρδος ελκύει άλλα άτομα και άλλες επιχειρήσεις να εισέλθουν στον τομέα και να επιδιώξουν να πάρουν ένα μερίδιο της αγοράς και φυσικά του κέρδους. Αυτός ο ανταγωνισμός θα συνεχιστεί μέχρι να ελαχιστοποιηθεί ή ακόμα να εκμηδενιστεί το κέρδος και στην πορεία του χρόνου θα οδηγήσει αναπόφευκτα κάποιους σε χρεωκοπία και κλείσιμο, άλλους θα τους μικρύνει, ενώ άλλους θα τους μεγαλώσει. Εννοείται πως για χίλιους δυο λόγους παρατηρούνται συνεχείς προσθαφαιρέσεις ατόμων/ εταιρειών που προσφέρουν αυτό το προϊόν.

Σήμερα ποιοι κτίζουν; Κτίζουν όσοι έχουν λίγη έως και καμία ανάγκη χρηματοδότησης, καθώς επίσης και όσοι δεν έχουν κανένα πρόβλημα απόρροιας χρηματοδότησης.

Αυτοί που έχουν από καμία έως λίγη ανάγκη χρηματοδότησης είναι αυτοί που συνήθως βρίσκονται στην αγορά των πολυτελών και πολυσυνθετών αναπτύξεων, οι οποίοι προορίζουν το προϊόν τους για άτομα μεγάλων οικονομικών επιφάνειας που επιδιώκουν να αποκτήσουν κυπριακή ιθαγένεια μέσω επενδύσεων. Ένεκα και της φύσης του προγράμματος είναι αναγκαία προϋπόθεση η πολύ μεγάλη σε ποσοστό προκαταβολή που αν ένα έργο προωθηθεί σωστά, καθίσταται σχεδόν αυτοχρηματοδοτούμενο.

Η άλλη κατηγορία είναι αυτή που περιλαμβάνει όλους όσους δεν έχουν

κανένα πρόβλημα απόρροιας χρηματοδότησης. Και για να ξεκαθαρίσουμε, σε αυτή την περίπτωση όταν λέμε χρηματοδότηση εννοούμε χρηματοδότηση από τραπεζικά ιδρύματα. Στον κατασκευαστικό τομέα, τέτοιες εταιρείες που να απολαμβάνουν τέτοια προνόμια μετρούνται στα δάκτυλα του ενός χεριού. Εταιρείες εκτός κατασκευαστικού τομέα που να απολαμβάνουν τέτοια προνόμια (π.χ. στη βιομηχανία, στο εμπόριο και στις υπηρεσίες) άντε να υπάρχουν καμιά πενννταριά.

Όμως στον τουριστικό τομέα υπάρχει μια πολύ πιο άνετη κατάσταση χρηματοδότησης. Είπαμε, οι τραπεζίτες πάντα περπατάνε πάνω στον οικονομικό κύκλο και βλέπουν μερικά μόνο μέτρα μπροστά τους. Αν η οικονομία πάει πολύ καλά πιστεύουν πως θα πηγαίνει για πάντα πολύ καλά. Αν η οικονομία δεν πάει καλά, δεν βλέπουν λόγο να ζυγίσει. Είναι πάντα του ύψους ή του βάθους. Τα τελευταία 2-3 χρόνια που ο τουρισμός τα πήγε πολύ καλά, είναι ξεστοί στο να χρηματοδοτούν έργα σχετικά με τον τουρισμό και σχεδόν τίποτα άλλο. Αν γίνει καμιά στραβή φέτος και μείνουν κάποιες κλίνες άδειες, δεν θα εκπλαγώ αν του χρόνου δεν θα θέλουν να ακούσουν για τουριστικές αναπτύξεις, πόσο μάλλον να τις χρηματοδοτήσουν...

Ας προσπαθήσουμε τώρα να απαντήσουμε στις ανησυχίες που εκφράστηκαν στην αρχή του άρθρου. Ο σχεδιασμός πολυώροφων κτιρίων καλά κρατεί. Το είπαμε εκατοντάδες φορές, είναι ένα προϊόν που πουλά και είναι το νέο talk of the town... όπου town ισούται με κάτι πολύ μεγαλύτερο από ολόκληρη τη χώρα...

Αυτά που έλαβαν άδειες ανάπτυξης είναι σαφώς λιγότερα σε αριθμό από αυτά που σχεδιάστηκαν και σχεδιάζονται, ενώ αυτά που βρίσκονται σε

διαφορετικά στάδια κατασκευής είναι σαφώς λιγότερα και από αυτά που αδειοδοτήθηκαν. Και επειδή αν δεν συμπληρωθεί ένα σεβαστό ποσοστό πωλήσεων εκ των προτέρων και να εισπραχθούν παχυλές προκαταβολές το έργο δεν προχωρά, θα έλεγα πως γενικά το προϊόν που κατασκευάζεται σε αυτή την κατηγορία ακολουθεί από κοντά τη ζήτηση. Άρα δεν υπάρχει (τουλάχιστον στο κατασκευαστικό στάδιο) το σπεκουλαδόρικο στοιχείο, δηλαδή του κατασκευάζω και βλέπω... Παρενθετικά αναφέρουμε πως κάτι ανάλογο δεν συμβαίνει στο στάδιο του σχεδιασμού και της αδειοδότησης. Εκεί τα πράγματα μπορεί να εμπεριέχουν στοιχεία ξένα προς πραγματικά μετρήσιμα οικονομικά δεδομένα και άρα η θεωρητική προσφορά να αυξάνεται ανάλογα με τις ορέξεις του καθενός.

Οι όποιες κατασκευαστικές έχουν εύκολη έως και απόρροιατη πρόσβαση σε τραπεζική χρηματοδότηση, βρήκαν πρόσφορο έδαφος να μουν δυναμικά στις αγορές που δραστηριοποιούνται. Είτε με αγορές τεμαχίων γης ή/ και με αναπτύξεις κτιρίων ενδυναμώνουν την παρουσία τους σε μια προσπάθεια αύξησης του μεριδίου τους στην αγορά.

Συνεχώς πλημμυρίζουν την αγορά με νέα προϊόντα με σκοπό να καλύψουν κάθε ανάγκη της ζήτησης (αν και όταν αυτή παρουσιαστεί) και να είναι η προτιμυτέα επιλογή έναντι του όποιου ανταγωνιστή. Το speculative development είναι και πάλι γεγονός, απλώς οι μεν αγοραστές είναι πιο μορφωμένοι και πιο απαιτητικοί και οι δε πωλητές πιο λίγοι.

Νιώθω πως τέτοιες στρατηγικές αλματώδους ανάπτυξης αργά ή γρήγορα είναι καταδικασμένες σε αποτυχία. Θα σύστηνα λοιπόν σε αυτούς που κάθε λίγο βάζουν παραβάν και

περιφράξεις σε κάποιο νέο οικόπεδο για ένα «νέο έργο» να ξαποστάσουν λίγο για να μην καούν...

Εκεί που οι τράπεζες και πάλι χρηματοδοτούν είπαμε είναι ο τουρισμός. Είμαι βέβαιος πως οι ξενοδοχοί προσπαθούν και κάνουν τους υπολογισμούς τους με όσο πιο ενδελεχή τρόπο γίνεται για να αποφασίσουν αν θα προχωρήσουν σε μια νέα επένδυση – ένα νέο ξενοδοχείο, μια επέκταση/ ανακαίνιση υφιστάμενου κ.λπ. Η ουσία όμως είναι πως υπάρχουν τέσσερις αστάθμητοι παράγοντες: πρώτον η πολιτική σταθερότητα στην περιοχή, δεύτερον οι οικονομικές συνθήκες στις αγορές από τις οποίες έλκουμε τουρισμό – με το Brexit να έχει κεντρική θέση στο κάδρο, τρίτον οι καιρικές συνθήκες και τέταρτον ο ανταγωνισμός από ιδιωτικές κλίνες μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών. Η κάθε κατηγορία από μόνη της, πόσο μάλλον συλλογικά, μπορεί με την ίδια ευκολία να ενισχύσει το τουριστικό ρεύμα στη χώρα μας ή να το στείλει στα τάρταρα. Νιώθω –και μακάρι να είμαι λάθος– πως η ανάπτυξη εδώ τείνει να θεωρήσει κάποια νούμερα τουριστικών αφίξεων ως παγιομένα. Θέλει προσοχή και ναι, καλύτερο προγραμματισμό.

Καταλήγοντας, θα έλεγα πως σε ιδιωτικό επίπεδο κάποιος είναι σίγουρα οργανωμένος και προχωράνε με πρόγραμμα, αλλά αυτή η εικόνα δεν αντικατοπτρίζεται στον κλάδο ολόκληρο που αντιπροσωπεύουν. Ίσως να πρέπει να δημιουργηθούν και να ενισχυθούν εθνικές στρατηγικές προς κάθε κατεύθυνση ανάπτυξης. Αλλά έχεασα. Το Υπουργείο Ανάπτυξης μπήκε στον πάγο...

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

The latest local and international tax developments by Pieris Markou

Watch the video and subscribe >

© 2019 Deloitte Limited

Tax

Η τραπεζική ένωση βασικό μέλημα της Κεντρικής

Η μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων πρώτη αρμοδιότητα του νέου Διοικητικού Συμβουλίου

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Η σύνθεση της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου άλλαξε. Νέος διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας θα είναι από τις 11 Απριλίου ο πρώην Έφορος Αποκρατικοποιήσεων και ο μέχρι πρότινος εκτελεστικός σύμβουλος της ΚΤΚ, Κωνσταντίνος Ηροδότου. Ωστόσο, οι αλλαγές δεν σταματούν εκεί. Το Διοικητικό Συμβούλιο διαφοροποιείται περαιτέρω, με τον πρόεδρο του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης Σταύρο Αγρότη να αναλαμβάνει τη θέση του εκτελεστικού μέλους, την αντιπρόσωπο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στην Κύπρο Μαρία Ηρακλέους να αναλαμβάνει αντίστοιχη θέση και τον πρώην πρόεδρο της KPMG Κύπρου και νυν πρόεδρο του CIFA, Άγγελο Γρηγοριάδη να γίνεται μη εκτελεστικό μέλος στο Δ.Σ. Και λαμβάνουν τα νήια της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου ενόψει γενικότερων τραπεζικών αλλαγών της Ευρωζώνης. Ο λόγος για τη δημιουργία της λεγόμενης «τραπεζικής ένωσης», η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί μέσα στην επόμενη πενταετία. Αν και υπάρχουν διαφωνίες για το πώς θα δημιουργηθεί το κοινό ταμείο εγγύησης καταθέσεων που θα καλύπτει όλες τις τράπεζες των κρατών μελών, με τη μεγαλύτερη αντίδραση να είναι αυτή τη Γερμανίας, είναι

βέβαιο πως θα δημιουργηθεί. Για να γίνει όμως, οι τράπεζες θα πρέπει να έχουν «καθαρίσει» από τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια στους ισολογισμούς τους, ο παράγοντας που λειτούργησε ανασταλτικά στην ανάπτυξη της Ευρωζώνης από την περίοδο μετά την πτώση της Lehman Brothers.

Η εποπτική πίεση από τη Φρανκφούρτη θα ενταθεί όσο πλησιάζουμε στο χρονοδιάγραμμα που έχει τεθεί για τη δημιουργία του μοντέλου που προωθείται.

Όπως πληροφορείται η «Κ», πολύ ψηλά στην ατζέντα του Δ.Σ. της Κεντρικής Τράπεζας είναι η προετοιμασία των κυπριακών τραπεζών ώστε να μπορέσουν να εισχωρήσουν στην Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αγορά. Για να το πετύχουν αυτό, όμως, θα πρέπει οι προσπάθειες μείωσης των ΜΕΔ από τους ισολογισμούς τους να επιταχυνθούν. «Δεν υπάρχει αρκετός χρόνος για να μηδενιστούν τα ΜΕΔ από τους ισολογισμούς των τραπεζών και η εποπτική πίεση από τη Φρανκφούρ-

τη δεν θα σταματήσει λόγω της αλλαγής του Δ.Σ. της Κεντρικής, αντιθέτως θα εντατικοποιηθεί», σημειώνουν πρόσωπα από το νέο Δ.Σ. της Κεντρικής. «Πρέπει να γίνουν αρκετά έργα ώστε να λειτουργήσει το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης των τραπεζών μέσα στο καθορισμένο χρονοδιάγραμμα», κατέληξαν επί τούτου.

Προσπάθειες για να φτάσουν πιο κοντά στην τραπεζική ένωση κάνουν οι δύο μεγάλες τράπεζες της χώρας. Από τη μία η Ελληνική Τράπεζα κάνει συζητήσεις για να πωλήσει μεγάλο κομμάτι ΜΕΔ από τον ισολογισμό της. Βρίσκεται στη διαδικασία που επιλέγει δάνεια και κάνει έρευνα αγοράς για την τιμή που θα πιάσουν και για το ποιοι επενδυτές ενδιαφέρονται. Σκέψεις γίνονται για πώληση 1 περίπου δισ. δανείων. Η Τράπεζα Κύπρου επίσης προχωρά σε σχεδιασμούς για το λεγόμενο «Helix 2». Το πακέτο των δανείων αναμένεται να είναι μεγαλύτερο από το Helix που ανακοίνωσε τον Αύγουστο του 2018, άρα μεγαλύτερο από 2,8 δισ. δάνεια. Η πώληση των δύο πακέτων αυτών θα φέρει της τράπεζες σύμφωνα με τους μέχρι τώρα σχεδιασμούς σε ΜΕΔ με μονοψήφιο ποσοστό. Υπενθυμίζεται πως τα μονοψήφια ποσοστά ΜΕΔ ικανοποιούν τους Ευρωπαίους και είναι αποδεκτά. Αν και η Ευρωπαϊκή Κεντρική

Μία από τις σημαντικότερες αλλαγές του μοντέλου της ΚΤΚ είναι η σύσταση Εκτελεστικής Επιτροπής ως νέου οργάνου λήψης αποφάσεων.

Τράπεζα είχε προχωρήσει σε κάποιες εισηγήσεις και παρατηρήσεις επί του νομοσχεδίου για την αλλαγή του βασικού νόμου της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, οι Ευρωπαίοι είναι ικανοποιημένοι στα όσα προωθούνται. Το αναθεωρημένο πλέον νομοσχέδιο μετά τις παρατηρήσεις της ΕΚΤ το δεύτερο τρίμηνο του 2018, είναι έτοιμο και αναμένεται να έρθει ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου. Υπενθυμίζεται πως μια από τις σημαντικότερες αλλαγές είναι η σύσταση Εκτελεστικής Επιτροπής ως νέου οργάνου λήψης αποφάσεων. Βάσει του νέου νομοσχεδίου, η Εκτελεστική Επιτροπή θα έχει όλες τις εκτελεστικές αρμοδιότητες, θα είναι υπεύθυνη για τις δραστηριότητες και τη διεύθυνση των εργασιών της Κεντρικής, θα είναι υπεύθυνη στην εφαρμογή των αποφάσεων πολιτικής και αρμόδια στην εκτέλεση των καθηκόντων και την άσκηση των εξουσιών που της ανατίθενται.

Επείγει η βελτίωση των ισολογισμών

Η θέση του διευθυντή του Συνδέσμου Τραπεζών της Κύπρου Μιχάλη Κρονίδη για τα τη δημιουργία της τραπεζικής ένωσης και τα οφέλη της για την Κύπρο, είναι η εξής: «Είναι ξεκάθαρο ότι επείγει και πρέπει τάχιστα να βελτιωθεί η ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού στους ισολογισμών των τραπεζών, όχι μόνο για να επιτευχθεί η πλήρης εφαρμογή του τρίτου Πυλώνα της Τραπεζικής Ένωσης, αλλά και για να βελτιωθεί η ανθεκτικότητα και η κερδοφορία τους. Το γεγονός αυτό διαφαίνεται εξάλλου και από τις εξελίξεις στον τραπεζικό τομέα, τόσο εγχώρια όσο και σε επίπεδο κρατών της περιφέρειας της Ευρωζώνης (Ελλάδα, Ιταλία). Οι ευρωπαϊκές εποπτικές και άλλες αρχές αναμένουν ότι η πλήρης

εφαρμογή και λειτουργία της Τραπεζικής Ένωσης θα οδηγήσει στην πραγματική ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής τραπεζικής αγοράς όπου η ευρωζώνη θα λειτουργεί ως ένας ενιαίος τραπεζικός χώρος και οι τράπεζες θα μπορούν να διεξάγουν απρόσκοπτα διασυνοριακές τραπεζικές εργασίες. Επιπλέον, και οι καταθέτες, αλλά και οι αγορές θα πάψουν να μεροληπτούν ή και να προβαίνουν σε διακρίσεις μεταξύ τραπεζών στη βάση της χώρας προέλευσης ή δραστηριοποίησής τους. Τα θετικά από τα πιο πάνω είναι αυτονόητα, αλλά και αναγκαία για την Κύπρο, η οποία ως μέλος της Ευρωζώνης αναμένεται ότι θα έχει πολλαπλά οφέλη από την έγκαιρη ολοκλήρωση και πλήρη εφαρμογή της Τραπεζικής Ένωσης».

CITRINE ESTATES

Επενδύστε στην κορυφαία πολυτελή οικιστική ανάπτυξη της Κύπρου. Το έργο Citrine Estates συνδυάζει στοιχεία της φύσης με μοντέρνο σχεδιασμό, προσφέροντας μια απaráμιλλη ολιστική εμπειρία στην καρδιά της κοσμοπολίτικης Λεμεσού. Φέροντας την υπογραφή του Ομίλου CNS, το έργο διαθέτει υπερπολυτελείς επαύλεις, κατοικίες και διαμερίσματα με εξατομικευμένες σχεδιαστικές λύσεις.

Για περισσότερες πληροφορίες, στείλτε e-mail στο info@citrineestates.com ή επισκεφθείτε το citrineestates.com

Σκοπός είναι να μη χαθούμε στον ορισμό της αυτονομησης

«Δεν σημαίνει ότι είμαστε πολέμιοι της αυτονομησης επειδή έχουμε απόψεις», τονίζει ο πρόεδρος της ΠΑΣΥΚΙ Σ. Κούμας

Συνέντευξη στον **ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ**

Για την αυτονομηση των δημόσιων νοσηλευτριών, για τις ανησυχίες που υπάρχουν αλλά και για τη φυγή γιατρών από τον δημόσιο τομέα για να ενταχθούν στο ΓεΣΥ ως ιδιώτες γιατρού, λέει στη συνέντευξή του στην «Κ», ο πρόεδρος της Παγκύπριας Συντεχνίας Κυβερνητικών Ιατρών, Σωτήρης Κούμας. Ο κ. Κούμας τονίζει, μεταξύ άλλων, πως «εμείς διεκδικούμε την 1η Ιουνίου να υπάρχουν όσο πιο λίγα λειτουργικά προβλήματα γίνεται».

–Πιστεύετε πως η αυτονομηση των δημόσιων νοσηλευτριών βαδίζει προς ορθή κατεύθυνση;

–Για να πούμε αν η αυτονομηση βαδίζει προς τη σωστή κατεύθυνση πρέπει να οριοθετήσουμε το πλάνο των στόχων μας, καθώς και τα βήματα που έπρεπε να γίνουν, δηλαδή το γενικό πλαίσιο της αυτονομησης. Σκοπός είναι να μη χαθούμε στον ορισμό της αυτονομησης. Οι πράξεις θα κρίνουν τον καθένα από εμάς. Τα μέλη της ΠΑΣΥΚΙ εκφράζαμε προ πολλού την ανάγκη να γίνει εκσυγχρονισμός, αναδιοργάνωση και ενίσχυση των κρατικών νοσηλευτριών. Είναι αντιληπτό ότι αυτά τα πράγματα θα περάσουν μέσα από μια διοικητική και οικονομική αυτονομηση. Αυτό που θα μετρήσει όμως περισσότερο για τους ασθενείς είναι το αποτέλεσμα. Όσον αφορά το αποτέλεσμα, δεν μπορούμε να πούμε ότι βιώνουμε ιδιαίτερες αλλαγές στα δημόσια νοσηλευτήρια, πόσο μάλλον σε επίπεδο παροχής φροντίδας υγείας προς τους ασθενείς. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι είμαστε πολέμιοι

της αυτονομησης επειδή έχουμε απόψεις. Οι απόψεις μας έχουν ως βάση τις γνώσεις που έχουμε ως λειτουργοί υγείας και ιδιαίτερα ως μάχιμοι ιατροί, αλλά και τις εμπειρίες που αποκτήσαμε δουλεύοντας στην πρώτη γραμμή του δημόσιου τομέα υγείας.

–Τι επιδιώκετε μέσω των εισηγήσεών σας;

–Οι εισηγήσεις που καταθέτουμε κατά τη διάρκεια του διαλόγου αντιλαμβανόμαστε πως κάποιες φορές δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτές 100%, αλλά οι πράξεις έχουν δείξει

Σταθήκαμε και στηρίζαμε τα κρατικά νοσηλευτήρια γιατί τα πονάμε.

ότι στις πλείστες των περιπτώσεων είμαστε ορθοί. Παρόλο που βιώσαμε ιδιαίτερα δύσκολες στιγμές, εμείς σταθήκαμε και στηρίξαμε τα κρατικά νοσηλευτήρια γιατί τα πονάμε. Γι' αυτό μέσω των ενεργειών μας επιδιώκουμε να τα στηρίξουμε και να τα θωρακίσουμε. Και θα ήθελα να ξεκαθαρίσω πως με τον εργοδότη μας, το Υπουργείο Υγείας, δεν έχουμε πρόβλημα να συνεργαστούμε, αλλά υπάρχουν κάποιες ιδιαιτερότητες. Αυτό το σύστημα θα πρέπει επιτέλους να καθορίσει τα πλαίσια της εξάσκησης της ιατρικής, της ανάληψης ευθύνης, της εξυπηρέτησης των ασθενών, αλλά και ποιες συνθήκες δίνει στον γιατρό ώστε να εφαρμόσει αυτά που γνωρίζει. Όλα αυτά είναι κάτω στο τραπέζι και θεωρούμε πως όλα

αυτά πρέπει να συζητηθούν και πρέπει να παραδεχτούμε ότι έχουμε χάσει χρόνο.

–Ποιες είναι οι ανησυχίες σας;

–Μας ανησυχεί το γεγονός που είμαστε τώρα και τι μπορούμε να προλάβουμε μέχρι την πρώτη μέρα έναρξης του Γενικού Συστήματος Υγείας. Εμείς διεκδικούμε την 1η Ιουνίου να υπάρχουν όσο πιο λίγα λειτουργικά προβλήματα γίνεται. Μπορεί τα προβλήματα να είναι καθαρά λειτουργικά, αλλά αυτό που προσπαθούμε να αποφύγουμε διακαώς είναι αυτά τα προβλήματα να μην επεκταθούν σε αυτό που ονομάζουμε εμείς οι γιατροί αλυσίδα των πράξεων υπάρχει κενό την επίπτωση θα την έχει ο ασθενής και παράλληλα την ευθύνη ο γιατρός.

–Γίνεται λόγος για φυγή ιατρών από τον δημόσιο τομέα προκειμένου να ενταχθούν ως ιδιώτες προσωπικοί ιατροί στο ΓεΣΥ. Σε ποιο βαθμό ευσταθεί αυτό και για τι αριθμό γιατρό μιλάμε;

–Τον απόλυτο αριθμό ακόμη δεν τον γνωρίζουμε. Μιλώντας με συναδέλφους και βάσει της ενημέρωσης που έχω μπορώ να πω πως ναι, υπάρχει αριθμός γιατρών των οποίων έχει ενεργοποιηθεί η αφυπηρέτησή τους. Κάποιοι εξ αυτών είναι ήδη έξω από το Δημόσιο κάποιοι απ' όσο γνωρίζω αφυπηρετούν και επίσημα στις 31 Μαρτίου. Σημειώνεται πως οι περισσότεροι από τους γιατρούς που

«Οι απόψεις μας έχουν ως βάση τις γνώσεις που έχουμε ως λειτουργοί υγείας και ιδιαίτερα ως μάχιμοι ιατροί, αλλά και τις εμπειρίες που αποκτήσαμε δουλεύοντας στην πρώτη γραμμή του δημόσιου τομέα υγείας», τονίζει ο πρόεδρος της ΠΑΣΥΚΙ.

έχουν φύγει δεν ήταν κοντά στην ηλικία αφυπηρέτησης από το Δημόσιο. Το θέμα ωστόσο είναι ότι η φυγή αυτών των συγκεκριμένων συναδέλφων έχει αποδυναμώσει τις κλινικές όπου εργοδοτούνταν. Και επειδή γνωρίζω ότι κάποιοι θα πουν ότι έχουν προκληθεί θέσεις. Το σενάριο να έρθουν γιατροί και να συμπληρώσουν κάποιες θέσεις αντιλαμβάνεστε πως για εμάς είναι κάτι θετικό, όμως οι γιατροί που έχουν φύγει δεν έχουν υπολογιστεί ότι θα έφευγαν. Αντιλαμβάνεστε ότι πρέπει να κινηθούν τάχιστα διαδικασίες ώστε να συμπληρωθούν οι θέσεις αυτών των οποίων έχουν φύγει, γιατί οι γιατροί που θα προσληφθούν είναι για θέσεις, οι οποίες είχαν υπολογιστεί τέλος του 2018. Παράλληλα, υπάρχει μια περιρρέουσα ατμόσφαιρα. Μιλώντας με συναδέλφους μου διαπιστώνω πως θέλουν να δουν πρώτα πώς θα κινηθεί η όλη δια-

δικασία και μετά θα αποφασίσουν πως θα πράξουν. Συνεπώς, υπάρχει ενδεχόμενο κάποιοι να αποφασίσουν μετά από δύο ή τρεις μήνες. Όπως λέει και ο κύριος υπουργός Υγείας, κάποιοι γιατροί θα αποφασίσουν τελευταία στιγμή αν θα μπου στο ΓεΣΥ, ωστόσο αυτό ισχύει και για τους γιατρούς του Δημοσίου. Δηλαδή, ζυγίζουν τα υπέρ και τα κατά αν θα παραμείνουν εντός του Δημοσίου ή αν θα επιλέξουν να συνεχίσουν εκτός αυτού ως ιδιώτες.

–Πώς σχολιάζετε το γεγονός ότι αρκετοί ιδιώτες γιατροί έχουν εκφράσει ενδιαφέρον να εργοδοτηθούν στον δημόσιο τομέα μέσω των συμβολαίων του Οργανισμού, παρά το γεγονός ότι οι γιατροί του Δημοσίου τα έχετε απορρίψει;

–Αυτό είναι προσωπική επιλογή του κάθε γιατρού. Είναι απλό, αν πάρεις τους όρους εργοδοτησης

που έχουν οι υφιστάμενοι γιατροί του δημοσίου με τους όρους που επιφέρει το συμβόλαιο, ναι, δεν μας ικανοποιούν. Είναι κατώτεροι. Από εκεί και πέρα ο κάθε γιατρός προσωπικά θα επιλέξει. Εμείς δεν προσπαθήσαμε να δημιουργήσαμε μια αρνητική εικόνα αλλά είδαμε ποια είναι τα υπέρ και ποια τα κατά. Πρέπει να διευκρινίσω ότι θα δώσουμε πίστωση χρόνου στην προσπάθεια που γίνεται για να δούμε πού θα καταλήξει. Δεν είναι θέμα τώρα να συγκρίνω τους όρους εργοδοτησης, να αναλώνουμε δυνάμεις και να προβαίνουμε σε αντιπαραθέσεις σχετικά με αυτό, από τη στιγμή που σε εξήντα μέρες θα εφαρμόσουμε την πρώτη φάση του Γενικού Συστήματος Υγείας. Πρέπει να ριζούμε τις δυνάμεις μας και να οργανώσουμε όσο καλύτερα γίνεται τις κρατικές υπηρεσίες οι οποίες θα ενταχθούν στο Γενικό Σύστημα Υγείας.

Στον δρόμο προς ΓεΣΥ και οι παιδίατροι

Εκτιμάται πως θα διπλασιαστεί η συμμετοχή των προσωπικών γιατρών για παιδιά το προσεχές διάστημα

Τον **ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ**

Νέες διαμορφωμένες προτάσεις ανακοίνωσε ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας (ΟΑΥ) την περασμένη Παρασκευή για το πλαίσιο ένταξης των προσωπικών ιατρών (Π.Ι.) στο ΓεΣΥ. Δύο μήνες πριν από την εφαρμογή της πρώτης φάσης του Γενικού Συστήματος Υγείας, ο ΟΑΥ προβαίνει σε αναθεώρηση σημαντικών σημείων που αφορούν τόσο τους Π.Ι. για ενήλικες όσο και τους Π.Ι. για παιδιά, προκειμένου να

«Έχουν παγιδευτεί από τον νόμο που οι ίδιοι έχουν ορίσει», τονίζει στην «Κ», η Α. Συμεού.

Να προσελκύσει περισσότερους παιδίατρους στο ΓεΣΥ επικειρεί μέσω των νέων του προτάσεων ο ΟΑΥ.

διαλύσει τις ανησυχίες που υπάρχουν, αλλά και να προσελκύσει περισσότερους παιδίατρους. Το γεγονός ότι μέχρι στιγμής στους καταλόγους του ΓεΣΥ έχουν γραφεί συνολικά 350 προσωπικοί γιατροί είναι κάτι που αφήνει ικανοποιημένο στο παρόν στάδιο τον ΟΑΥ, που υπολογίζει πως για να λειτουργήσει σε πρώτη φάση το Σύστημα χρειάζονται 350 Π.Ι. για ενήλικες και 150 Π.Ι. για παιδιά. Ωστόσο, παρά το ότι ο ΟΑΥ βρίσκεται κοντά στον στόχο όσον αφορά τον αριθμό των Π.Ι. για ενήλικες, ο αριθμός των παιδίατρων που έχουν εγγραφεί στο ΓεΣΥ παραμένει χαμηλός. Όπως πληροφορείται η «Κ», μόνο 45 από τους 350 Π.Ι. που έχουν εγγραφεί είναι παιδίατροι. Ωστόσο, μετά τις νέες προτάσεις που κατέθεσε ο ΟΑΥ αναμένεται τις προσεχείς

εβδομάδες ο αριθμός να αυξηθεί. Στόχος του Οργανισμού είναι το νέο πλαίσιο που θέτει να ικανοποιήσει τους παιδίατρους προκειμένου να αυξηθεί το ενδιαφέρον τους για ένταξη στο ΓεΣΥ ως Π.Ι. για παιδιά, αλλά και για να αυξηθεί ο αριθμός των Π.Ι. για ενήλικες.

Προτάσεις

Οι εμφανώς βελτιωμένες προτάσεις που ανακοίνωσε ο ΟΑΥ διασφαλίζουν, μεταξύ άλλων, τις κατά κεφαλήν αμοιβές για τρία χρόνια, προσθέτουν οικονομικά κίνητρα και βάζουν ασφαλιστικές δικλίδες προκειμένου να αντιμετωπιστεί το ζήτημα της υπερεπισκεψιμότητας, το οποίο αποτελούσε κύρια ανησυχία των προσωπικών ιατρών. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρει ο ΟΑΥ στην πρότασή του, διασφα-

λίζεται πως οι κατά κεφαλήν αμοιβές που δόθηκαν για το 2019 θα ισχύσουν μέχρι τις 31 Μαΐου 2022. Μάλιστα, σε περίπτωση που παραμείνει αδιάθετο κονδύλι, οι εν λόγω αμοιβές θα μπορούν να αναπροσαρμοστούν προς τα πάνω μέχρι 15%. Για αντιμετώπιση ενδεχόμενης υπερεπισκεψιμότητας, ο ΟΑΥ έχει καθορίσει συμπληρωμή ύψους €15 την οποία θα πρέπει να καταβάλει ο δικαιούχος σε περίπτωση που ξεπεράσει έναν καθορισμένο αριθμό επισκέψεων ανά έτος. Συγκεκριμένα, το όριο των δωρεάν επισκέψεων για τα παιδιά έχει καθοριστεί ως εξής:

0 – 1 ετών - 10 επισκέψεις
1 – 3 ετών - 8 επισκέψεις
3 – 5 ετών - 7 επισκέψεις
6 – 10 ετών - 4 επισκέψεις
11-18 ετών - 3 επισκέψεις

Σημειώνεται δε, πως αντίστοιχη κλίμακα έχει καθοριστεί και για τις επισκέψεις των ενηλίκων δικαιοούχων στον προσωπικό τους γιατρό, ενώ ξεκαθαρίζεται πως από αυτές τις ρυθμίσεις εξαιρούνται οι χρόνιοι ασθενείς, οι χαμηλοσυνταξιοχού, οι λήπτες ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και τα παιδιά αυτών των κοινωνικών ομάδων.

Παρασκήνιο

Για να προβεί ο ΟΑΥ σε αυτές τις προτάσεις πραγματοποιήθηκαν παρασκηνιακές ενέργειες από μερίδα παιδίατρων, οι οποίοι προτίθενται να συμβληθούν εντός των προσεχών εβδομάδων στο ΓεΣΥ. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», 25 παιδίατροι τις τελευταίες βδομάδες ήρθαν σε επαφή με τον ΟΑΥ

προκειμένου να καταθέσουν εισηγήσεις ώστε να βελτιωθεί το πλαίσιο ένταξης στο ΓεΣΥ. Οι εν λόγω παιδίατροι παρά το γεγονός ότι είχαν σκοπό να ενταχθούν στο ΓεΣΥ με το υφιστάμενο πλαίσιο, προέβησαν σε αυτή την πρωτοβουλία προκειμένου να βελτιωθούν οι προτάσεις του ΟΑΥ και να προσελκύσουν κι άλλους συναδέλφους τους. Παιδίατροι και ΟΑΥ κατέληξαν σε κοινό πλαίσιο μέσω του οποίου διαμορφώθηκαν οι τελικές προτάσεις που ανακοίνωσε ο Οργανισμός. Η «Κ» ήρθε σε επαφή με ένα εκ των 25 παιδίατρων, προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσο έχουν ικανοποιηθεί με τις νέες προτάσεις του ΟΑΥ. Η εν λόγω παιδίατρος διατύπωσε την εκτίμηση ότι «μετά την ανακοίνωση των νέων προτάσεων θα συμβληθούν σύντομα στο ΓεΣΥ συνολικά 45 παιδίατροι». Πρόσθεσε πως υπάρχει και ένας επιπλέον αριθμός παιδίατρων, ο οποίος θα αναμένει να δει πώς θα εξελιχθεί η κατάσταση μετά την εφαρμογή του Συστήματος για να αποφασίσει αν θα μπει σε αυτό ή όχι. Είπε ακόμα ότι στις τάξεις των παιδίατρων επικρατεί η ανησυχία πως μέχρι τον Ιούνιο δεν θα εγγραφεί επαρκής αριθμός ειδικών ιατρών ώστε το Σύστημα να λειτουργήσει ομαλά. «Άλλωστε, συμπλήρωσε, τα κόμματα που τάσσονται υπέρ του πολιτειακού ελπίζουν πως θα συμβεί κάτι τέτοιο, προκειμένου να το προωθήσουν με την πρόφαση πως αυτή θα είναι η μόνη λύση για να διασωθεί το Σύστημα Υγείας». Τέλος, εξέφρασε την άποψη πως κάποιοι από την ηγεσία της Παιδιατρικής Εταιρείας Κύπρου όσα και να δώσει ο ΟΑΥ θα είναι πάντα αρνητικοί και δεν θα μπου-

ποτέ στο ΓεΣΥ, διότι εξυπηρετούν αυτή την ατζέντα.

«Οχι» η Παιδιατρική

Αρνητική φαίνεται να παραμένει η Παιδιατρική Εταιρεία Κύπρου (ΠΕΚ) στο ΓεΣΥ παρά τις νέες προτάσεις του ΟΑΥ, προτάσσοντας ότι το κυριότερό τους πρόβλημα είναι το νομικό πλαίσιο. Μιλώντας στην «Κ», η παιδίατρος Αναστασία Συμεού μέλος του Δ.Σ. της ΠΕΚ αναφέρει πως αυτές οι προτάσεις θα ήταν ικανοποιητικές σε περίπτωση που δούλευε το σχέδιο και βλέπαμε πως είχε μια ευρωστία το ταμείο. «Από τη στιγμή που δεν έχουν ακόμα ταμείο πώς μπορούν να εγγυόνται την κατά κεφαλήν αμοιβή σε βάθος τριών χρόνων», υπογραμμίζει. Σημειώνει δε, πως ο ΟΑΥ βάσει νόμου έχει την ευχέρεια να αλλάζει την κατά κεφαλήν αμοιβή όποτε θελήσει. «Επομένως, προσθέτει, αυτή η υπόσχεση την οποία δίνουν είναι πολιτική, δεν είναι νομική». «Άρα, συνεχίζει, αν μας κατεβάσουν αυτή την αμοιβή, εγώ δεν θα έχω κάποιο χαρτί στα χέρια μου και να πάω σε κάποιο δικαστήριο και να διεκδικώ αυτά που αναφέρουν». Συμπληρώνει δε, πως «η πρόταση για αμοιβή που δίνεται για την υπερεπισκεψιμότητα είναι παράνομη». Προσθέτει πως «απαγορεύεται από τον νόμο να πάρεις λεφτά από δικαίωμα», εξηγώντας ότι αν ένας ασθενής, ο οποίος γνωρίζει τον νόμο, αποφασίσει να προσβάλει αυτή την απόφαση του Οργανισμού θα κερδίσει. Καταλήγοντας, η κα Συμεού λέει πως «έχουν παγιδευτεί από τον νόμο που οι ίδιοι έχουν ορίσει», παραπέμποντας στις επανειλημμένες αναφορές του υπουργού Υγείας πως η νομοθεσία δεν πρόκειται να αλλάξει.

Ευφορία στην ΠΑΣΥΔΥ, ανησυχία στο ΥΠΟΙΚ

Η προσοχή στην έφρεση που αναμένεται να ασκηθεί επί της απόφασης του Διοικητικού Δικαστηρίου για τις μειώσεις των μισθών

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου με την οποία έκρινε αντισυνταγματικές τις μισθολογικές μειώσεις των δημοσίων υπαλλήλων, το 2012, προκαλεί έντονο προβληματισμό στο κυβερνητικό στρατόπεδο. Παρά το γεγονός ότι η απόφαση επιδέχεται έφεσης, η απόφαση αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο του δημοσιονομικού εκτροχιασμού στην περίπτωση που η πρωτόδικη απόφαση επικυρωθεί και σε επίπεδο Εφετείου που θεωρείται βέβαιο ότι θα οδηγηθεί. Το Δικαστήριο δικαίωσε τους αιτητές και στα τρία σημεία που αφορούν: Πρώτον τη μείωση των απολαβών και συντάξεων των αξιωματούχων, εργοδοτούμενων και συνταξιούχων της κρατικής υπηρεσίας και του ευρύτερου δημοσίου (ομόφωνα), δεύτερον την αποκοπή μέρους των ακαθάριστων απολαβών τους ως εισφορά στο Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας (κατά πλειοψηφία) και τρίτον πάγωμα των προσαυξήσεων και τιμαριθμικών αυξήσεων (κατά πλειοψηφία).

Το σκεπτικό του Δικαστηρίου, στην απόφαση, στηρίχθηκε στο άρθρο 23 του Συντάγματος, που αφορά στο δικαίωμα της ιδιοκτησίας, αποδεχόμενο τα όσα υποστηρίζαν οι αιτητές ότι οι απολαβές αποτελούν περιουσιακό στοιχείο. Με τα σημερινά δεδομένα η απόφαση του δικαστηρίου για επαναφορά συντάξεων και μισθών συνιστά ένα μικρό μνημόνιο, όπως είχε γράψει η «Κ» στην έντυπη έκδοση της 24ης Φεβρουαρίου 2019.

Προς έφρεση

Το δρόμος της έφεσης αναμένεται να πάρει και η συγκεκριμένη υπόθεση, η οποία θα είναι η δεύ-

ΜΕΙΩΣΗ ΜΙΣΘΩΝ
ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ
ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

ΠΩΣ ΘΑ ΜΕΙΩΘΕΙ
ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΤΩΝ ΑΠΟΚΟΠΩΝ
ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2023

Πώς θα επιστρέψουν οι μισθοί του Δημοσίου στο επίπεδο του Δεκεμβρίου του 2012

ΑΠΟΛΑΒΕΣ (ευρώ)	ΠΟΣΟΣΤΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΜΙΣΘΩΝ		
	6/12/12-31/5/13	1/6/13-31/12/13	1/1/14-30/6/18
1- 1.000	0,0%	0,8%	3,8%
1.001- 1.500	6,5%	7,3%	10,3%
1.501- 2.000	8,5%	9,3%	12,3%
2.001- 3.000	9,5%	10,5%	13,5%
3.001- 4.000	11,5%	13,0%	16,0%
4.001+	12,5%	14,5%	17,5%

ΑΠΟΛΑΒΕΣ (ευρώ)	ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΠΟΚΟΠΗΣ						
	1/1/14-30/6/18	1/7/18-31/6/18	1/1/19-31/12/19	1/1/20-31/12/20	1/1/21-31/12/21	1/1/22-31/12/22	Από 1/1/23
1- 1.000	3,8%	1,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
1.001- 1.500	10,3%	8,3%	5,8%	3,3%	0,8%	0,0%	0,0%
1.501- 2.000	12,3%	10,3%	7,8%	5,3%	2,8%	0,0%	0,0%
2.001- 3.000	13,5%	13,5%	13,5%	11,0%	8,5%	5,0%	0,0%
3.001- 4.000	16,0%	16,0%	16%	13,5%	11,0%	7,5%	0,0%
4.001+	17,5%	17,5%	17,5%	15,0%	12,5%	9,0%	0,0%

ΠΟΣΑ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΕ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΠΟΚΟΠΕΣ
εκατ. ευρώ

		% του ΑΕΠ
2012	21	0,1
2013	175	1,0
2014	262	1,5
2015	259	1,5
2016	259	1,4
2017	265	1,4
2018	257	*

*Το ΑΕΠ για το 2018 δεν έχει ανακοινωθεί

τερη μετά την έφρεση που έχει ασκηθεί σε άλλη υπόθεση με 208 αιτητές, συνταξιούχους του Δημοσίου, οι οποίοι επίσης δικαιώθηκαν από το Διοικητικό Δικαστήριο. Με βάση τα χρονικά περιθώρια το Υπουργείο Οικονομικών και Γενικό Λογιστήριο μπορούν να εφεσιβάλουν την απόφαση εντός 42 ημερών. Σύμφωνα με πηγές από τη Νομική Υπηρεσία το επόμενο διάστημα θα μελετηθεί η απόφαση του Δικαστηρίου και θα καθορισθούν οι κινήσεις των καθ' ων η αίτηση. Στην ομόφωνη απόφαση για τη μείωση των αποδοχών η προεδρεύουσα του Δικαστηρίου Αγνή Ευσταθίου Νικολέτου και ο Γεώργιος Σεραφείμ είχαν κοινή απόφαση, ενώ η δικαστής Έλενα Μιχαήλ είχε διαφορετικό σκεπτικό, ενώ στις άλλες δύο κατά πλειοψηφία αποφάσεις (προσαυξήσεις, εισφορές πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας), η Έλενα Μιχαήλ διαφώ-

νωσε με την απόφαση περί αντισυνταγματικότητας.

Η απόφαση

Το Δικαστήριο το οποίο εξέτασε τις προσφυγές έκρινε αντισυνταγματικούς τους νόμους που έγιναν οι μειώσεις των δημοσίων υπαλλήλων. Το Δικαστήριο έκρινε ότι παραβιάστηκε το άρθρο 23 του Συντάγματος που αφορά στο δικαίωμα της ιδιοκτησίας, αφού οι αιτητές υποστήριξαν στο Δικαστήριο και δικαιώθηκαν, ότι οι απολαβές αποτελούν περιουσιακό στοιχείο. Το Δικαστήριο απέρριψε το σκεπτικό των καθ' ων η αίτηση, που κατ' ουσία, όπως αναφέρεται, έγινε επίκληση λόγω δημόσιας ωφέλειας και δημοσίου συμφέροντος, ως λόγων περιορισμού του δικαιώματος της ιδιοκτησίας των αιτητών, όπως είναι ο μισθός τους. Επί του προκειμένου το Δικαστήριο στην απόφασή του, επικαλείται πρόσφατη

Με βάση πληροφορίες από τη Νομική Υπηρεσία η απόφαση του Δικαστηρίου θα μελετηθεί το επόμενο διάστημα προκειμένου να καθοριστούν οι κινήσεις της κυβερνητικής πλευράς.

απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου στην οποία έχει διευκρινιστεί ότι «το Άρθρο 23 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν επιτρέπει τον περιορισμό περιουσιακού ή ιδιοκτησιακού δικαιώματος για λόγους δημόσιας ωφέλειας ή δημοσίου συμφέροντος και παρέχει, έτσι, μεγαλύτερη προστασία από το Άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), το οποίο, αντίθετα, επιτρέπει ένα τέτοιο περιορισμό».

Αποκοπές 1,24 δισ.

Το μέγεθος του οικονομικού ανοίγματος για τα δημοσιονομικά του κράτους, σε περίπτωση που η έφρεση δεν πετύχει, αποκαλύπτεται από τους αριθμούς. Με βάση εσωτερικό σημείωμα του Υπουργείου Οικονομικών εάν οι αιτητές δικαιωθούν και τελεσιδικά, το κράτος θα αναγκαστεί

να επιστρέψει 1,24 δισ. ευρώ ποσό που εξοικονομήθηκε την περίοδο 2012-2017 από τις μειώσεις στις απολαβές των δημοσίων υπαλλήλων. Στην περίπτωση δικαιώσης των αιτητών, η απόφαση θεωρείται βέβαιο πως θα συμπαρασύρει το σύνολο των δημοσίων υπαλλήλων που υπέστησαν τις μειώσεις, με αποτέλεσμα το επιστρεφόμενο ποσό να δημιουργήσει ένα δημοσιονομικό κενό το οποίο ουσιαστικά είναι ίσο με ένα μικρό «μνημόνιο». Στην κυβέρνηση έχουν έναν επιπλέον λόγο να ανησυχούν. Η συγκεκριμένη περίπτωση προσφυγών κατά των μειώσεων του 2012 δεν είναι η μοναδική. Στο στάδιο της έφεσης βρίσκεται και η προσφυγή 208 συνταξιούχων δημοσίων υπαλλήλων, οι οποίοι επίσης δικαιώθηκαν πρωτόδικα. Τυχόν δικαίωση των 208 αιτητών υπολογίζεται δημοσιονομική επιβάρυνση ύψους 3,4 εκατ. ευρώ για επιστροφή αναδρομικών.

Έναρξη εισφορών στο Γενικό Σύστημα Υγείας

Από τον Μάρτιο, αρχίσαμε να εισφέρουμε στο ΓεΣΥ. ΓεΣΥ σημαίνει υπηρεσίες υγείας για όλους τους πολίτες, είτε έχουν είτε δεν έχουν εισόδημα, χωρίς όριο ηλικίας και για πάντα!

Οι εισφορείς και τα ποσοστά εισφορών

Κατηγορίες Εισφορέων	1/3/2019-29/2/2020	Από 1/3/2020	Επεξηγήσεις
Μισθωτός (δημόσιου και ιδιωτικού τομέα)	1,70%	2,65%	επί των αποδοχών του
Εργοδότης (συμπεριλαμβανομένου του Κράτους ως εργοδότη)	1,85%	2,90%	επί των αποδοχών κάθε μισθωτού του
Κράτος	1,65%	4,70%	επί των αποδοχών των μισθωτών, των αυτοτελώς εργαζομένων, των αξιωματούχων και επί των συντάξεων
Αυτοτελώς εργαζόμενος	2,55%	4,00%	επί των αποδοχών του
Συνταξιούχος	1,70%	2,65%	επί της σύνταξης του
Εισοδηματίας (π.χ. ενοίκια, τόκοι, μερίσματα)	1,70%	2,65%	επί του εισοδήματος του
Αξιωματούχος	1,70%	2,65%	επί των αποδοχών του
Πρόσωπο υπεύθυνο για την καταβολή σε αξιωματούχο των αποδοχών του	1,85%	2,90%	επί των αποδοχών του αξιωματούχου

το ΓεΣΥείναι εμείς

Παραδείγματα εισφορών για σκοπούς ΓεΣΥ (με βάση τα ποσοστά που εφαρμόζονται την περίοδο 1/3/2019 – 29/2/2020)

Παράδειγμα 1				
Μισθωτός και Εργοδότης	Αποδοχές μισθωτού	Εισφορά μισθωτού	Εισφορά εργοδότη	Τρόπος είσπραξης/ παρακράτησης και καταβολής
	€1.000	€17,00	€18,50	Ο εργοδότης παρακρατεί την εισφορά του μισθωτού και την καταβάλλει μαζί με την εισφορά του εργοδότη στον Διευθυντή των ΥΚΑ

Παράδειγμα 2			
Αυτοτελώς Εργαζόμενος	Αποδοχές αυτοτελώς εργαζόμενου	Εισφορά αυτοτελώς εργαζόμενου	Τρόπος είσπραξης/ παρακράτησης και καταβολής
	€1.000	€25,50	Ο αυτοτελώς εργαζόμενος καταβάλλει την εισφορά του στον Διευθυντή των ΥΚΑ για ποσό μέχρι το ύψος των ασφαλιστέων αποδοχών, και στον Έφορο Φορολογίας (μέσω αυτοφορολογίας) για ποσό πέραν των ασφαλιστέων αποδοχών

Παράδειγμα 3			
Συνταξιούχος	Σύνταξη	Εισφορά συνταξιούχου	Τρόπος είσπραξης/ παρακράτησης και καταβολής
	€600	€10,20	Ο Διευθυντής των ΥΚΑ παρακρατεί την εισφορά του συνταξιούχου από την σύνταξη και την καταβάλλει στο Ταμείο του ΓεΣΥ

Σημαντικά οφέλη από τις πολιτογραφήσεις

Παρόμοια προγράμματα προσφέρουν αρκετές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τονίζει ο Παντελής Λεπτός

Συνέντευξη στον
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Ιδιαίτερο χειρισμό στη διαχείριση και την προβολή του Σχεδίου των Πολιτογραφήσεων συστήνει ο πρόεδρος του Παγκύπριου Συνδέσμου Επιχειρηματιών Ανάπτυξης Γης & Οικοδομών, Παντελής Λεπτός. Όπως τονίζει, ενδεχόμενος τραυματισμός του θα έχει σημαντικές επιπτώσεις όχι μόνο για τον κατασκευαστικό τομέα, αλλά και για την οικονομία γενικότερα. Όσον αφορά στις αυξήσεις των τιμών των κατοικιών και των διαμερισμάτων, απαντά πως στα διαμερίσματα της Λεμεσού δεν έχουν επηρεαστεί από τις πολιτογραφήσεις, αφού σε πολύ μεγάλο βαθμό το επενδυτικό πρόγραμμα δεν αφορά ακίνητα που απευθύνονται στους Κύπριους αγοραστές.

Τέλος, επισημαίνει ότι μέσω του προγράμματος μπορούν να έρθουν στην Κύπρο αρκετοί επιχειρηματίες, γεγονός που συμβάλει στην καθιέρωση της Κύπρου ως ένα ανταγωνιστικό κέντρο υπηρεσιών υψηλού κύρους.

—Τα στοιχεία δείχνουν πως το επενδυτικό πρόγραμμα έχει συμβάλει τα μέγιστα στον τομέα

Το Πρόγραμμα απευθύνεται σε ένα πολύ συγκεκριμένο κοινό το οποίο διαθέτει ρευστότητα και αγοράζει χωρίς δανεισμό, κατηγορίες ακινήτων που αποτελούν ένα πολύ ιδιαίτερο κομμάτι της αγοράς.

των κατασκευών. Εάν παύσει ή δεν θα έχει πλέον πρόνοιες θετικές για τον κατασκευαστικό τομέα, θα υπάρξουν επιπτώσεις;

—Αρχικά πρέπει να ξεκαθαρίσουμε πως το Πρόγραμμα δεν αφορά αποκλειστικά την αγορά ακινήτων. Αντιθέτως διευκολύνει επενδύσεις σε όλους τους τομείς της οικονομίας, πλνν της αγοράς γης που δεν είναι δυνατό να αναπτυχθεί. Επομένως, το Πρόγραμμα όχι μόνο δεν αποκλείει κλάδους της οικονομίας, αλλά αντίθετα ευνοεί την προσέλκυση επενδύσεων με σημαντικά οφέλη για τον τόπο. Αναμφίβολα το πρόγραμμα έχει σημαντική συνεισφορά και στη δυναμική επαναδραστηριοποίηση του κατασκευαστικού τομέα, συμβάλλοντας στην αύξηση των εσόδων του κράτους, αλλά πρωτίστως στη δραστηκή μείωση της ανεργίας και στη συρρίκνωση των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων. Είναι επίσης σημαντικό να τονιστεί ότι τα οφέλη από τη δυναμική επαναδραστηριοποίηση του τομέα των ακινήτων, με τη συμβολή και του

Η συχνή αλλαγή παραμέτρων του Προγράμματος είναι κάτι που γενικά πρέπει να αποφεύγουμε, δηλώνει ο πρόεδρος του Παγκύπριου Συνδέσμου Επιχειρηματιών Ανάπτυξης Γης & Οικοδομών.

σχεδίου πολιτογράφησης μέσω επένδυσης, δεν περιορίζονται στον κλάδο, αλλά αγγίζουν το σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας του τόπου.

Ως εκ τούτου χρειάζεται να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί στη διαχείριση και προβολή του σχεδίου αφού ενδεχόμενος τραυματισμός του θα έχει σημαντικές επιπτώσεις όχι μόνο για τον κατασκευαστικό τομέα, αλλά και για την οικονομία γενικότερα.

—Η έκθεση οικονομικού αντίκτυπου του Υπουργείου Οικονομικών δείχνει πως οι τιμές στα διαμερίσματα της Λεμεσού έχουν επηρεαστεί από τις πολιτογραφήσεις. Πώς μπορεί να διορθωθεί αυτή η στρέβλωση κατά τη γνώμη σας;

—Είναι γεγονός πως μετά τη σημαντική υποχώρηση των τιμών κατά την κορύφωση της οικονομικής κρίσης, ακολούθησε σταθεροποίηση και στη συνέχεια οι τιμές, όχι μόνο στη Λεμεσό αλλά σε όλες σχεδόν τις περιοχές και όλες τις κατηγορίες ακινήτων, άρχισαν να καταγράφουν σταδιακή άνοδο.

Κεντρικός πυλώνας οικονομικής ανάπτυξης ο τομέας των ακινήτων

—Πώς αξιολογείτε τον τομέα των ακινήτων στην Κύπρο στα επόμενα πέντε χρόνια;

—Οι προοπτικές για περαιτέρω ανάπτυξη του κλάδου είναι θετικές. Ενδεικτικά, κατά το 2018 οι πωλήσεις ακινήτων κατέγραψαν άνοδο 6%, σε συνέχεια των αυξήσεων των προηγούμενων χρόνων, ενώ τους πρώτους δύο μήνες του 2019, καταγράφεται άνοδος 18%.Την ίδια ώρα, οι τιμές των ακινήτων, ως επακόλουθο της αύξησης της ζήτησης, συνεχίζουν να καταγράφουν άνοδο σε όλες σχεδόν τις περιοχές της ελεύθερης Κύπρου και σε όλες τις κατηγορίες ακινήτων, ενώ η ανεργία στον κλάδο καταγράφει μειώσεις αισθητά μεγαλύτερες από τον γενικό δείκτη ανεργίας. Παράλληλα, την ίδια θετική τάση καταγράφουν κι άλλοι σημαντικοί δείκτες του κλάδου, όπως οι άδειες οικοδο-

μής, οι οποίες αφορούν τη μελλοντική του δραστηριότητα και κατά συνέπεια προδιαγράφουν τα περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης του. Η Κύπρος παραμένει ελκυστικός προορισμός για αγορά ακίνητης περιουσίας από ξένους, συνδυάζοντας τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η ιδιότητα του κράτους μέλους της Ε.Ε. και της Ευρωζώνης, με αυτά της ασφάλειας και της χαμηλής εγκληματικότητας, της ποιότητας ζωής και του καλού κλίματος. Τα πιο πάνω δεδομένα, μαζί με τα προσδοκώμενα οφέλη από την εκμετάλλευση του φυσικού αερίου, συνθέτουν ένα θετικό περιβάλλον για τα επόμενα χρόνια. Ταυτόχρονα, επιβεβαιώνουν ότι ο τομέας ακινήτων, παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίσε τα προηγούμενα χρόνια, παραμένει κεντρικός πυλώνας ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας και ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής.

Δεν συμφωνώ όμως με την άποψη πως οι τιμές στα διαμερίσματα της Λεμεσού έχουν επηρεαστεί από τις πολιτογραφήσεις, αφού σε πολύ μεγάλο βαθμό το επενδυτικό πρόγραμμα δεν αφορά ακίνητα που απευθύνονται στους Κύπριους αγοραστές. Αντίθετα, η άνοδος που καταγράφεται οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην αυξημένη ζήτηση από το ευρύ κοινό και τη μειωμένη προσφορά, διότι οι εταιρείες ανάπτυξης γης δεν κατασκεύαζαν νέα έργα κατά την περίοδο της κρίσης. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί, πως σύμφωνα και με τη μελέτη του Υπουργείου Οικονομικών, παρά τη σταδιακή άνοδο που καταγράφουν οι τιμές των ακινήτων, εξακολουθούν να βρίσκονται σε αισθητά πιο χαμηλά επίπεδα από τα αντίστοιχα της προ κρίσης περιόδου.

—Εάν προχωρήσουμε ένα βήμα πιο πέρα, έχουν εκφραστεί ανησυχίες για μία γενικότερη φούσκα στον τομέα των ακινήτων λόγω του επενδυτικού προγράμματος. Συμφωνείτε;

—Εχω διαφορετική άποψη και δεν εκτιμώ ως ρεαλιστικές αυτές τις ανησυχίες. Το Πρόγραμμα απευθύνεται σε ένα πολύ συγκεκριμένο κοινό το οποίο διαθέτει ρευστότητα και αγοράζει χωρίς δανεισμό, κατηγορίες ακινήτων που αποτελούν ένα πολύ ιδιαίτερο κομμάτι της αγοράς.

Όπως αναφέρει άλλωστε και η μελέτη του Υπουργείου Οικονομικών, η έκθεση και οι κίνδυνοι για το εγχώριο τραπεζικό τομέα στη χρηματοδότηση των επενδύσεων είναι αισθητά περιορισμένα, εφόσον αυτή προέρχεται από το εξωτερικό και από ίδιους πόρους των ξένων επενδυτών.

Πολλά επαγγέλματα

—Ποια πιστεύετε πως είναι τα υπέρ και ποια τα κατά του Σχεδίου των Πολιτογραφήσεων;

—Θα πρέπει να γνωρίζουμε ότι παρόμοια προγράμματα επενδύσεων αποτελούν σημαντικό εργαλείο ανάπτυξης σε αρκετές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα προγράμματα αυτά συμβάλλουν, μεταξύ άλλων, στη δραστηριοποίηση και ανάπτυξη συγκεκριμένων τομέων οικονομικής δραστηριότητας, στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στην προσέλκυση κεφαλαίων και ταλέντων. Όσον αφορά στη χώρα μας, από το Πρόγραμμα και από την επακόλουθη παρουσία επιχειρηματιών μεγάλου μεγέθους και διεθνούς εμβέλειας, επωφελείται έμμεσα μια σειρά άλλων τομέων και επαγγελμάτων, όπως ελεγκτικοί και νομικοί οικοί, τράπεζες, ιδιωτικά σχολεία, τουριστικές επιχειρήσεις, εστιατόρια κ.ά. Επιπρόσθετα, αρκετοί από τους επιχειρηματίες αυτούς προχωρούν και σε άλλες επενδύσεις στην Κύπρο.

Μέσω του προγράμματος μπορούμε να φέρουμε στην Κύπρο τον κρίσιμο αριθμό των επιχειρηματιών που συμβάλλει στην καθιέρωση

της Κύπρου ως ενός ανταγωνιστικού κέντρου υπηρεσιών υψηλού κύρους.

—Εκτός του Προγράμματος των Πολιτογραφήσεων που αποδεδειγμένα φέρνει χρήματα εντός της οικονομίας, τι άλλο εκτιμάτε πως θα πρέπει να γίνει για έρθουν και νέες επενδύσεις;

—Προϋπόθεση για να συνεχίσουν οι ξένοι επενδυτές να εμπιστεύονται τη χώρα μας, αποτελεί η ενδυνάμωση της προσπάθειας για διαμόρφωση ενός ελκυστικού και σταθερού φορολογικού περιβάλλοντος, ενός σταθερού και υγιούς τραπεζικού συστήματος και ενός σύγχρονου λειτουργικού κρατικού μοντέλου.

Η Κύπρος έχει να αντιμετωπίσει έντονο διεθνή ανταγωνισμό. Ως εκ τούτου, η μεταρρυθμιστική προσπάθεια που ξεκίνησε για να γίνει το κράτος μας λιγότερο γραφειοκρατικό και περισσότερο ευέλικτο και αποτελεσματικό και η οικονομία μας πιο ανταγωνιστική και ελκυστική για επενδύσεις, πρέπει να συνεχιστεί. Μόνο έτσι θα μπορέσει η Κύπρος να καθιερωθεί ως ένα δυναμικό περιφερειακό επιχειρηματικό κέντρο ανάπτυξης.

—Ακούγεται πως μέχρι το καλοκαίρι θα υπάρξουν και άλλες αλλαγές στο Πρόγραμμα. Ποια είναι η θέση σας, χρειάζονται αλλαγές;

—Η συχνή αλλαγή παραμέτρων του Προγράμματος είναι κάτι που γενικά πρέπει να αποφεύγουμε, διότι προκαλεί σύγχυση ή οποία αποθαρρύνει τους επενδυτές. Από το 2013 όταν η Κύπρος υιοθέτησε το δικό της Πρόγραμμα, το έχει διαφοροποιήσει τρεις φορές, προσαρμόζοντας συγκεκριμένες προνοιές του στις μεταβαλλόμενες ανάγκες και προτεραιότητες της κυπριακής οικονομίας. Όπως αντιλαμβάνεστε χρειάζεται να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί στη διαχείριση του Προγράμματος, μακριά από υπερβολές και ενέργειες οι οποίες ενδεχομένως αποδειχθούν ζημιογόνες.

—Εκτιμάτε πως θα πρέπει να γίνει η διαδικασία του due diligence και για τους ήδη πολιτογραφηθέντες για να σταματήσουν οι όποιες ανησυχίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Πρόγραμμα;

—Ως θέση αρχής, θεωρώ άδικη τη στοχοποίηση του Κυπριακού Προγράμματος. Οι πρόνοιές του δεν διαφέρουν ουσιαστικά από αυτές ανταγωνιστικών προγραμμάτων άλλων ευρωπαϊκών κρατών. Όσον αφορά στη διαδικασία του due diligence, ο Σύνδεσμός μας υποστηρίζει ανεπιφύλακτα όλες τις προσπάθειες που καταβάλλει η πολιτεία, προκειμένου να προστατεύσει και θωρακίσει το Κυπριακό Πρόγραμμα. Η συμβολή του στην προσπάθεια για περαιτέρω ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας ήταν και παραμένει καταλυτική.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΜΑΡΙΟΥ ΜΑΥΡΙΑΗ**

Οι πολιτογραφήσεις επενδυτών σημαντικό εργαλείο ανάπτυξης

Τα προγράμματα με τις χρυσές βίζες είναι ένας εναλλακτικός τρόπος άμεσων ξένων επενδύσεων σε μια οικονομία. Είναι ένα σημαντικό εργαλείο οικονομικής πολιτικής, που αφήνει άμεσα και έμμεσα οικονομικά οφέλη στις χώρες που το χρησιμοποιούν, και οι οποίες δεν είναι λίγες. Δεκάδες χώρες, μεταξύ των οποίων και οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Αυστραλία, η Αγγλία και η Ισπανία, παραχωρούν άδειες παραμονής μεγάλης διάρκειας ή «που-λούν» διαβατήρια σε υπηκόους άλλων χωρών.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, περίπου 20 χώρες προσφέρουν άδειες παραμονής και διαβατήρια, τα οποία αγοράζουν πλούσιοι επιχειρηματίες από τρίτες χώρες για ενόπλιους λόγους. Η Κύπρος έχει υιοθετήσει το πρόγραμμα παραχώρησης διαβατηρίων και αδειών παραμονής από το 2013, ως ένα

από τα μέτρα αντιμετώπισης της βαθιάς οικονομικής κρίσης που έπληξε τη χώρα. Άλλες χώρες το υιοθέτησαν εδώ και δεκαετίες. Στις ΗΠΑ για παράδειγμα, 30 χρόνια πριν, όταν ήμουν φοιτητής, θυμάμαι αυτό το πρόγραμμα. Το αμερικάνικο διαβατήριο κόστιζε τότε \$2 εκατομμύρια δολάρια σε επενδύσεις στην πραγματική οικονομία, όχι καταθέσεις και ακίνητα.

Με βάση ανεπίσημα στοιχεία που δημοσιοποιούνται από οργανισμούς που ασχολούνται με το θέμα, οι επενδύσεις που προκύπτουν από την έκδοση διαβατηρίων και αδειών παραμονής, ανέρχονται σε δισεκατομμύρια ευρώ. Το εν λόγω πρόγραμμα έχει αποφέρει γύρω στα €6,8 δισεκατομμύρια για την Κύπρο (2013 – 2018) και εκατοντάδες θέσεις εργασίας. Κάποιες χώρες κερδίζουν περισσότερα και κάποιες λιγότερα. Το πρόγραμμα

Εναλλακτικός τρόπος προσέλκυσης άμεσων ξένων επενδύσεων.

αυτό σε συνδυασμό με το κίνητρο της αύξησης του συντελεστή δόμησης σε παραλιακές περιοχές και κύριες αρτηρίες, έχει τονώσει τον κατασκευαστικό τομέα στην Κύπρο, και έχει συγκρατήσει την πτώση των τιμών των ακινήτων. Ιδιαίτερα στη Λεμεσό, δεκάδες πολυώροφα κτίρια αναγείρονται με στόχο την πώληση διαμερισμάτων σε ξένους επενδυτές που επιθυμούν να αποκτήσουν κυπριακό διαβατήριο.

Πέρα από τα άμεσα οφέλη που προκύπτουν για την οικονομία, το πρόγραμμα παραχώρησης διαβατηρίων και αδειών παραμονής έχει

και έμμεσα οφέλη από τις συχνές επισκέψεις των επενδυτών στην Κύπρο και επιπρόσθετες επενδύσεις που προγραμματίζουν, ιδιαίτερα αυτοί που έχουν οικονομικές σχέσεις με την Κύπρο. Κάποιοι από τους επενδυτές είναι δισεκατομμυριούχοι και ξεοδεύουν μεγάλα ποσά στην κυπριακή οικονομία. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο που οι επενδυτές αγοράζουν εξοπλιστικά και διαμερίσματα αξίας μέχρι και €1 εκατομμύριο το καθένα.

Το κυπριακό διαβατήριο είναι διαβατήριο στην Ευρώπη και αυτό από μόνο του έχει κάποια αξία, και είναι ένας πολύ σημαντικός λόγος για κάποιον ξένο επενδυτή να ξοδέψει €2 και πλέον εκατομμύρια σύνολο, όπως απαιτούν οι κανονισμοί. Όμως και οι άδειες παραμονής είναι επίσης διαβατήρια στην Ευρώπη για όσες χώρες ανήκουν στη Ζώνη του Schengen, διότι στις χώ-

ρες που ανήκουν στη Ζώνη, δεν απαιτείται η θεώρηση διαβατηρίου. Η Κύπρος και το Ηνωμένο Βασίλειο δεν ανήκουν στη Ζώνη του Schengen.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αναγνωρίζει ότι η έκδοση αδειών παραμονής και διαβατηρίων είναι αρμοδιότητα του κάθε κράτους μέλους, όμως θεωρεί ότι η πρακτική αυτή θα πρέπει να συνάδει με το διεθνές δίκαιο. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, απαιτείται προϋπόθεση για τη έκδοση διαβατηρίου είναι η ύπαρξη ενός γνήσιου δεσμού μεταξύ του προσώπου που αιτείται για υπηκοότητα και του κράτους που την εκδίδει. Γνήσια σχέση σημαίνει ότι το πρόσωπο που αιτείται υπηκοότητας έχει κάποια κοινωνική ή οικονομική σχέση με τη χώρα, π.χ. έχει οικογένεια ή επιχειρείται στη χώρα, όχι απλά κα- ταθέσεις ή μετοχές ή ακίνητη πε-

ριουσία. Με βάση τον πιο πάνω ορισμό, οι περισσότερες θεωρήσεις διαβατηρίων από τις χώρες που προσφέρουν υπηκοότητες, παραβιάζουν το διεθνές δίκαιο.

Σε γενικές γραμμές όμως, το πρόγραμμα έκδοσης διαβατηρίων και αδειών παραμονής είναι ωφέλιμο για όλους τους εμπλεκόμενους, ακόμα και για την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση στο σύνολό της, διότι είναι επενδύσεις από πλούσιους επιχειρηματίες, οι οποίοι επενδύουν και θα συνεχίσουν να επενδύουν στην Ευρώπη. Η παραχώρηση διαβατηρίων είναι σίγουρα «ξεπούλημα» της ευρωπαϊκής υπηκοότητας, αλλά ωφελεί την οικονομία, χωρίς να βλάπτει την κοινωνία.

Ο κ. Μάριος Μαυρίδης είναι καθηγητής Οικονομικών Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο, βουλευτής Κερύνειας ΔΗΣΥ.

«Τα 30 εκατ. τουρίστες μπορεί εύκολα να γίνουν 20 εκατ.»

Προειδοποίηση από τον πρόεδρο του ΣΕΤΕ Γ. Ρέτσο ενόψει νέας τουριστικής σεζόν

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

«**Κανείς** δεν μας έχει διασφαλίσει πως δεν θα πέσουμε από 30 εκατ. ταξιδιώτες στα 20 εκατ.», προειδοποιεί ο πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ) Γιάννης Ρέτσος, τονίζοντας πως στρατηγική προτεραιότητα της Ελλάδας πρέπει να γίνει η χρηστή διαχείριση των προορισμών.

«Ανταγωνιστές μας πια δεν είναι η Τουρκία ή άλλες περιφερειακές χώρες, αλλά μεγάλες δυτικές και όχι μόνον ώριμες τουριστικά χώρες», εξήγησε προτρέποντας τόσο την κεντρική κυβέρνηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση όσο και τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα και τους εργαζομένους να κάνουν ο καθένας αυτό που πρέπει, για να μπορέσει να ωριμάσει η ελληνική τουριστική βιομηχανία και να αυξήσει την προστιθέμενη αξία της στην οικονομία χωρίς να αποξενώνει τις τοπικές κοινωνίες.

«Η ταξιδιωτική εμπειρία δεν αφορά μόνο τη διαμονή, αλλά συνολικά τον προορισμό», ανέφερε μιλώντας σε κλειστή παρουσίαση των προτεραιοτήτων για τη σεζόν που ξεκινάει. Εμφανίστηκε μάλιστα ανήσυχος για το ενδεχόμενο οι επικείμενες αυτοδιοικητικές εκλογές «να αποτελέσουν αιτία για καθυστερήσεις προκειμένου να δρομολογηθούν οι απαραίτητες ενέργειες». «Ο προγραμματισμός θα πρέπει να γίνει άμεσα, προκειμένου στις περιπτώσεις που είναι εφικτό, να έχουν ολοκληρωθεί οι απαραίτητες δράσεις πριν από την έναρξη της περιόδου». Θύμισε δε πως μετά το ρεκόρ εισπράξεων

«**Ανταγωνιστές μας** πια δεν είναι η Τουρκία ή άλλες περιφερειακές χώρες, αλλά μεγάλες δυτικές και όχι μόνον ώριμες τουριστικά χώρες», εξήγησε ο πρόεδρος του ΣΕΤΕ Γ. Ρέτσος.

από τον τουρισμό το 2018, που ξεπέρασαν τα 16 δισ., μαζί με τις έμμεσες θετικές επιδράσεις του στην ευρύτερη δραστηριότητα, καλύπτει ένα πολύ μεγάλο μέρος του ΑΕΠ και ως εκ τούτου κάθε μεταβολή του είναι καθοριστική για την ανάπτυξη όλης της οικονομίας.

Όμως για να διατηρηθούν αυτά τα μεγέθη οι επισκέπτες πρέπει και να διαφημίσουν την Ελλάδα σε άλλους και να έρθουν ξανά οι ίδιοι. Και για να διασφαλιστεί αυτό πρέπει να βελτιωθούν πολλά και να αντιμετωπιστούν χρόνιες παθολογίες και ελλείψεις. «Πριν από λίγα χρόνια θέταμε για στόχο τα 25 εκατ. επισκέπτες το 2021 και

υπολογίζαμε ελάχιστες απαραίτητες επενδύσεις για την εξυπηρέτησή τους σε υποδομές της τάξης των 3 δισ. Φτάσαμε στα 30 εκατ. αλλά οι επενδύσεις σε υποδομές όπως δίκτυα και υπηρεσίες κοινής ωφελείας δεν έχουν γίνει», υπογράμμισε. Ο πρόεδρος του ΣΕΤΕ απαρίθμησε οκτώ κρίσιμα σημεία που χρήζουν άμεσας αντιμετώπισης:

- 1.** Την αυτονόητη ανάγκη για ρεύμα και νερό χωρίς διακοπές για κατοίκους και τουρίστες.
- 2.** Την αυτονόητη ανάγκη για διαχείριση απορριμμάτων σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές οδηγίες και με σεβασμό στο περιβάλλον και τους κατοίκους.
- 3.** Τη βελτίωση των τοπικών οδικών

δικτύων και των συνοριακών σταθμών απ’ όπου εισέρχεται πλέον περί το ένα τρίτο του συνόλου των ταξιδιωτών.

4. Τον εκσυγχρονισμό των λιμενικών υποδομών που αφορούν τόσο την ασφάλεια όσο και τη λειτουργικότητα.

5. Την επαρκή αστυνόμευση ώστε η Ελλάδα «να παραμείνει ένας ασφαλής προορισμός των ξένων επισκεπτών».

6. Την ενίσχυση των υπηρεσιών υγείας που είναι «αυτονόητη υποχρέωση του κράτους προς τους πολίτες και τους επισκέπτες, για όλο τον χρόνο», τόνισε.

7. Το ξεκάθαρο πλαίσιο σε θέματα ωραρίου, λειτουργίας, στελέχωσης, και καθαριότητας των μουσείων και των αρχαιολογικών χώρων που αν και «έχουν εξαντληθεί σε επίπεδο δημόσιου διαλόγου, απαιτούν πλέον υλοποίηση».

8. Την επίλυση του κυκλοφοριακού προβλήματος σε προορισμούς που έχουν μεγάλη επισκεψιμότητα.

«Τα παραπάνω θα έπρεπε να γίνουν είτε έχουμε τουρισμό ως χώρα, είτε όχι και άλλωστε είναι πλέον κοινός τόπος πως για να έχουμε ευχαριστημένους τουρίστες πρέπει να έχουμε και ευχαριστημένους κατοίκους», υπενθύμισε ο πρόεδρος του ΣΕΤΕ. Προέτρεψε μάλιστα, ενόψει εκλογών, τους πολίτες να θέσουν αυτά τα ζητήματα στον δημόσιο διάλογο και να καλέσουν τους υποψηφίους να τοποθετηθούν. «Η καλή λειτουργία των προορισμών επιβάλλεται με ταξί άλλων και για την προστασία του brand-name της χώρας, ενόψει διαχείρισης μεγάλου αριθμού επισκεπτών», υπογράμμισε.

Αυξήθηκαν κατά 29.325 οι άνεργοι τον Φεβρουάριο

Αύξηση των εγγεγραμμένων ανέργων στον ΟΑΕΔ παρά την παράλληλη αύξηση των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται στον ιδιωτικό τομέα, δείχνουν για έναν ακόμη μήνα, τον Φεβρουάριο, τα στατιστικά στοιχεία του οργανισμού. Αν και η εγγεγραμμένη ανεργία καθορίζεται και από παράγοντες όπως το περιεχόμενο και τα οφέλη των προγραμμάτων απασχόλησης που «τρέχει» ο οργανισμός κατά περίοδο, εσχάτως δε, και από τη συμμετοχή ή όχι στο πρόγραμμα του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, το γεγονός ότι κατά τον περασμένο μήνα οι εγγεγραμμένοι στο μητρώο του ΟΑΕΔ άνεργοι ανήλθαν σε 1.109.385 άτομα, κάθε άλλο παρά εφησυχασμό μπορεί να προκαλεί στην ηγεσία του υπουργείου Εργασίας.

Μάλιστα, οι άνεργοι είναι αυξημένοι κατά 29.325 άτομα, σε σχέση με τους 1.080.060 που είχαν καταγραφεί ένα χρόνο νωρίτερα, τον Φεβρουάριο του 2018. Αν η σύγκριση γίνει με τον αμέσως προηγούμενο μήνα, Ιανουάριο (1.127.089 άτομα) τότε προκύπτει μείωση κατά 17.704 ανέργους.

Σε κάθε περίπτωση, τα στοιχεία του οργανισμού δείχνουν ότι ισχυρότατο παραμένει το πρόβλημα της μακροχρόνιας ανεργίας. Συνολικά, τον Φεβρουάριο καταγράφηκαν 537.465 άνεργοι (48,44%), οι οποίοι αδυνατούν να βρουν εργασία για χρονικό διάστημα άνω των 12 μηνών.

Οι επιδοτούμενοι άνεργοι ανήλθαν τον Φεβρουάριο στους 203.342, αριθμός που δείχνει αύξηση κατά 11.566 μέσα σε ένα χρόνο και κατά 4.630 μέσα σε ένα μήνα. Σε σχέση με το σύνολο των ανέργων, διαπιστώνεται ότι το 18,32% λαμβάνει κάποιες μορφές επιδότηση από τον ΟΑΕΔ.

Από τα υπόλοιπα στατιστικά

στοιχεία που επεξεργάζεται ο οργανισμός, προκύπτει ότι οι γυναίκες εξακολουθούν να κατέχουν τα «θλιβερά» πρωτεία στην ανεργία, καθώς είναι εγγεγραμμένες στον ΟΑΕΔ 691.753 άνεργες, ήτοι 62,35% του συνόλου.

Επίσης, περισσότεροι από ένας στους τρεις ανέργους (408.587, ή 36,83%) προέρχονται από τις πλέον παραγωγικές ηλικίες (30-44 ετών). Η συντριπτική πλειονότητα όσων αναζητούν εργασία (507.036, ή 45,7%) είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Να σημειωθεί ότι εντός Φεβρουαρίου ξεκίνησε, και συνεχίζεται μέχρι τώρα, η υποβολή αιτήσεων στο πρόγραμμα του ΟΑΕΔ που επικορηγεί το 50% του μηνιαίου μισθολογικού και μη μισθολογικού κόστους για 6.000 πτυχιούχους ηλικίας έως 39 ετών, αποφοίτους ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Μέσω του προγράμματος οι εργοδότες -επιχειρηματίες μπορούν να επιδοτηθούν με ποσά που ξεκινούν από 600 ευρώ και φθάνουν έως και τα 800 ευρώ τον μήνα για να προσλάβουν ανέργους που διαθέτουν απλό πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή/και μεταπτυχιακό, όπως και διδακτορικό τίτλο σπουδών.

Με την επικορήγηση αυτή πρέπει να καλύψουν το 50% του μισθού των νεοπροσλαμβανόμενων πτυχιούχων εργαζομένων τους.

Επομένως, οι μεικτοί μισθοί που προβλέπονται στο πρόγραμμα ξεκινούν από 1.200 και φθάνουν έως και 1.600 ευρώ.

Στο μισθολογικό και μη μισθολογικό κόστος συμπεριλαμβάνονται οι συνολικές ακαθάριστες πραγματικές μηνιαίες αποδοχές και οι ασφαλιστικές εισφορές που βαρύνουν τον εργοδότη, τα δώρα Χριστουγέννων και Πάσχα και το επίδομα αδειάς.

MAN

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΑΝΤΡΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ | ΤΕΥΧΟΣ 154 | ΑΝΟΙΞΗ '19

ΟΙ ΑΝΤΡΕΣ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ

ΕΡΧΟΝΤΑΙ

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μεγάλο ενδιαφέρον από ξένα funds για τις τράπεζες

Στο συνέδριο της Morgan Stanley στο Λονδίνο – Τα σχέδια ΤΧΣ, ΤtΕ στο επίκεντρο – Θετική εξέλιξη θεωρούν τις εκλογές

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Μεγάλο ήταν το ενδιαφέρον των διεθνών επενδυτών για τις ελληνικές τράπεζες στο ετήσιο χρηματοοικονομικό συνέδριο που διοργάνωσε η Morgan Stanley στο Λονδίνο στις 19-21 Μαρτίου, ενώ το κλίμα που επικράτησε ήταν σημαντικά βελτιωμένο σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν, με τα funds να αποτιμούν θετικά τις πρόσφατες εξελίξεις στον κλάδο καθώς και τις επικείμενες εκλογές στην Ελλάδα. Το συνέδριο European Financials Conference της αμερικανικής επενδυτικής τράπεζας θεωρείται «ναυαρχίδα» της ετήσιας ενημέρωσης των διεθνών funds για την πορεία και τις προοπτικές του ευρωπαϊκού τραπεζικού κλάδου και όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος, είχε μεγάλη συμμετοχή με πάνω από 120 διε-

θνείς επενδυτές και μεγάλα funds μακροπρόθεσμης στρατηγικής να λαμβάνουν μέρος. Οι επικεφαλές όλων των μεγάλων ευρωπαϊκών τραπεζών έδωσαν το «παρών» καθώς και υψηλόβαθμα στελέχη των τεσσάρων ελληνικών συστημικών τραπεζών, που είχαν συναντήσεις σε γκρουπ αλλά και «one to one» με θεσμικούς και άλλους επενδυτές. Από την Alpha Bank παρευρέθηκαν ο διευθύνων σύμβουλος Βασίλης Ψάλτης και ο οικονομικός διευθυντής (CFO) Λάζαρος Παπαγαρυφάλλου, από την Πειραιώς ο διευθύνων σύμβουλος Χρήστος Μεγάλου, από τη Eurobank ο διευθ. σύμβουλος Φωκίων Καραβίας και ο CFO Χάρης Κοκολογιάννης και από την Εθνική υψηλόβαθμα στελέχη από το τμήμα επενδυτικών σχέσεων. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», αυξημένο ενδιαφέρον για τις ελληνικές τρά-

Το συνέδριο της Morgan Stanley θεωρείται «ναυαρχίδα» της ετήσιας ενημέρωσης των διεθνών funds για τις προοπτικές του ευρωπαϊκού τραπεζικού κλάδου.

πεζες έδειξαν «μεγάλα» ονόματα της αγοράς, όπως οι BlackRock, Amundi, Fidelity και Wellington. Όπως επισημαίνει κορυφαίο τραπεζικό στέλεχος που συμμετείχε στο συνέδριο, οι διαθέσεις των διεθνών επενδυτών σε σχέση με τις ελληνικές τράπεζες καθώς και τις προοπτικές της Ελλάδας ήταν θετικές μετά ένα αρκετά μεγάλο διάστημα, και σε αυτό σημαντικό ρόλο έπαιξε η ισχυρή άνοδος των τιμών των μετοχών των ελληνικών συστημικών μετοχών το τελευταίο διάστημα, οι οποίες ξεπέρασαν τις ισχυρές πιέσεις και τις ανησυχίες με τις οποίες είχαν βρεθεί αντιμέτωπες το β' εξάμηνο του 2018. Παράλληλα, ισχυρό «σήμα» δόθηκε και από την επιστροφή της Ελλάδας στις αγορές και ειδικά από την έκδοση 10ετούς ομολόγου για πρώτη φορά μετά εννέα χρόνια, η οποία

και διευρυνε την επενδυτική βάση της χώρας με περισσότερα μακροπρόθεσμα funds. Το ενδιαφέρον των επενδυτών στις συναντήσεις που είχαν με τα επιτελεία των ελληνικών τραπεζών επικεντρώθηκε στα δύο σχέδια για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPEs) του κλάδου. Αν και υπήρξαν ερωτήσεις σχετικά με τον νέο νόμο Κατσέλη, ωστόσο ήταν περιορισμένες, με το ζήτημα να μην είναι ψηλά στην ατζέντα των funds, παρά τις καθυστερήσεις που σημειώνονται. Έτσι, οι περισσότερες ερωτήσεις των funds αφορούσαν το σχέδιο του ΤΧΣ για τη μεταφορά των NPEs στο σχήμα προστασίας ενεργητικού (APS), καθώς και το σχέδιο της ΤtΕ για τη μεταφορά των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων σε όχημα ειδικού σκοπού (SPV) με χρήση του αναβαλ-

λόμενου φόρου, και κυρίως το τεχνικό κομμάτι των σχεδίων, το χρονοδιάγραμμα της εφαρμογής τους αλλά και τις επιπτώσεις τους ανά τράπεζα. Σύμφωνα με πληροφορίες, το μήνυμα που έδωσαν τα funds στους Έλληνες τραπεζίτες ήταν ότι οι προσδοκίες της αγοράς για τα δύο αυτά σχέδια είναι υψηλές ώστε να δοθεί ώθηση στην προσπάθεια των συστημικών τραπεζών για τη μείωση των NPEs. Σε ό,τι αφορά το πολιτικό μέτωπο, τα funds δεν εξέφρασαν καμία ανησυχία για πολιτικό κίνδυνο και βλέπουν τις επικείμενες εκλογές ως μια θετική για την Ελλάδα εξέλιξη, καθώς το κόμμα της αντιπολίτευσης, που προηγείται στις δημοσκοπήσεις, έχει φιλοευρωπαϊκό προφίλ –άρα αποκλείεται ο κίνδυνος ανόδου του λαϊκισμού– και φιλική προς την αγορά ατζέντα.

Το 50% του φόρου εισοδήματος πληρώνει το 5% των φορολογουμένων

Εξι εκατομμύρια καταβάλλουν κατά μέσον όρο 92 ευρώ στην εφορία

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Για κάθε 10 ευρώ φόρο εισοδήματος που εισπράττει η εφορία, τα 5 ευρώ προέρχονται από το 5% των φορολογουμένων και τα υπόλοιπα 5 από το... 95% του συνόλου των φορολογουμένων. Από τα 8,9 εκατομμύρια των φορολογουμένων, τα 6 εκατομμύρια πληρώνουν κατά μέσον όρο 92 ευρώ φόρο, ενώ αυτοί που δηλώνουν εισοδήματα άνω των 100.000 ευρώ πληρώνουν κατά μέσον όρο 65.808 ευρώ στην εφορία. Από την επεξεργασία των στοιχείων των φορολογικών δηλώσεων του περυσινού έτους προκύπτει ότι το προηγούμενο έτος 437.158 φορολογούμενοι, οι οποίοι αποτελούν το 4,9% του συνόλου, δήλωσαν εισοδήματα ύψους 18,31 δισ. ευρώ, ή το 22,77% του συνόλου, και πλήρωσαν 4,1 δισ. ευρώ ή, διαφορετικά, το 49,39% του συνολικού φόρου. Ουσιαστικά πρόκειται για τους φορολογουμένους οι οποίοι δηλώνουν εισοδήματα άνω των 24.000 ευρώ.

Η κατηγορία αυτή των φορολογουμένων κάθε χρόνο μειώνεται, κάτι που οφείλεται στις υψηλές ασφαλιστικές εισφορές αλλά και στην απόκρυψη εισοδημάτων από συγκεκριμένες κατηγορίες επαγγελματιών. Είναι ενδεικτικό ότι το 2017 οι φορολογούμενοι με εισοδήματα άνω των 24.000 ευρώ ανέρχονταν στις 491.009. Δηλαδή περιτριστηκαν μέσα σε διάστημα 12 μηνών κατά 53.851, ή κατά 11%. Αυτό που εξάγεται ως συμπέρασμα από την ανάλυση των στοιχείων είναι ότι, παρά τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης την τελευταία δεκαετία, τους φόρους συνεχίζουν να πληρώνουν τα μεσαία και υψηλά εισοδήματα μέσω του φόρου εισοδήματος αλλά και των υψηλών συντελεστών της «έκτακτης» εισφοράς αλληλεγγύης. Γι' αυτόν τον λόγο άλλωστε τό-

Ο χάρτης των εισοδημάτων και των φόρων

ΔΗΛΩΘΕΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΦΟΡΟΣ	ΜΕΣΟΣ ΦΟΡΟΣ
Εως 10.000 ευρώ	6.085.204	561 ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ	€92
Από 10.000 έως 20.000	2.078.750	2,75 ΔΙΣ. ΕΥΡΩ	1.323
Από 20.000 έως 30.000	504.327	1,75 ΔΙΣ. ΕΥΡΩ	3.470
Από 30.000 έως 50.000	172.839	1,33 ΔΙΣ. ΕΥΡΩ	7.521
Από 50.000 έως 100.000	51.923	956 ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ	18.411
Από 100.000 +	14.679	966 ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ	65.808
ΓΕΝΙΚΟ ΑΘΡΟΙΣΜΑ	8,9 ΕΚΑΤ.	€8,3 ΔΙΣ.	€931

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Τα μεσαία εισοδήματα συνεχίζουν να επωμίζονται τα μεγαλύτερα φορολογικά βάρη.

σο το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο όσο και η Κομισιόν ζητούν τη μείωση του αφορολόγητου ορίου από τις 8.650 ευρώ που είναι σήμερα στις 5.680 ευρώ από το επόμενο έτος. Βέβαια στα ψηφισμένα μέτρα, εκτός από τη μείωση του αφορολόγητου ορίου, περιλαμβάνονται αλλαγές στους φορολογικούς συντελεστές που στριβίζουν αυτούς που σήκωσαν τα βάρη καθ' όλη την περίοδο της δημοσιονομικής προσαρμογής. Αφενός περιορίζεται ο πρώτος φορολογικός συντελεστής,

αφετέρου καταργείται η εισφορά αλληλεγγύης για εισοδήματα έως 30.000 ευρώ. Από την επεξεργασία των στοιχείων προκύπτει ότι: **1.** Εισοδήματα έως 10.000 ευρώ δήλωσαν στην εφορία 6.085.204 φορολογούμενοι. Συνολικά πλήρωσαν στην εφορία 561,5 εκατ. ευρώ, ή 92 ευρώ ο καθένας κατά μέσον όρο. Δηλαδή το 68,3% των φορολογουμένων έχει ιδιαίτερα μικρή συμβολή στα φορολογικά βάρη. **2.** Εισοδήματα από 10.000 έως 20.000 ευρώ δήλωσαν 2.078.750 φορολογούμενοι. Το ποσό που πλήρωσαν ανέρχεται στα 2,75 δισ. ευρώ και αποτελεί το 33% του συνολικού φόρου. **3.** Από 20.000 έως 30.000 ευρώ εισόδημα δήλωσαν στην εφορία 504.327 φορολογούμενοι και πλήρωσαν στην εφορία 1,75 δισ. ευ-

ρώ. Κατά μέσον όρο κατέβαλαν 3.470 ευρώ ο καθένας. **3.** Από 30.000 έως 50.000 ευρώ εισόδημα δήλωσαν 172.839 φορολογούμενοι και πλήρωσαν 1,33 δισ. ευρώ ή, διαφορετικά, 7.521 ευρώ ο καθένας. **4.** Εισοδήματα από 50.000 έως 100.000 ευρώ δήλωσαν στην εφορία 51.923 φορολογούμενοι. Το ποσό που πλήρωσαν ανέρχεται στα 956 εκατ. ευρώ. Καθένας από αυτούς πλήρωσε 18.411 ευρώ. **5.** Πάνω από 100.000 ευρώ δήλωσαν στην εφορία 14.679 φορολογούμενοι. Πλήρωσαν στην εφορία 966 εκατ. ευρώ, ή 65.808 ευρώ ο καθένας κατά μέσον όρο. **6.** Συνολικά οι 8,9 εκατ. φορολογούμενοι πλήρωσαν στην εφορία 8,3 δισ. ευρώ. Κατά μέσον όρο ο καθένας κατέβαλε 931 ευρώ.

Σε 106 επιχειρήσεις το 62% των φορολογικών βαρών

Φορολογητέα κέρδη ύψους 13,36 δισ. ευρώ δήλωσαν το 2018 (κέρδη 2017) στην εφορία 255.018 επιχειρήσεις και πλήρωσαν φόρους ύψους 3,89 δισ. ευρώ. Ωστόσο, από το σύνολο των επιχειρήσεων 100.018 ήταν ζημιογόνες, ενώ 62.255 δήλωσαν μηδενικά κέρδη. Επί της ουσίας, οι υπόλοιπες 91.745 επωμιστήκαν τους φόρους ύψους 3,89 δισ. ευρώ ή, διαφορετικά, κάθε μία επιχείρηση πλήρωσε 42.500 ευρώ στην εφορία. Από την ανάλυση των στοιχείων που δημοσιοποίησε η Ανεξάρτητη Αρχή

Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) προκύπτει ότι τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων έφθασαν τα 254,5 δισ. ευρώ. Ειδικότερα: **1.** Φορολογητέα κέρδη έως 150.000 ευρώ δήλωσαν στην εφορία 82.831 επιχειρήσεις, οι οποίες πλήρωσαν φόρο ύψους 603 εκατ. ευρώ. **2.** Από 150.000 έως 300.000 ευρώ δήλωσαν στην εφορία 4.173 επιχειρήσεις με τον φόρο να φθάνει τα 253,8 εκατ. ευρώ. **3.** Από 300.000 έως 90.000 ευρώ δήλωσαν στην εφορία 3.182 επι-

χειρήσεις και ο φόρος που κατέβαλαν ανήλθε στα 458 εκατ. ευρώ. **4.** Φορολογητέα κέρδη από 900.000 και πάνω δήλωσαν στην εφορία 1.559 επιχειρήσεις πληρώνοντας 2,55 δισ. ευρώ. Ουσιαστικά, το 0,6% του συνόλου των επιχειρήσεων πλήρωσε το 65,5% του συνολικού φόρου. Οι 17.306 ανώνυμες εταιρείες δήλωσαν φορολογητέα κέρδη ύψους 6,16 δισ. ευρώ και πλήρωσαν φόρο ύψους 1,80 δισ. ευρώ. Σημειώνεται ότι οι 106 επιχει-

ρήσεις με φορολογητέα κέρδη άνω των 7,5 εκατ. ευρώ δήλωσαν συνολικά φορολογητέα κέρδη 3,89 δισ. ευρώ και πλήρωσαν φόρο ύψους 1,12 δισ. ευρώ. Δηλαδή οι 106 επιχειρήσεις δήλωσαν το 63,14% των συνολικών φορολογητέων κερδών και πλήρωσαν 62,2% του συνολικού φόρου. Οι κεφαλαιουχικές εταιρείες ανήλθαν το 2017 στις 84.452, εκ των οποίων οι 44.200 ήταν ζημιογόνες και δήλωσαν φορολογητέα κέρδη ύψους 10,85 δισ. ευρώ.

ΠΡ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΣΕΒ: Τέσσερα κρίσιμα ζητήματα ταλανίζουν την επιχειρηματικότητα

Ανεπίλυτα παραμένουν κρίσιμα ζητήματα της επιχειρηματικότητας, παρά τις πολλές και σημαντικές ρυθμίσεις και βελτιώσεις που επιφέρει σε άλλα θέματα το πολυνομοσχέδιο του υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, το οποίο αυτές τις ημέρες ήδη συζητείται στη Βουλή. Αυτό επισημαίνει σε ανακοίνωσή του ο Σύλλογος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ), καλώντας την κυβέρνηση να διευθετήσει τα ανοικτά ζητήματα το συντομότερο δυνατόν.

Σύμφωνα με τον ΣΕΒ, τα θέματα αυτά είναι: **1)** Η πραγματική απλοποίηση των δομών και των διαδικασιών διαχείρισης και διάθεσης συγχρηματοδοτούμενων πόρων. **2)** Ο εξορθολογισμός των επιβαρύνσεων σε επιχειρήσεις εισαγωγής ή/και κατασκευής ηλεκτρονικών τεχνικών μέσων. **3)** Η λειτουργία των ταμείων επιχειρηματικών συμμετοχών με κανόνες που διασφαλίζουν τη διαφάνεια στη διαχείριση δημόσιων πόρων και τη διάθεσή τους αυστηρά βάσει κανόνων ανταγωνισμού, ισότητας μεταχείρισης επιχειρήσεων και πλαισίου κρατικών ενισχύσεων. **4)** Η περαιτέρω απλοποίηση των διαδικασιών έγκρισης, ένταξης και ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων που δίδονται βάσει του αναπτυξιακού νόμου (νόμος 4399/2016).

Από την άλλη, πάντως, ο ΣΕΒ επισημαίνει ότι το νομοσχέδιο περιέχει σειρά ρυθμίσεων που είναι στη σωστή κατεύθυνση και οι οποίες υλοποιούν ορισμένες πάγιες θέσεις του ΣΕΒ και των μελών του για τη βελ-

τίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στη χώρα μας. Για τον ΣΕΒ, ενδεικτικά θέματα που αντιμετωπίζονται επί της αρχής θετικά από το νομοσχέδιο είναι τα εξής: **•** Η ενσωμάτωση ευρωπαϊκών οδηγιών στην ελληνική νομοθεσία για το εμπορικό απόρρητο. **•** Η απλοποίηση ρυθμίσεων για τα

Πρέπει να απλοποιηθούν οι διαδικασίες διαχείρισης και διάθεσης συγχρηματοδοτούμενων πόρων.

επιχειρηματικά πάρκα. **•** Η εξυγίανση άτυπων συγκεντρώσεων βιομηχανίας. **•** Η εξυγίανση άτυπων συγκεντρώσεων εφοδιαστικής αλυσίδας. **•** Η αναμόρφωση κινήτρων του αναπτυξιακού νόμου σύμφωνα με τις πραγματικές ανάγκες των επιχειρήσεων. **•** Τα επενδυτικά κίνητρα για την εγκατάσταση στην Ελλάδα κέντρων κοινών υπηρεσιών μεγάλων πολυεθνικών ομίλων. Ο ΣΕΒ, τέλος, χαρακτηρίζει καλό παράδειγμα συνεργασίας μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα το γεγονός ότι στο νομοσχέδιο ελήφθησαν σε σημαντικό βαθμό υπόψη οι διαβουλεύσεις που προηγήθηκαν μεταξύ του αρμοδίων υπηρεσιών και του ΣΕΒ.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Τελούμε την Κυριακή 31 Μαρτίου στον Ιερό Ναό Αγίας Βαρβάρας στο Καϊμακλί, το ετήσιο μνημόσυνο του πολυαγαπημένου μας σύζυγου, πατέρα, παππού και αδελφού

Γρηγόρη Γρηγορά
Τομεάρχης Ε.Ο.Κ.Α. 55 - 59
(Από την Λύση, τέως κάτοικος Καϊμακλίου)
και καλούμε όσους τιμούν την μνήμη του να παραστούν.

Οι τεθλιμμένοι:
σύζυγος Δήμητρα,
παιδιά Γιώργος - Μαρία,
Λούκας - Πόλυ, Χρυσταλλένη,
εγγόνια, αδελφια και λοιποί συγγενείς.

Η στήριξη της λίρας «στράγγιξε» τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της Τουρκίας

Επεσαν στα 4,7 δισ. δολάρια – «Βουτιά» 4% έκανε το νόμισμα

Η Τουρκία αντιμετωπίζει –παράλληλα με τον διψήφιο πληθωρισμό και την ύφεση– ραγδαία μείωση των συναλλαγματικών διαθεσίμων της. Αιτία είναι, βέβαια, οι παρεμβάσεις που έχει κάνει η κεντρική τράπεζα στις αγορές συναλλάγματος για να στηρίξει το νόμισμα της χώρας.

Οι προσπάθειές της αποδεικνύονται ατελέσφορες και η τουρκική λίρα εξακολουθεί να υποχωρεί, θυμίζοντας τα νομοματική κρίση του περασμένου καλοκαιριού, όταν το δολάριο είχε θάσει να αντιστοιχεί σε 7,24 τουρκικές λίρες. Στη αρχή της συνεδριάσεως, την Πέμπτη, υποχωρούσε κατά 5%, αλλά το βράδυ είχε περιορίσει τις απώλειες στις ημέρας στο 3,89%, κυμαινόμενη σε ισοτιμία 5,4 τουρκικές λίρες ανά δολάριο. Η μείωση των διαθεσίμων εντείνει, πάντως, την αβεβαιότητα ως προς το κατά πόσον μπορούν να διαχειριστούν το πρόβλημα οι τουρκικές αρχές. Αντανάκλαση αυτής της έλλειψης εμπιστοσύνης είναι και η μαζική στροφή στο δολάριο από πλευράς τόσο των πολιτών όσο και των επιχειρήσεων της Τουρκίας που εγκυμονεί κινδύνους για την τουρκική οικονομία.

Σύμφωνα με στοιχεία που δόθηκαν χθες στη δημοσιότητα, τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της Τουρκίας μειώθηκαν κατά περίπου 3

δισ. δολάρια μόνον την προηγούμενη εβδομάδα.

Από τις αρχές Μαρτίου, όμως, έχουν μειωθεί συνολικά κατά 10 δισ. δολάρια και ανέρχονται πλέον μόλις σε 24,7 δισ. δολάρια. Στην

Μειώθηκαν κατά περίπου 3 δισ. δολάρια μόνο την προηγούμενη εβδομάδα, ενώ από τις αρχές Μαρτίου έχουν μειωθεί συνολικά κατά 10 δισ. δολάρια.

αντιθετη πορεία κινούνται οι απο-
ταμιεύσεις που διατηρούν οι Τούρ-
κοι σε συνάλλαγμα, καθώς έχουν
φθάσει στο ιστορικό υψηλό των
105,74 δις. δολαρίων. Όπως τονί-
ζουν αναλυτές της αγοράς, η ρα-
γδαία μείωση των διαθεσίμων προ-
δίδει τον ρόλο που διαδραματίζει
η κεντρική τράπεζα στην Τουρκία
του Ερντογάν.

Μιλώντας στους Financial Times, ο Πιοτρ Ματίς, αναλυτής συναλλάγματος αναδυόμενων αγορών στη Rabobank, τόνισε πως «η ραγδαία μείωση των διεθσιμών καταδεικνύει ότι η κεντρική τράπεζα παρενέβαινε στην αγορά τις τελευ-

ταίες εβδομάδες προσπαθώντας να σταθεροποιήσει την τουρκική λίρα ενόψει των εκλογών».

Ανάμειξη

Ανάλογες είναι οι εκτιμήσεις του Ούργλε Λόιχτμαν, επικεφαλής του τομέα συναλλάγματος και αναδυομένων αγορών στην Commerzbank της Φρανκφούρτης. Μιλώντας στο Reuters, τόνισε πως η μείωση των διαθεσίμων «αποτελεί ένδειξη ότι η κεντρική τράπεζα διοχετεύει χρήμα στην οικονομία με τα συναλλαγματικά της διαθέσιμα».

Ο ίδιος επισημαίνει ότι οι παρεμβάσεις αυτές καταδεικνύουν πως είναι πρόβλημα η ισοτιμία της τουρκικής λίρας και πως «η κεντρική τράπεζα αναμειγνύεται στην οικονομική πολιτική». Σε μια μάλλον αδέξια προσπάθεια του να κατευθύνει την απησυχία των αγορών, ο διοικητής Της Τράπεζας της Τουρκίας Μουράτ Τσετίνκαγια δήλωσε στο πρακτορείο ειδήσεων «Ανατολή» ότι τα διαδοσόμενα σε ξένο νόμισμα αυξήθηκαν τις τελευταίες ημέρες.

«Ελάχιστες άλλες χώρες έχουν τόσο χαμηλά επίπεδα διαθεσίμων όσο η Τουρκία», σχολίασε ο Πολ Μαν Ναμάρα, υπεύθυνος επενδύσεων στην GAM του Λονδίνου. Όπως υπογράμμισε ο ίδιος, «μετά τόσο λίγα διαθέσιμα, οι τουρκικές αρχές δεν έχουν κανένα περιθώριο

Ο Τούρκος πρόεδρος Ταγίπ Ερντογάν προκάλεσε για μία ακόμη φορά θυμηδία στους οικονομολόγους, που επανειλημμένως καλούν την Τράπεζα της Τουρκίας να αυξήσει τα επιτόκια για να ανακόψει την πτώση της λίρας και την άνοδο του πληθωρισμού. Επέριψε τα δεινά της τουρκικής οικονομίας στα υψηλά επιτόκια και τόνισε πως πρέπει να μειωθούν, προκειμένου να υποχωρήσει ο πληθωρισμός.

λάθους και πρέπει να βρουν τρόπο να αντιμετωπίσουν την έλλειψη εμπιστοσύνης».

Σύμφωνα με το Reuters, πολλές μελέτες σχετικές με τις κρίσεις δεν αναδυομένων αγορών σε βάθος δεκαετιών καταδεικνύουν πως εκείνο που οδηγεί στην κατάρρευση μιας οικονομίας δεν είναι απαραίτητος η εγκατάλειψη της από τους ξένους επενδυτές αλλά η δραματική μείωση των διαθεσίμων της κεντρικής τράπεζας και η στροφή των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων σε άλλα νομίσματα και συνθήως, βέβαια, σε σκληρό νόμισμα.

Όπως τόνισε στο Reuters ο Τιμ Ασ, αναλυτής αναδυόμενων αγορών στην BlueBay Asset Management, «αυτό που αποτελεί αρτία ανησυχίας είναι η προοπτική δολαριοποιήσις της τουρκικής οικονομίας, καθώς δεν είναι οι ξένοι επενδυτές, αλλά οι ίδιοι οι Τούρκοι που στρέφονται στο δολάριο». Την εικόνα επιβεβαιώνουν εγκώριοι διαχειριστές συναλλάγματος, όπως ο Μουσταφά Ακλάν, που διατηρεί γραφείο στην Κωνσταντινούπολη και επισημαίνει πόσο μεγάλο ήταν η ζήτηση για συνάλλαγμα της τελευταίας τριετίας εβδόμαδες. «Ο κόσμος πανικοβόλ-

λειτουργία», αναφέρει και διευκρινίζει πως, «όταν ανατιμάται το δολάριο, οι Τούρκοι πανικοβάλλονται και αγοράζουν δολάρια». Όπως υπογραμμίζει ο ίδιος, «επικρατεί η ανησυχία πως το δολάριο θα επανέλθει στα επίπεδα που είδαμε το περασμένο καλοκαίρι».

Στο μεταξύ, οι ξένοι επενδυτές εγκαταλείπουν τους τουρκικούς τίτλους. Χθες, η απόδοση του δεκαετούς ομολόγου του τουρκικού δημοσίου εκτινάχθηκε σε επίπεδα πάνω από το 18%, ενώ είχε υποχωρήσει κάτω από το 14% στις αρχές του έτους.

**Από τη Λεμεσό
για όλη την Κύπρο...**

**Απο την Κύπρο
για όλο τον κόσμο...**

  www.kanali6.com.cy
 www.facebook.com/kanali6
 twitter.com/kanali_6

106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

Ο κ. Ιωάννης Κασουλίδης και η εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
σας προσκαλούν στην παρουσίαση του βιβλίου:

30
ΧΡΟΝΙΑ ΠΑΡΩΝ

Ιδέες και σκέψεις για την Κύπρο μας

την Παρασκευή, 12 Απριλίου 2019, στις 19:00 στο Cine Studio,
στο Κεντρικό Κτήριο του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Θα ακολουθήσει cocktail.

Την παρουσίαση του βιβλίου θα κάνουν οι Νίκος Χριστοδουλίδης, υπουργός Εξωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας, Αλέξης Παπαχελάς, διευθυντής Καθημερινής Ελλάδας, Κωνσταντίνος Χριστοφίδης, τέως πρόεδρος Πανεπιστημίου Κύπρου και ο Αντρέας Παράσχος, διευθυντής Καθημερινής Κύπρου. Χαιρετισμό θα απευθύνει ο συγγραφέας Ιωάννης Κασουλίδης.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πιο εύκολες γίνονται οι πωλήσεις κόκκινων δανείων στην Ευρώπη

Τα κράτη-μέλη άναψαν πράσινο στις προτάσεις της Κομισιόν

Οι πρέσβεις των κρατών-μελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση συμφώνησαν στις μεταρρυθμίσεις προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που εκτιμάται πως θα διευκολύνουν τις τράπεζες να απαλλαχθούν από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ), σύμφωνα με το πρακτορείο Reuters. Όπως δήλωσε ο υπουργός Οικονομικών της Ρουμανίας, Ευγένιος Τσοντοροβίτσι, που προήδρευε των διαπραγματεύσεων μεταξύ των 28 κρατών-μελών, η συμφωνία που επετεύχθη προβλέπεται να ευνοήσει την πώληση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, δημιουργώντας δευτερογενείς αγορές που θα λειτουργούν αποτελεσματικά.

Τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. δεν συμφώνησαν σε πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που θα διευκόλυne τις τράπεζες να ανακτήσουν περιουσιακά στοιχεία που αποτελούν εγγυήσεις σε μη εξυπηρετούμενα επιχειρηματικά δάνεια, τονίζει το Reuters.

Πάνω από μία δεκαετία μετά τη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2009 και τη συνακόλουθη κρίση δημόσιου χρέους στην Ευρωζώνη, η ροή πίστωσης δεν έχει αποκατασταθεί πλήρως στην Ευρώπη. Οι τραπεζικοί ισολογισμοί στην Ε.Ε. συνεχίζουν να επιβαρύνονται από έναν μεγάλο όγκο μη εξυπηρετούμενων δανείων, τα οποία ξεπερνούν τα 700 δισ. ευρώ.

Ιδιαίτερα οξυμένο είναι το πρόβλημα των κόκκινων δανείων στην Ελλάδα, την Κύπρο, την Ιταλία και την Ιρλανδία, λόγω της βαθιάς και παρατεταμένης κρίσης στις οικονομίες τους.

Οι μεταρρυθμίσεις για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια θα πρέπει να έχουν εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πριν από τις ευρωεκλογές, που θα διεξαχθούν στα τέλη Μαΐου. Τυπικά, μόλις ολοκληρωθούν οι διαδικασίες αυ-

Με τη συμφωνία διευκολύνεται η δημιουργία μιας ευρύτερης δευτερογενούς αγοράς για τα μη εξυπηρετούμενα.

τές θα δημιουργηθούν οι προδιαγραφές ώστε επενδυτικές εταιρείες, όπως είναι ο κολοσσός ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων Blackstone ή η εταιρεία διαχείρισης Cerberus, να αποκτήσουν ευκολότερη πρόσβαση σε χαρτοφυλάκια μη εξυπηρετούμενων δανείων σε τράπεζες της Ε.Ε.

Στις μεταρρυθμίσεις αυτές προτείνεται η διευκόλυνση των διασυννοριακών αγοραπωλησιών σε μη εξυπηρετούμενα δάνεια, με

απώτερο στόχο την επέκταση της δευτερογενούς αγοράς. Εκτιμάται πως έτσι θα δημιουργηθεί ένα ευνοϊκότερο περιβάλλον για την πώληση μη εξυπηρετούμενων δανείων και έτσι οι τράπεζες θα μπορούν να εξασφαλίσουν ένα υψηλότερο τίμημα στην πώληση χαρτοφυλακίων με ΜΕΔ.

Σύμφωνα με το Reuters, απορρίφθηκε μηχανισμός που είχε προτείνει η Κομισιόν για να επιταχύνει τις εξωδικαστικές κατασχέσεις σε μη εξυπηρετούμενα επιχειρηματικά δάνεια.

Οι ελληνικές τράπεζες έχουν το υψηλότερο ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων από τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης. Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή το γ' τρίμηνο του 2018, τα ΜΕΔ υπολογίζονταν στο 43,4% του ενεργητικού των ελληνικών τραπεζών, έναντι του αντίστοιχου 12% στην Πορτογαλία και του 9,45% στην Ιταλία.

Ο μέσος όρος στην Ε.Ε. είχε προσδιοριστεί στο 3,4%, αντί του 1,2% στην Ιαπωνία και του 1,1% στις ΗΠΑ. Η Ένωση Χρηματοοικονομικών Αγορών στην Ευρώπη (ΑΦΜΕ) είχε επισημάνει προ διετίας την ανάγκη περαιτέρω ανάπτυξης της δευτερογενούς αγοράς των μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Ευρώπη. Είχε τονίσει πως ήταν απαραίτητη η άρση εμπο-

Οι τραπεζικοί ισολογισμοί στην Ε.Ε. συνεχίζουν να επιβαρύνονται από έναν μεγάλο όγκο μη εξυπηρετούμενων δανείων, τα οποία ξεπερνούν τα 700 δισ. ευρώ.

δίων στην τιτλοποίηση των ΜΕΔ, στη συμμετοχή μη τραπεζικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και στη βελτίωση της ακριβούς καταγραφής των στοιχείων που

αφορούν τα κόκκινα δάνεια. Σύμφωνα με την ΑΦΜΕ και την Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή, συναλλαγές με μη εξυπηρετούμενα δάνεια είχαν καταγραφεί περίπου

στα μισά από τα 27 κράτη-μέλη που είχαν συμπεριληφθεί στην έρευνα για την περίοδο 2013-2016.

ΖΩΡΖΕΤ ΖΟΛΑΤΑ

Ψαλιδισμένες οι προβλέψεις για ανάπτυξη στην Ιταλία

Δυσμενείς είναι οι εκτιμήσεις της κεντρικής τράπεζας της Ιταλίας, του Συνδέσμου Βιομηχανιών (Confindustria) και του ινστιτούτου ερευνών Prometeia για τη φετινή κατάσταση της ιταλικής οικονομίας. Προκειμένου δε να στηρίξει την ανάπτυξη, η κυβέρνηση φαίνεται να ετοιμάζει νέα δημοσιονομικά μέτρα, σύμφωνα με πηγές του πρακτορείου Reuters.

Η Τράπεζα της Ιταλίας εκτιμά πως η ύφεση που καταγράφηκε το β' εξάμηνο του 2018 στην υπ' αριθμόν 3 οικονομία της Ευρωζώνης συνεχίστηκε στις αρχές του 2019. Ο επικεφαλής της ιταλικής κεντρικής τράπεζας, Ιγνάσιο Βίσκο, δήλωσε σε συνέδριο στη Ρώμη πως η οικονομία εξακολουθούσε να βρίσκεται σε ύφεση στις αρχές του 2019. Υπενθυμίζουμε ότι το ΑΕΠ συρρικνώθηκε στην Ιταλία κατά 0,1% καθένα από τα δύο τελευταία τρίμηνα του έτους.

Με αυτά τα δεδομένα, διαφαίνεται αισιόδοξη η αρχική πρόβλεψη της κυβέρνησης του Κινήματος των Πέντε Αστέρων και της Λέγκας του Βορρά για ανάπτυξη της τάξεως του 1% μέσα στο 2019. Φαίνεται, όμως, πως ο

Χαμηλός ρυθμός για το 2019, με ποσοστό της τάξεως του 0,1% - Η κυβέρνηση ετοιμάζει νέα δημοσιονομικά μέτρα.

κυβερνητικός συνασπισμός τρέφει μια χαμηλότερες προσδοκίες για την οικονομία μετά την ύφεση το β' εξάμηνο του 2018. Πηγές του Reuters αποκάλυπτουν πως η Ρώμη προβλέπει μια ανάπτυξη της τάξεως του 0,1%, εάν παραμείνει αμετάβλητη η δημοσιονομική πολιτική. Εξετάζει όμως νέα μέτρα στήριξης, που σκοπεύει να παρουσιάσει στο κοινοβούλιο την επόμενη εβδομάδα.

Σε δημοσίευμα της Il Sole 24 Ore αναφέρεται, μάλιστα, πως η κυβέρνηση εξετάζει την αύξηση του στόχου για το δημοσιονομικό έλλειμμα στο 2,3% του ΑΕΠ, από το 2,04% που είχε συμφωνηθεί με τις Βρυξέλλες, ύστερα από έντονη διαμάχη για τον προϋπολο-

Η Τράπεζα της Ιταλίας εκτιμά πως η ύφεση που καταγράφηκε το β' εξάμηνο του 2018 στην υπ' αριθμόν 3 οικονομία της Ευρωζώνης συνεχίστηκε στις αρχές του 2019.

γισμό του 2019. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για την ιταλική οικονομία, κυρίως λόγω του υπέρρογκου χρέους της, που ανέρχεται στο

132% του ΑΕΠ. Είναι ο βασικός λόγος που αντέδρασε στις προτάσεις της Ρώμης για την αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος από το 0,8% που είχε συμφωνηθεί με την προηγούμενη κυβέρνηση.

Οι δυσοίυνες εκτιμήσεις όχι μόνον της κεντρικής τράπεζας, αλλά και της Confindustria και της Prometeia, διατυπώνονται σε μια περίοδο που ασκείται κριτική για τις επιπτώσεις της διαμάχης της ιταλικής κυβέρνησης με τις Βρυξέλλες για τον προϋπολογισμό του 2019, ο οποίος εγκρίθηκε λίγους πριν από τα τέλη του 2018. Ωστόσο, αρνητικό ρόλο έχει διαδραματίσει και η γενικευμένη επιδείνωση του οικονομικού κλίματος στην Ευρώπη. Ειδικότερα, η Confindustria υποστηρίζει στην εξαμηνιαία έκθεσή της πως η ανάπτυξη στην Ιταλία θα παραμείνει στάσιμη μέσα στο 2019, αναθεωρώντας ουσιαστικά προς τα κάτω προβλέψεις του Οκτωβρίου για ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας κατά 0,9%. Παράλληλα, το ινστιτούτο ερευνών Prometeia προβλέπει χαμηλό ρυθμό ανάπτυξης για το 2019, με ποσοστό της τάξεως του 0,1%.

Κέρδη για το Μεξικό από τον εμπορικό πόλεμο

Στον σινοαμερικανικό εμπορικό πόλεμο με την επιβολή εκατέρωθεν δασμών και τις δυσμενείς επιπτώσεις σε όλον τον κόσμο, υπάρχουν και οι κερδισμένοι. Ανάμεσα σε αυτούς είναι και το Μεξικό, το οποίο συχνά πυροδοτεί την οργή του Αμερικανού προέδρου. Στην προκειμένη περίπτωση συμβαίνει το εξής: σε όποια κινεζικά προϊόντα επιβλήθηκαν από την Ουάσινγκτον δασμοί, οι εξαγωγές τους -όπως ήταν αναμενόμενο- μειώθηκαν δραστικά. Συγκεκριμένα, οι κινεζικές εξαγωγές σε μεταλλεύματα και παράγωγα προς τις ΗΠΑ συρρικνώθηκαν 25%. Αντίστοιχα, οι μηχανικές εξαγωγές μεταλλευμάτων προς τις ΗΠΑ υπερδιπλασιάστηκαν. Οι δασμοί στο αλουμίνιο απομάκρυναν από τις ΗΠΑ κινεζικές εξαγωγές σχεδόν 500 εκατ. δολαρίων. Αντίστοιχα, οι εξαγωγές αλουμινίου από το γειτονικό Μεξικό ενισχύθηκαν κατά 20%.

Συν τοις άλλοις, ο σινοαμερικανικός πόλεμος είχε ως αποτέλεσμα οι Ηνωμένες Πολιτείες να εξαρτηθούν περισσότερο από το Μεξικό, από το οποίο ήδη αποκομίζουν τις συγκριτικά μεγαλύτερες ποσότητες

σε καρτότα, κρεμμύδια και κουνουπίδια. Αντιστοίχως, οι εισαγωγές κινεζικού ξεφλουδισμένου σκόρδου στις ΗΠΑ μετά την επιβολή δασμών ελαττώθηκαν κατά 25%, όταν εκείνες από το Μεξικό εκτινάχθηκαν κατά 54%. Ένα ακόμη παράδειγμα για τα οφέλη του Μεξικού από την εμπορική διένεξη έχει να κάνει με την κινεζική πλαστικοποίηση Fuling Global, η οποία ανέπτυξε μια επικερδέστατη δραστηριότητα, διότι προμηθεύει με χάρτινα κύπελλα και καλαμάκια τα αμερικανικά εστιατόρια.

Οι αμερικανικοί δασμοί των 250 δισ. δολαρίων επί των κινεζικών εισαγωγών αφορούν και τα προϊόντα χάρτου. Οπότε, η Fuling Global αποφάσισε να κατασκευάσει ένα εργοστάσιο στο Μοντερέι στο Μεξικό, το οποίο πολύ σύντομα θα αρχίσει να εξαγεί και πάλι χάρτινα κύπελλα και καλαμάκια σε τεράστιες ποσότητες στην αμερικανική αγορά. Συνολικά, το 2018 οι εξαγωγές από το Μεξικό στις ΗΠΑ ανήλθαν στο 10%, φθάνοντας στα 350 δισ. δολάρια.

BLOOMBERG

Αντίδοτο στις παρενέργειες των αρνητικών επιτοκίων για τις τράπεζες αναζητεί η ΕΚΤ

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) διαθέτει το αναγκαίο οπλοστάσιο για να αντιμετωπίσει μολοντικές κρίσεις, θα καθυστερήσει περαιτέρω την αύξηση των επιτοκίων αν χρειαστεί και θα λάβει μέτρα για να αμβλύνει τις ανεπιθύμητες παρενέργειες από τα αρνητικά επιτόκια. Στις διαβεβαιώσεις αυτές προέβη ο πρόεδρος της ΕΚΤ Μάριο Ντράγκι, λίγες εβδομάδες αφού του η ΕΚΤ υποβάθμισε τις προβλέψεις της για την ανάπτυξη της Ευρωζώνης.

Μιλώντας σε συνέδριο στη Φρανκφούρτη, ο κ. Ντράγκι απάντησε στις διαμαρτυρίες των τραπεζών της Ευρωζώνης, που έχουν δει την κερδοφορία τους να πλήττεται καιρία εξαιτίας των αρνητικών επιτοκίων. Από το 2014, οπότε η ΕΚΤ οδήγησε τα επιτόκια του ευρώ σε αρνητικό έδαφος για να αποφύγει

Διαβεβαιώσεις από Ντράγκι - Εξετάζεται η δυνατότητα να επιβληθούν τρία διαφορετικά επίπεδα επιτοκίων.

τον κίνδυνο του αποπληθωρισμού, οι ευρωπαϊκές τράπεζες πρακτικά πληρώνουν την κεντρική τράπεζα για να διατηρεί τα κεφάλαιά τους στα ταμεία της. Έτσι η ΕΚΤ αντλεί πάνω από 7 δισ. ευρώ ετησίως.

Το θέμα έχει αποτελέσει αντικείμενο τριβής ανάμεσα στο Βερολίνο και στην ΕΚΤ. Έτσι, ο Μάριο Ντράγκι υποσχέθηκε πως «η ΕΚΤ θα εξετάσει αν χρειάζονται μέτρα που μπορούν να διατηρήσουν τις ενεργητικές λειτουργίες των αρνητικών επιτο-

Μιλώντας σε συνέδριο στη Φρανκφούρτη, ο πρόεδρος της ΕΚΤ Μάριο Ντράγκι απάντησε στις διαμαρτυρίες των τραπεζών της Ευρωζώνης, που έχουν δει την κερδοφορία τους να πλήττεται καιρία εξαιτίας των αρνητικών επιτοκίων (φωτ. αρχείου).

κίων για την οικονομία, ενώ παράλληλα να αμβλύνουν τις παρενέργειές τους». Κατέληξε μάλιστα πως «η χαμηλή κερδοφορία των τραπεζών δεν είναι αναπόφευκτη συνέπεια των αρνητικών επιτοκίων». Μολονότι ο πρόεδρος της ΕΚΤ δεν διευκρίνισε τι είδους μέτρα σκοπεύει να επιστρατεύσει η ΕΚΤ, μίλησαν στο Reuters δύο πηγές κοντά στις σχετικές διαβουλεύσεις. Όπως τόνισαν, τα στελέχη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας εξετάζουν τη δυνατότητα να επιβάλουν τρία διαφορετικά επίπεδα επιτοκίων, ώστε να δώσουν στις τράπεζες τη δυνατότητα να αποφύγουν τουλάχιστον μερικώς το πρόσθετο κόστος που συνεπάγεται η διατήρηση μεγάλων ρευστότητας. Από τη στιγμή που το Reuters δημοσίευσε την πληροφορία αυτή, σημείωσαν άνοδο οι μετοχές των ευρωπαϊκών τραπεζών και υποχώρησαν οι αποδόσεις των ομολόγων του ιταλικού δημοσίου. Όπως, πάντως, επισημαίνει το Reuters, αν ανακοινωθούν τρία διαφορετικά επιτόκια, η αγορά θα λάβει το μήνυμα πως τα επιτόκια του ευρώ θα παραμείνουν σε αρνητικό έδαφος για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Κάτι τέτοιο ενδεχομένως δεν συνάδει με τις κατευθυντήριες γραμμές που θα θέλει να δώσει η τράπεζα στην αγορά ότι τα επιτόκια θα παραμείνουν στα υφιστάμενα ιστορικά χαμηλά επίπεδα μόνον μέχρι το επόμενο έτος. Σημειώτεται ότι η ΕΚΤ εξέτασε την ίδια προσοικτική προ τριών ετών, αλλά την απέρριψε εκτιμώντας ότι είναι υπερβολικά περιπλοκή αλλά και εξαιτίας ανεπάρκειας στοιχείων περί του αντικτύπου των αρνητικών επιτοκίων στις τράπεζες.

Το Αμστερνταμ βάζει «φρένο» στην ενοίκιαση νεόδμητων οικιών

Στόχος, η συγκράτηση τιμών που σημείωσαν αισθητή άνοδο

Το Αμστερνταμ, όπως και πολλές άλλες μεγαλουπόλεις στην Ευρώπη, λαμβάνει μέτρα για να συγκρατήσει την εκτίναξη στις τιμές των κατοικιών αλλά και τις μισθώσεις, σχεδιάζοντας να απαγορεύσει την ενοίκιαση των νεόδμητων σπιτιών – στόχος των τοπικών αρχών είναι να συμβάλουν στο να χαλιναγωγηθεί η εκτίναξη του κόστους της στέγης. Μέσα σε δώδεκα χρόνια, δηλαδή από το 2005 έως το 2017, οι τιμές των κατοικιών σε ετήσια βάση εμφάνισαν άνοδο της τάξεως του 8% και τα ενοίκια ενισχύθηκαν 40%. Έχει επικρατήσει η τάση οι άνθρωποι να επενδύουν στην αγορά κατοικίας, την οποία θα χρησιμοποιήσουν για εκμετάλλευση, επωφελούμενοι από την εκτίναξη των τιμών στην πόλη.

Προσφορά

Με την απαγόρευση ενοικίασης των άρτι κατασκευασθέντων σπιτιών, οι Αρχές θέλουν να αυξήσουν την προσφορά κατοικιών προς αγορά για τους κατοίκους του Αμστερνταμ, που ανέρχονται σε 850.000. Σε όλη την Ευρώπη είναι τόσο με-

γάλη η άνοδος του κόστους των ακινήτων, που ωθεί εκτός αγοράς ακόμη και όσους ανήκουν στη μεσαία τάξη. Τον Φεβρουάριο η σοσιαλιστική κυβέρνηση της Ισπανίας

Σε όλη την Ευρώπη είναι μεγάλη η άνοδος του κόστους των ακινήτων, που εξωθεί εκτός αγοράς ακόμη και όσους ανήκουν στη μεσαία τάξη.

με επείγον διάταγμα έθεσε όριο στις αυξήσεις των μισθώσεων. Όπως λέει ο Γιαρ βαν ντερ Μπιζλ, διευθύνων σύμβουλος του ομίλου επενδύσεων σε ακίνητα Altera Vastgoed, «το Αμστερνταμ θέλει να βελτιώσει την κατάσταση στην αγορά, αλλά ακόμη είναι ασαφές πώς θα μπορέσει να ελέγξει και να εφαρμόσει την απαγόρευση». Και αυτό γιατί είναι δύσκολη η διάκριση ανάμεσα σε ιδιοκτήτες ακινήτων

και σε όσους θέλουν να κατοικήσουν στο τάδε διαμέρισμα. Οι τιμές αγοράς κατά μέσον όρο φθάνουν τις 448.000 ευρώ, ενώ τα ενοίκια τα 1.160 ευρώ τον μήνα λόγω των αυξήσεων της τελευταίας 12ετίας. Οι δε προοπτικές για τους ντόπιους είναι ακόμη χειρότερες, εφόσον αναμένεται κύμα νέων αφίξεων μετά την αποχώρηση της Βρετανίας από την Ε.Ε. Παράλληλα, σε πολλές ευρωπαϊκές πόλεις οι ντόπιοι ασκούν πιέσεις στις κυβερνήσεις τους για να ελέγξουν περαιτέρω τις βραχυπρόθεσμες μισθώσεις και να θεσπίσουν αυστηρότερους κανόνες για τη ρύθμιση υπηρεσιών όπως αυτές της εταιρείας Airbnb και άλλων με συναφείς δραστηριότητες.

Πέρυσι, συγκεκριμένα, οργανωμένες ομάδες πολιτών στο Δουβλίνο απηύθυναν έκκληση στις δημοτικές αρχές να δοθεί τέλος στις υπηρεσίες Airbnb. Στο Βερολίνο, πάλι, οποιοσδήποτε ενοικιάσει χώρο μεγαλύτερο του μισού του διαμερίσματος χρειάζεται ειδική άδεια. Η ευρύτερη δυσαρέσκεια στην Ευρώπη από την εκτίναξη στην αγορά ακινήτων χρησιμοποιείται από

Οι τιμές αγοράς κατά μέσον όρο φθάνουν τις 448.000 ευρώ, ενώ τα ενοίκια τα 1.160 ευρώ τον μήνα λόγω των αυξήσεων της τελευταίας 12ετίας.

τους λαϊκιστές πολιτικούς. Επιδιώκουν να δείξουν πως συμμερίζονται τους απλούς ανθρώπους, την ώρα που λόγω παγκοσμιοποίησης οι μισθοί είναι στάσιμοι και η οικονομία επιβραδύνεται.

Οι τοπικές αρχές θα καταρτίσουν συγκεκριμένες προτάσεις για την απαγόρευση ενοικίασης νεόδμητων σπιτιών στα τέλη του 2019, σύμ-

φωνα με ανακοίνωση του δήμου. Υπάρχουν σχέδια επίσης για θέσπιση ορίου στα ενοίκια, ενώ από τον Ιανουάριο ήδη περιορίστηκε στο Αμστερνταμ η βραχεία μίσθωση στις 30 διανυκτερεύσεις τον χρόνο.

Κατά τον Λόρενς βαν ντε Νόορτ, γενικό διευθυντή της ένωσης μικροεπενδυτών ακινήτων της Ολ-

λανδίας, η απαγόρευση είναι απόφαση απερίσκεπτη. «Το Αμστερνταμ είναι μια πόλη η οποία εάν συγκριθεί με την υπόλοιπη Ολλανδία έχει πολύ χαμηλό ποσοστό ιδιοκτητών σπιτιών προς ενοίκιαση», παρατηρεί, «η απαγόρευση απλώς θα επιδεινώσει αυτήν την κατάσταση».

BLOOMBERG

Ο βασιλιάς των γαλλικών τυριών που μισούν οι προμηθευτές

Η επιτυχία της γαλλικής οικογένειας Μπεσνιέ αποτελεί τρανή απόδειξη ότι δεν χρειάζεται κανείς να βρίσκεται στα φώτα της δημοσιότητας, να πουλάει φανταστικά φορέματα και δερμάτινες τσάντες ή ακόμη και να αποφεύγει τα σκάνδαλα για να χτίσει μια αυτοκρατορία. Αντιθέτως, τα τρία αδέρφια Μπεσνιέ, που είναι η τρίτη γενιά ηγετών της βιομηχανίας Lactalis, έχουν δημιουργήσει συνολική περιουσία αξίας 18,6 δισ. ευρώ με τον πιο «γαλλικό» τρόπο, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει το Bloomberg, δηλαδή φτιάχνοντας τυριά. Με αυτό τον τρόπο η οικογένεια κέρδισε μια θέση ανάμεσα στους δέκα πλουσιότερους Γάλλους, «γειτνιάζοντας» με τον Μπερνάρ Αρνό της Luis Vuitton και τη Φρανσουάζ Μεγέρ, της οποίας η οικογένεια διευθύνει τη L'Oreal. Ενδεχομένως το όνομα Lactalis να μη θυμίζει τίποτα στον μέσο

Η Lactalis ελέγχεται από την οικογένεια Μπεσνιέ, μία από τις 10 πλουσιότερες της Γαλλίας, αλλά κατηγορείται ότι πληρώνει λίγο τους προμηθευτές της.

καταναλωτή. Ωστόσο, οι παγκοσμίως γνωστές μάρκες τυριών που διαθέτει, όπως το President και το Société, είναι αυτές που την κατέστησαν πρώτη ανάμεσα στις υπόλοιπες βιομηχανίες γαλακτοκομικών, ξεπερνώντας τη Nestlé και την Danone. Για τους Γάλλους η Lactalis έχει και κακή φήμη. Όπως λέγεται μεταξύ των

Στα τέλη του 2017, στον γαλλικό Τύπο κυριαρχούσε η είδηση ότι τα παιδικά γάλατα σε σκόνη της Lactalis ήταν μολυσμένα με σαλμονέλα και 35 βρέφη είχαν προσβληθεί.

προμηθευτών της και όπως αποδεικνύουν οι συνεχείς δημόσιες διαφωνίες τους μαζί της, η εν λόγω βιομηχανία όχι μόνον τους πληρώνει λίγο, αλλά αρνείται και να διαπραγματευθεί με αυτούς το ύψος της αμοιβής τους. Το γεγονός αυτό στάθηκε παλαιότερα αφορμή για να διακόψει ο Εμανουέλ Μπεσνιέ, διευθύνων σύμ-

βουλος της επιχείρησης, τη συνεργασία με μεγάλα σουπερ μάρκετ της Γαλλίας. Η Ομοσπονδία Γεωργίας και Κηπουρικής (LTO) της Ολλανδίας ισχυρίζεται πως η Lactalis πληρώνει λιγότερο τα τελευταία δύο χρόνια τους προμηθευτές σε σχέση με τις άλλες βιομηχανίες του κλάδου. Αντίστοιχη διαφορά με τους προμη-

θευτές της είχε λύσει το 2016 η γαλλική εταιρεία γαλακτοκομικών, συμφωνώντας σε τιμή τουλάχιστον 30 λεπτά του ευρώ για το λίτρο γάλακτος. Στα τέλη του 2017 ο γαλλικός Τύπος έβριθε δημοσιευμάτων ότι τα παιδικά γάλατα σε σκόνη της Lactalis ήταν μολυσμένα με σαλμονέλα και 35 βρέφη είχαν προσβληθεί. Ο Εμανουέλ Μπεσνιέ σε μία από τις ελάχιστες δημόσιες εμφανίσεις του είχε ζητήσει τότε συγγνώμη. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι μετά το ξέσπασμα του σκανδάλου, το 2018 η συνολική περιουσία των τριών αδερφών αυξήθηκε κατά περίπου 10%, αφού τα έσοδα της εταιρείας άγγιξαν τα 18,5 δισ. ευρώ, σύμφωνα με το Bloomberg.

Αόρατο αφεντικό

Ως διευθύνων σύμβουλος, ο Εμανουέλ Μπεσνιέ ανέλαβε τα νήια της εταιρείας σε νεαρή ηλικία, μόλις 29 ετών, ύστερα από τον θάνατο του πατέρα του και αμέσως αφότου η επιχείρηση είχε δικτυωθεί με προμηθευτές στις ΗΠΑ. Στη σχεδόν εικοσαετή πορεία του μέχρι τώρα, ο Μπεσνιέ έχει αποδείξει ότι προτιμά να κρατάει χαμηλό προφίλ και να αποφεύγει τα φώτα της δημοσιότητας, αποτελώντας το «αόρατο αφεντικό» της Lactalis, όπως τον έχει χαρακτηρίσει ο γαλλικός Τύπος. Μάλιστα, σύμφωνα με την ειδησεογραφική ιστοσελίδα france24, όταν μια ομάδα προμηθευτών γαλακτοκομικών διαμαρτυρήθηκε στη γαλλική τηλεόραση για τις χαμηλές οικονομικές απολαβές της από τη Lactalis, ο Μπεσνιέ διέκοψε τη συνεργασία μαζί τους. Επιπλέον, στράφηκε νομικά εναντίον της εκπομπής, διότι προβλήθηκαν πλάνα από το κάστρο του στη βορειοδυτική Γαλλία.

BLOOMBERG

Κλίμα αβεβαιότητας στις οικονομίες Ευρώπης και ΗΠΑ

Οι μεγάλες ευρωπαϊκές οικονομίες μαζί με την αμερικανική φαίνεται πως βρίσκονται στο «μάτι του κυκλώνα», καθώς ανακόπτουν ταχύτητα και πλύνονται από τη γενικότερη αβεβαιότητα εξαιτίας του εμπορικού πολέμου ΗΠΑ - Κίνας και του Brexit. Χαρακτηριστικό στοιχείο της κατάστασης αυτής στην Ευρώπη είναι η υποχώρηση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης στη Γερμανία στις 10,4 μονάδες τον Μάρτιο από τις 10,7 μονάδες τον Φεβρουάριο, σύμφωνα με την εταιρεία ερευνών αγοράς GfK. Πρόκειται για δείκτη που αποτυπώνει την τάση στο καταναλωτικό κλίμα. Ενώπιον των επιποδίων που ανακύπτουν στο παγκόσμιο εμπόριο, η εγκώρια ζήτηση στη Γερμανία καλείται να αντικαταστήσει ως βασικός πυλώνας της οικονομίας τις εξαγωγές. Για την πραγματοποίηση του στόχου αυτού οι συνθήκες θεωρούνται ιδανικές, δεδομένου ότι τα ποσοστά ανεργίας είναι πιο μειωμένα από ποτέ, οι μισθοί αυξάνονται, ο πληθωρισμός είναι ήπιος και το κόστος δανεισμού παραμένει χαμηλό. «Παρά τις απώλειες, η διάθεση των Γερμανών να καταναλώσουν παραμένει ασφαλώς θετική», διαβεβαίωσε ο Ρολφ Μπικρλ, ερευνητής στην GfK. «Ωστόσο, αυτό βασίζεται στην υπόθεση ότι η αβεβαιότητα που προκαλούν το Brexit και η σινοαμερικανική εμπορική διαμάχη δεν θα κλιμακωθεί περαιτέρω», συμπλήρωσε. Στη Γαλλία η στατιστική εταιρεία INSEE ανακοίνωσε χθες υποχώρηση του δείκτη εμπιστοσύνης των βιομηχανιών στις 102 μονάδες τον Μάρτιο από τις 103 τον προηγούμενο μήνα, φθάνοντας στα χαμηλότερα επίπεδα από τον Νοέμβριο του 2016. Αποτελεί, ωστόσο, το μόνο προβληματικό σημείο στον κατά τα άλλα ανοδικά κινούμενο σύνθετο

δείκτη της INSEE του ευρύτερου γαλλικού ιδιωτικού τομέα, που ανήλθε στις 104 μονάδες τον Μάρτιο από τις 103 τον Φεβρουάριο, στα υψηλότερα επίπεδα από τον Νοέμβριο του 2018 – ο σύνθετος δείκτης απαρτίζεται από επιμέρους κλαδικούς δείκτες. Οι έντονες διακυμάνσεις στη

Υποχώρηση καταναλωτικής εμπιστοσύνης σε Γερμανία, ΗΠΑ, αλλά και του δείκτη εμπιστοσύνης των βιομηχανιών στη Γαλλία.

γαλλική αγορά οφείλονται κατά κύριο λόγο στις κινητοποιήσεις των «Κιτρινών Γιλέκων» για το υψηλό κόστος στέγασης στη χώρα, που έπληξαν αισθητά την καταναλωτική ζήτηση την περίοδο προ των Χριστουγέννων. Η εμπιστοσύνη στον τομέα των υπηρεσιών και στις λιανικές πωλήσεις παρέμεινε σταθερή τον Μάρτιο, ενώ αυξήθηκε στο χονδρεμπόριο.

Κλίμα αβεβαιότητας και στις ΗΠΑ δείχνει η υποχώρηση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης στις 124,1 μονάδες τον Μάρτιο από τις 131,4 τον Φεβρουάριο, σύμφωνα με το Conference Board. Η πτώση για τέταρτη φορά σε πέντε μήνες αντανακλά τους ασθενείς ρυθμούς ανάπτυξης, που αυτό το τρίμηνο είναι οι χαμηλότεροι από το 2016, και τη μικρή απορρόφηση όσων αναζητούν εργασία. Ωστόσο, οι ΗΠΑ μπορούν να ανατρέψουν την κατάσταση, αφού οι μισθοί αγγίζουν τα υψηλότερα επίπεδα 10ετίας, το χρηματιστήριο έχει ανακάμψει και η Fed δεν θα αυξήσει τα επιτόκια στο εγγύς μέλλον.

MTN Cloud Business Telephony.

Για την απόλυτη ευελιξία στις τηλεπικοινωνιακές ανάγκες της επιχείρησής σας.

Η υπηρεσία **MTN Cloud Business Telephony** είναι μια ολοκληρωμένη λύση ευρωζωνικής σταθερής τηλεφωνίας, η οποία ενοποιεί όλα τα επικοινωνιακά σας δεδομένα. Με την πλειάδα επιλογών που παρέχονται, **μεγιστοποιούνται οι δυνατότητες της επικοινωνίας της επιχείρησής σας, ενισχύοντας έτσι την αποδοτικότητά της και μειώνοντας σημαντικά το λειτουργικό κόστος.**

Επικοινωνήστε με το Κέντρο Επιχειρηματικών Πελατών της MTN στο 131, για τη λύση που ταιριάζει στη δική σας επιχείρηση.

mtnbusiness.com.cy

«Μαγνήτης» για τα funds οι υψηλές αποδόσεις στα ακίνητα

Γραφεία, logistics και εμπορικά καταστήματα αναζητούν στην ελληνική αγορά τα ξένα επενδυτικά κεφάλαια

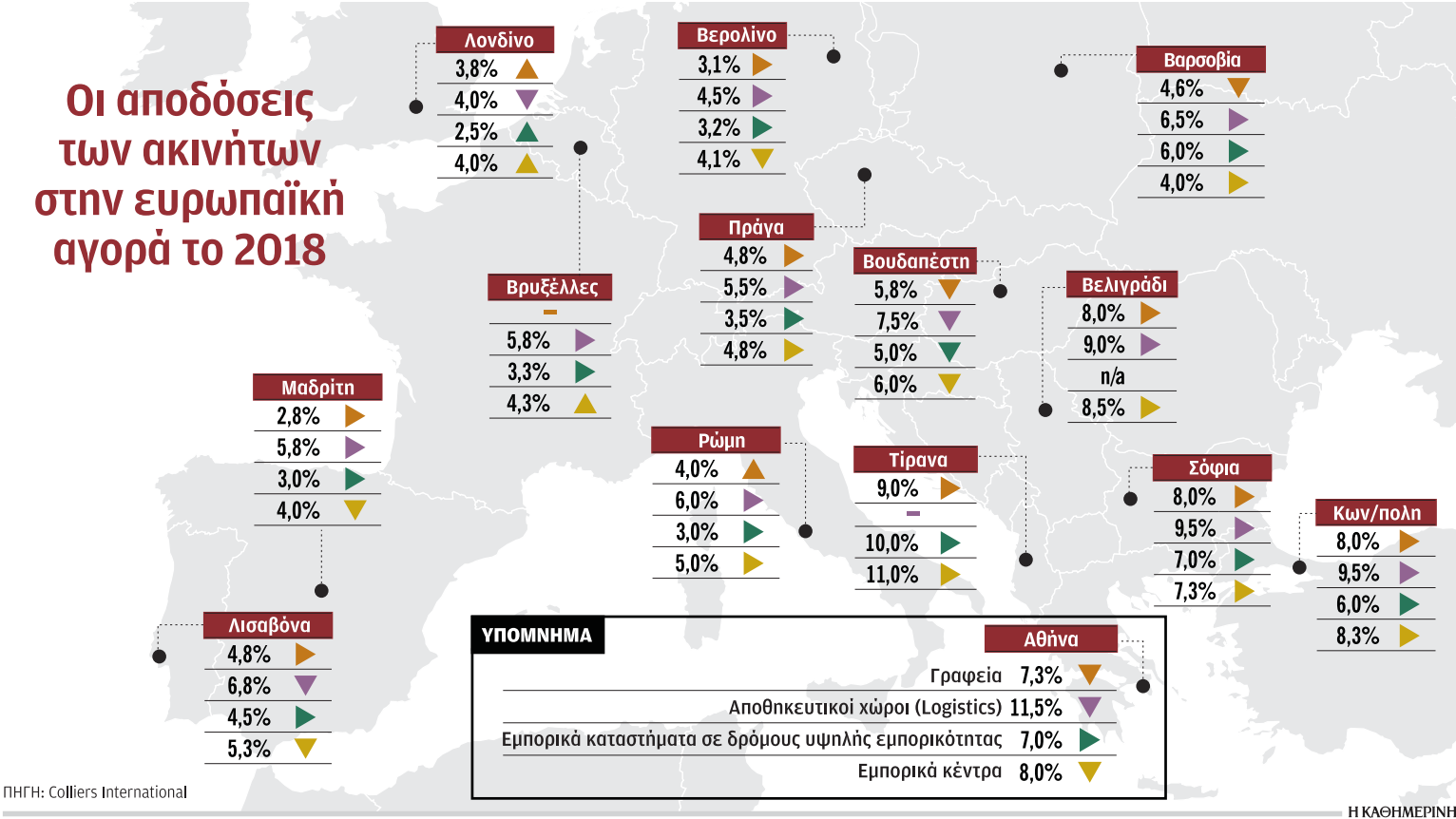
Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Στις πρώτες θέσεις πανευρωπαϊκά βρίσκονται οι αποδόσεις των ακινήτων στην Ελλάδα, αποτελώντας ισχυρό «δέλεαρ» για όλο και περισσότερα funds και ξένους θεσμικούς επενδυτές που αναζητούν ευκαιρίες και σε αγορές λιγότερο ανεπτυγμένες, όντας διατεθειμένοι να αναλάβουν και το αντίστοιχο ρίσκο. Είναι χαρακτηριστικό ότι, σύμφωνα με εκτιμήσεις στελεχών του κλάδου, το 2018 τοποθετήθηκαν στην ελληνική αγορά ακινήτων εισοδήματος (γραφεία, εμπορικά καταστήματα και logistics) κεφάλαια που ξεπέρασαν τα 500 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων πάνω από το 50% προήλθε από τις εγχώριες εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία (ΑΕΕΑΠ).

Στην πρώτη γραμμή

Σύγχρονα κτίρια γραφείων, αποθηκευτικές εγκαταστάσεις logistics τελευταίων προδιαγραφών και εμπορικά κέντρα και καταστήματα (ειδικά όσα βρίσκονται πέριξ της Ερμού και της πλατείας Συντάγματος) βρίσκονται στην πρώτη γραμμή των προτιμήσεων των επενδυτών, δεδομένης της ανάκαμψης της αγοράς. Αλλωστε, τα ενοίκια των εμπορικών καταστημάτων και των κτιρίων γραφείων στα πλέον περιζήτητα σημεία έχουν αρχίσει να αυξάνονται ήδη από το δεύτερο εξάμηνο του 2016, ενώ στα logistics η ζήτηση παραμένει σταθερά υψηλότερη της προσφοράς την τελευταία διετία.

Σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας παροχής υπηρεσιών ακινήτων Colliers International, η ελληνική αγορά συγκαταλέγεται μεταξύ των ελκυστικότερων στην Ευρώπη, αναφορικά με τις αποδόσεις που μπορεί να εξασφαλίσει ένας επενδυτής, εφόσον κινηθεί προσεκτικά. Για πα-

ράδειγμα, ένα σύγχρονο κέντρο logistics στον Ασπρόπυργο μπορεί να αποφέρει ετήσια απόδοση της τάξεως του 11,5%, που είναι η υψηλότερη στην Ευρώπη στη συγκεκριμένη κατηγορία. Το πρόβλημα είναι η έλλειψη ακινήτων επενδυτικού χαρακτήρα, καθώς μόλις τον τελευταίο χρόνο έχουν επιστρέψει στην αγορά οι εταιρείες ανάπτυξης ακινήτων logistics, προχωρώντας σε νέες κινήσεις. Σε κάθε περίπτωση, όπως σημειώνουν στελέχη της αγοράς, η ζήτηση για υπηρεσίες logistics μόνο ανοδικά μπορεί να κινηθεί στο μέλλον, λόγω της ενίσχυσης της πα-

Τα ενοίκια των εμπορικών καταστημάτων και των κτιρίων γραφείων στα πλέον περιζήτητα σημεία έχουν αρχίσει να αυξάνονται.

ρουσίας της Cosco στο λιμάνι του Πειραιά, αλλά και της συνεχούς ανάπτυξης του κλάδου του ηλεκτρονικού εμπορίου. Ως εκ τούτου, τα ενοίκια προβλέπεται να συνεχίσουν να αυ-

ξάνονται, ενισχύοντας και τις αποδόσεις. Αντιστοίχως, στην αγορά γραφείων, παρότι τον τελευταίο χρόνο καταγράφεται μείωση αποδόσεων, λόγω του πολύ υψηλού επενδυτικού ενδιαφέροντος που ωθεί τις αξίες προς τα πάνω, η Ελλάδα εξακολουθεί να βρίσκεται στις υψηλές θέσεις της ευρωπαϊκής λίστας. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το απόθεμα των κτιρίων γραφείων στην ελληνική αγορά είναι σαφώς χαμηλότερων προδιαγραφών έναντι ανταγωνιστικών αγορών, ακόμα και των βαλκανικών, όπου το «προϊόν» είναι ποιοτικότερο λόγω των σπ-

μαντικών επενδύσεων που έχουν γίνει, ενώ προσφέρει και υψηλές αποδόσεις. Για παράδειγμα, στη Σόφια, τα γραφεία αποδίδουν 8%, στο Βουκουρέστι 7,3% και στην Κωνσταντινούπολη 8%. Πρόκειται για πόλεις με υψηλή συγκέντρωση πολυεθνικών ομίλων και πολύ σύγχρονο απόθεμα γραφείων, συγκριτικά με την Αθήνα.

Αυτός είναι ίσως ένας από τους λόγους που οι ΑΕΕΑΠ στρέφονται και σε άλλες κατηγορίες ακινήτων, πέραν των «παραδοσιακών». Όπως σημείωσε χαρακτηριστικά ο επικεφαλής τεχνικών υπηρεσιών της ΕΘΝ-

κής Παναγίας ΑΕΕΑΠ Δημήτρης Γεωργιόπουλος, στο πρόσφατο συνέδριο για την αγορά ακινήτων Prodecho North, που διοργάνωσε η «Συμewών Τσομwκος Α.Ε.», «η ελληνική αγορά συνεχίζει να είναι ρηκη, αλλά αυτό είναι μια ευκαιρία να αρχίσουμε να διευρύνουμε τη στρατηγική μας πέρα από το παραδοσιακό μοντέλο retail και γραφεία και να επενδύσουμε σε logistics, σε φοιτητική στέγη, όπως και στην αγορά ακινήτων που απαιτούν ριζική αλλαγή, έτσι ώστε να δημιουργήσουμε ένα νέο προϊόν και υπεραξία για τους μετόχους μας».

Αύξηση διαθεσιμότητας

Αντιστοίχως, σύμφωνα με την κυρία Νίκη Σύμπουρα, επικεφαλής της Proprius, η οποία εκπροσωπεί στην Ελλάδα την Cushman & Wakefield, «το 2018 ήταν μια καλή χρονιά για την ελληνική αγορά ακινήτων και το 2019 φαίνεται ότι θα εξελιχθεί σε χρονιά με ρεκόρ συναλλαγών, παρά τις αναμενόμενες εκλογές, όπου εϊθισται οι επενδυτές να τηρούν στάση αναμονής. Το 2019 αναμένουμε αύξηση της διαθεσιμότητας μέσω της πώλησης των καρτοφυλακίων NPLs αλλά και της εισόδου στην αγορά νέων θεσμικών επενδυτών». Η εταιρεία ανέφερε σε πρόσφατη έκθεσή της ότι το 2018 οι επενδύσεις για την αγορά ακινήτων στην Ευρώπη ανήλθαν σε 292 δις. ευρώ, σημειώνοντας μείωση κατά 10,8% σε ετήσια βάση. Ωστόσο, κύριος λόγος γι' αυτό δεν ήταν η μείωση της ζήτησης, αλλά η έλλειψη προσφοράς επενδυτικών ακινήτων. Για το 2019, η εταιρεία προβλέπει μικρή αύξηση του όγκου των συναλλαγών, που αναμένεται να αγγίξει τα 300 δις. ευρώ, με τη μεγαλύτερη ζήτηση να αφορά ακίνητα σε μικρότερες πόλεις και νέους τομείς.

Αυξήσεις τιμών έως και 55% στις κατοικίες το 2018

Ποιες είναι οι περιοχές «πρωταθλήτριες» και ποιες ακολουθούν

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Τη μεγαλύτερη αύξηση των τελευταίων 10 και πλέον ετών κατέγραψαν, κατά τη διάρκεια του 2018, οι τιμές πώλησης κατοικιών στη χώρα. Σύμφωνα με την τελευταία ετήσια έρευνα του δικτύου μεσιτικών γραφείων RE/MAX, που προκύπτει με βάση τις αγοραπωλησίες που πραγματοποιήθηκαν, οι τιμές στο σύνολο της χώρας αυξήθηκαν κατά 7,3% σε σχέση με το 2017, όταν η αύξηση δεν είχε ξεπεράσει το 1% συγκριτικά με το αμέσως προηγούμενο έτος.

Σε πανελλαδικό επίπεδο, τη μεγαλύτερη άνοδο με σχεδόν 9% κατέγραψαν οι τιμές πώλησης των παλαιών κατοικιών, ηλικίας άνω των πέντε ετών, καθώς στην κατηγορία αυτή εντοπίζεται σχεδόν το 90% του όγκου των συναλλαγών. Αντίστοιχα, οι τιμές πώλησης νεόδμητων κατοικιών ενισχύθηκαν με ετήσιο ρυθμό της τάξεως του 6,9%.

Όσον αφορά την περιοχή της Αττικής, στα παλαιότερα ακίνητα σημειώθηκε αύξηση τιμών 6,9%, ενώ αντίθετα στα νέα ακίνητα είχαμε ακόμη μεγαλύτερη αύξηση της τάξεως του 10,7%. Στην υπόλοιπη χώρα, οι τιμές στα παλαιότερα ακίνητα σημείωσαν αύξηση κατά 12,9%, ενώ σε εκείνα

που έχουν κατασκευαστεί την τελευταία πενταετία η άνοδος ήταν της τάξεως του 8,1%.

Ωστόσο, υπάρχουν και περιοχές «πρωταθλήτριες» των αυξήσεων, που κινούνται σε επίπεδο εντελώς διαφορετικό από τον μέσο όρο της αγοράς. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν συνοικίες που έχουν ευνοηθεί από την εκτόξευση της δημοφιλίας των βραχυχρόνιων μισθώσεων τύπου Airbnb.

Για παράδειγμα, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της RE/MAX, οι μέσες τιμές πώλησης ενός διαμερίσματος άνω των πέντε ετών στο Κουκάκι εκκινούν πλέον από τα 1.400 ευρώ/τ.μ., ποσό που αποτελεί αύξηση της τάξεως του 55% σε σχέση με το 2017, όταν το αντίστοιχο ποσό δεν ξεπερνούσε τα 900 ευρώ/τ.μ. Αντίστοιχα, η μέση ανώτατη τιμή στην ίδια συνοικία διαμορφώνεται πλέον σε 2.150 ευρώ/τ.μ., έναντι 1.650 ευρώ/τ.μ πριν από ένα χρόνο, καταγράφοντας ετήσια αύξηση της τάξεως του 30%.

Στον αντίποδα, σε άλλες περιοχές υψηλής απήχησης για βραχυχρόνιες μισθώσεις, όπως τα Εξάρχεια και το Παγκράτι, οι τιμές είτε είναι σχετικά σταθερές είτε καταγράφουν μικρότερη αύξηση. Για παράδειγμα, στα Εξάρχεια, η μέση ανώτατη τιμή πώ-

Τιμές πώλησης κατοικιών στην Αττική

Παλαιότερα 5ετίας, σε ευρώ ανά τ.μ.

	2017		2018	
	ΑΠΟ	ΕΩΣ	ΑΠΟ	ΕΩΣ
ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ	450	1.000	550	1.167
ΕΞΑΡΧΕΙΑ	450	900	600	1.000
ΙΛΙΣΙΑ	800	1.200	950	1.300
ΚΟΛΩΝΑΚΙ	2.000	3.500	2.250	3.617
ΚΟΥΚΑΚΙ	900	1.650	1.400	2.150
ΛΥΚΑΒΗΤΤΟΣ	1.300	2.000	1.050	1.900
ΠΑΓΚΡΑΤΙ	650	900	650	800
ΠΕΤΡΑΛΩΝΑ	700	1.000	850	1.250
ΧΙΛΤΟΝ	850	1.400	1.050	1.200
ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	850	1.300	1.050	1.650
ΧΑΛΑΝΔΡΙ	900	1.300	1.150	1.700
ΒΟΥΛΑ	2.000	3.000	2.700	3.700
ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ	500	800	700	1.000
ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ	550	800	500	850
ΚΕΡΑΤΣΙΝΙ	600	850	600	800

ΠΗΓΗ: REMAX

ληψης το 2018 ανήλθε σε 1.000 ευρώ/τ.μ., από 900 ευρώ/τ.μ. το 2017, ενώ στο Παγκράτι η μέση καλύτερη τιμή παρέμεινε σταθερή τα 650 ευρώ/τ.μ. Βέβαια, θα πρέπει να σημειωθεί και ο παράγοντας των ακινήτων που πωλήθηκαν κάθε χρόνο από το δικτυο της RE/MAX, καθώς μπορεί να προκύπτουν και σημαντικές διαφοροποιήσεις σε ό,τι αφορά τις επιμέρους προδιαγραφές, π.χ. την τοποθεσία, την ποιότητα κατασκευής κ.λπ.

Στην ανάλυσή της, η RE/MAX επισημαίνει ότι «η αγορά ακινήτων συνεχίζει να εμφανίζει αισθητά σημάδια ανάκαμψης μετά μια παρατεταμένη κρίση που έπληξε νοικοκυριά και επιχειρήσεις.

Οι τιμές των ακινήτων αντικατοπτρίζουν, σε μεγάλο βαθμό, την τάση που επικρατεί και, κυ-

ρίως, τη χρόνο με τον χρόνο αυξανόμενη ζήτηση». Παράλληλα, επισημαίνεται ότι σημαντικό ρόλο στην αύξηση των τιμών έχουν διαδραματίσει και οι αυξημένες αποδόσεις που προσφέρουν οι νέοι τύπου βραχυχρόνιες μισθώσεις, που πλέον έχουν κυριαρχήσει σε αστικά κέντρα αλλά και σε πολλές τουριστικές περιοχές.

Τα ακίνητα αυτού του είδους βρίσκονται πλέον στις πρώτες επιλογές των ενδιαφερομένων αγοραστών, καθώς οι αποδόσεις που προσφέρουν είναι αξιοζήλευτες. Πάντως, απαραίτητη προϋπόθεση για τη διατήρηση του θετικού κλίματος και τη μεγαλύτερη αύξηση του αγοραστικού ενδιαφέροντος θα είναι πλέον η διαμόρφωση ενός σταθερού επενδυτικού περιβάλλοντος, αλλά κι ενός ευρύτερα ευνοϊκού φορολογικού καθεστώτος.

Σημαντική ενίσχυση των αξιών και στην αγορά της Θεσσαλονίκης

Μεγάλη άνοδος τιμών πώλησης κατοικιών και υψηλό επενδυτικό ενδιαφέρον, τόσο για οικιστικά όσο και για τουριστικά/ξενοδοχειακά ακίνητα, καταγράφεται στην αγορά της Θεσσαλονίκης. Σύμφωνα με τα στοιχεία της πανελληνίας έρευνας της RE/MAX, στη συμπρωτεύουσα οι τιμές αυξήθηκαν κατά σχεδόν 8% σε ό,τι αφορά τα ακίνητα άνω των πέντε ετών, ενώ η άνοδος στις νεόδμητες κατασκευές είναι σαφώς χαμηλότερη, καθώς δεν ξεπέρασε το 3,1%. Πρόκειται για σαφές δείγμα της βελτίωσης του κλίματος, μετά σειρά ετών μείωσης των τιμών, που άγγιξε το 46% κατά μέσον όρο από το 2008 μέχρι και το 2017.

Ωστόσο, πλέον, η άνοδος του φαινομένου των βραχυχρόνιων μισθώσεων έχει προκαλέσει σημαντικό αγοραστικό ενδιαφέρον, τόσο από εγχώριους όσο και από ξένους επενδυτές, με αποτέλεσμα οι τιμές να κινούνται πλέον ανοδικά. Στο πρόσφατο συνέδριο ακινήτων Prodecho North, που διοργάνωσε εντός της εβδομάδας στη Θεσσαλονίκη η «Συμewών Τσομwκος Α.Ε.», αναφέρθηκε ότι το 2018 τα διαμερίσματα που εκμισθώνονταν μέσω των ψηφιακών πλατφορμών τύπου Airbnb ανήλθαν σε 2.500, όταν το 2016 ήταν μόλις μερικές δεκάδες. Ως εκ τούτου, όπως ανέφερε η κ. Αγάπη Ξιφιλίδου, πιστοποιημένη εκτιμητρία ακινήτων, η Θεσσαλονίκη καταλαμβάνει την έκτη θέση πανελλαδικά, μεταξύ των προτιμήσεων των τουριστών που αξιοποιούν την πλατφόρμα του Airbnb για να καλύψουν τη στέγασή τους κατά το διάστημα της διαμονής τους στην Ελλάδα. Στον αντίποδα, η κ. Ξιφιλίδου επισήμανε ότι η δέσμευση των ακινήτων αυτών για βραχυχρόνια μίσθωση, σε συνδυασμό με τη δεδομένη ζήτηση για μα-

κροχρόνιες μισθώσεις στη Θεσσαλονίκη, έχει αρχίσει να δημιουργεί ελλείψεις στην αγορά. Επιπλέον, σημειώθηκε ότι στη Θεσσαλονίκη παρατηρείται ως επί το πλείστον εποχικός τουρισμός, με ανοδικές τάσεις το φθινόπωρο και την άνοιξη, ενώ έπονται οι χειμεινικοί και οι καλοκαιρινοί μήνες.

Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν και φαινόμενα φοροαποφυγής. Σύμφωνα με σχετική καταγγελία του μεσιτη κ. Κώστα Γεωργάκου, συνιδρυτή της Georgakos Properties & Parthenon Real Estate, «οι περισσότεροι ξένοι που αγοράζουν ακί-

Οι τιμές αυξήθηκαν κατά σχεδόν 8% σε ό,τι αφορά τα ακίνητα άνω των πέντε ετών, ενώ η άνοδος στις νεόδμητες κατασκευές δεν ξεπέρασε το 3,1%.

νητα στην Ελλάδα δεν πληρώνουν ούτε σεντ σε φόρους, καθώς τα προωθούν στη χώρα τους για μίσθωση σε τουριστικά γραφεία, που διαθέτουν δικές τους πλατφόρμες, με αποτέλεσμα να νοικιάζονται εκεί και να μη φορολογούνται στην Ελλάδα τα εισοδήματα από τα ενοίκια». Σε κάθε περίπτωση, οι τουριστικές προοπτικές της πόλης είναι θετικές, καθώς, όπως προκύπτει από σχετική έρευνα που παρουσίασε η εταιρεία εκτιμητών ακινήτων Values, πάνω από το 80% των ξένων τουριστών της Θεσσαλονίκης δηλώνει ότι επιθυμεί να επισκεφθεί ξανά την πόλη στο μέλλον.

Ο άγνωστος κόσμος του εστιατορίου

Με αφορμή το τελευταίο του βιβλίο, ο Κρίστοφ Ρίμπιτ μιλάει στην «Κ» για τις αντιθέσεις και την αρένα της εστίασης

Συνέντευξη στη **ΓΙΟΥΛΗ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Μέσα από την υπερπροσφορά εκδόσεων, ντοκιμαντέρ, εκπομπών και αφιερωμάτων γνωρίζουμε τον λαμπερό κόσμο των εστιατορίων και της γαστρονομίας, σπανίως όμως μας προσφέρεται η ευκαιρία να δούμε πίσω από την κουρτίνα. Με το τελευταίο του βιβλίο που έχει τίτλο «Στο εστιατόριο» και υπότιτλο «Η κοινωνία στο πιάτο μας» (μτφρ. Ηλίας Τσιριγκάκης, εκδ. βιβλιοπωλείον της Εστίας), ο Κρίστοφ Ρίμπιτ, καθηγητής Αμερικανικών Σπουδών στο πανεπιστήμιο Paderborn της Γερμανίας, μας οδηγεί σε μέρη υποφωτισμένα ή και σκοτεινά, μας παρουσιάζει ψηφίδα ψηφίδα τον χώρο του εστιατορίου, μέσα από την ανθρωπογεωγραφία του, τις αντιθέσεις του, τον πλούτο και τη σκληρότητά του. Ο Γερμανός καθηγητής συλλέγει μαρτυρίες από μάγειρες, σερβιτόρους και εργαζομένους σε εστιατόρια, επιλέγει σχετικά αποσπάσματα από κείμενα φιλοσόφων και λογοτεχνών, παραθέτει στοιχεία από έρευνες, ξεκινάει από τα πρώτα εστιατόρια του Παρισιού για να

Τα εστιατόρια διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο ως αναχώματα στην παγκόσμια τυποποίηση. Πρέπει να ευγνωμονούμε τους γενναίους μάγειρες που αντιστέκονται.

φτάσει στα φαστ φουντ και στους σελέμπριτι σεφ του 21ου αιώνα. Με συναρπαστικό τρόπο ξεναγεί τον αναγνώστη στη γαστρονομική και κοινωνική ιστορία του εστιατορίου. Ο Κρίστοφ Ρίμπιτ βρέθηκε στην Αθήνα για την παρουσίαση του βιβλίου του και μίλησε στην «Κ».

– Τι σας έκανε να ασχοληθείτε με το εστιατόριο;

Η αληθινή ιστορία ενός Γάλλου αριστοκράτη ο οποίος το 1839 σε ένα ακριβό παριζιάνικο εστιατόριο αρνήθηκε να πληρώσει τον λογαριασμό. Υποθέτω ότι αισθάνθηκε ιδιαίτερα προσβεβλημένος για να κάνει κάτι τόσο κοινό, όπως το να πληρώσει! Υπήρξε έντονη διαμάχη με τον υπεύθυνο του εστιατορίου και κάποια στιγμή ο αριστοκράτης άρπαξε ένα μπουκάλι κρασί και το εκσφενδόνισε σε έναν τεράστιο καθρέφτη στο κέντρο της εντυπωσιακής σάλας. Αυτό το περιστατικό με έκανε να καταλάβω τι αναζητούσα. Ιστορίες που θεωρητικά προκαλούν ρωγμές στον τέλει κόσμο του εστιατορίου, ιστορίες συγκρούσεων και παρεξηγήσεων.

«Τραπέζι για κυρίες» (1930), έργο του Αμερικανού ζωγράφου Εντουαρντ Χόπερ.

– Στα περίπου 250 χρόνια της ιστορίας του εστιατορίου, ποια θεωρείται σημαντικότερη αλλαγή;

Μακάρι να μπορούσα να πω οι σάλτσες του Εσκοφιέ ή η φινέτσα της Nouvelle Cuisine. Αλλά νομίζω ότι ήταν τα χάμπουργκερ. Από τη στιγμή που οι άνθρωποι εμπιστεύθηκαν τα χάμπουργκερ—πράγμα που σημαίνει ότι ήταν αρκετά αισιόδοξοι ώστε να πιστεύουν πως δεν θα πεθάνουν τρώγοντας ένα μπιφτέκι που δεν γνώριζαν από τι ήταν φτιαγμένο—, τα εστιατόρια «άνοιξαν» για όλους τους ανθρώπους και όχι μόνο για την οικονομική ελίτ.

– Αναφέρεστε συχνά στο εστιατόριο ως έναν χώρο κοινωνικών ανισοτήτων και ταξικών διακρίσεων. Τι ήταν αυτό που σας έκανε τόσο μεγάλη εντύπωση;

Η περίοδος που με επηρέασε περισσότερο ήταν η εποχή γύρω στο 1900. Οι μάγειρες που εργάζονταν στα εστιατόρια των μεγάλων ξενοδοχείων είχαν προσδόκιμο ζωής γύρω στα 40 χρόνια. Οι συνθήκες εργασίας ήταν από τις χειρότερες που μπορείτε να φανταστείτε. Οπότε αυτά τα παλάτια

είχαν την ίδια στιγμή σκοτεινά σημεία. Φυσικά έχουν αλλάξει πολλά από τότε. Όμως σε αρκετές περιπτώσεις συναντάμε και σήμερα στον χώρο της εστίασης πολύ κακά αμειβόμενη εργασία αλλά και εκμετάλλευση. Δυστυχώς, αυτές οι πρακτικές παραμένουν αρκετά συνηθισμένες.

– Ασχολείστε ιδιαίτερα με τους σερβιτόρους. Γιατί;

Μου προκάλεσε το ενδιαφέρον το γεγονός ότι πολλοί διανοούμενοι, φιλόσοφοι, συγγραφείς είχαν απέχθεια για τους σερβιτόρους, τους άνδρες σερβιτόρους. Τόσο ο Ζαν-Πολ Σαρτρ όσο και ο Τζορτζ Οργουελ έγραφαν λιβέλους εναντίον τους, κατηγορώντας τους για ψεύτικη ευγένεια και συμπεριφορά κακού ηθοποιού. Υποθέτω ότι και οι δύο δεν μπορούσαν να δεχθούν το γεγονός ότι ένας σερβιτόρος δίνει παράσταση για να βγάλει λεφτά. Οι σερβιτόροι χαμογέλανε, λένε αστεία, κολακεύουν τους πελάτες... Και σήμερα συναντάμε κάτι αντίστοιχο. Ο Σαρτρ και ο Οργουελ δεν μπορούσαν να κατανοήσουν αυτού του είδους τη συμπεριφορά ίσως γιατί ήταν παράξενη σε μια εποχή

που οι εργάτες στα εργοστάσια λ.χ., δεν ήταν απαραίτητο να χαμογέλανε για να εξασφαλίσουν το μεροκάματο. Σήμερα, στον 21ο αιώνα, η «συναισθηματική» εργασία είναι πολύ πιο αποδεκτή. Υπό μια έννοια είμαστε όλοι σερβιτόροι, καθώς όλοι περιμένουν από εμάς να είμαστε ευχάριστοι στον εργασιακό μας χώρο.

– Η εποχικότητα και η τοπικότητα συζητούνται αρκετά τα τελευταία χρόνια. Πίσω απ' αυτήν την τάση αναγνωρίζετε κάποια «απάντηση» στην παγκοσμιοποίηση;

Είμαι λίγο αναποφάσιτος σε σχέση με την εποχικότητα και την τοπικότητα. Ίσως γιατί η έρευνα που έκανα με οδήγησε στη ναζιστική Γερμανία όπου όλοι έπρεπε να τρώνε γερμανική κουζίνα η οποία να έχει τις βάσεις της στα τοπικά προϊόντα και να ακολουθεί τις εποχές. Με το παρελθόν που έχουμε—και μιλάω ως Γερμανός—, δυσκολεύομαι να επαινέσω την τοπικότητα και τα υπέροχα προϊόντα της γερμανικής γης. Οπότε πιστεύω ότι το καλύτερο πράγμα για ένα εστιατόριο είναι να προάγει την πολιτισμική ποικιλομορφία. Μου

αρέσουν τα γαλλοβιετναμέζικα, τα κουβανοκινεζικά ή οτιδήποτε άλλο φαίνεται ενδιαφέρον και ευχάριστο. Δεν έχω ανάγκη να με πείσει ο σεφ ότι χρησιμοποιεί τα βότανα που είχε φυτέψει η γιαγιά του. Κι αυτό το λέω γιατί θεωρώ ότι τα εστιατόρια παίζουν σημαντικό ρόλο ως αναχώματα στην παγκόσμια τυποποίηση. Πιστεύω ότι πρέπει να ευγνωμονούμε τους γενναίους μάγειρες και τα εστιατόρια που αντιστέκονται, δεν υπακούουν στους κανόνες της βιομηχανίας τροφίμων, και ανοίγουν δικούς τους δρόμους.

– Πώς ερμηνεύετε την τρέλα με τους σεφ-σελέμπριτι;

Είναι κάπως παράξενο. Ίσως μας αρέσουν οι άνθρωποι που κάνουν σπουδαία πράγματα με το σώμα τους ή για τα δικά μας σώματα. Χορευτές, μουσικοί, μάγειρες υπάρχει κάτι που τους συνδέει όλους αυτούς και ίσως εξηγεί το ότι γίνονται σελέμπριτι.

– Στο βιβλίο σας ο διάσημος Βρετανός σεφ Ιστον Μπλούμενταλ δίνει μια διάλεξη για καινοτομία στην κουζίνα και την ίδια στιγμή του εστιατορίου του δίνει μάχη επιβίω-

σης. Πότε η υπόθεση εστιατόριο έγινε τόσο σύνθετη;

Το εστιατόριο είναι ένας ιδιαίτερος χώρος. Κάποια εστιατόρια είναι γνωστά σε ολόκληρο τον κόσμο. Οι άνθρωποι μπαίνουν σε ένα αεροπλάνο στο Λος Άντζελες, προσγειώνονται στη Στοκχόλμη και μετά οδηγούν 200 χιλιόμετρα για να πάνε σε ένα συγκεκριμένο εστιατόριο και να απολαύσουν το δείπνο τους. Υποθέτω ότι ο μόνος τρόπος για να πάρει κάποιος το αεροπλάνο και να έρθει για φαγητό στο σπίτι σου, είναι να έχεις γράψει βιβλίο με συνταγές, να έχεις εμφανιστεί σε γαστρονομικό ντοκιμαντέρ του Netflix ή τέλος πάντων να έχεις κάνει κάτι θεαματικό. Οπότε οι σεφ, που κάποτε ήταν «αόρατοι», τώρα αποτελούν έναν συνδυασμό γκουρού, μπιζνεσμαν και διασκεδαστή. Βέβαια, όπως αποδεικνύει και η συγκεκριμένη περίπτωση που αναφέρω στο βιβλίο, ακόμη και όλα αυτά δεν εξασφαλίζουν την οικονομική επιβί-

Ο Κρίστοφ Ρίμπιτ, συγγραφέας του βιβλίου «Στο εστιατόριο - Η κοινωνία στο πιάτο μας» (εκδ. Βιβλιοπωλείον της Εστίας), είναι καθηγητής Αμερικανικών Σπουδών στο πανεπιστήμιο Paderborn της Γερμανίας.

ωση μιας επιχείρησης.

– Ποια είναι η σχέση σας με το φαγητό και τον χώρο της εστίασης;

Είμαι ένα συνηθισμένος καταναλωτής. Αγαπάω τα εστιατόρια. Αλλά σχεδόν κάθε μέρα τρώω την ίδια σούπα για μεσημεριανό σε ένα μικρό μαγαζί που μαγειρεύει βιετναμέζικη, ταϊλανδέζικη και κινεζική κουζίνα. Η δική μου «εστιατορική» ιστορία είναι απολύτως βαρετή. Αλλά θεωρώ πρωϊκό αυτό που κάνουν οι μάγειρες, οι σερβιτόροι και οι σερβιτόρες, οι εργαζόμενοι ενός εστιατορίου. Οπότε αυτό το βιβλίο είναι σαν ένα «τραγούδι αγάπης» για όλους αυτούς.

– Για τον Προυστ η μαντιλέν είναι αυτή που τον ταξιδεύει στην παιδική του ηλικία. Για εσάς;

Μεγάλωσα τη δεκαετία του '70 και στα σέβεντις αυτό που συνήθως κάναμε ήταν να ανοίγουμε κονσέρβες. Αυτή τη δεξιοτέχνη έπρεπε να διαθέτεις. Για να είμαι ειλικρινής δεν κατανοώ αυτό που λέει ο Προυστ, αν και ξέρω ότι δεν θα έπρεπε να λέω κάτι τέτοιο. Λυπάμαι, αλλά δεν πιστεύω ότι υπάρχει η μία και μοναδική γεύση που θα ξυπνήσει το παρελθόν.

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

31.3.19 - 6.4.19

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ποιτική συλλογή

Το Σολώνειον Κέντρον Βιβλίου, οι Εκδόσεις Βακχικών και το Κυπριακό Κέντρο της Διεθνούς Ένωσης Συγγραφέων Π.Ε.Ν. διοργανώνουν εκδήλωση παρουσίασης της νέας ποιτικής συλλογής του Ανδρέα Αντωνιάδη «Τανγκό στον Βυθό ή Λευκωσία». Χαιρετισμό θα απευθύνει η Λίλη Μιχαλίδου, μέλος του Δ.Σ. του Π.Ε.Ν. Για το βιβλίο θα μιλήσουν οι δρ Κλείτος Ιωαννίδης, η Ελένη Ξένου, δημοσιογράφος, συγγραφέας. Ποιήματα θα διαβάσει η Ελένη Αντωνιάδου. Σολώνειον Κέντρον Βιβλίου, Βυζαντίου 24, Στρόβολος, Λευκωσία. Πέμπτη 4 Απριλίου, ώρα 6:30 μ.μ.

Πληροφορίες τηλέφωνο 22666799, events@soloneion.com.cy

ΘΕΑΤΡΟ

«Δεσποινίς Τζούλη» στο «θέατρο ένα»

Το έργο του Αύγουστου Στρίντμπεργκ, «Δεσποινίς Τζούλη» παρουσιάζει το «θέατρο ένα» από την Τετάρτη 3 Απριλίου, σε σκηνοθεσία Αντρέα Χριστοδουλίδη. Το έργο θεωρείται ίσως το πιο αξιοσημείωτο από τα δράματα που έγραψε ο Σουηδός συγγραφέας. Ένα έργο καθαρά συμβολικό, στο οποίο ο Στρίντμπεργκ καταπίνειται με διαχρονικά θέματα όπως ο έρωτας, η εξουσία, η σύγκρουση κοινωνικών τάξεων, ο γυναικείος ψυχισμός καθώς και η περιβόητη μάχη των δύο φύλων. Η υπόθεση του έργου εκτυλίσσεται στην κουζίνα του πλούσιου σπιτιού του Κόμην, πατέρα της Τζούλη, την ημέρα της Γιορτής του Μεσοκαλοκαιριου, μιας από τις μεγαλύτερες γιορτές της Σουηδίας. Παίζουν οι Κρίστη Παπαδοπούλου, Σωτήρης Μεστάνας, Βασιλική Ανδρέου. Πρεμιέρα: Τετάρτη 3 Απριλίου. Τακτικές Παραστάσεις: Κάθε Τετάρτη, Σάββατο και Κυριακή στις 8:30 μ.μ. μέχρι αρχές Μαΐου. Θέατρο Ένα, Αθηνάς 4, Λευκωσία.

Πληροφορίες και κρατήσεις στο τηλέφωνο 22348203.

ΑΝΑΛΟΓΙΟ

«Revolt. She said. Revolt again» της ALICE BIRCH

Στο πλαίσιο του project ΣΕΖΟΝ Γυναικες: 2019-2021 παρουσιάζεται το θεατρικό αναλόγιο «Revolt. She Said. Revolt Again.» της Βρετανίδας συγγραφέως Alice Birch σε σκηνοθεσία Μαρίας-Ιόλης Καρολίδου. Το έργο γράφτηκε μετά από ανάθεση του Royal Shakespeare Company και πρωτοανέβηκε το 2014, στο πλαίσιο του φεστιβάλ Making Mischief. Πρόκειται για μια σειρά από αυτόνομες φαινομενικά σκηνές, που αφορούν θέματα σχεδόν αρχαιολογικά όπως το φύλο, το γυναικείο σώμα, τον θεσμό του γάμου, την ερωτική σχέση, τη μητρότητα, τη βία. Συμμετέχουν οι Άννα Γιαγκιζή, Γιάννης Καραούλης, Ιωάννα Κορδάτου, Ανδρέας Κουτσόφτας, Μαρίνα Μανδρή και Παναγιώτης Τσιφής. Τετάρτες 3 και 9 Απριλίου, SPACE, Κωστή Παλαμά 12, Λευκωσία. **Κρατήσεις τηλεφωνο 99784920.**

ΘΕΑΤΡΟ

Το παγκάκι» με τον Γιώργο Κιμούλη

Ο Γιώργος Κιμούλης, μετά την επιτυχία της παράστασης «Θείος Βάνιας», παίξει και σκηνοθετεί το «Παγκάκι» του Ρώσου συγγραφέα Αλεξάντερ Γκέλμαν, σε μετάφραση Νίκου Καμτσή, μαζί του η Φωτεινή Μπαζεβάνη για τέσσερις παραστάσεις σε Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα και Πάφο. Το έργο παρουσιάζει δύο άγνωστους ανθρώπους που συναντιούνται σε ένα πάρκο και κάθονται στο ίδιο παγκάκι. Είναι όμως πραγματικά άγνωστοι; Μπορεί κάποτε να ήταν κάτι άλλο; Είναι τυχαία αυτή η συνάντηση ή όχι; Μήπως έχουν επινοήσει μία ζωή που δεν μπόρεσαν ποτέ να ζήσουν; Πρόκειται για μια κωμικοτραγική ιστορία δύο μοναχικών και απελπισμένων ανθρώπων, που θα μπορούσε να συμβεί παντού, σε κάθε χώρα, σε κάθε πόλη. Μία ιστορία που εγείρει ένα ιδιαίτερο σύγχρονο και βασανιστικό ερώτημα: μπορούν πλέον οι άνθρωποι να ζήσουν πραγματικά μαζί; Κι

αν ναι, πώς θα μπορούν να το επιτύχουν, αν συνεχώς κρύβει ο ένας απ' τον άλλον αυτό που πραγματικά είναι; Μετάφραση: Νίκος Καμτσής. Σκηνοθεσία - Διαμόρφωση χώρου: Γιώργος Κιμούλης. Κοστούμια: Σοφία Νικολαΐδη. Φωτισμοί: Νίκος Καμτσής.

Παραστάσεις στις 8 Απριλίου, στο Θέατρο Στροβόλου. Στις 9 Απριλίου στο Πατίκειο Θέατρο Λεμεσού, στις 15 Απριλίου στο Πατίκειο Θέατρο Λάρνακας και στις 16 Απριλίου στο Μαρκίδειο Θέατρο Πάφου. **Εισιτήρια tickethour.com.cy.**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

«Traces | Ίχνη»

Η Alpha C.K. Art Gallery παρουσιάζει την τέταρτη νέα ατομική έκθεση της Θέκλας Παπαδοπούλου με τίτλο «Traces | Ίχνη». Η νέα σειρά έργων είναι η ίδια η καλλιτέχνης, η ζωή της και οι άνθρωποι που την συντροφεύσαν και την περιβάλουν στην πορεία του χρόνου. Μέσα από την νέα της δουλειά η καλλιτέχνης δημιουργεί μια λυρική αφήγηση της ζωής της, των επιρροών της, των ανθρώπων που συνάντησε και των παραγόντων που την άλλαξαν σαν άνθρωπο, γυναίκα και καλλιτέχνη και δημιουργούν ένα χρονολόγιο, το οποίο ενώνει το παρελθόν με το παρόν και, έως ένα σημείο, οραματίζεται το μέλλον. Η Θέκλα Παπαδοπούλου γεννήθηκε στη Λεμεσό το 1978. Σπούδασε στην Ακαδημία Καλών

Τεχνών «Rafaello» του Ουρμπινο στην Ιταλία. Λεωφόρος Μακαρίου & Παπανικολάη 3, Λευκωσία. Εγκαίνια Παρασκευή, 5 Απριλίου στις 7:30 μ.μ. Διάρκεια Έκθεσης έως 20 Απριλίου. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22751325, info@ackgallery.com**

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Συνέδριο με αφορμή τα 100 χρόνια Bauhaus

Με αφορμή τα 100 χρόνια Bauhaus, το Ινστιτούτο Γκαίτε Κύπρου σε συνεργασία με το Τμήμα Αρχιτεκτονικής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας διοργανώνει συνέδριο με θέμα το Bauhaus και τις επιρροές του. Στο συνέδριο οι προσκεκλημένοι ομιλητές και ειδικοί παρουσιάζουν, συζητούν και αναλύουν το Bauhaus από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Η κεντρική διάλεξη θα γίνει από την καθηγήτρια dr Magdalena Droste, η οποία θα καλύψει την ιστορία του Bauhaus, τις αλλαγές που επήλθαν με τον καθένα από τους 3 διευθυντές του, τις ιστορικές εξελίξεις και πώς αυτές επηρέασαν τη σχολή. Τετάρτη 3 Απριλίου, ώρα 5:30 μ.μ. Τμήμα Αρχιτεκτονικής,

Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Μιχαήλ Γεωργαλά, Έγκωμη, Λευκωσία. Για ολόκληρο πρόγραμμα εκδηλώσεων Bauhaus Open House: www.goethe.de/kypros/bauhausimhaus. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22 674606, kultur-nikosia@goethe.de**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

| Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Αν όχι εκείνοι, τότε ποιος

Ευτυχισμένος ο άνθρωπος που μπορεί έστω και μία φορά τη βδομάδα να μιλάει και να συναναστρέφεται με ανθρώπους που έχουν κάτι να πουν. Δυστυχώς, δεν είναι πάντα εύκολο, διότι τέτοιοι άνθρωποι τείνουν να εκλείψουν και όσοι έχουν μείνει είναι πια λίγοι στον αριθμό και βομβαρδίζονται από επισκέψεις, τόσο όσο να μην επιθυμούν του κόσμου τη συνάφεια. Θεωρώ, λοιπόν, τον εαυτό μου ευτυχισμένο, γιατί κατορθώνω συχνά να συναντώ τέτοιους ανθρώπους. Όπως την προηγούμενη εβδομάδα, που είχα την ευκαιρία να μιλήσω με έναν άνθρωπο του πολιτισμού, του κυπριακού πολιτισμού, από εκείνους όμως της παλιάς κοπής, από εκείνους τους ανθρώπους που καταλαβαίνουν ότι ζουν για να σκέφτονται, να δημιουργούν και να δίνουν, γιατί και οι ίδιοι πήραν, άκουσαν και είδαν τι σημαίνει δημιουργία και δημιουργός. Ο λόγος για τον Χαμπή τον χαρακτήρι. Πήγα στο ερμητηριό του στα Πλατανίσια και κατάλαβα τι σημαίνει δημιουργώ, σκέφτομαι, δίνω και μοιράζομαι.

Με τον Χαμπή κατάλαβα ότι αν υπήρχαν και άλλοι τέτοιοι άνθρωποι στην Κύπρο θα είχαμε κάνει πράξη τους στίχους του Ρίτσου

«Και να αδελφέ μου που μάθαμε να κουβε-ντιάζουμε ήσυχα κι απλά. Καταλαβαίνουμε-στε τώρα, δεν χρειάζονται περισσότερα».

Προσωπικότητες όπως ο Χαμπής υπάρχουν ακόμα και είναι όλοι μιας άλλης εποχής, πολύ πιο σκληρής, πιο τεταμένης που όμως όλοι τους εμφορούνταν από ιδανικά που σήμερα θεωρούνται όχι απλώς ρομαντικά, αλλά σχεδόν ανούσια. Έννοιες, όπως η αγάπη για τον τόπο, το ανήκειν, η ελευθερία, η αγάπη και ναι, η αγάπη για την πατρίδα, αλλά και για τον διπλό ήταν σημαντικές. Οπωςδήποτε υπήρχαν και οι στρεβλώσεις και η διαμελίσματα, αλλά και πάλι, οι νηφάλιοι, ανεξαρτήτως του πού ανήκαν είχαν άλλη θεώρηση. Γνώρισα αρκετούς από αυτούς στην Κύπρο, και νιώθω τυχερός και ένας από τους λόγους είναι γιατί μου σύστησαν την Κύπρο της τερατοσίας, του χαλ-λουμού, τη Λεμεσό της Αγίου Ανδρέου και της πλατείας του Κάστρου. Άνθρωποι

που μου έδωσαν να καταλάβω πώς βγήκε ο Ανθίας της Κοντέας, ο Κάσιαλος της Άσσας, ο Καρνέρας, μα και ο Προυσσής, οι Χουρμούζιοι, ο Θεοδόσης Νικολάου, ο Πολ Γεωργίου και τόσοι άλλοι.

Οι χώροι υποδοχής τους είναι τόσο ζεστοί, βιβλιοθήκες, τοίχοι γεμάτοι πίνακες, μικροαντικείμενα τέχνης, και κάπου υπάρχει και μία τηλεόραση... μικρή συνήθως. Ναι, οι πνευματικοί άνθρωποι δεν χρειάζονται ταμπέλες, επιχορηγήσεις, βραβεία και τίτλους, ζουν και αναπνέουν και χωρίς αυτά. Τους αρέσει να είναι εργάτες του πνεύματος και να βασανίζουν το μυαλό τους για το τι θα δώσουν στην τέχνη τους και κατ' επέκταση στον τόπο τους. Οι ιδεολογικές τους τοποθετήσεις είναι στέρεες, αλλά δεν είναι μονολιθικές, είναι ανοικτές στον διάλογο και έτοιμοι να υπερασπιστούν το δικό τους, αλλά και το δίκαιο, δεν στριμώχνονται, δεν θέλουν απλώς να είναι αρεστοί

και δεν είναι ποτέ έτοιμοι να ανέβουν στο βήμα ή στον άμβωνα—αν αυτός τους προσφερθεί καλώς, αν όχι δεν πειράζει.

Πάντα έχουν έναν στίχο να σου πουν, ένα έργο να σου φέρουν ως παράδειγμα, δεν μπορείς να τους ξεγελάσεις, δεν σου το επιτρέπουν, αν το κάνεις, όμως, απλώς θα γελάσουν και θα σε αφήσουν να νομίσσεις ότι η παρτίδα είναι δική σου, εκείνοι γνωρίζουν ότι την έχουν κερδίσει ήδη, δεν τους ενδιαφέρει ο αγώνας για τον αγώνα. Οι άνθρωποι αυτοί μπορεί να έχουν αναγνωριστεί ή έστω να είναι γνωστοί σε έναν περιορισμένο κύκλο, και δεν ζητούν την αναγνώριση, μα όταν έρθει περικαρίζουν σαν μωρά και δεν μπορείς να τους πεις υπερφίαλους. Ναι, είναι σπουδαία τύχη να μπορείς να τους μιλάς και όχι γιατί είναι σπουδαίοι, μα γιατί ξέρουν να σου μιλούν και χωρίς νοθευσίες να σου ορμηνεύουν.

Δεν ξέρω πώς μπορεί να γίνει, αλλά όλοι αυτοί θα πρέπει να συγκροτηθούν σε ένα σώμα και με μία Απανταχούσα να τοποθετηθούν και να αποφασίσουν, γιατί, φτάνει, κλάψαμε αρκετά, ας μας μάθει κάποιος να γελάμε και αν δεν το κάνουν αυτοί, τότε ποιος μπορεί;

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Υπερέκθεση, μια ασθένεια της εποχής

«**Σήμερα έχουμε** την εισβολή των fake news, την υποβάθμιση της αλήθειας στο στάτους μιας απλής γνώμης. Από την ιδέα ότι καθένας έχει το δικαίωμα της έκφρασης, περάσαμε στην πολύ διαφορετική ιδέα ότι όλες οι γνώμες έχουν την ίδια αξία. Με άλλα λόγια, μετατοπιστήκαμε από τη δημοκρατία σε ένα είδος σοφιστείας». Ο Γάλλος συγγραφέας και φιλόσοφος Μπερνάρ-Ανρί Λεβί έδωσε στην «Κ» τις περασμένες Κυριακές μια πολύ ενδιαφέρουσα συνέντευξη στον Πέτρο Παπακωνσταντίνου. Μίλησε για την Ευρώπη, τους εθνικισμούς, την «αίτια του φασισμού», τις τρομοκρατικές επιθέσεις, τις επιμεβάσεις του ΝΑΤΟ στα Βαλκάνια και στη Μέση Ανατολή (ως υποστηρικτές τους), τα «Κίτρινα Γιλέκα» («φιάσκο»), «ένα ναδίρ για τη Γαλλία», τους Ευρωπαίους ηγέτες, κ.ο.κ. Πριν από περίπου δύο μήνες, ο Λεβί συνέταξε ένα ευρωπαϊκό μανιφέστο το οποίο υπέγραψαν 30 διακεκριμένοι συγγραφείς, διανοούμενοι και νομπελίστες (Ισμαήλ Κανταρέ, Μίλαν Κούντερα, Μάριο Βάργκας Λιόσα, Ντέιβιντ Γκρόσμαν, Βασίλης Αλεξάκης, Ελφρίντε Γέλινκε, Κλαούντιο Μάγκρις, Ιαν Μακ Γουόαν, Ορχάν Παμούκ, κ.ά.), μια έκκληση για το ευρωπαϊκό οικοδόμημα που απειλείται από την «πανούκλα του λαϊκισμού». «Παρά τα λάθη, η Ευρώπη παραμένει η δεύτερη κατοικία κάθε ελεύθερου ανθρώπου στον πλανήτη», γράφει ο Λεβί στο μανιφέστο.

Αύριο, Δευτέρα, ο Μπερνάρ-Ανρί Λεβί θα ανέβει στη σκηνή του «Παλλάς» για να παρουσιάσει το έργο του «Looking for Europe», έναν προσωπικό, εσωτερικό, μονόλογο, γύρω από το μέλλον της ευρωπαϊκής ιδέας που απειλείται. Μια περιοδεύουσα παράσταση που κάνει και αυτή έκκληση—όπως το μανιφέστο—για δημοκρατική αντίσταση.

Γιατί άραγε; Γιατί ένας από τους κορυφαίους Ευρωπαίους στοχαστές, διαφωνεί ή συμφωνεί κανείς με τις απόψεις του, καταφεύγει στους θεατρικούς κώδικες; Γιατί δεν του αρκεί ό,τι ήδη κάνει και θέλει να ασκήσει μια τέχνη που δεν κατέχει; Το γεγονός ότι είναι άνθρωπος των μίντια (υπήρξε και δημοσιογράφος - πολεμικός ανταποκριτής), προβεβλημένος και δημοφιλής, δεν σημαίνει ότι γνωρίζει και την ερμηνευτική διαδικασία. Το γεγονός ότι ξέρει να απευθύνεται στο κοινό—έχει δώσει αμέτρητες διαλέξεις—δεν σημαίνει ότι είναι και ηθοποιός. Ένας σκηνικός μονόλογος έχει απαιτήσεις: ρυθμό, παύσεις, ανάσες, δεξιότητες που προϋποθέτουν άσκηση και σπουδές. Μπορεί βέβαια να πρόκειται για φυσικό ταλέντο. Να διαθέτει ο Ανρί Λεβί το χάρισμα της υποκριτικής. Αλλά και πάλι...

Η υπερέκθεση είναι μια ασθένεια της εποχής. Κανείς σχεδόν από τους ευρέως αναγνωρίσιμους, είτε είναι πολιτικοί, είτε πανεπιστημιακοί, είτε προσωπικότητες των γραμμάτων και των τεχνών (για να ανοίξουμε τη «βεντάλια») δεν αρκείται στο πεδίο που κατέχει και έχει καλλιεργήσει στη διάρκεια των χρόνων. Αυτός ο μιντιακός επεκτατισμός, χαρακτηριστικό και της ανοικτότητας ναρκισσιστικής προσωπικότητας, προπαθεί να «αγκαλιάσει» οποιοδήποτε μέσο τον φέρνει σε επαφή με προβολείς και ακροατήριο. Για την ακρίβεια, δεν μπορεί να ζήσει χωρίς αυτά. Είναι το οξυγόνο του.

Τι επίπτωση μπορεί να έχει σε έναν διανοητή, έναν πολιτικό, έναν πανεπιστημιακό η διαρκής έκθεση; Το πρώτο πράγμα που έρχεται στο μυαλό είναι ότι δεν έχει χρόνο να κάνει τη δουλειά του. Να ενδυναμώσει και να εξελίξει τον ρόλο του, την επιστήμη του, το αντικείμενό του. Οι επαγγελματικές επιμελίες δημιουργούν και τερατογενέσεις. Η απόσυρση αντιμετωπίζεται ως αδυναμία ή ως ασθένεια. Η απομόνωση, το δικαίωμα να είσαι ο εαυτός σου—κατακτήσεις του πολιτισμού κι αυτές—φαντάζονται ως ολοένα και πιο «λάθος» επιλογές.

Σε ένα κείμενό του στο περιοδικό The New Yorker (αναδημοσιεύεται στη Lifo) ο νευρολόγος και συγγραφέας Ολβερ Ζακς (1933-2015), επεσήμανε μεταξύ άλλων: «Τώρα τα πάντα είναι, δυνάμει, δημόσια: οι σκέψεις κάποιου, οι φωτογραφίες του, οι μετακινήσεις του, οι αγορές του. Δεν υπάρχει ιδιωτική ζωή και προφανώς υπάρχει και λίγη επιθυμία για ιδιωτικότητα σε έναν κόσμο αφιερωμένο στη χωρίς σταματημό χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης».

Τίποτα από αυτά δεν είναι πραγματική άσκηση στη συλλογικότητα, στην ανοχή, στην ανάγκη συνύπαρξης και διαλόγου. Όσο το δημόσιο καταπίνει το ιδιωτικό τόσο και η εικονική πραγματικότητα θα υποκαθιστά την πραγματικότητα, η ψευδαισθησι- την αίσθηση, η σοφιστεία τη δημοκρατία.

Δακτυλογραφώντας την Ιστορία

Εικόνες φτιαγμένες από γράμματα – Τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα όπως τα είδε ένας εικαστικός που ήρθε από μακριά

Της **ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

Ο **Τζέρι Μπ. Μάρτιν** αποφάσισε να ταξιδέψει σχεδόν τη μισή υδρόγειο γι' αυτή τη δίμηνη παραμονή στο Αμπου Ντάμπι που του εξασφάλισε το πρόγραμμα των καλλιτεχνικών υποτροφιών (residency programme) του Art Dubai. Η πτήση του από το Περού προς τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα διήρκεσε περισσότερο από μία ημέρα, κι έφτασε κουβαλώντας πολλά βιβλία, γιατί τα χρησιμοποιεί στη δουλειά του. Μολονότι είχε περάσει η πρώτη εβδομάδα της προσαρμογής, εξακολουθούσε για αρκετό καιρό να έχει την αίσθηση ότι είχε πατήσει το πόδι του σε έναν τόπο άγνωστο όσο το Διάστημα.

Για έναν εικαστικό καλλιτέχνη σαν αυτόν, γεννημένο στην Κολομβία και κάτοικο της Λίμα, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα ήταν μια χώρα φτιαγμένη από στερεότυπα: πλούτος, έρημος, τεχνητή ζωή και άνθρωποι χωρίς βαθιές ρίζες. Στην πορεία άλλαξε γνώμη. Η ζωή και οι άνθρωποι ήταν όπως κι αλλού, όπως παντού, και είχαν κι εδώ να διηγηθούν ευχάριστες και λυπητερές ιστορίες. Μόνο που οι παλιότερες έφταναν μόλις τρεις γενιές πίσω. Πιο πριν υπήρχε μόνον η έρημος. Γι' αυτό σκέφθηκε ότι ανακάλυψε ένα νέο κόσμο, απαλλαγμένο από το βάρος του παρελθόντος, εκείνο το οποίο ο ίδιος ένιωθε να κουβαλάει στην πλάτη του ερχόμενος από πολύ μακριά σε τόπο και χρόνο.

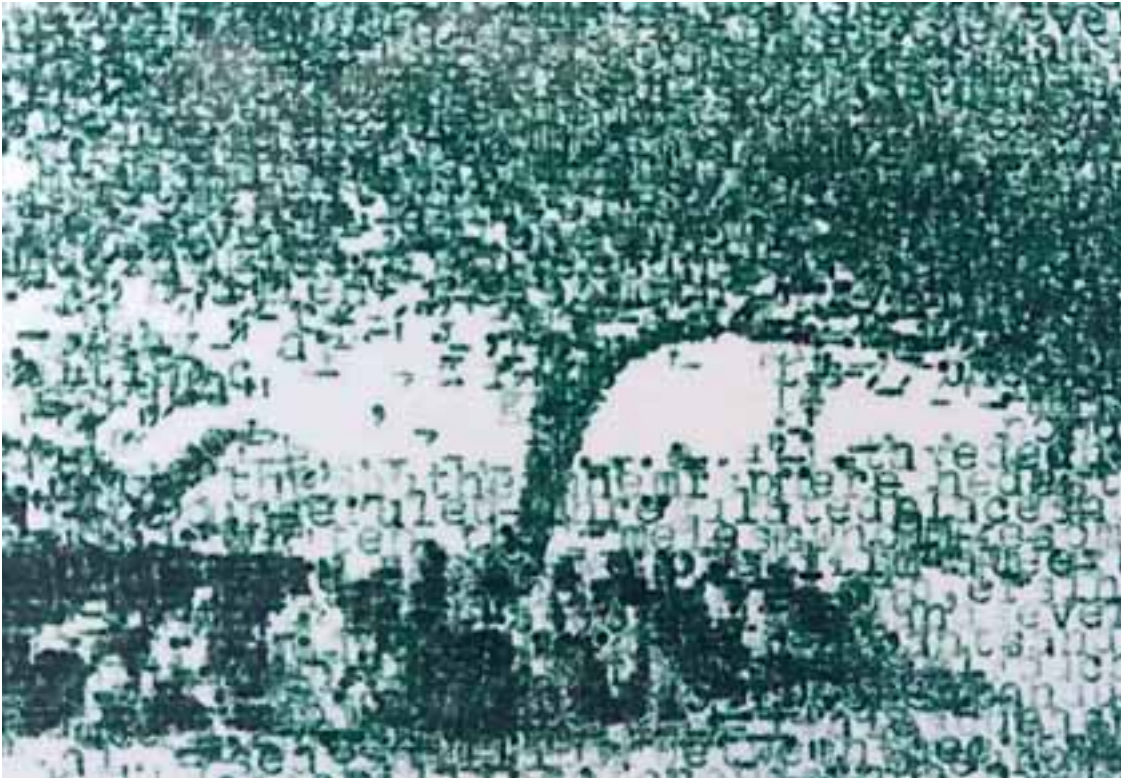
Οι πέντε μικροί πίνακες –μέρος της εικαστικής δουλειάς του Μάρτιν που παρήχθη στο διάστημα της παραμονής του στην περιοχή και εκτέθηκε στο τμήμα «Residents»

του φετινού Art Dubai–παρουσιάζουν εικόνες από αυτόν το νέο κόσμο. Στην πραγματικότητα πρόκειται για πέντε στιγμιότυπα (stills) από το ασπρόμαυρο ντοκιμαντέρ «Farewell Arabia» που γυρίστηκε το 1967 από τον σείκ Ζαγιέντ για εμπορικούς σκοπούς, αλλά διαθέτει πολύτιμο πλέον αρχαιολογικό υλικό. «Στο τιμόνι αυτού του αυτοκινήτου βρίσκεται ένας άνθρωπος χωρισμένος ανάμεσα σε δύο κόσμους: Ένας σείκ που γεννήθηκε στην παλιά Αραβία αλλά θα πεθάνει σε μια καινούργια χώρα», σχολιάζει σε voice over η φωνή, καθώς τρεις φορτωμένες καμήλες ανηφορίζουν τον αμμόλοφο και από την άλλη πλευρά του κατηφο-

Ο **Τζέρι Μπ. Μάρτιν** ανακάλυψε ένα νέο κόσμο, απαλλαγμένο από το βάρος του παρελθόντος, εκείνο το οποίο ο ίδιος ένιωθε να κουβαλάει στην πλάτη του.

ρίζει ένα μοντέρνο αυτοκίνητο. Το πετρέλαιο είχε αρχίσει να μεταβάλλει ραγδαία και οριστικά τη μορφή της Αραβικής Χερσονήσου.

Ένα δένδρο στην έρημο, ένα ηλιο-βασιλέμα, ένα σταματημένο αυτοκίνητο: Πλησιάζοντας πιο κοντά στις εικόνες ο θεατής ανακαλύπτει ότι είναι φτιαγμένες από γράμματα. Μια γραφομηχανή Ρέμινγκτον του 1943 γίνεται για τον καλλιτέχνη βασικό εργαλείο έκφρασης: Γράφοντας και ξαναγράφοντας τη μια πάνω στην

Ενα δένδρο στην έρημο, φτιαγμένο με τη βοήθεια μιας γραφομηχανής Ρέμινγκτον του 1943, βασικό εργαλείο έκφρασης του καλλιτέχνη.

άλλη φράσεις, παραγράφους, ολόκληρες σελίδες και τελικά ένα βιβλίο, ο Μάρτιν δημιουργεί φωτοσκιάσεις, λευκά και μαύρα σημεία συνθέτοντας σχέδια και αναπαράγοντας μορφές. Μέσω αυτής της διαδικασίας –μια ιδιωτική περφόρμανς την ονομάζει ο ίδιος–, η αντιγραφική αποκτήει γνωστική και αισθητική λειτουργία. Το έργο του, λέει, είναι μια πράξη που εμπεριέχει τον ίδιο καθισμένο μπροστά στη γραφομηχανή του και την επιθυμία να σχηματίσει τον κόσμο

μέσω της γραφής. Στέκομαι μπροστά στις πέντε εικόνες προσπαθώντας να διαβάσω τις λέξεις.

– Γιατί σε κάθε έργο δακτυλογραφείτε ένα βιβλίο;

– Επειδή θα αισθανόμουν τελείως ανόητος χτυπώντας επί ώρες τα πλήκτρα της γραφομηχανής στο χαρτί χωρίς να γράφω κάτι σημαντικό.

– Τι γράφουν αυτές οι πέντε εικόνες;

– Αποσπάσματα από το κεφάλαιο

«Τα χρυσά χρόνια» στο βιβλίο του ιστορικού Έρικ Χομπσμπάουμ «Η εποχή των άκρων»: «Στη δεκαετία του '50 η οικονομική άνοδος φαινόταν να είναι παγκόσμια και ανεξάρτητη από οικονομικά καθεστώτα. Ολόκληρος ο πλανήτης έγινε πλέον πραγματικά μία μονάδα (παγκόσμιο χωριό). Αυτά που κάποτε ήταν πολύ-τέλεια έγιναν τώρα, εν πάση περιπτώσει, στις πλούσιες χώρες αναμενόμενο επίπεδο άνεσης για όλους: το ψυγείο, το πλυντήριο, το τηλέφωνο.

Ολα βασίζονταν στην υποθετική παραδοχή ότι το “νέο” ισοδυναμούσε όχι μόνον με το καλύτερο αλλά με κάτι τελείως επαναστατικό».

– Παρουσιάζετε άλλο ένα έργο σας εδώ, ένα είδος αυτοπροσωπογραφίας. Στέκεστε σε ένα λιμάνι και η μορφή σας μοιάζει να επαναλαμβάνεται στο φόντο. Ποιο βιβλίο έχετε αντιγράψει;

– «Την ιστορία της τρέλας», του Μισέλ Φουκό.

Δώδεκα καλλιτέχνες που εκπροσωπούσαν μια επιλογή των πιο αναγνωρισμένων γκαλερί της Λατινικής Αμερικής πήραν μέρος στον φετινό δεύτερο κύκλο λειτουργίας του τμήματος «Residents» του Art Dubai. Φιλοξενήθηκαν στο Ντουμπάι και στο Αμπου Ντάμπι σε χώρους όπου βρίσκονταν μέσα στις πόλεις. Κατά την παραμονή τους εκεί, με την ενσωμάτωση των νέων στοιχείων στην καλλιτεχνική δουλειά τους δημιούργησαν έργα που παρουσιάστηκαν στη διοργάνωση ανοίγοντας ένα διάλογο ανάμεσα στη δική τους κουλτούρα και αυτήν του αραβικού κόσμου. Την επιμέλεια της συγκεκριμένης έκθεσης είχε η Βραζιλιάνα Φερνάντα Μπρένερ και καλλιτεχνική διευθύντρια του χώρου τέχνης Ρίνο στο Σάο Πάολο. «Για τον έξυπνο συλλέκτη, αυτά τα έργα είναι συναρπαστικά – απολύτως νέα κομμάτια, που έχουν συλληφθεί και δημιουργηθεί μέσα σε ένα ολωσδιόλου διαφορετικό πλαίσιο», είπε ο καλλιτεχνικός διευθυντής της Art Dubai Πάμπλο ντελ Βαλ στην εναρκτήρια ομιλία του.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΔΡΑΚΟΣ – ΠΙΑΝΟ
ΚΑΛΛΙΣΤΡΑΤΟΣ ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ – ΤΥΜΠΑΝΑ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΘΗΒΑΙΟΣ
STRING DEMONS
Βόλτα στα Εξάρχεια

06 / 04 / 2019, σαβ 20:30

Παραγωγή: **Cricos**
Χορηγός: **ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ**
Χορηγοί Επικοινωνίας: **LOVE 100.7 FM**, **PIK**

€ 17 / 14
77 77 77 45
rialto.com.cy

20 χρόνια τέχνες

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΙΜΟΥΛΗΣ
ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΠΑΞΕΒΑΝΗ

ALEXANDER GELMAN
ΤΟ ΠΑΓΚΑΚΙ

8 ΛΕΥΚΩΣΙΑ Απριλίου Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου, 20:30	9 ΛΕΜΕΣΟΣ Απριλίου Παπύχειο Δημοτικό Θέατρο, 20:30	15 ΛΑΡΝΑΚΑ Απριλίου Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας, 20:30	16 ΠΑΦΟΣ Απριλίου Μαρκίδειο Θέατρο Πάφου, 20:30
---	---	--	--

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
LOVE 100.7 FM
Tickethour
25377277

Παραστάσεις κατ’ οίκον για την ιστορία Της

Στο πλαίσιο του Σεζόν: Γυναίκες 2019-2021 οι τρεις σκηνοθέτριες, Μ. Ζήρα, Μ. Κυριάκου, Α. Κάσιου μιλούν στην «Κ»

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ποια είναι η θέση της γυναίκας σήμερα; Είναι ίση με τον άνδρα; Ίσως αυτά να είναι ερωτήματα που δεν θα έπρεπε πλέον να τίθενται στη δημόσια συζήτηση και να είχαν αντικατασταθεί από συζητήσεις γύρω από τη διασφάλιση των κεκτημένων κάθε ανθρώπινου δικαιώματος και τη βελτίωση της θέσης του ανθρώπου, ανεξαρτήτως φύλου, στην αγορά εργασίας, στην ελευθερία και σε πολλούς άλλους τομείς. Ωστόσο, κάποια ζητήματα ακόμη δεν έχουν ξεκαθαριστεί και η κοινωνία μας οφείλει να συνεχίζει να διαπραγματεύεται για θέματα που αλλού πλέον θεωρούνται δεδομένα. Στο παραπάνω πλαίσιο εντάσσεται και η κουβέντα που έκανα με τις τρεις σκηνοθέτριες της παράστασης «Η ιστορία» της, που ανεβαίνει στο πλαίσιο της δράσης Σεζόν: Γυναίκες 2019-2021 σε σκηνοθεσία Αθηνάς Κάσιου, Μαγδαλένας Ζήρα, Μαρίας Κυριάκου.

Στην παράσταση λαμβάνουν μέρος πέντε ηθοποιοί, οι: Νίκη Δραγούμη, Έλενα Καλλινίκου, Μαρίνα Μακρή, Παναγιώτα Παπαγεωργίου, Λένα Κάσιου και για οι σκηνογράφοι Λύδια Μανδρίδου και Κωνσταντίνα Ανδρέου συνεργάζονται για να αφηγηθούν «την ιστορία της». Το ίδιο βράδυ, σε διαφορετικούς συνδυασμούς κάθε φορά, παρουσιάζονται πέντε ιστορίες: «Μια ηθοποιός συναντά έναν ισχυρό κινηματογραφικό παραγωγό στο δωμάτιο του ξενοδοχείου του, το 2018», «Μια δακτυλογράφος στη δεκαετία του 60 ανακαλύπτει τη σεξουαλική επανάσταση», «Μια έφηβος στην δεκαετία του 70 ετοιμάζεται να διαδηλώσει ενάντια στην έμφυλη βία», «Μια γυναίκα που καταδικάστηκε για τον φόνο του παιδιού της αγωνίζεται για να αθωωθεί», «Μια σύζυγος το 1991 ανακαλύπτει ότι ο βιασμός στον γάμο είναι πια παράνομος».

Όπως λένε οι τρεις δημιουργοί η παράσταση θα παρουσιαστεί σε σπίτια φίλων «Μπορεί και στο δικό σας αν θέλετε» και η Μαγδαλένα Ζήρα μου εξηγεί «Η παράσταση θα γίνεται σε σαλόνια φίλων —φίλων με την ευρεία έννοια: φίλων του θεάτρου που θα ήθελαν να τη φιλοξενήσουν».

Ο οικοδεσπότης φυσικά δεν πληρώνει εισιτήριο αλλά έχει κατά κάποιον τρόπο την ευθύνη της βραδιάς. Θα πρέπει να καλέσει και κάποιους φίλους τους/της, και θα έρθουν και άγνωστοι, κοινό που θέλει να δει το έργο. Θα είναι μια συνάντηση ανθρώπων. Δέκα άτομα μίνιμουμ, είκοσι άτομα μάζιμουμ» με την Αθηνά Κάσιου να συμπληρώνει «Με αυτό τον τρόπο η παράσταση γίνεται πολύ μοναδική γιατί κάθε χώρος είναι διαφορετικός, και πολύ προσωπική. Επίσης μπορεί να ταξιδέψει και σε άλλες πόλεις».

Μία site specific παράσταση, άραγε, διαφέρει από μία κανονική, είναι η επόμενη μου ερώτηση και η Μαγδαλένα μου εξηγεί «Η site specific παράσταση μπορεί να πάρει πολλές μορφές. Αν μπορούμε να μιλήσουμε γενικά, συνήθως εκείνο που αφαιρούμε είναι η παραδοσιακή θεατρική σύμβαση σε σχέση με τον χώρο του ηθοποιού και τον χώρο του κοινού».

Αφαιρούμε, επίσης, την παραδοσιακή προσέγγιση στη σκηνογραφία. Είτε ο χώρος διαμορφώνεται για να περιλαμβάνει όλους, κοινό και θιασο, χωρίς τη σκηνογραφική «ψευδαίσθηση» είτε χρησιμοποιείται ένας υπαρκτός χώρος/γεωγραφικό σημείο, ο οποίος έχει δραματολογική σημασία και δημιουργεί μία επιπρόσθετη αφήγηση παράλληλη με το κείμενο ή κάνει μια δραματογραφική τομή στο κείμενο. Γενικά αφαιρεί τα θεατρικά φίλτρα και φέρνει θεατές και ηθοποιούς πιο κοντά», με την Αθηνά να συμπληρώνει: «Ακόμα και ένας θεατρικός χώρος είναι μια site specific παράσταση. Ο χώρος είναι ένα πολύ

Στόχος των δράσεων του Σεζόν: Γυναίκες 2019-2021 είναι η ευαισθητοποίηση και πάνω απ’ όλα η συνεδνητοποίηση, επισημαίνουν και οι τρεις δημιουργοί, «προσκαλούμε όλους, άντρες και γυναίκες, να συμμετάσχουν σε αυτές».

Πέντε ιστορίες και πέντε ηθοποιοί, τρεις σκηνοθέτριες με δύο σκηνογράφους αφηγούνται την ιστορία της γυναίκας που αδικείται και που παλεύει.

δυνατό στοιχείο στο πώς βιώνεις μια ιστορία και πιστεύω ότι πρέπει πάντα να τον χρησιμοποιούμε σαν εργαλείο».

Οι τρεις σκηνοθέτριες έχουν ισχυρή άποψη, φυσικά, και για τα θέματα φύλου και των δικαιωμάτων των γυναικών, άλλωστε, αυτές είναι και ο κεντρικός άξονας της Σεζόν: Γυναίκες 2019-2021. Στην ερώτησή μου αν η Πολιτεία στην Κύπρο διαφυλάσσει τα δικαιώματα της γυναίκας, η απάντηση είναι κοινή και οι τρεις και αφορούν γενικά τη δράση Σεζόν. Η

Αθηνά σημειώνει, «από απ’ όσα μάθαμε και εξακολουθούμε να μαθαίνουμε μέσα από τη «Σεζόν: Γυναίκες», θα έπρεπε να γίνονται πολύ περισσότερα. Στο πλαίσιο του project έχουμε παρουσιάσεις ενημερωτικού-ιστορικού περιεχομένου γι’ αυτό το θέμα, από οργάνισμούς όπως το Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου, καθώς και παρουσιάσεις από ανθρώπους που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή σε σχέση με τα δικαιώματα της γυναίκας, τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, όπως η δρ Μύρια Βασιλειάδου, Ευρωπαία συντονίστρια κατά της εμπορίας προσώπων. Ενώ όταν αρχίσαμε το project είχαμε μια αμυδρή ιδέα ότι τα πράγματα δεν είναι καλά, τώρα βομβαρδιζόμαστε από αποδείξεις».

Γι’ αυτό και το project διαρκεί δύο χρόνια, γιατί έχουμε πολλά να μάθουμε και θέλουμε να διευρύνουμε όσο πιο πολύ γίνεται το κοινό που λαμβάνει μέρος σε αυτή την συζήτηση. Γι’ αυτό και οι παρουσιάσεις μας είναι ανοικτές σε όλους, με δωρεάν είσοδο όπου

δεν είναι δυνατόν. Γι’ αυτό ακολουθεί πάντα συζήτηση και προσκαλούμε όλους, άντρες και γυναίκες, να συμμετάσχουν σε αυτές. Στόχος είναι η ευαισθητοποίηση και πάνω απ’ όλα η συνεδνητοποίηση».

Πιο συγκεκριμένα, οι τρεις σκηνοθέτριες απαντούν στην ερώτησή μου πώς βλέπουν τη θέση της γυναίκας στην κυπριακή κοινωνία: **– Μαγδαλένα:** Έχουμε πολύ δρόμο μπροστά μας πριν να αρχίσουμε να μιλάμε για ισότητα: υπάρχει ανισομοσθία, μη ίση εκπροσώπηση στα κέντρα αποφάσε-

τε αυτό είναι δυνατόν. Γι’ αυτό ακολουθεί πάντα συζήτηση και προσκαλούμε όλους, άντρες και γυναίκες, να συμμετάσχουν σε αυτές. Στόχος είναι η ευαισθητοποίηση και πάνω απ’ όλα η συνεδνητοποίηση».

Πιο συγκεκριμένα, οι τρεις σκηνοθέτριες απαντούν στην ερώτησή μου πώς βλέπουν τη θέση της γυναίκας στην κυπριακή κοινωνία:

– Μαγδαλένα: Έχουμε πολύ δρόμο μπροστά μας πριν να αρχίσουμε να μιλάμε για ισότητα: υπάρχει ανισομοσθία, μη ίση εκπροσώπηση στα κέντρα αποφάσε-

τε αυτό είναι δυνατόν. Γι’ αυτό ακολουθεί πάντα συζήτηση και προσκαλούμε όλους, άντρες και γυναίκες, να συμμετάσχουν σε αυτές. Στόχος είναι η ευαισθητοποίηση και πάνω απ’ όλα η συνεδνητοποίηση».

– Αθηνά: Συνειδητοποίηση και αναγνώριση των δικών μας συμπεριφορών και να ανοίξουμε αυτό τον διάλογο, να θέσουμε τα ερωτήματα, να προβληματιστούμε γι’ αυτές τις συμπεριφορές. Και να ξέρουμε πώς και γιατί κάνουμε θεάτρο. Γιατί λέμε αυτές τις ιστορίες. Τι αντιπροσωπεύουν και ποιος είναι υπεύθυνος για την αφήγηση αυτών των ιστοριών.

– Μαρία: Η συνειδητοποίηση του τι σημαίνει πατριαρχία και πώς εμφανίζεται στην καθημερινότητά μας. Για να μπορέσουμε να προχωρήσουμε σε ουσιαστική πρόοδο και ισότητα, χρειάζεται να μπορούμε να εντοπίζουμε το πρόβλημα. Κι αυτή η ευαισθητοποίηση αρχίζει από την παιδεία. Δυστυχώς, το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού μας δεν αντιλαμβάνεται ποιο είναι το πρόβλημα απλώς εντοπίζει μόνο τις συνέπειές του.

Όσο για τα όρια της γυναικείας χειραφέτησης, απαντούν:

– Μαγδαλένα: Το όριο είναι η ισότητα ανάμεσα στα φύλα. Όταν επιτευχθεί αυτό (που δυστυχώς υπολογίζεται σε περίπου 100 χρόνια) και αν το «γυναικείο προνόμιο» αρχίσει να καταπατεί τα δικαιώματα του ανδρικού φύλου (τώρα γίνεται το αντίθετο) τότε θα πρέπει να αρχίσουμε να βάζουμε όρια.

– Μαρία: Ο όρος «γυναικεία χειραφέτηση» αναφέρεται στην απελευθέρωση της γυναίκας από την εξουσία του άντρα. Η έννοια της ελευθερίας πιστεύω είναι ξεκάθαρη για όλους μας. Το όριο είναι αυτό που ισχύει για τον κάθε άνθρωπο, είτε αυτός είναι άντρας είτε γυναίκα.

Μιλάμε για έμφυλη βία, για γυναίκες που πρέπει να αγαπούν το σώμα τους όπως και αν είναι αυτό και άλλα παρόμοια, αλλά από την άλλη υπάρχουν γυναίκες που δεν τα αντιλαμβάνονται με τον ίδιο τρόπο (περιοδικά μόδας, macho άντρες κτλ.). Μπορεί να ανατραπούν αυτά τα στερεότυπα; Η Μαρία Κυριάκου απαντά, καλύπτοντας και την Αθηνά και τη Μαγδαλένα: «Τα στερεότυπα δημιουργούνταν ανέκαθεν από την κανονιστική εξουσία. Και αυτή η εξουσία εδώ και αιώνες είναι πατριαρχική».

Το γεγονός ότι η γυναίκα ή ο άντρας απαντούν σε στερεοτυπικές συμπεριφορές είναι αναπόφευκτο, εφόσον δεν υπάρχει συνειδητοποίηση αυτής της εξουσίας που ασκείται πάνω τους. Έτσι κι αλλιώς ακόμα και το φύλο είναι ένα κοινωνικό κατασκεύασμα. Αν μεγαλώναμε χωρίς όλα αυτά τα στερεότυπα, πιθανόν να μην κάναμε αυτή τη συζήτηση σήμερα. Η έμφυλη βία είναι μία από τις συνέπειες αυτής της επίβολης των στερεοτύπων. Για να ανατραπούν τα στερεότυπα χρειάζεται όπως ανέφερα και πιο πάνω, συνειδητοποίηση και εντοπισμός της βάσης του προβλήματος, που είναι η πατριαρχία».

Πληροφορίες: «Η ιστορία της» από τη Σ Ε Ζ Ο Ν : Γυναίκες 2019-2021. Πρεμιέρα 2 Απριλίου, 8:30 μ.μ. Για φιλοξενία στο σπίτι σας ή για να είστε φιλοξενοούμενοι, 99602428, 96500767

«Ιεροτελεστία» για αδικοχαμένα παιδιά

Ο χορογράφος Δάφνης Κόκκινος, στενός συνεργάτης της Πίνα Μπάους, μιλάει για το έργο που θα παρουσιάσει στη Λυρική Σκηνή

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

«**Είναι η** πρώτη φορά ύστερα από 30 χρόνια που ζω άνοιξη στην Ελλάδα. Βλέπω το φως, τη φύση, αισθάνομαι δέος. Μου αρέσει πολύ», λέει απολαμβάνοντας τον ήλιο στην ψυχρή ανοιξιάτικη μέρα στο πάρκο του ΚΠΙΣΝ. Μόλις, όμως, τελειώνει η εξωτερική φωτογράφιση τρέχει προς το φουαγιέ της Εθνικής Λυρικής Σκηνής για να προφυλαχθεί από τη χαμηλή θερμοκρασία. Και να μην ήξερε κανείς ότι είναι χορευτής θα το αναγνώριζε από την κίνησή του. Και να μην ήξερε κανείς ότι έχει ζήσει 30 χρόνια στο Χοροθέατρο του Βούπερταλ, εκ των οποίων τα 20 στο πλευρό της Πίνα Μπάους, ως χορευτής και, αργότερα, βοηθός της, θα το υποψιαζόταν από την αυστηρή πειθαρχία και τον επαγγελματισμό του, τόσο στην καθημερινότητα του όσο και στις πρόβες. Ο Δάφνης Κόκκινος χορογραφεί ένα από τα τρία μέρη του μπαλέτου «Από τη Ρωσία με αγάπη», σε μουσική Στραβίνσκι, που θα παρουσιαστεί στην ΕΛΣ από το ερχόμενο Σάββατο 6 έως 21 Απριλίου, για έξι παραστάσεις (οι άλλοι δύο χορογράφοι είναι ο Μάρκο Γκέκε και ο Κωνσταντίνος Ρήγος).

Εχει αναλάβει να αναμετρηθεί με μια κομβική για την ιστορία του χορού δουλειά της Πίνα Μπάους, την «Ιεροτελεστία της Ανοιξης», δίνοντας τη δική του εκδοχή στο έργο, φέτος, μάλιστα, που συμπληρώνονται 10 χρόνια από τον θάνατό της. «Αναρωτιήθηκα τι θέλω να κάνω», λέει ο Δάφνης Κόκκινος, ο οποίος μέχρι τον Φεβρουάριο του 2019 ανήκε στη διευθυντική ομάδα του Βούπερταλ. «Να τηρήσω την ιστορία της “Ιεροτελεστίας” που αναφέρεται στη θυσία

Στην Ελλάδα υπάρχει εξαιρετικό έμφυχο υλικό, το όνειρό μου είναι να δημιουργήσω μια Ακαδημία Τεχνών στην Κρήτη για σπουδές χορού, μουσικής, θεάτρου.

ενός ανθρώπου; Υστερα σκέφτηκα τι υπάρχει γύρω μου: παιδιά που πνίγονται στο Αιγαίο, ένα παιδί που έχει πέσει στο πάτωμα και το δολοφονούν κλωτσώντας το, κάποιον άλλον που οι συμφοιτητές του στη Σχολή τον ωθούν στην αυτοκτονία, τον δολοφονούν, μια κοπέλα που τη βιάζουν και ύστερα την πετούν από τα βράκια, ένα τρίχρονο αγοράκι που ξεβράζει το κύμα σε ακτή της Τουρκίας. Αυτό συμβαίνει γύρω μου. Τι δημιουργεί αυτήν την τραγωδία; Περιπάτας και βλέπεις ένα ζευγάρι παπούτσια. Το πρόσωπο λείπει. Ο άνθρωπος έχει χαθεί, έχει δολοφονηθεί ή θυσιαστεί. Σε αυτήν την “Ιεροτελεστία” θα ήθελα να χορέψουμε για όλα αυτά τα παιδιά που φεύγουν άδικα.

– Είστε σε «διάλογο» με την Μπάους;

– Για μένα η καλύτερη «Ιεροτελεστία» που έχει γίνει ποτέ είναι της Πίνα και αυτό δεν αλλάζει. Το χόρεψα πολλά χρόνια, κάθε φορά που ακούω τη μουσική του Στραβίνσκι μυρίζω νωπό χώμα (σ.σ. στοιχείο της παράστασής της). Το έχω χορέψει για 27 χρόνια σε όλον τον κόσμο. Τελευταία φορά το 2013 στο Παρίσι, στο θέατρο που έκανε πρεμιέρα ο Νιζίνσκι. Είπα: 100 χρόνια Νιζίν-

«**Η Πίνα Μπάους** με έμαθε να είμαι αληθινός. Να ψάχνω την αλήθεια σε μια κίνηση», λέει ο Δάφνης Κόκκινος.

σκι, περίπου 50 δικά μου, καιρός να σταματήσω! Όταν μου ζήτησαν να χορογραφήσω αυτό το έργο για τη Λυρική, η πρώτη αντίδρασή μου ήταν «όχι». Δεν μπορώ να «βγω» από την κίνηση που ξέρω. Όμως, όταν μου είπαν ότι η εκτέλεση του έργου του Στραβίνσκι θα είναι μεταγραφική για πιάνο (για τέσσερα χέρια), και το άκουσα, ήταν κάτι εντελώς διαφορετικό. Είπα: θα δοκιμάσω. Εξάλλου, η Πίνα ήταν υπέρ τού να δοκιμάζεις πράγματα.

– **Τι τη χαρακτήριζε κυρίως;**

– Η δουλειά. Πολύ σκληρή. Σκεφτείτε ότι μιλάμε για το μυϊκό σύστημα, αναλογιστείτε την κόπωση. Μένω στο Βούπερταλ στον τρίτο όροφο χωρίς ασανσέρ και πολλές φο-

ρές έχω ανέβει τον τελευταίο όροφο μπουσουλώντας, με τα τέσσερα, γιατί, απλούστατα, δεν σηκώνόταν το πόδι για να ανέβει τη σκάλα. Επρεπε να βοηθήσω με τα χέρια μου. Και τότε, ήμουν πολύ πιο νέος, 30-35 χρόνων. Τη ρώτησαν κάποια φορά γιατί επαναλαμβάνετε στα κομμάτια σας την ίδια κίνηση ξανά και ξανά, και απάντησε κάτι πολύ σωστό: «Δεν επαναλαμβάνομαι, προσπαθώ ξανά». Σημαίνει ότι με την επανάληψη προσπαθείς κάθε φορά να το καταφέρεις. Η δυναμική είναι διαφορετική, η δυναμική σημαίνει χρόνο.

– **Σας λείπει;**

– Κάθε μέρα. Τη βλέπω στον ύπνο μου. Και με διορθώνει! Δεν κάνω τίποτα ποτέ σωστό και με διορθώνει!

Στην αρχή ήταν κάθε βράδυ... Με την Πίνα συνεργάστηκα σχεδόν 20 χρόνια από τη ζωή μου. Δεν έφυγα ποτέ από το Βούπερταλ από εκείνη την ημέρα που, νεαρός και άπραγος χορευτής, ό,τι είχα τελειώσει την Κρατική Σχολή Χορού και είχα δουλέψει ένα χρόνο με τη Ζουζού Νικολούδη, μπήκα σε ένα τρένο, ταξίδεψα τρεις μέρες και παρουσιάστηκα μπροστά της λέγοντας ότι θέλω να μείνω στην ομάδα της. Είχα δει την «Ιεροτελεστία της Ανοιξης» στο Ηρώδειο και μαγεύτηκα. Η Πίνα με υποδέχθηκε, τότε, με μια αγκαλιά. – **Η Πίνα Μπάους είχε μια ανοιχτή αγκαλιά για όλους;**

– Ναι και όχι. Εξέπεμπε αυτήν την αύρα που δεν σου επέτρεπε

να αναπτύξεις οικειότητα μαζί της. Όταν κάναμε πρόβα και έμπαινε στον χώρο, την αισθανόμαστε χωρίς να την έχουμε δει. Δεν χρειαζόταν να μιλήσει.

– **Σκεφτήκατε ποτέ να συνεργαστείτε με κάποια άλλη ομάδα χορού;**

– Ποτέ. Δεν μου πέρασε από το μυαλό. Ούτε όταν πέθανε η Πίνα. Εκεί ανακάλυψα, ανακαλύπτω, όλα αυτά χρόνια, πράγματα, που με τροφοδοτούν διαρκώς. Πάντα σκεφτόμουν ότι χρειάζομαι πολλή δουλειά, και ακόμη περισσότερη δουλειά, για να φτάσω αυτό που εκείνη ζητάει. Ήμουν σίγουρος ότι δεν φτάναμε το επίπεδο που είχε εκείνη στο μυαλό της.

– **Τι διδαχθήκατε από την Πίνα Μπάους;**

– Να είμαι αληθινός. Να ψάχνω την αλήθεια σε μια κίνηση. Να μην υποκρίνομαι. Να κάνω κάτι όχι για να αρέσω αλλά για να είμαι αληθινός, ειλικρινής. Η τεχνική υπάρχει ως μέσο για να πούμε αυτό που μας καίει.

– **Το σώμα έχει μνήμη;**

– Πολλές φορές μου συμβαίνει να μη θυμάμαι με το μυαλό αλλά με το σώμα μου. Το σώμα θυμάται πάρα πολύ καλά. Αμα κάνεις χορό ή δουλεύεις με το κορμί σου συνειδητοποιείς καλύτερα και τον χώρο, πώς να κινείσαι στον χώρο.

– **«Κινούμαστε» διαφορετικά οι Έλληνες από τους Γερμανούς, για παράδειγμα;**

– Ναι. Εδώ, εγώ πρέπει να παραμερίσω για να περάσει κάποιος. Εδώ, ο κόσμος κινείται στον εαυτό του, δεν βλέπει τον άλλον. Στη Γερμανία «βλέπουμε» περισσότερο ο ένας τον άλλον.

2019
APRIL 5
19:30

THE SLEEPING BEAUTY

ΚΕΕΝΤΣ

PATHE PATHELIVE

Bolshoi

KCINEPLEX

Paper

PRINOS

GAP

Εταιρεία

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Amelios

BOOK YOUR TICKETS

ONLINE @
WWW.KCINEPLEX.COM

KCINEPLEX

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Της ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Οριακές καταστάσεις

Τον τελευταίο καιρό, είναι αυξημένες οι ειδήσεις για καταστάσεις από αυτές που θα ονομάζαμε στην ψυχολογία «οριακές». Μικρά παιδιά εγκαταλείπονται σε διαμέρισμα και καίγονται, άλλα βρίσκονται στο κενό και κατόπιν πέφτει η μητέρα και αυτοκτονεί, σύζυγος πυροβολεί τη σύζυγό του και δεν βρίσκεται κανένας να την πάρει στο Πρώτων Βοηθειών. Η λίστα είναι μεγάλη εάν πάμε πιο πίσω στις ημέρες, στους μήνες, στα χρόνια που πέρασαν. Θα έλεγε κανείς ότι είναι τυχαία γεγονότα, αν θέλει να τα υποτιμήσει, ή το γνωστό που επαναλαμβάνεται: πάντα συνέβαιναν αυτά απλώς δεν τα μαθαίναμε. Δυστυχώς σε αυτές τις πολύ τραγικές στιγμές της κοινωνίας δεν είναι τα media που διογκώνουν μιαν είδηση· η είδηση είναι ήδη πολύ τραγική για να την αντέξει ανθρώπου vous.

Τα ακραία αυτά γεγονότα είναι φαινόμενα μιας κοινωνίας που νοσεί ψυχικά και δεν το έχει καταλά-

Με την εμφάνιση της οικονομικής κρίσης, όποιοι φορείς υπήρχαν για την πρόληψη και τη θεραπεία ψυχικών νόσων ή όποια κονδύλια πήγαιναν προς αυτή την κατεύθυνση κόπηκαν αμέσως.

βει ή το υποτιμά. Απομονώνοντας τα περιστατικά, θα προσπαθήσουμε πάλι να οριοθετήσουμε το γεγονός για να προστατευθούμε: σε εμάς δεν θα συνέβαινε κάτι τέτοιο. Αυτό το όριο είναι ζωτικής σημασίας, γιατί κανείς δεν μπορεί να ζει συνέχεια με το αποτρόπαιο του τραγικά απρόβλεπτο.

Το κοινό όμως όλων αυτών των καταστάσεων είναι ο οριακός ψυχισμός. Ο ψυχισμός που δεν άντεξε να εσωτερικεύσει τους κραδασμούς της διψης, της δυσκολίας, και έπρεπε να προβεί σε πράξεις για να αποτινάξει το βάρος, το οποίο βάρος, που συνήθως κατοικεί βαθιά μέσα στον εαυτό. Όταν όμως η πράξη αγγίζει το μη περαιτέρω, σε αυτό που χωρίζει τους

«**Η Κραυγή**» του Εντβαρντ Μουνκ. Μικρά παιδιά εγκαταλείπονται σε διαμέρισμα και καίγονται, άλλα βρίσκονται στο κενό και κατόπιν πέφτει η μητέρα και αυτοκτονεί... Γιατί φτάνει κάποιος σε ένα τέτοιο σημείο;

ανθρώπους σε ζωντανούς και νεκρούς, εκεί δεν υπάρχει γυρισμός.

Γιατί φτάνει κάποιος σε ένα τέτοιο σημείο; Η αιτία συνήθως είναι η πίεση. Η ψυχή πιέζει και πιέζεται, και δεν μπορεί ο άνθρωπος να κάνει διαφορετική διαχείριση αυτής της εσωτερικής πίεσης παρά να προβεί σε απονενομημένη πράξη, να σκοτώσει ή να σκοτωθεί. Δεν γνωρίζω σε βάθος την ιστορία αυτών των τραγικών προσώπων. Υπάρχει όμως κάτι που μας αφορά. Η οριακότητα όλης της ελληνικής κοινωνίας και πώς αυτή ξεσπά απέναντι σε κάθε είδους πιέσεις.

Και αυτό δεν αφορά την κρίση, δεν είναι η κρίση που δυσκολεύει τους ανθρώπους, ίσως είναι

οι ήδη δυσκολεμένοι άνθρωποι που ξεπερνούν τα όριά τους όταν όλα στερεοθούν, πόροι, άνθρωποι, φροντίδα.

Τρέφουμε στην Ελλάδα συνεχώς μια φαντασίωση ότι είμαστε ψυχικά συγκροτημένοι. Οτι η οικογένεια ακόμα λειτουργεί και ότι αυτή η «μηχανή» παράγει ανθρώπους που τα «καταφέρνουν». Το ελληνικό δαιμόνιο με όρους ψυχοποίησης. Η πραγματικότητα, όμως, έρχεται συνεχώς στην επιφάνεια, όχι μόνο με τέτοιους ακραίους τρόπους. Είναι γεγονός ότι, ακριβώς επειδή δεν λειτουργούν η μητρική και η πατρική λειτουργία, τα τέκνα αυτής της πολιτείας έχουν μάθει να διαχειρίζονται τις πιέσεις με

οριακούς τρόπους, με όρους εκδραμάτισψς.

Εκτονωνόμαστε γενικώς: πορείες, καταλήψεις, εμπρησμοί στο κέντρο της Αθήνας, διαδηλώσεις, φωνές, πανό, τσακωμοί δημόσιοι και ιδιωτικοί, παρελάσεις, γλέντια, μπουζούκια, αντιδράσεις, η ελληνική κοινωνία πρωτοστατεί σε αυτό που θα λέγαμε δυσανεξία στην πίεση, αντίσταση στην καταθλιπτική σκέψη.

Αυτό έχει και τα θετικά του φυσικά. Διότι με αυτό τον τρόπο, με αυτές τις μεγάλες ή μικρές εκδραματίσεις, η ελληνική κοινωνία κατόρθωσε να διατηρεί τους δεσμούς της όλα αυτά τα χρόνια που η κρίση κατατρώει το εσωτερικό της. Και αυτή η επιλογή όμως έχει ένα όριο. Δεν μπορούμε ες αεί να εκδραματίζουμε. Οφείλουμε κάποια στιγμή να έρθουμε σε επαφή με τη σκέψη μας, με τον εαυτό μας και μετά με τη δομή της κοινωνίας. Να δούμε δηλαδή πώς μπορούμε να ανοίξουμε τη συζήτηση για την ψυχική νόσο, ή και πιο απλά για τις ψυχικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει ένας άνθρωπος σήμερα, ανάλογα με τις συνθήκες στις οποίες ζει. Και αυτό δεν είναι μέριμνα μιας οικογένειας, που είτε συγκαλύπτει είτε είναι φορέας του ίδιου προβλήματος. Αυτό αφορά τη σκέψη της πολιτείας. Εδώ χρειάζονται ειδικοί, πλαίσια και, φυσικά, χρήματα.

Οι προτεραιότητες όμως είναι πάντα άλλες. Δεν είναι το βάθος, είναι η επιφάνεια. Θυμάμαι χαρακτηριστικά ότι ο πρώτος τομέας που επλήγη αμέσως μόλις εμφανίστηκε η οικονομική δυσπραγία ήταν ο ψυχικός τομέας. Οποιοι φορείς υπήρχαν για την πρόληψη και τη θεραπεία ψυχικών νόσων ή όποια κονδύλια πήγαιναν προς αυτή την κατεύθυνση κόπηκαν αμέσως. Η ψυχική νόσος για τις κυβερνήσεις είναι πολυτέλεια, όπως γενικότερα η υγεία, η εκπαίδευση, το κοινωνικό κράτος. Βρισκόμαστε σε μια φάση του ιστορικού χρόνου όπου τα όρια της κοινωνίας μας δεν είναι πλέον συγκρατητικά. Για αυτό οφείλουμε να σκεφτούμε όλοι ως πάσχοντες αλλά και ως φορείς ανάδειξης και λύσης τόσο ευαίσθητων ζητημάτων όπως είναι τα ψυχικά ζητήματα. Γιατί κατοικούν εντός μας.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΕΝΗ ΓΙΑΝΝΑΤΟΥ

Η Ελένη Γιαννάτου γεννήθηκε στον Πειραιά το 1979. Σπούδασε Θεατρολογία και Κλασική Φιλολογία στην Αθήνα, όπου ζει και εργάζεται. Ο «Κύριος Πηνελόπη» (εκδ. Κίχλη) είναι το πρώτο της βιβλίο.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;

Τις συζητήσεις του Χέρτσονγκ με τον Πολ Κρόνιν, τη συλλογή διηγημάτων της Ορτέζε «Η θάλασσα δεν βρέχει τη Νάπολη», τον «Περίπλου» του Χουάν Φιγίο, τη μελέτη της Άννας Ταμπάκ «Ιστορία και θεωρία της μετάφρασης, 18ος αιώνας - Ο Διαφωτισμός» και σελίδες με τις σάτιρες του Αντ Ράινχαρντ.

Ποιος ήρωας ή ηρωίδα της λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;

Το Οντραντεκ, που αντιστέκεται σε κάθε απόπειρα ερμηνείας, ή ο Μπόλνταντερς, που μεταμορφώνεται αδιάκοπα και γνωρίζει πώς να συνομιλεί με μια καρέκλα.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντας και τεθνεώτες;

Τον Χουάν Φιγίο, τον Χουάν Φιγίο και τον Χουάν Φιγίο. Με αυτή τη σειρά.

Το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα κάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;

Εχω μάθει πολλά ενδιαφέροντα πράγματα από βιβλία, όπως να μην ψωνίζω ποτέ παπούτσια πριν από τις τέσσερις το απόγευμα (Μπέρνχαρντ), πώς να φτιάχνω ένα μπουνιουελόνι κ.ά. Πρόσφατα έμαθα από ένα παιδικό βιβλίο της δεκαετίας του '60 πώς να εξημερώνω μια σμέρνα.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;

Το Στοιμάχι του Παρισιού» του Ζολά.

Το βιβλίο που έχετε διαβάσει περισσότερες φορές;

Τα «Χαμένα όνειρα» και τις «Λαμπρόπτες και αθλιότητες εταιρών» του Μπαλζάκ.

Με δυο λόγια, τι πραγματεύεται το βιβλίο σας;

Θεωρώ ότι το μότο του Σάμιουελ Μπέκετ που προτάσσεται στο βιβλίο συνοψίζει με τον καλύτερο τρόπο τα θέματα του «Κύριος Πηνελόπη»: «...όλα αρχίζουν και μετά η ζωή που θα έχεις ο βασιανστής που θα έχεις το ταξίδι που θα κάνεις το θύμα που θα έχεις οι δυο ζωές οι τρεις ζωές η ζωή που είχες η ζωή που έχεις η ζωή που θα έχεις δύσκολο να το πιάσεις αυτό το τελευταίο όταν αντί να αρχίζω σαν ταξιδιώτης αρχίζω σαν θύμα και αντί να συνεχίζω σαν βασιανστής συνεχίζω σαν ταξιδιώτης και αντί να καταλήγω εγκαταλειμμένος αντί να καταλήγω εγκαταλειμμένος καταλήγω βασιανστής».

Το βιβλίο σας είναι ένα κρουστό υφαντό φτιαγμένο με νήματα από τον χώρο της λογοτεχνίας, του θεάτρου, του κινηματογράφου, της μουσικής, των εικαστικών. Ενα βιβλίο σαν αυτό απευθύνεται σε ειδικό και άρα περιορισμένο κοινό; Απευθύνεται σε ενεργητικούς αναγνώστες. Είναι ένα υφαντό που υφαίνουν μαζί η συγγραφέας και ο εκάστοτε αναγνώστης. Επαφίεται στην κρίση του τελευταίου να αποφασίσει εάν το πρόσωπο του «Κύριος Πηνελόπη», που αποκαλύπτεται στο υφαντό, είναι φορτωμένο με ψιμύδια, εάν είναι γεμάτο με ουλές ή ελιές και εάν η συγγραφέας έχει αδράξει το σωστό ή το λάθος υφάδι.

Πρώτα σε πωλήσεις

Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

1 «Μαύρες Διαθήκες: Δοκίμιο για τα όρια της ημερολογιακής γραφής» του Νικήτα Σινιόσoglou (Κίχλη)

2 «Κίτσος Μαλέζος: Ο αγαπημένος των θεών» του Πέτρου Στ. Μακρή - Στάικου (Εστία)

3 «Θρησκεία χωρίς θεό» του Ρόναλντ Ντούρκιν (Πατάκν)

4 «Χάρτες και ιδεολογίες: Οι προσανατολισμοί των χαρτών και οι τύχες των λαών» του Βαγγέλη Δ. Πανταζή (Στερέωμα)

5 «Φιλελευθερισμός και κοινωνική δράση» του Τζον Ντιούι (Πόλις)

Λογοτεχνία

1 «Μέρες Θ' (1 Φεβρουαρίου 1964 - 11 Μάη 1971)» του Γιώργου Σεφέρη (Ικαρος)

2 «Η τέχνη της απώλειας» της Αλίς Ζενιτέρ (Πόλις)

3 «Πατρίδα» του Φερνάντο Αραμπούρου (Πατάκν)

4 «Το τραγούδι της σάλπιγγας και άλλα διηγήματα» του Ουάλας Στέγκενμπερ (Gutenberg)

5 «Περαστικοί» της Τζέιι Ερπενμπεκ (Καστανιώτη)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο Πλειάδες (Σπύρου Μερκούρη 62, Παγκράτι)

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Του ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟΥ

Η πολιτική ως μάθημα για όλους

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΣΟΥΛΙΔΗΣ 30 χρόνια παρών. Ιδέες και σκέψεις για την Κύπρο μας εκδ. Καθημερινή, σελ. 181

Στον Α' Φιλιππικό σημειώνει ο μεγάλος Δημοσθένης: «Τοις ελευθέροις μεγίστη ανάγκη η υπέρ των πραγμάτων αισχύνη», δηλαδή ότι οι ελεύθεροι οφείλουν να ασχολούνται με τα πολιτικά πράγματα. Ο Δημοσθένης θέτει τους πολίτες ενώπιον των ευθυνών τους, είναι ελεύθεροι πολίτες και οφείλουν να ασχολούνται με την πόλη, με το όλον. Κατά μία έννοια και ο Ιωάννης Κασουλίδης, με μακρά θητεία στα πολιτικά πράγματα του τόπου, επιθυμεί να κάνει κοινωνούς της πολιτικής του σταδιοδρομίας και όσους εκ των πολιτών δεν τη γνωρίζουν με το βιβλίο του που κυκλοφορεί αυτές τις ημέρες με τίτλο «30 χρόνια παρών. Ιδέες και σκέψεις για την Κύπρο μας». Τριάντα χρόνια είναι πάρα πολλά, μα ποτέ δεν είναι αρκετά για έναν άνθρωπο, που φύσει και θέσει είναι πολιτικό ον, όπως ο Ιωάννης Κασουλίδης, ο οποίος έχει ασάλευτη πορεία στα κοινά αυτού του τόπου. Με το βιβλίο «30 χρόνια παρών. Ιδέες και σκέψεις για την Κύπρο μας» ο συγγραφέας καταθέτει την άποψή του για διάφορα φλέγοντα

θέματα της κυπριακής πολιτικής σκηνής και όπως ο ίδιος σημειώνει στον πρόλογό του: «Αποτελεί καθήκον μου να συμβάλω στην εσωτερική πολιτική συζήτηση [...] Δεν μιλώ από καθέδρας [...]». Από αυτές τις αράδες και μόνο είναι εμφανής ο στόχος του Κασουλίδη,

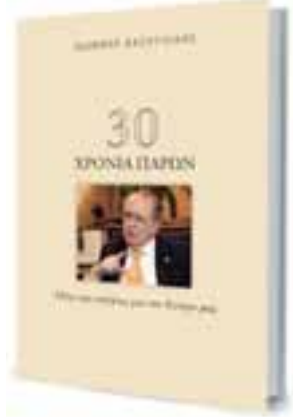
επιθυμεί να επικοινωνήσει με τον πολίτη, να του πει απέρριπτα τη γνώμη του για μία σειρά από θέματα και να τον κάνει συμμετοχό στα όσα τεκταίνονται πίσω από κλειστές πόρτες και συνεδριάσεις. Είναι σημαντικό αυτό το χαρακτηριστικό που έχει το νέο πόνημα του Κασουλίδη, αφού θέτει στο επίκεντρο τον πολίτη, δεν βγάζει λόγο, δεν καταγράφει ιστορία, δεν «τακτοποιεί» το όνομά του με ένα κείμενο αυτοβιογραφία, αλλά τοποθετείται ξεκάθαρα ως ενεργός πολίτης, ως πολιτικός που για έντεκα χρόνια χρημάτισε υπουργός Εξωτερικών της Δημοκρατίας και για εννέα ευρωβουλευτής. Το βιβλίο αυτό δεν

είναι σύγγραμμα πολιτικής επιστήμης, υπό την έννοια ότι δεν διέπεται από αυστηρή επιστημονική γραμμή, ωστόσο, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως χειριστήριο πολιτικής επιστήμης από οποιονδήποτε επιθυμεί να γνωρίσει λίγο καλύτερα και εις βάθος προσπελάσιμο σύνθετα ζητήματα πολιτικής.

Το βιβλίο χωρίζεται σε τέσσερα κεφάλαια στα οποία ο Ιωάννης Κασουλίδης με οδηγό τις εμπειρίες του μιλάει στο πρώτο για το Κυπριακό, και πώς αυτό έχει ορίσει επί μακρόν την εξωτερική πολιτική της χώρας,

χωρίς, ωστόσο, να έχουμε τα επιθυμητά αποτελέσματα. Εξηγεί με τρόπο αρκούντως ικανοποιητικό γιατί η επώδος «Το δίκαιο είναι με το μέρος μας» δεν είναι αρκετά πειστική για τον διεθνή παράγοντα.

Στο επόμενο κεφάλαιο αναλύεται η εν συνόλω η εξωτερική πολιτική της Κύπρου και πώς η χώρα θα πρέπει να συγκροτήσει το διπλω-

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Εκθεση Μιχάλη Μανουσάκη

Μια ενότητα έργων του Μιχάλη Μανουσάκη υπό τον τίτλο «Σπαράγματα Μνήμης» παρουσιάζονται έως τις 2 Απριλίου στην αίθουσα τέχνης Alpha C. K. της Λευκωσίας (Λεωφ. Μακαρίου και Παπανικολή 3). Με ακρυλικά και κάρβουνο σε ξύλο, τα ανθρωποκεντρικά και έντονα αλληγορικά έργα του Μιχάλη Μανουσάκη (αναπληρωτή καθηγητή στην ΑΣΚΤ) ορίζουν ένα τοπίο από «εικόνες που ρέουν η μία μετά την άλλη» σαν μια σπουδή στη ματαιότητα αλλά και στο μεγαλείο της στιγμής.

ΛΟΝΔΙΝΟ

Ο Βαν Γκογκ και η Αγγλία

Η νέα έκθεση στην Tate Britain στο Λονδίνο εξετάζει τη σχέση του Βαν Γκογκ με τη Μεγάλη Βρετανία. Πάνω από 50 έργα επιχειρούν να φωτίσουν την ιδιαίτερη αυτή σχέση και να καταδείξουν τον βαθμό επιρροής του Βαν Γκογκ από την Αγγλία αλλά και τον τρόπο με τον οποίο ο ίδιος επηρέασε Βρετανούς καλλιτέχνες. Ο Βαν Γκογκ πέρασε μερικά από τα νεανικά του χρόνια στην Αγγλία. Η επιρροή ήταν σημαντική.

ΠΑΡΙΣΙ

Θησαυροί του Χρυσού Φαραώ

Μεγάλο γεγονός για κάθε φίλο του αιγυπτιακού πολιτισμού είναι η νέα έκθεση που εγκαινιάστηκε στο Παρίσι, στην Grande Halle de la Villette. Η έκθεση «Τουταγχαμών: οι Θησαυροί του Χρυσού Φαραώ» (διάρκεια έως 15 Σεπτεμβρίου) φέρνει στο κοινό πάνω από 150 εκθέματα σε μία υποβλητική σκηνογραφική παρουσίαση. Η έκθεση τελεί υπό την αιγίδα του υπουργείου Αρχαιοτήτων της Αιγύπτου και περιλαμβάνει 50 εκθέματα υψηλής τέχνης που ταξιδεύουν για πρώτη φορά εκτός Αιγύπτου.

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Ακουαρέλες από την Ελλάδα

Ο Τζέιμς Φουτ συνεχίζει την παράδοση των Βρετανών καλλιτεχνών που αγάπησαν το τοπίο της Ελλάδας. Μόνιμα εγκατεστημένος στο Κυπρίσι, στην Πελοπόννησο, δημιουργεί ακουαρέλες με θέμα την ελληνική ύπαιθρο, τα μνημεία, τη θάλασσα και τα θραύσματα της Ιστορίας. Μία έκθεσή του παρουσιάζεται τώρα στο Λουξεμβούργο, στο Cercle Munster, με τίτλο «Ακουαρέλες από τη Νότια Ελλάδα». Η έκθεση τελεί υπό την αιγίδα της πρεσβείας της Ελλάδος στο Λουξεμβούργο.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Μαύρη δύναμη, 1963-1983

Η είσοδος του μουσείου The Broad, στη Νέα Υόρκη, σηματοδοτείται από το μεγάλο πόστερ της νέας έκθεσης, που προκαλεί μεγάλο ενδιαφέρον. Είναι αφιερωμένη στην ακμή της καλλιτεχνικής εξωστρέφειας των μαύρων καλλιτεχνών, την εποχή δηλαδή της διεκδίκησης των πολιτικών ελευθεριών και των ίσων δικαιωμάτων. Η έκθεση έχει τίτλο «Soul of a Nation», εστιάζοντας στην τέχνη της «Μαύρης Δύναμης, 1963-1983» με προβολή του έργου 60 επιδραστικών καλλιτεχνών.

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

Το εργοστάσιο του Οσκαρ Σίντλερ γίνεται μουσείο

ΤΣΕΧΙΑ

Η συναρπαστική ιστορία του Γερμανού επιχειρηματία Οσκαρ Σίντλερ (1908-1974), ο οποίος έσωσε 1.200 Εβραίους εργάτες που δούλευαν στο εργοστάσιό του, έγινε παγκόσμιο κτήμα με την κινηματογραφική ταινία του Σπίλμπεργκ (1993). Η ιστορία του είναι χαρακτηριστική ενός ανθρώπου άφοβου μπροστά στις επιδιώξεις του. Ο Σίντλερ είχε επιχειρηματικό αιμόνιο και χάρη στις σχέσεις που ανέπτυξε με τους ναζί από την ημέρα που εισέβαλαν στην Πολωνία,

του επέτρεψε να παίζει παιχνίδια δύναμης και επιβολής στη διάρκεια του πολέμου. Ο Σίντλερ πουλούσε χρήσιμο υλικό στους ναζί και έβγαζε χρήματα, αργότερα δωροδοκούς, κέρδιζε χώρο και χρόνο. Το εργατικό δυναμικό στο εργοστάσιό του αποτελούνταν αποκλειστικά από Εβραίους, τους οποίους διέσωσε χάρη στη δύναμη που είχε αποκτήσει αλλά και στην ευφυΐα και την τόλμη του.

Το αρχικό εργοστάσιο του Οσκαρ Σίντλερ βρισκόταν στα περίχωρα της Κρακοβίας. Παρήγε κάλυκες για

σφαίρες και κατασκεύαζε σκεύη εμαγιέ. Όταν οι Γερμανοί διέταξαν την εκκένωσή του, ακόμη και όταν είχε λάβει τον αναγκαστικό τίτλο «στρατόπεδο εργασίας», ο Σίντλερ κατάφερε να μεταφέρει το εργοστάσιο σε εδάφη της τότε Τσεχοσλοβακίας. Το νέο εργοστάσιο, το 1944, στεγάστηκε στη μικρή πόλη Μπρνένετς, όπου ήδη από τη δεκαετία του 1840 η εβραϊκή οικογένεια Low-Beer είχε ιδρύσει εργοστάσιο υφασμάτων. Με την άνοδο του ναζισμού, οι πρώτοι ιδιοκτήτες διέφυγαν και το εργοστά-

σιο κατασχέθηκε. Αυτό το εργοστάσιο βρήκε ο Σίντλερ και εκεί μετέφερε 1.200 και πλέον Εβραίους εργάτες τους οποίους προφύλαξε έως τη λήξη του πολέμου. Μετά τον πόλεμο, και την επιβολή κομμουνιστικού καθεστώτος στην Τσεχοσλοβακία, το εργοστάσιο του Σίντλερ κρατικοποιήθηκε και μετά το 1989 πέρασε στην ιδιωτική οικονομία. Εκλείσε οριστικά το 2010 και έκτοτε έχει αφεθεί να ερειπωθεί. Είναι ένα μεγάλο βιομηχανικό συγκρότημα του 19ου αιώνα, του οποίου ο εξοπλισμός έχει πλέον

λεηλατηθεί. Αλλά το 2017, η τοπική κυβέρνηση του Μπρνο προσκάλεσε τους αρχικούς ιδιοκτήτες, τους Low-Beer. Τον τελευταίο απόγονο τον εντόπισε ο ιδιώτης που λειτουργούσε το εργοστάσιο μετά το 1989. Τώρα, ο κύριος Daniel Low-Beer, απόγονος των πρώτων Εβραίων ιδιοκτητών του χώρου, επιθυμεί να επαναλειτούργήσει το εργοστάσιο ως μουσείο πλέον, διότι έχει να αφηγηθεί μια συναρπαστική διαδρομή στο σώμα της ευρωπαϊκής ιστορίας.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Η λεπτομέρεια που τσακίζει είναι βέβαια το παντελόνι με τσάκιση

Ποτέ δεν συμπάθησα το σκι βουνού. Αχρηστη πληροφορία θα πει κάποιος – και δικαίως. Προέκυψε, όμως, από τη σημερινή φωτογραφία: στη σκέψη ότι μπορεί να έκανα ποτέ σκι με σακάκι και κουστούμι παθαίνω κάτι σαν σπασμό. Κι ωστόσο, αυτό ακριβώς βλέπουμε: δύο κοτσονάτους κυρίους της δεκαετίας του '50 να φέρουν όλο τον εξοπλισμό και να είναι έτοιμοι για κάποιο εντυπωσιακό σλάλομ, ντυμένοι όμως στην τρίχα. Η λεπτομέρεια που τσακίζει τον κύριο Γκρι είναι βέβαια το παντελόνι με τσάκιση.

Όταν αδειάζεις ένα σπίτι που έχει απομείνει βουβό από τους ενοίκους του, κάτι τέτοιες φωτογραφίες σε κάνουν να χαμογελάς. Σου παίρνουν ένα βάρος. Ξεκινάς για λίγο πόσο σαρωτική είναι η απουσία συγκριτικά με την παρουσία. Όταν κάποιος είναι παρών βρίσκεται εδώ ή εκεί, μέσα ή έξω, τώρα ή πριν ή

Πόσο άραγε διαρκεί μια φωτογραφία; Έχει τον δικό της χρόνο; Έχει διάρκεια; Αρχίζει και τελειώνει κάπου;

μετά. Όταν όμως είναι απών, βρίσκεται παντού και σε όλους τους χρόνους. Διαέεται στον χώρο και στον χρόνο. Όταν αντικρίζεις τους απόντες στις φωτογραφίες της εποχής της αίγλης τους, για λίγο αποκτούν ξανά κάτι πιο γήινο: γίνονται και πάλι παρόντες. Εστω και ως ψευδαίσθηση που διαρκεί ελάχιστα, η παρουσία ανακουφίζει, αποδιώχνει το άγριο της απουσίας.

Επειτα, σου θυμίζουν ότι κάποτε οι άνθρωποι ταξίδευαν με αεροπλάνο ή πλοίο ή τρένο ή έκαναν σπορ με στυλ. Ντυμένοι άψογα, φροντι-

Την εποχή που οι σκιέρ είχαν στυλ, όταν δεν φορούσαν ειδικές φόρμες αλλά καλό παντελόνι με τσάκιση, κασκόλ και σκούφο, σακάκι και ζακετάκι σαλονιού. Οχι κι άσχημα, δηλαδή.

σμένοι, προσεγγμένοι. Όπως οι δύο σκιέρ της σημερινής φωτογραφίας. Δεν θέλω να φανταστώ ότι έπειτα από λίγο κουτρουβαλιάστηκαν σε κάποια χιονοπλαγιά τσακίζοντας την άψογη τσάκιση των παντελονιών τους, σκίζοντας σακάκια, λερώνοντας κασκόλ.

Όπως και με τα πρόσωπα και τους τόπους των τεσσάρων προηγούμενων σημειωμάτων, δεν ξέρουμε σχεδόν τίποτα για τα σημερινά. Σε ποιο χιονοδρομικό κέντρο βρίσκονται οι δύο κύριοι; Τι έκαναν αφότου έβγαλαν τα πέδιλα; Να ήταν ένα μπράντι μέσα σε κάποιο σαλέ; Τι έκαναν προτού αποφασίσουν να παραστήσουν τους δεινούς χιονοδρόμους; Αγνωστο.

Είναι πάντως καμαρωτοί, αγέρωχοι. Η στιγμή έχει μια αύρα θριαμβού. Τα δύσκολα χρόνια εκείνων των εποχών (μην έχετε αμφιβολία: δεν είναι να τα νοσταλγείς: μπορεί

να είχαν στυλ μα εκείνα ήταν πολύ δύσκολα χρόνια) les και τους έχουν καλυβδώσει. Τουλάχιστον, και επί του παρόντος (αλήθεια: πόσο άραγε διαρκεί μια φωτογραφία; Έχει τον δικό της χρόνο; Έχει διάρκεια; Αρχίζει και τελειώνει κάπου; Υπάρχει αντίστροφη μέτρηση σε μια φωτογραφία ανθρώπων που έζησαν ζωές με αντίστροφη μέτρηση; Ή μια φωτογραφία είναι κάτι αιωνίως παγωμένο, ακινητοποιημένο;), επί ενός παρόντος λοιπόν που είναι το κάδρο της φωτογραφίας, δείχνουν ατσάλακωτοι μα αποφασισμένοι να τσαλακωθούν, να κυλιστούν στο χιόνι, ακόμα και να γελοιοποιηθούν. Ο θρίαμβος μιας καλώς εννοούμενης ανθρωπίνης μικρότητας ως έκφραση ελευθερίας. Και απόλαυση της ζωής που, έτσι και αλλιώς, δεν κρατάει πολύ. Σίγουρα δεν κρατάει για πάντα. Πώς το λένε οι αγγλόφωνοι; Let's get silly.

Ζωές γυναικών με τραγική καθαρότητα

Διηγήματα εμπνευσμένα από δεκαέξι ηρωίδες με δίχως τέλος αντοχή

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΡΕΤΑΙΟΣ
Σαν άμμος που χάνεται - Στιγμές από τη ζωή δεκαέξι γυναικών
εκδ. Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 2018
σελ. 132

Της **ΝΕΝΑΣ ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ**

Γεννημένος στην Αθήνα το 1971 και εγκατεστημένος στο Βέλγιο ο Ευάγγελος Αρεταίος δημοσιογραφεί στην εφημερίδα «Πολίτης» της Κύπρου και παράλληλα στον ελληνικό συνδρομητικό ιστότοπο Inside Story, καλύπτοντας θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης και Τουρκίας. Η αγάπη του για τα ταξίδια (επισκέπτεται συστηματικά την Τουρκία από το 1996 και μετά, όπως και τη Μέση Ανατολή, την Αφρική και την Ευρώπη) μαζί με τις νομικές και ισλαμικές του σπουδές αποτέλεσαν το διαβατήριο για την είσοδό του στην πεζογραφία (έχει δημοσιεύσει δύο μυθιστορήματα και ένα δημοσιογραφικό οδοιπορικό για την πολιτική και την κοινωνία στην Τουρκία). Το τελευταίο του βιβλίο «Σαν άμμος που χάνεται» στην καλαίσθητη έκδοση του Βιβλιοπωλείου της Εστίας, αποτελείται από δεκαέξι διηγήματα

γραμμένα ανάμεσα στο 2013 και 2016 και εμπνευσμένα από τη ζωή γυναικών που ο συγγραφέας συνάντησε στις περιπλανήσεις του: «Όλες αυτές τις γυναίκες τις έχω γνωρίσει. Με διαφορετικά ονόματα, αλλά σε αυτές τις συγκυρίες (...) Τις θαύμασα για την αστείρευτη δύναμή τους, τη δίχως τέλος αντοχή τους, την ικανότητά τους να παλεύουν κάθε μια με τον τρόπο της και να πιστεύουν σε κάτι ευγενικό. Θέλησα να γράψω για να μη λησμονηθούν οι αγώνες τους (...) αφήνοντας τη φαντασία μου να περιπλανηθεί στη ζωή και την ψυχή τους (...) Είναι στο βάθος τόσο όμορφα ιδιες(...)»

Η Μπουρτζού και η Λαλέ

Παρόμοιες οι ζωές των έξι γυναικών από την Τουρκία, από τις οποίες εμπνέεται ο συγγραφέας στα ισάριθμα διηγήματα. Η Μπουρτζού, κοινωνιολόγος, μελωμένη στην πολυτέλεια, ζει την ουτοπία μέσα στις μάζες των ανθρώπων στην πλατεία Ταξίμ της Κωνσταντινούπολης. Εκεί, όπου οι άνθρωποι πίστεψαν σε κάτι διαφορετικό, σε «μια ρομαντική ουτοπία συμβίωσης και ειρήνης». Μέσα στην πλατεία πνιγμένη στα δα-

Η δημοσιογράφος Ανταλέτ, η καθηγήτρια Χατιτζέ που πληροφορείται τον θάνατο του πατέρα της στον αδελφοκτόνο πόλεμο στο Πανεπιστήμιο όπου διδάσκει και η νεαρή Οσλέμ, η οποία προσπαθεί να ξεφύγει από την Τουρκία του εκφοβισμού, είναι τρεις από τις 16 ηρωίδες των ισάριθμων διηγημάτων του Αρεταίου.

Η Πέτρα φτάνει στο Μάλι της Δυτικής Αφρικής, ακολουθώντας την αποστολή των Ευρωπαίων για να εκπαιδεύσει τους στρατιώτες να αντιμετωπίσουν τον κίνδυνο των τζιχαντιστών.

κρυγόνα και στον φόβο της άκρατης βίας που τη στοιχειώνει, η κοπέλα συνεχίζει να κρατά το χέρι του άνδρα που βρέθηκε στην ίδια πλευρά του οδοφράγματος, στον

ίδιο αγώνα. Και η Λαλέ όμως που έχασε τον γιο της από λευχαιμία και φορούσε μian άσπρη μάσκα όταν τον επισκεπτόταν στο νοσοκομείο, βγήκε στη μεγάλη διαδήλωση. Ποιος ξέρει, μπορεί κι ο γιος της να ήταν τώρα ανάμεσα στο πλήθος που τιμούσε τη μνήμη ενός παιδιού. «Μα τι έφταιγε το παιδί που πήγε να πάρει ψωμί και το σκοτώσανε;», αναρωτιέται απαρνηγόρητη.

Η δημοσιογράφος Ανταλέτ, η καθηγήτρια Χατιτζέ που πληροφορείται τον θάνατο του πατέρα της στον αδελφοκτόνο πόλεμο στο Πανεπιστήμιο που διδάσκει, η νεαρή Οσλέμ που προσπαθεί να ξεφύγει από την Τουρκία του εκφοβισμού,

βλέποντας ταινίες με τις φίλες της και πάνω απ' όλα κοιτώντας στα μάτια τον καλό της και η Μπαχάρ, μόνα πέντε παιδιών που αντί για μολύβια και χαρτιά κρατούν στα χέρια τους όπλα, αναδεικνύονται γυναίκες-σύμβολα που σε στιγμές καταλυτικής έντασης αγωνίζονται να εκφραστούν και να επιβιώσουν.

Ο συγγραφέας παρουσιάζει τις ανεπαίσθητες ανταποκρίσεις ανάμεσα σε αισθήματα και περιστατικά. Εμπνέεται από την Πέτρα που φτάνει στο Μάλι της Δυτικής Αφρικής, ακολουθώντας την αποστολή των Ευρωπαίων για να εκπαιδεύσει τους στρατιώτες να αντιμετωπίσουν τον κίνδυνο των τζιχαντιστών. Από τη Φαϊν στο

Το εξώφυλλο του βιβλίου στην καλαίσθητη έκδοση του Βιβλιοπωλείου της Εστίας.

Δουβλίνο που παραιτείται από το όνειρο και δεν φεύγει με τον καλό της για τη Νέα Ζηλανδία, όπου δεν υπάρχει φτώχεια και κρίση, αφήνοντας τα δάκτυλά της να παλεύουν με τις χορδές και το δοξάρι του βιολιού, κλείνοντας τα μάτια για να μη φανούν τα δάκρυα στους θαμώνες της δουβλινέζικης παμπ. Από την Καθλίν στη Σκωτία, την Ιουλία και τη Ζενεβιέβ στο Βέλγιο, τη Βαλέρια στην Ουκρανία και την Κατερίνα στη Λευκωσία. Η ιστορία της Νουρ από τη Συρία εστιάζεται στην τραυματική εμπειρία της γυναίκας που γνωρίζει την προσφυγιά και τέλος εκείνη της Λένας, Ελληνίδας δικηγόρου παγιδευμένης στις παράλογες συμβάσεις ενός εκθρικού και ξένου προς τη φύση της κόσμου, αποκαλύπτει την ανθρώπινη ανάγκη για επαφή που εκφράζεται ακόμα και στις πιο παράδοξες συγκυρίες.

Η απουσία σχολιασμού και η ανάπτυξη της αφήγησης από την οπτική γωνία των γυναικών επιτρέπουν στον Ευάγγελο Αρεταίο να μεταφέρει τα βιώματά τους με την τραγική τους καθαρότητα χωρίς ίχνος μελοδραματικής αλλοίωσης.

2ND ACCORDION Festival CYPRUS

3-5 MAY 2019 | **PERA ORINIS**

FREE CAMPING SPACE

CONCERTS SEMINARS WORKSHOPS
FOR MUSIC LOVERS ACCORDION FANS AND PERFORMERS, MUSICIANS BOTH PROFESSIONALS & AMATEURS

SUITABLE FOR BOTH ADULTS & CHILDREN

ARTS & CRAFTS STALLS

FOOD STALLS AND BAR AVAILABLE IN THE CONCERT AREA

For more information please contact 99577532 cyprusaccordionfest@gmail.com
Cyprus Accordion Festival | Cyprus Accordion Fest | Cyprus Accordion Festival | Cyprus Accordion Festival
cyprusaccordionfestival.com

ORGANIZER **SPONSORS** **MEDIA SPONSOR** **SUPPORTERS**

PIK

ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

Αναφορά στον Τρέκο

ΤΑΚΗΣ ΧΡΥΣΙΚΑΚΟΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ

ΘΕΑΤΡΟ ΠΑΛΛΑΣ

12-13-14

ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΩΡΑ 20.30

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: ΤΑΚΗΣ ΧΡΥΣΙΚΑΚΟΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ - ΣΚΗΝΟΘΕΤΗΣ: ΕΜΜΑΝΟΥΕΛΑ ΑΛΕΞΙΟΥ

ΚΟΡΝΕΛΙΟ ΕΤΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

KANALI E3

Tickethour.com.cy
a ticketmaster company

7777 7040 ΚΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ACS

Το Λεξικό της Οξφόρδης, η γέννηση

Η ιστορία ενός λαμπρού εγχειρήματος με τη ματιά του Φαράντ Σαφίνια

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Σε ένα από τα πιο φιλόδοξα και τιτάνια πνευματικά έργα στην ιστορία της ανθρωπότητας μας ταξιδεύει το φιλμ εποχής του Ιρανού Φαράντ Σαφίνια, ο οποίος μεταφέρει στην οθόνη το ομώνυμο παγκόσμιο μπεστ σέλερ μυθιστόρημα του Σάιμον Γουίντσεστερ. Θέμα του, η ενδιαφέρουσα όσο και απροσδόκητη ιστορία που κρύβεται πίσω από τη δημιουργία του περίφημου Λεξικού της Οξφόρδης, με τους λαμπερούς Μελ Γκίμπσον και Σον Πεν να αναλαμβάνουν τους δύο βασικούς ρόλους.

Στο Λονδίνο του 1872, ο πολύγλωσσος καθηγητής Τζέιμς Μάρει (Γκίμπσον) ξεκινά, μαζί με την ομάδα του, να συγκεντρώνει λήμματα ώστε να συνθέσει μια πλήρη ιστορική αποτύπωση της

αγγλικής γλώσσας. Αντιμέτωπος με τον τεράστιο όγκο δουλειάς ζητάει βοήθεια, μέσω ταχυδρομείου, από τους ίδιους τους κατοίκους της αυτοκρατορίας και ένας από εκείνους που απαντούν είναι ο δόκτωρ Ουίλιαμ Μάινορ (Πεν)· πρώην στρατιωτικός γιατρός και εξαιρετικά μορφωμένος, βρίσκεται πλέον έγκλειστος σε κέντρο φρενοβλαβών εγκληματιών, ύστερα από ένα φόνο που διέπραξε ευρισκόμενος σε κρίση. Η ιδιοφυής συμβολή του Μάινορ φέρνει κοντά τους δύο άνδρες, ενώ βοηθά και τον ίδιο να ξεφύγει κάπως από το σκοτάδι της ψυχικής νόσου.

Απλό σχήμα

Ακαδημαϊκό και δίκως ιδιαίτερες δημιουργικές εκπλήξεις, το φιλμ μάς μεταφέρει ατμοσφαιρικά στην εποχή της αυτοκρατορίας, χρησιμοποιώντας ένα απλό σχήμα: από τη μία, υπάρχει η πνευματική έκρηξη ενός μεγάλου συγγραφικού έργου και, από την άλλη, το δράμα της παράνοιας. Ο Σον Πεν καταφέρνει να αποδώσει σωστά τον μεταϊαμακό του χαρακτήρα δίνοντας ψυχογραφικό βάθος σε ένα σενάριο που μοιάζει μάλλον επίπεδο στα υπόλοιπα στοιχεία του. Βέβαια, εκείνος κλέβει ίσως τα φώτα από το πραγματικό θέμα της ταινίας.

Αυτό το τελευταίο προσδιορίζεται από τον σκηνοθέτη ως εξής: «Είναι η πιο σύνθετη, συναρπαστική και συναισθηματική ιστορία που έχω συναντήσει».

Ο Μελ Γκίμπσον ως πολύγλωσσος καθηγητής Τζέιμς Μάρει και ο Σον Πεν ως διαταραγμένος δόκτωρ Ουίλιαμ Μάινορ (μικρή φωτ.) κλέβουν την παράσταση.

Καθώς έγραφα το σενάριο, κάτι ξεκαθάρισε στο μυαλό μου. Στις ειδήσεις, η Google μιλούσε για το ποσο shot, ένα εγχείρημα που στόχευε να σκανάρει, για χρήση στο Ιντερνετ, κάθε βιβλίο που έχει γραφεί ποτέ. Η Apple έβγαζε το καινούργιο της iPhone, μια συσκευή τσέπης που περιλαμβάνει όλες τις πληροφορίες του κόσμου. Και η Wikipedia ζητούσε από τους απλούς χρήστες να βοηθήσουν να δημιουργηθεί η πιο κατανοητή εγκυκλοπαίδεια που έχει συλλάβει ανθρώπινος νους. Είχα μπροστά μου μια ιστορία τόσο ζωντανή και επίκαιρη όσο το “The Social Network” και το “Παιχνίδι της μίμησης”. Οι ελπίδες, οι φιλοδοξίες και οι αγώνες ενός καθηγητή και του τρελού συνεργάτη του όχι μόνο μοιάζουν με τις εμπειρίες του Ζούκερμπεργκ, του Τζομπς και του Γκέιτς, αλλά προηγούνται χρονικά. Δεν είναι μια ταινία εποχής, είναι μια σύγχρονη ταινία που τυγχάνει να διαδραματίζεται σε μια εποχή παλιότερη και έτσι την αφηγούμαστε».

Ο καθηγητής και ο τρελός ★★ ★
ΕΠΟΧΗΣ (2019)
Σκηνοθεσία: Φαράντ Σαφίνια
Ερμηνείες: Μελ Γκίμπσον, Σον Πεν, Νάταλι Ντόρμερ, Εντι Μάρσαν

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στο «Ευτυχισμένος Λάzarος» η Αλίτσε Ρορβάκερ δημιουργεί έναν αλληγορικό μύθο που όμως υιοθετεί και μπόλικα ρεαλιστικά στοιχεία. Κάπου στην ιταλική επαρχία, οι κάτοικοι ενός απομονωμένου οικισμού ζουν μέσα στην άγνοια, δουλεύοντας για μια πλούσια «μαρκησία». Ένας από αυτούς, ο καλοκάγαθος νεαρός Λάζαρος, θα βρεθεί τελικά στη μεγαλούπολη, όπου διαδραματίζεται το δεύτερο μέρος της ταινίας. Το κοινωνικό αλλά και υπαρξιακό-φιλοσοφικό σχόλιο περνά μέσα από ένα ιδιαίτερο σενάριο, το οποίο βραβεύτηκε και στο περασμένο Φεστιβάλ Καννών. Εξαιρετική σε έναν από τους κεντρικούς ρόλους και η αδελφή της σκηνοθέτιδος Αλμπα.

Στη «Συγγιμία οικογένεια» ο Μαρκ Γουόλμπεργκ και η Ρόουζ Μπερν, ως παντρεμένο ζευγάρι, αποφασίζουν να υιοθετήσουν ένα παιδί. Θα καταλήξουν με μια ατίθαση 15χρονη και τα δύο μικρότερα αδέρφια της και κάπου εκεί τα προβλήματα ξεκινούν. Κωμωδία γύρω από το θέμα της υιοθεσίας, η οποία ωστόσο ελάχιστα ξεφεύγει από τις feelgood συμπτώσεις του είδους.

Στον «Αγγελο» ο Πέδρο Αλμοδόβαρ αναλαμβάνει την παραγωγή, προωθώντας το έργο του Αργεντινού σκηνοθέτη Λουίς Ορτέγκα. Πρωταγωνιστής της ταινίας είναι ο Κάρλος, ένας όμορφος νεαρός που ζει στο Μπουένος Αίρες της δεκαετίας του 1970 και έχει ιδιαίτερη αδυναμία στα... ξένα πράγματα. Μαζί με έναν φίλο του θα γίνουν σύντομα άσοι σε κλοπές και ληστείες, με τον δρόμο τους να γίνεται όλο και πιο σκοτεινός καθώς προχωρούν. Ο Ορτέγκα φιλοτεχνεί το γοητευτικό και συνάμα τολμηρό πορτρέτο ενός αντιήρωα, το οποίο ωστόσο ελάχιστα έχει να προσφέρει κάτω από την (όντως) γυαλιστερή του επιφάνεια.

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000	PIK2 ΤΗΛ.: 22862000	OMEGA ΤΗΛ.: 22477777	ANT1 ΤΗΛ.: 22200200	ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100	ALPHA ΤΗΛ.: 22212400	CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577	MOVIES BEST
22.45 Hoffa	21.05 The Graham Norton Show	21.45 Το νησί	21.20 Your Face Sounds Familiar	21.15 Survivor	21.15 Παράδοση κατ' οίκον	07.35 Τηλεαγορά 08.20 Camp cool kids 10.20 Αληθινά όνειρα 12.05 Μιας πεντάρας νιάτα Ελληνική ταινία. 14.00 Τηλεαγορά 15.10 Ο κόσμος τρελάθηκε Ελληνική ταινία.	21.00 Molly's Game
07.30 Θεία λειτουργία 10.10 Καμύσματα τζι αρώματα Κυριακή κωμική σειρά. 11.10 Road Trip - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή. 11.35 Χωρίς αποσκευές - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή. 12.10 Χάλκινα χρόνια - (Ε) Κυριακή σειρά εποχής. 13.30 Αμύνεσθαι περί Πάτρης Εκπομπή με τον Πέτρο Κωνσταντίνου.	07.30 Παιδική ζώνη α. Ο ταχυδρόμος Πατ β. Ντετέκτιβ Νόντι γ. Μπίλι Μπαμ Μπαμ δ. Οι αγκαλίτσες ε. Πιμ και Πίμπα στ. Ο πεινασμένος χένρι ζ. Μπαμ και ο μάστορας η. Οι Σούπερ Γουίνγκς θ. Παπούτσια της Φράνι ι. Η Μάρθα μιλά κ. Σούπερ Γουάι λ. Στι χώρα του Γιατί - (Ε) 11.00 Παιδική ζώνη α. Παιχνιδούπολη β. Μπίλι Μπαμ Μπαμ γ. Παιδική ζώνη 12.50 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) 13.30 Το μικρό σπίτι στο λιβάδι Οικογενειακή σειρά. 16.50 Το πλοίο της αγάπης - (Ε) Οικογενειακή σειρά. 17.50 Zoom Art 18.00 Road Trip - (Ε) Μουσική εκπομπή, με την Ελένη Ξένου. 18.30 Power of Sports - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 19.00 Quest for Knowledge-(Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 19.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική) 19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική) 20.00 Tasty Tales - (Ε) 20.30 The Great Outdoors - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 21.05 The Graham Norton Show, XXIV Chat show. 22.00 Mr Selfridge, IV - (Ε) Κοινωνική βιογραφική σειρά εποχής. 23.45 Quest for Knowledge-(Ε) 00.15 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε) 00.30 ΓΙΟΥΡΝΙΟΥΣ	05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φαίν Μαυραγάνη. 08.45 Stars System Εκπομπή αστρολογίας με την Άση Μπήλιου. 09.45 Έλα, χαμογέλα Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο, με την Κατερίνα Ζαρίφη. Το νησί Χρυσή σειρά. 12.45 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι. 13.50 Κίτρινα γιλέκα - (Ε) Σατιρική εκπομπή. 14.30 Celebrity Travel - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή. 15.30 Για την παρέα - Best Of Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Νίκο Μουτσινά. 16.30 Ποιος ρωτάει; - (Ε) Με την Κατερίνα Ζαρίφη. 17.30 Χαρούμενος ταξιδιώτης Εκπομπή με τον Αλέξανδρο Ταραμουντά. 18.00 OMEGA NEWS 18.10 Χαρούμενος ταξιδιώτης (Συνέχεια). 18.30 Master Chef-Masterclass Διαγωνισμός μαγειρικής. 20.10 OMEGA NEWS 21.05 Κίτρινα γιλέκα Σατιρική εκπομπή. 21.45 Το νησί Δραματική σειρά, με τους Κατερίνα Λέχου, Τάσο Νούσια, κ.ά. 22.30 Αλ Τσαντίρι Νιούζ-Best Of Σατιρική εκπομπή με τον Λάκη Λαζόπουλο. 00.30 Αλ Σιχτίρ - Best Of Ψυχαγωγική εκπομπή. 01.30 Για πάντα παιδιά Κωμική σειρά. 02.00 Ελεύθερο σχέδιο - (Ε) 03.00 DanSing Junior - (Ε)	06.10 Πρωινή ενημέρωση Ενημερωτική εκπομπή. 06.40 Άκρως οικογενειακών Ελληνική σειρά. 07.30 Δείξε μου τον φίλο σου Κυριακή σειρά. 08.20 Mamma mia - (Ε) Κωμική σειρά. 09.20 Το πιο γλυκό μου ψέμα Κωμική σειρά. 10.45 Πόσο γλυκά με σκοτώνεις Ελληνική σειρά. 12.00 Συνεντεύξεις από το πρωινό Ψυχαγωγική εκπομπή. 12.20 Υγεία πάνω απ' όλα Εκπομπή για την υγεία. 13.10 Τύχη βουλό - (Ε) Ελληνική σειρά. 14.00 Daddy cool - (Ε) Ελληνική σειρά. 15.40 Κωνσταντίνου και Ελένης - (Ε) Κωμική σειρά. 16.30 Την πάτσα (Ε) Κωμική σειρά. 17.30 Εσύ στον κόσμο σου (Ε) Κωμική σειρά. 17.55 Success story 18.00 Τα νέα του ANT1 σε 10΄ 18.10 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε) Κωμική σειρά. 19.30 La Pasta Pomiliwri, 2 - (Ε) Κωμική σειρά. 20.20 Τα νέα του ANT1 21.20 Your Face Sounds Familiar Ψυχαγωγικό show, με τη Μαρία Μπεκατώρου. 00.10 Τίτλοι ειδήσεων 00.20 Suits Δραματική σειρά. 01.10 Δούρειος ίππος - (Ε) 02.00 Μοβ Ροζ - (Ε) 02.50 Λευκός οίκος - (Ε)	06.30 Οι Τάκκοι - (Ε) Κωμική σειρά. 07.30 Όταν μεγαλώσω - (Ε) Κωμική σειρά. 08.00 Αλλού ξημερωμένοι - (Ε) Κωμική σειρά. 09.40 Παντρεμένοι κι οι δυο Κωμική σειρά. 09.40 Κόκκινο ποδήλατο - (Ε) 10.20 Προσηυμός Ευτυχία - (Ε) 11.30 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής, με την Αθηνά Λοιζίδου. 12.00 Βουράτσε γεπόντοι - (Ε) Κωμική σειρά. 12.40 Παραδοσιακή βραδιά Ψυχαγωγική εκπομπή. 14.20 Άλλην μας εδείξαν - (Ε) Εκπομπή σάτιρας. 15.00 Survivor - (Ε) Τηλεπαιχνίδι επιβίωσης. 16.20 Στην υγεία μας ρε παιδιά! Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Σπύρο Παπαδόπουλο. 18.00 Γεγονότα σε συντομία 18.10 Στην υγεία μας ρε παιδιά! (Συνέχεια) 19.40 Άλλην μας εδείξαν Εκπομπή πολιτικής, κοι- νωνικής και άλλης σάτι- ρας, με τους Σοφοκλή Κασκαούνια, Ζωή Κυπρι- ανού, Μαρία Φιακά, κ.ά. 20.15 Τομές στα γεγονότα 21.15 Survivor Τηλεπαιχνίδι επιβίωσης. 01.00 Γεγονότα σε τίτλους 01.10 Άλλην μας εδείξαν - (Ε) 01.50 Scandal Δραματική σειρά. 03.00 Όρκος σιωπής - (Ε) Δραματική σειρά. 04.20 Ζωή ποδήλατο - (Ε) Κοινωνική σειρά.	06.00 60΄ Ελλάδα - (Ε) Με τον Νίκο Μάνεση. 07.30 24 ώρες - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ, με τον Κωνσταντίνο Κωνσταντίνου. 08.30 Έλα στη θέση μου - (Ε) 10.00 Σ/Κ με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή, με τον Νίκο Μάνεση. 13.00 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά. 13.35 Πάμε πακέτο - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 15.15 Η φριλάν - (Ε) Κωμική σειρά. 16.30 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά. 17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική) 18.00 Έλα στη θέση μου Κωμική σειρά. 19.30 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά με τις Μίρ- κα Παπακωνσταντίνου, Ρένια Λουκζίδου. 20.15 ALPHA NEWS 21.15 Παράδοση κατ' οίκον Ψυχαγωγική εκπομπή, με τη Βασιλική Χατζη- δόμου. 22.00 Κάριμα Κοινωνική σειρά της Χριστιάνας Αρτεμίου. 23.15 Λούις Night Show - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή, με τον Λούι Πατσάλιδη. 01.30 Μετά τα μεσάνυχτα Με την Ελεονώρα Μελέτη. 03.00 Το Τατούτζ - (Ε) 03.45 Μπλε - (Ε) Κοινωνική σειρά. 04.30 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση - (Ε)	05.00 Παιδική ζώνη 07.35 Άστρα είναι 08.35 Τηλεαγορά 10.00 Πρωινό Weekend Ψυχαγωγική εκπομπή. 13.15 Αποκαλυπτικά Ψυχαγωγική εκπομπή. 16.20 Τηλεαγορά 20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ 20.30 Τηλεαγορά 21.30 Dolce Vita, III Ψυχαγωγική εκπομπή. 22.30 Το ταξίδι της ζωής 23.35 Ξένη ταινία 01.25 Ξένη σειρά 02.20 Video Clips	08.15 Carrie Pilby 10.00 Interrogation 11.30 The Black Stallion 13.30 Molly's Game Returns 15.15 The Free World 17.05 Knightfall, I 18.00 Knightfall, II 19.00 ...First Do No Harm 21.00 Molly's Game 23.30 Keep Watching 01.00 Hollywood's Best Film Directors 01.35 Murder In Mexico: The Bruce Beresford-Redman Story 03.05 The Preacher's Sin

Ο ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ

Επιμέλεια: ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ Κ. ΤΣΟΥΚΑΣ

Παρένθετη μητρότητα επ’ αμοιβή: Ηθική επιλογή;

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΥ***

Με την πρόοδο της ιατρικής επιστήμης είναι πλέον δυνατή η γονιμοποίηση γαμετών –ωαρίου και σπερματοζωαρίου– στο εργαστήριο, έξω δηλαδή από το ανθρώπινο σώμα. Όταν η κυοφορία από τη γενετική μητέρα δεν είναι δυνατή, το έμβρυο δίνεται στην παρένθετη μητέρα να το κυοφορήσει για εννέα μήνες και στη συνέχεια να το παραδώσει στους γονείς.

Θα είχε κανείς αντίρρηση αν μια τέτοια πράξη διεξαγόταν υπό όρους αλτρουισμού; Μάλλον όχι. Ένα συγγενικό πρόσωπο, συνήθως η μητέρα ή η αδελφή, θα μπορούσε να αναλάβει να κυοφορήσει το παιδί της νύφης της ή της αδελφής της. Εντούτοις, οι νομοθεσίες των λεγόμενων «ανεπτυγμένων» χωρών επιτρέπουν την προσφυγή στην παρένθετη μητέρα επ’ αμοιβή, δίνουν δηλαδή το πράσινο φως στην εμπορική παρένθετη μητέρα. Ως συνέπεια αυτού, συχνά με την υποστήριξη των κέντρων εξωσωματικής γονιμοποίησης που ανθούν στις εύπορες χώρες, όπως είναι η Αμερική και η Αυστραλία, έχουν ιδρυθεί μεστικές εταιρείες που επιδίδονται στην εξεύρεση παρένθετων μητέρων στην Ινδία, στο Νεπάλ και στο Πακιστάν, προκειμένου να κυοφορήσουν επί πληρωμή το παιδί των πλούσιων ζευγαριών της Δύσης.

Το θέμα της εκμίσθωσης των αναπαραγωγικών λειτουργιών της γυναίκας είναι σοβαρό και εγείρει πολλές αντιρρήσεις. Σε ό,τι ακολουθεί, θα αναφερθώ σε δύο από αυτές. **Α.** Πολλές φεμινίστριες, και όχι μόνο, υποστηρίζουν ότι η εκμίσθωση των αναπαραγωγικών λειτουργιών της γυναίκας είναι ένα επάγγελμα και ότι οι παρένθετες το αναλαμβάνουν έπειτα από δική τους επιλογή. Η άποψη αυτή προϋποθέτει λογικά μια άλλη θέση, ότι δηλαδή το σώμα μου, τα όργανά μου, οι λειτουργίες μου είναι ιδιοκτησία μου και ότι, επομένως, μπορούν να καταστούν αντικείμενα οικονομικής συναλλαγής και να εισαχθούν στην αγορά.

Εντούτοις, η θέση αυτή είναι αστήρικτη και σαθρή. Μπορώ να

Η παρένθετη δένεται συναισθηματικά με το παιδί που κυοφορεί και υποφέρει όταν το παραδίδει στους γονείς του. Συχνά μάλιστα αρνείται να το παραδώσει. Εντούτοις, η ίδια έχει καταδικάσει τον εαυτό της στο να μη νιώθει τα συναισθήματά της, αν πρόκειται να συνεχίσει να εργάζεται ως παρένθετη.

Η άποψη ότι τα όργανά μας και οι βιολογικές μας λειτουργίες είναι ιδιοκτησία μας υπάγεται σε μια οικονομίστικη καπιταλιστική πολιτική.

νοήσω τον εαυτό μου και να υπάρξω ανεξάρτητα από το σπίτι και τους ζωγραφικούς πίνακες που έχω στην ιδιοκτησία μου. Δεν μπορώ όμως να υπάρξω ανεξάρτητα από το σώμα μου. Σκέφτομαι, αισθάνομαι και ζω μέσα από το σώμα μου και τίποτε δεν μπορεί να το αλλάξει αυτό. Ο Μάξιμος ο Ομολογητής (7ος αι.) γράφει ότι «ο άνθρωπος είναι το όλον αυτού», υπονοώντας ότι ο άνθρωπος είναι αυτό το αδιάσπαστο και το αδιαχώριστο, ενώ ο Γάλλος φιλόσοφος Μορίς Μερλό-

Ποντί ισχυρίζεται ότι είμαστε το σώμα μας. Η άποψη ότι τα όργανά μας και οι βιολογικές μας λειτουργίες είναι ιδιοκτησία μας υπάγεται σε μια οικονομίστικη καπιταλιστική πολιτική η οποία θέλει, μέσω ποικίλων πρακτικών, να εντάξει τον ίδιο τον άνθρωπο στους κανόνες της αγοράς και έτσι να τον χειραγωγήσει εντελώς.

Β. Η άποψη ότι η παρένθετη γυναίκα ελεύθερα και αυτόνομα αποφασίζει να εκμισθώσει τις αναπαραγωγικές της λειτουργίες είναι επίσης απλοϊκή. Διότι, πρώτον, όπως αναφέρθηκε, οι παρένθετες γυναίκες προέρχονται κατά κανόνα από τις αναπτυσσόμενες χώρες, έχουν λάβει ελάχιστη ή καθόλου εκπαίδευση και έχουν πολύ χαμηλή αυτοεκτίμηση. Έτσι πέφτουν εύκολα θύματα εκμετάλλευσης των εταιρειών που αναζητούν να εκμισθώσουν παρένθετες για να ικανοποιήσουν τις επιθυμίες των

πλούσιων Αυστραλών και Αμερικανών πελατών τους.

Δεύτερον, διότι η αυτονομία, όπως χρησιμοποιείται στο παραπάνω επικείμερημα, είναι προβληματική. Η ηθική αυτονομία δεν είναι ένα απλό «θέλω» ή «δεν θέλω». Κάτι τέτοιο θα ήταν μια αυθαίρετη επιλογή. Η ηθική αυτονομία, σύμφωνα με τον Καντ, περιλαμβάνει μια επιλογή η οποία διέπεται από καθολικούς ηθικούς νόμους. Αυτό σημαίνει ότι δεν μπορώ να επιλέξω να χρησιμοποιήσω τον εαυτό μου –πρωτίστως– αλλά ούτε και τους άλλους μόνο ως μέσο αλλά συγχρόνως και ως σκοπό. Διότι μια τέτοια μεταχείριση του εαυτού μου (ή των άλλων) αναιρεί την ηθική μου αυτονομία (την αυτονομία τους) και με (τους) υποβιβάζει στην κατάσταση του πράγματος, παραβιάζοντας την αξιοπρέπεία μου (τους) που ως αυτόνομα όντα έχουμε.

Εντούτοις, αυτό ακριβώς κάνει η

Το ότι η παρένθετη γυναίκα ελεύθερα και αυτόνομα αποφασίζει να εκμισθώσει τις αναπαραγωγικές της λειτουργίες είναι απλοϊκό.

εμπορική παρένθετη μητέρα, όταν αποφασίζει, υποτίθεται αυτόνομα, να εκμισθώσει τις αναπαραγωγικές της λειτουργίες. Στην πραγματικότητα, η ίδια ελεύθερα πραγματοποιεί μια πτυχή του εαυτού της, δηλαδή αυτόνομα αναιρεί την ηθική της αυτονομία. Για τον λόγο αυτό, ορισμένοι φιλόσοφοι έχουν μιλήσει για «αντίφαση» ή «παραδοξότητα» της αυτονομίας.

Από την άλλη πλευρά, κάποιοι άλλοι φιλόσοφοι, ακολουθώντας τον Μαρξ, κάνουν λόγο για ένα είδος

«ηθικής αλλοτρίωσης». Αυτό που εννοούν ακριβώς είναι η ψυχολογική κατάσταση εκείνη την οποία βιώνει η παρένθετη όταν προσποιείται ότι αυτό που εκμισθώνει δεν είναι το δικό της σώμα ούτε οι δικές της λειτουργίες. Περαιτέρω δε, έχει την ψευδαίσθηση ότι η πράξη αυτή την οποία κάνει –η κυοφορία ενός παιδιού το οποίο μετά τη γέννησή του θα παραδώσει στους γενετικούς του γονείς– είναι μια πράξη που της είναι αδιάφορη. Κάνει απλώς τη δουλειά της. Στην πραγματικότητα, όμως, η παρένθετη δένεται συναισθηματικά με το παιδί που κυοφορεί και υποφέρει συναισθηματικά όταν το παραδίδει στους γονείς του. Συχνά μάλιστα αρνείται να το παραδώσει. Εντούτοις, η ίδια έχει καταδικάσει τον εαυτό της στο να μη νιώθει τα συναισθήματά της, αν πρόκειται να συνεχίσει να εργάζεται ως παρένθετη.

Για περαιτέρω μελέτη

- Ε. Καλοκαιρινού, «Είναι οι ρίζες της ηθικής και δικαϊκής αυτοκατανόησής μας υπό απειλή; Οι απόψεις του Jürgen Habermas για τις γενετικές τεχνολογίες». Από το βιβλίο «Εισαγωγή στη Βιοηθική: Ιστορικές και συστηματικές προσεγγίσεις», Σ. Δεληβογιατζής και Ε. Καλοκαιρινού (επιμ.), Σύγχρονη Παιδεία, Θεσσαλονίκη 2014, σελ. 191-206.
- Ε. Καλοκαιρινού, «Τι είναι ο άνθρωπος; Ή, γιατί το έμβρυο in vitro δεν είναι υλικό που χρησιμοποιούμε;». Από το βιβλίο «Ο άνθρωπος και οι τεχνικές της ιατρικής υποβοηθούμενης αναπαραγωγής», Ε. Καλοκαιρινού, Ε. Πρωτοπαπαδάκης και Τρ. Ζέλλα (επιμ.), Σύγχρονη Παιδεία, Θεσσαλονίκη 2018, σελ. 89-110.
- Μ. Sandel, «Τι δεν μπορεί να αγοράσει το χρήμα», Αθήνα, Πόλις, μτφρ. Μ. Μπτσός, 2016.

* Η κ. Ελένη Καλοκαιρινού είναι αναπληρώτρια καθηγήτρια Φιλοσοφίας του ΑΠΘ, συγγραφέας του βιβλίου «From Meta-Ethics to Ethics: An Overview of R. M. Hare's Moral Philosophy», Peter Lang, Frankfurt am Main 2011.

Η ζοφερή κληρονομιά μιας φασιστικής κοσμοαντίληψης

Εμβαθύνοντας στα ημερολόγια εξομολογητικής γραφής και αναστοχασμού των Μάρτιν Χάιντεγκερ και Καρλ Σμιτ

Της **ΕΥΗΣ ΜΑΛΛΙΑΡΟΥ**

ΝΙΚΗΤΑΣ ΣΙΝΙΟΣΟΓΛΟΥ
Μαύρες διαθήκες. Δοκίμιο για τα όρια της ημερολογιακής γραφής
εκδ. Κίχλη, 2018, σελ. 240

Στις «Μαύρες διαθήκες» ο Νικήτας Σινιόσογλου μεταφέρει την αναγνωστική εμπειρία του πάνω σε δύο φιλοσοφικά ημερολόγια: τα «Μαύρα Τετράδια» του Μάρτιν Χάιντεγκερ, και το «Glossarium» του Καρλ Σμιτ. Τα ημερολόγια εξομολογητικής γραφής και αναστοχασμού εμφανίζονται κατά τη μεταβατική περίοδο της Υστερης Αρχαιότητας, μέσα από τις μορφές των Αίλιου Αριστείδη, Αυγουστίνου και Μάρκου Αυρηλίου, οι οποίοι ήταν οι πρώτοι που στράφηκαν στον εσωτερικό εαυτό, δημιουργώντας μια παγκόσμια πνευματική παράδοση. Αντιθέτως, οι αφοριστικές φωνές των ημερολογίων του Σμιτ (νομικού του Γ' Ράιχ) και του Χάιντεγκερ (πρώτανου του Πανεπιστημίου του Φράιμπουργκ καθ' όλη τη διάρκεια του ναζιστικού καθεστώτος), εκπροσωπούν τη ζοφερή κληρονομιά μιας εσωστρεφούς φασιστικής κοσμοαντίληψης, φτάνοντας την ευρωπαϊκή φιλοσοφία σε οριακό αδιέξοδο.

Ο Καρλ Σμιτ (1888-1985) ανακρίθηκε στη Νυρεμβέργη το 1947 προκειμένου να του αποδοθούν ευθύνες για την «ιδεολογική παρασκευή επιθετικού πολέμου». Αθώωθηκε, διότι οι ιδέες, από νομική άποψη, δεν αποτελούν έγκλημα.

Ο Νικήτας Σινιόσογλου, προσκεκλημένος να δώσει μια διάλεξη για τον Χάιντεγκερ στη Σιγκαπούρη (φωτ.), περιδιαβαίνει στην πόλη-έμβλημα της νεωτερικότητας και εμπνέεται για το νέο του βιβλίο, τις «Μαύρες διαθήκες», μεταφορά της αναγνωστικής του εμπειρίας πάνω σε δύο φιλοσοφικά ημερολόγια: τα «Μαύρα Τετράδια» του Μάρτιν Χάιντεγκερ, και το «Glossarium» του Καρλ Σμιτ.

Ο Σινιόσογλου θεωρεί ότι οι Σμιτ - Χάιντεγκερ παραβλέπουν πόσο δύσκολη είναι η αγάπη, όχι του «πλησίων» αλλά του «μακράν».

Το 1933 το κράτος δικαίου παραχώρησε τη θέση του στο απολυταρχικό κράτος του Φύρερ και οι ναζί ανέβηκαν στην εξουσία. Ο Σμιτ συμμετείχε με το νέο καθεστώς και το 1935 στήριξε θεωρητικά τους διαβόητους φυλετικούς νόμους της Νυρεμβέργης, οι οποίοι στόχευαν

στη διαφύλαξη της «καθαρότητας» του γερμανικού αίματος. Γράφοντας στην επίσημη νομική επιθεώρηση για τον «αφομοιωμένο» εσωτερικό εχθρό, τους Εβραίους, υποστήριζε ότι δεν είχαν γερμανικό αίμα και ως εκ τούτου δεν θα έπρεπε να απολαμβάνουν τα ίδια δικαιώματα με έναν Γερμανό πολίτη.

Σύμφωνα με τον Σινιόσογλου, στο «Glossarium» (1947-1958) ο Σμιτ πετυχαίνει να θολώσει τη διαφορά μεταξύ πττημένου πολιτικά εαυτού και νικητών εχθρών, αναπτύσσοντας στη θέση μιας πολιτικής φιλοσοφίας την «πολιτική θεολογία» του. Στρέφεται ενάντια στον «Λεβιάθαν» του Χομπς, σύμβολο της εκκοσμικευμένης εξουσί-

ας που επιτρέπει στον άνθρωπο να τιθασεύσει τη συγκρουσιακή, εμπόλεμη κατάσταση, εντός της οποίας βρίσκεται διαρκώς από τη φύση του. Ο Σμιτ βλέπει στον «Λεβιάθαν» το διαφωτιστικό εγχείρημα ενός ύπουλου μηχανισμού κυριαρχίας, το εργαλείο μιας παγκοσμιοποιημένης εξουσίας που χρησιμοποιεί την κατοχύρωση των ατομικών δικαιωμάτων ως άλλοθι για την υποταγή των μαζών.

Στη θέση του «Λεβιάθαν», δηλαδή του κράτους δικαίου, ο Σμιτ τοποθετεί έναν απόλυτο «κυρίαρχο». Τον εμπνέει ο αντιδιαφωτιστής, ρωμαιοκαθολικός απολογητής της απόλυτης κυριαρχίας Ζοζέφ ντε Μεστρ (1753-1821), ο οποίος διατύπωσε ότι

τα πρόσωπα και τα πράγματα δεν τα συνέχει η έλλογη σκέψη παρά η βία και ο αγώνας. Ο «φυσικός νόμος» του Ντε Μεστρ έλκει τον Σμιτ περισσότερο από τον «φυσικό νόμο» του Χομπς, υποστηρίζοντας ότι η φαινομενική ασφάλεια του διαλόγου εκφυλίζει, διότι ουδετεροποιεί και αδρανεί, ενώ ο κίνδυνος εξανθρωπίζει, διότι καλεί σε εγρήγορση. Ο λυκανθρώπος μπορεί να νιώσει τον δημιουργό του, το ανδρείκελο ποτέ. Η ενστικτώδης βία του λύκου είναι περισσότερο πολιτική απ' ό,τι η καύνηση των πολιτών του χάους, τον κόσμο δηλαδή της αένανς αφομοίωσης και σχετικοποίησης.

Αχανές μάγμα

Τα «Μαύρα τετράδια» του Χάιντεγκερ εμφανίζουν τον κόσμο που κρημνίζεται στον θόρυβο και την απερήμωση μέσα από έναν πόλεμο υπόγειο που υποτίθεται δεν ξεκίνησε το 1939 και ούτε τέλειωσε το 1945. Πρόκειται για ένα αχανές μάγμα που διαφωτιστικό εγχείρημα ενός ύπουλου μηχανισμού κυριαρχίας, το εργαλείο μιας παγκοσμιοποιημένης εξουσίας που χρησιμοποιεί την κατοχύρωση των ατομικών δικαιωμάτων ως άλλοθι για την υποταγή των μαζών. Στη θέση του «Λεβιάθαν», δηλαδή του κράτους δικαίου, ο Σμιτ τοποθετεί έναν απόλυτο «κυρίαρχο». Τον εμπνέει ο αντιδιαφωτιστής, ρωμαιοκαθολικός απολογητής της απόλυτης κυριαρχίας Ζοζέφ ντε Μεστρ (1753-1821), ο οποίος διατύπωσε ότι

Ο Σινιόσογλου, προσκεκλημένος να δώσει μια διάλεξη για τον Χάιντεγκερ στη Σιγκαπούρη, περιδιαβαίνει («φλανάρει») στην πόλη-έμβλημα της νεωτερικότητας. Η Σιγκαπούρη ανακηρύχθηκε ανεξάρτητο κράτος μόλις το 1965. Οι σκέψεις του συγγραφέα καταγράφονται ημερολογιακά σε αντιπαράθεση με τη μηδενιστική και σκοταδιστική οπτική των Σμιτ - Χάιντεγκερ. Τι λόγο θα είχαν εκείνοι να ενδιαφερόνται για την ίδρυση ενός ανεξάρτητου κράτους στην άλλη άκρη του κόσμου, ενός πληθυσμού πάνω ρευστού και ασκίνητου, όπως αυτού της νοτιοανατολικής Ασίας; Οι χασοί ημιώρφοι και τα αλλόκοτα επίπεδα των εμπορικών κέντρων (τερατώδης μετάλλαξη των παριζιάνικων εμπορικών στοών), το γλωσσικό υβρίδιο των σίνγκλις (Singlish), των σιγκαπουριανών αγγλικών χωρίς υποκείμενα και άλλα στοιχεία του λόγου απαραίτητα στα αγγλικά της Εσπερίας, οι κινεζικές διάλεκτοι σε διαθλασμένες παραφαρμένες μορφές και ένας νέος κόσμος χωρίς ρίζες, στο πολιτισμικά ουδέτερο κράτος της Σιγκαπούρης. Ο Σινιόσογλου γοητεύεται από το «ανθρωπόμαγμα» τώσων εθνοτήτων που αντικρίζει και στοχάζεται: οι Σμιτ - Χάιντεγκερ παραβλέπουν πόσο δύσκολη είναι η αγάπη, όχι του «πλησίων» (ως χριστιανική έννοια) αλλά του «μακράν». Μια αναγναιπόδοτη, μονομερής αγάπη που απευθύνεται στον άνθρωπο του μέλλοντος.

18^η ΑΠΟΝΟΜΗ

Τράπεζα Κύπρου

MAN
OF THE YEAR3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2019
Royal Hall

Οι υποψηφιότητες

MANAGERΑΝΤΩΝΗΣ ΠΟΛΕΜΙΤΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ
ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΛΟΧΩΡΙΤΗΣ**ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΑΣ**ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΕΛΕΠΗΣ – ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΔΡΑΚΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ**ΑΘΛΗΤΗΣ**ΜΙΛΑΝ ΤΡΑΪΚΟΒΙΤΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΡΕΛΛΗΣ
ΜΑΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΝΤΙΔΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΤΡΙΚΩΜΙΤΗΣ**ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ**ΜΑΡΙΟΣ ΠΙΠΕΡΙΔΗΣ
ΑΝΗΣ ΣΚΟΡΔΗΣ
MICHAEL ANASTASSIADES
ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ**ΕΙΔΙΚΑ ΒΡΑΒΕΙΑ**LIFETIME ACHIEVEMENT
ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ
ΑΝΤΡΑΣ ΠΟΥ ΜΑΣ ΕΝΕΠΙΝΕΥΣΕ
ΕΛΛΗΝΑΣ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣΕπισκεφθείτε το www.kathimerini.com.cy και γνωρίστε τους υποψηφίους

Στηρίζουν

GREY GOOSE
WORLD'S BEST TASTING VODKA

cyta

Char, Piliakoutas Ltd

SACOOR
brothersΟΠΑΠ
ΚΥΠΡΟΥ50
ΧΡΟΝΙΑ

Ελεγκτές της διαδικασίας

Deloitte.